

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Programı

YÜKSEKÖĞRETİME HAZIRLANIRKEN
12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULLARINDA AKADEMİK
BAŞARILARIYLA GELECEK BEKLENTİLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Halime GÜNGÖR

Doktora Tezi

Ankara, 2020

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye ... En İyiyeye ...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Programı

YÜKSEKÖĞRETİME HAZIRLANIRKEN

12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKULLARINDA AKADEMİK
BAŞARILARIYLA GELECEK BEKLENTİLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

FACTORS AFFECTING ACADEMIC SUCCESS AND FUTURE
EXPECTATIONS OF 12. GRADE STUDENTS' PREPARATION FOR HIGHER
EDUCATION IN SCHOOLS

Halime GÜNGÖR

Doktora Tezi

Ankara, 2020

Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

Halime G¼NGÖR'¼n hazırladığı “Y¼kseköđretime Hazırlanırken 12. Sınıf Öğrencilerinin Okullarında Akademik Başarılarıyla Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler” başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından **Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalında Doktora Tezi** olarak kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı	Prof. Dr. şaduman KAPUSUZOğLU	İmza
J¼ri Üyesi (Danışman)	Prof. Dr. şefika şule ERÇETİN	İmza
J¼ri Üyesi	Prof. Dr. Sait AKBAşLI	İmza
J¼ri Üyesi	Prof. Dr. İbrahim KOCABAş	İmza
J¼ri Üyesi	Doç. Dr. Türker KURT	İmza

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından 06 / 07 / 2020 tarihinde uygun gör¼lm¼ř ve Enstitü Yönetim Kurulunca / / tarihi itibarıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selahattin GELBAL
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

Araştırmanın amacı; yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında akademik başarılarıyla, gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine, bu bağlamda beklentilerine ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin görüş ve önerilerinin belirlenmesidir. Araştırma çoklu yöntem stratejisi ile desenlenmiştir. Çalışma örnekleminin belirlenmesinde tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında uygulama yapılan okul sayısı Bursa ilinde 33 ortaöğretim kurumudur. Çalışmada kullanılan araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, Akademik Başarı Ölçeği ve Gelecek Beklentileri Ölçeği kullanılmıştır. Uygulama aşamasına başlamadan önce Hacettepe Üniversitesi Senatosu Etik Komisyonu ve Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından bizzat okullara gidilerek toplanmıştır. Araştırma verileri nicel ve nitel istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiş ve sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin öğretmen, yönetici ve öğrenci algılarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı, yöneticilerin ve öğretmenlerin, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin öğretmen, yönetici ve öğrenci algılarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı; öğretmenlerin öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrenci, öğretmen ve yönetici önerileri dikkate alındığında; okulun yönetim biçiminde çağa uygun değişimler olması, öğretmenin niteliğinin artması, ders işlenişinin daha işlevsel ve uygulamaya dönük olması, 12. sınıfların eğitim planlamalarının bu doğrultuda değişmesi gerekliliği ortaya konmuştur. Okullarda öğrencilerin sevebileceği, sosyal, sportif, sanatsal etkinliklerin yapılabileceği ortamlar hazırlanmalı ve etkinlikler arttırılmalıdır.

Anahtar sözcükler: yükseköğretim, okul ortamı, akademik başarı, gelecek beklentileri, 12. sınıf öğrencileri

Abstract

Purpose of research is to determine views and recommendations of students, teachers and school principals about factors affecting and extent to which factors affect in what degree to 12th grade students' academic success and future expectations in school environment during the high school preparation period and on how to raise the expectations and success in this regard. The research was designed with multiple method strategy. Stratified sampling method was used to determine study sample. The number of schools implemented within scope of research is 33 high schools from Bursa. The Personal Information Form which was developed by the researchers, Academic Achievement and Future Expectations Scales were used in this study. Necessary permissions were obtained from the Hacettepe University Senate Ethics Commission and Bursa Provincial Directorate of National Education. The research data were collected from schools by the researcher. The research data were analyzed using quantitative and qualitative statistical methods and results were obtained. According to results; it was found that perceptions of teachers, administrators and students related to factors affecting students' academic success and future expectations differed statistically. When suggestions of students, teachers and administrators are considered; necessity changes in school's management style that must be adapted to the age, increase of teachers' quality, the more functional and practical orientation of lessons, education-oriented planning of 12th grade students has been revealed. Environments that students where social, sportive and artistic activities can be held and liked by students in schools should be created and activities should be increased.

Keywords: higher education, school environment, academic success, future expectations, 12th grade students

Teşekkür

Teyzemin duası, Saygıdeğer Büyüğüm Cinuçen TANRIKORUR'un vasiyeti, Rabbimin ömrüme 40. yaş hediyesi olan, evreni ve kendimizi bilim ile tanıma yolculuğuna katkı sunan bilim insanlarının sayısının artması umuduyla çalıştığım doktora tezimin tamamlanmasında şüphesiz en büyük emek Saygıdeğer Hocam Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN'e ait. Zorlandığım ve umutsuzluğa kapıldığım her zaman elimden tutup kaldıran, başaracağıma inanan ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, duruşu, çalışması, bilime bakış açısı ile yol gösteren, büyük bir sevgi, sabır, inanç ve anne şefkatiyle elimden tutan, öğrencisi olmaktan her daim onur duyduğum Saygıdeğer Hocam Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN'e minnetle, saygıyla ve tüm kalbimle sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Araştırma süresince değerli görüş ve önerileriyle çalışmamın ilerlemesine katkı sağlayan Prof. Dr. Sabri ÇELİK'e ve Prof Dr. Şaduman KAPUSUZOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma sürecinde kıymetli danışmanım Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN'le birlikte, "Gelecek Beklentileri Ölçeği"ni geliştirdiğimiz saygıdeğer bilim insanları Dr. Nihan POTAS'a ve Dr. Şuay Nilhan AÇIKALIN'a; "Akademik Başarı Ölçeği"ni geliştirdiğimiz kıymetli hocam Doç. Dr. Mehmet Ali HAMEDOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmama destek veren Bursa İl Milli Eğitim Müdürü Sayın Sabahattin DÜLGER'e ve Bursa İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı Sayın Ekrem KOZ'a, araştırmamın veri toplama aşamasında yanımda ve destek olan mesai arkadaşlarım Suat GÜRBÜZ'e, Dr. Muammer DEĞİRMENDERE'ye, İbrahim Çağrı OĞUZ'a teşekkürlerimi sunarım. Araştırma sürecim boyunca benden manevi desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Dr. İlkay GÜNER EŞERLER'e ve Hülya MERT'e, destek olan tüm arkadaşlarıma, başaracağıma her zaman inanan amcam Hüseyin GÜNGÖR'e, babam İbrahim GÜNGÖR'e ve abim Halil GÜNGÖR'e, çalışmama kıymetli görüşleriyle katkı sunan tüm yönetici, öğretmen ve öğrencilere sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Halime GÜNGÖR

Ankara, 2020

İthaf

Yeniden buluştuğumuzda sizinle paylaşmak için güzellikler biriktiriyorum...

Özlemle ve sevgiyle beklenen bir bebek olmanın özgüvenini yaşamımın her anında bana hissettiren annem

Hatice GÜNGÖR'e...

Bize koşulsuz sevginin doygunluğunu yaşatan babaannem Lütfiye GÜNGÖR'e...

Nurlar içinde uyuyun...

İçindekiler

Öz.....	ii
Abstract.....	iii
Teşekkür.....	iv
İthaf.....	v
Tablolar Dizini.....	xvi
Şekiller Dizini.....	xxv
Simgeler ve Kısaltmalar Dizin.....	xxvi
Bölüm 1 Giriş.....	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	5
Araştırma Problemi.....	5
Sayıtlılar.....	7
Sınırlılıklar.....	7
Tanımlar.....	7
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	8
Başarı ve Akademik Başarı Kavramı.....	8
Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler.....	13
Yönetici.....	15
Aile.....	17
Öğretmen.....	18
Okulun nitelikleri.....	20
<i>Eğitim-öğretim ortamı</i>	20
<i>Fiziksel değişkenler</i>	22
<i>Eğitim-öğretim programları</i>	22
Öğrenci.....	25
Çevresel faktörler.....	29

Gelecek Beklentileri Kavramı.....	30
Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler.....	33
Yükseköğretime Hazırlık Sürecinde Öğrencilerin Akademik Başarılarına İlişkin Araştırmalar.....	37
Yükseköğretime Hazırlık Sürecinde Öğrencilerin Gelecek Beklentilerine İlişkin Araştırmalar.....	42
Bölüm 3 Yöntem.....	46
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	46
Veri Toplama Süreci.....	50
Veri Toplama Araçları.....	50
Kişisel bilgi formu.....	50
Akademik başarı ölçeği.....	50
Gelecek beklentileri ölçeği.....	56
Veri Toplama araçlarının uygulanışı.....	61
Verilerin Analizi.....	61
Bölüm 4 Bulgular ve Yorumlar.....	72
Öğrencilerin Akademik Başarı ve Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Görüş ve Önerileri.....	72
Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri.....	72
Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşlerinin karşılaştırılması.....	74
Gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri.....	76
Gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşlerinin karşılaştırılması.....	77
Öğrencilerin gelecek beklentilerine yönelik tercihlerine ilişkin bulgular.....	78

Öğrencilerin akademik başarısının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin önerileri.....	81
Öğrencilerin Akademik Başarı ve Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Görüş ve Önerilerinin Demografik Özelliklere ve Okul Türlerine Göre Karşılaştırılması...85	
Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması.....	85
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>85</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>86</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının alanlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>88</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın öz-üvey olma durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>94</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın hayatta olma durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>95</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın beraber olma durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>97</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>98</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının ailenin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>103</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının sınıf tekrarı durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>104</i>

<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının disiplin cezası durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>105</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının okul değişikliği durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>107</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devamsızlık durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>108</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretime devam durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>110</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>111</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>112</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>114</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>115</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde meslek tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>117</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının geleceğe yönelik umut düzeyine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>118</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okul türüne göre karşılaştırılması.....</i>	<i>119</i>

<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okulun başarı durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>122</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>123</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>123</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>124</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>126</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>128</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>129</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>131</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması.....</i>	<i>133</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>134</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>136</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>136</i>

<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>137</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>138</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>139</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>141</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>142</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması.....</i>	<i>144</i>
<i>Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>145</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>147</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>147</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>148</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının alanlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>149</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın öz-üvey olma durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>153</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın hayatta olma durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>155</i>

<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın beraber olma durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>158</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>158</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının ailenin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>163</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının sınıf tekrarı durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>164</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının disiplin cezası durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>165</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının okul değişikliği durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>167</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devamsızlık durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>167</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretime devam durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>169</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>171</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>172</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>173</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>174</i>

<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde meslek tercihi durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>176</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının geleceğe yönelik umut düzeyine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>177</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okul türüne göre karşılaştırılması.....</i>	<i>178</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okulun başarı durumuna göre karşılaştırılması.....</i>	<i>180</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>181</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>181</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>183</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>184</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>186</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>187</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>188</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması.....</i>	<i>189</i>

<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>190</i>
Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması.....	191
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>192</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>192</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>194</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>195</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>196</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması.....</i>	<i>197</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması.....</i>	<i>198</i>
<i>Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması.....</i>	<i>199</i>
Bölüm 5 Sonuç, Tartışma ve Öneriler.....	201
Sonuç ve Tartışma.....	201
Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin sonuçlar ve tartışma.....	201
Gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin sonuçlar ve tartışma.....	209
Öneriler.....	214
Uygulamaya dönük öneriler.....	215

Araştırmaya dönük öneriler.....	216
Kaynaklar.....	218
EK-A: Kişisel Bilgi Formu.....	241
EK-B: Akademik Başarı Ölçeği Kullanım İzni.....	243
EK-C: Gelecek Beklentileri Ölçeği Kullanım İzni.....	244
EK-Ç: Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni.....	245
EK-D: Etik Komisyonu Onay Bildirimi.....	241
EK-E: Etik Beyanı.....	247
EK-F: Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu.....	248
EK-G: Dissertation Originality Report.....	249
EK-H: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı.....	250

Tablolar Dizini

Tablo 1 Akademik Başarıya İlişkin Yöneticiden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	16
Tablo 2 Akademik Başarıya İlişkin Aileden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	18
Tablo 3 Akademik Başarıya İlişkin Öğretmenden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	19
Tablo 4 Akademik Başarıya İlişkin Eğitim Öğretim Ortamından Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	21
Tablo 5 Öğrenme Ortamını Etkileyen Fiziksel Değişkenler.....	22
Tablo 6 Akademik Başarıya İlişkin Öğretim Programlarından Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	23
Tablo 7 Ortaöğretim-Yükseköğretim Öğrenci Sayısında Yapılan Değişikliklere Göre Artış.....	24
Tablo 8 Akademik Başarıya İlişkin Öğrenciden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	26
Tablo 9 Öğrenciler için Öğrenmenin İyileştirilmesi, Yükseköğrenim ve Kariyer Fırsatlarının Genişletilmesi İlkeleri.....	28
Tablo 10 Akademik Başarıya İlişkin Çevreden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	30
Tablo 11 Örneklem Hacminin İlçelere Göre Dağılımı.....	47
Tablo 12 Örneklem Alınan Okullar.....	48
Tablo 13 Örneklem Özellikleri.....	49
Tablo 14 Katılımcıların İlçelere Göre Dağılımı.....	49
Tablo 15 Akademik Başarı Ölçeği Cronbach's Alpha Katsayıları ve Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları.....	53
Tablo 16 Akademik Başarı Ölçeği ile Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları.....	54
Tablo 17 Gelecek Beklentileri Ölçeği Cronbach's Alpha Katsayıları ve Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları.....	58

Tablo 18 <i>Gelecek Beklentileri Ölçeği ile Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları</i>	59
Tablo 19 <i>Akademik Başarı Ölçeği'nin Seçenekleri İle Puan Aralıkları</i>	62
Tablo 20 <i>Gelecek Beklentileri Ölçeği'nin Seçenekleri İle Puan Aralıkları</i>	63
Tablo 21 <i>Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Betimsel Özellikleri</i>	64
Tablo 22 <i>Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Betimsel Özellikleri</i>	66
Tablo 23 <i>Araştırmaya Katılan Yöneticilerin Betimsel Özellikleri</i>	67
Tablo 24 <i>Alt Problemlere İlişkin Yapılan İstatistiksel Çözümlenmeler</i>	71
Tablo 25 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarının Betimsel İstatistikleri</i>	73
Tablo 26 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarına Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	74
Tablo 27 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarının Betimsel İstatistikleri</i>	76
Tablo 28 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarına Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	77
Tablo 29 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerine Yönelik Tercihlerin İlişkin Bulgular</i>	79
Tablo 30 <i>Katılımcı Önerilerine İlişkin Bulgular</i>	81
Tablo 31 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	86
Tablo 32 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yaşlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	87
Tablo 33 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Alana Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	89
Tablo 34 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	94

Tablo 35 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	95
Tablo 36 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	96
Tablo 37 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	97
Tablo 38 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Anne-Babanın Beraber Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	98
Tablo 39 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	99
Tablo 40 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	102
Tablo 41 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Ailenin Sosyoekonomik Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	104
Tablo 42 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Sınıf Tekrarı Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	105
Tablo 43 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Disiplin Cezası Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	106
Tablo 44 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Değişikliği Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	107
Tablo 45 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Devamsızlık Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	109

Tablo 46 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretime Devam Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	110
Tablo 47 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretimde Şehir Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	112
Tablo 48 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Üniversite Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	113
Tablo 49 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Fakülte Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	114
Tablo 50 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Bölüm Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	116
Tablo 51 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Meslek Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	117
Tablo 52 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Geleceğe Yönelik Umut Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	118
Tablo 53 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	120
Tablo 54 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	122
Tablo 55 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	124
Tablo 56 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Yaşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	125
Tablo 57 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Branşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	127

Tablo 58 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	129
Tablo 59 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	130
Tablo 60 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	132
Tablo 61 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	134
Tablo 62 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	135
Tablo 63 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	136
Tablo 64 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Yaşlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	137
Tablo 65 Eğitim Öğretim Programları Boyutunda Yaşa göre t- testi.....	138
Tablo 66 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Branşlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	139
Tablo 67 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	140
Tablo 68 Akademik Başarı Ölçeğinin Bazı Boyutlarında Eğitim Durumuna göre t- testi.....	140
Tablo 69 Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	141

Tablo 70 <i>Eğitim Öğretim Programları Boyutunda Mesleki Kıdeme göre ANOVA Analizi</i>	142
Tablo 71 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	143
Tablo 72 <i>Eğitim Öğretim Programları Boyutunda Okuldaki Görev Süresine göre ANOVA</i>	143
Tablo 73 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	144
Tablo 74 <i>Akademik Başarı Okul Türüne göre ANOVA</i>	145
Tablo 75 <i>Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	146
Tablo 76 <i>Akademik Başarı Okul Başarısına göre t- testi</i>	146
Tablo 77 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	147
Tablo 78 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yaşlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	148
Tablo 79 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Alanına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları</i>	150
Tablo 80 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	154
Tablo 81 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	155
Tablo 82 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	156
Tablo 83 <i>Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları</i>	157

Tablo 84 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Anne-Babanın Beraber Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	158
Tablo 85 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	159
Tablo 86 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	162
Tablo 87 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Ailenin Sosyoekonomik Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	163
Tablo 88 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Sınıf Tekrarı Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	165
Tablo 89 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Disiplin Cezası Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	166
Tablo 90 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Değişikliği Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	167
Tablo 91 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Devamsızlık Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	168
Tablo 92 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretime Devam Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	170
Tablo 93 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretimde Şehir Tercihi Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	171
Tablo 94 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Üniversite Tercihi Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	172

Tablo 95 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Fakülte Tercih Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	173
Tablo 96 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Bölüm Tercih Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	175
Tablo 97 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Meslek Tercih Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	176
Tablo 98 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Geleceğe Yönelik Umut Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	177
Tablo 99 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	179
Tablo 100 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	180
Tablo 101 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	182
Tablo 102 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Yaşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	183
Tablo 103 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Branşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	185
Tablo 104 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	186
Tablo 105 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	187
Tablo 106 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	188

Tablo 107 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	190
Tablo 108 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	191
Tablo 109 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	192
Tablo 110 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Yaşlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	193
Tablo 111 Gelecek Beklentileri Ölçeğinin Yaşa göre t- testi.....	193
Tablo 112 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Branşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	194
Tablo 113 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	195
Tablo 114 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	196
Tablo 115 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	197
Tablo 116 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	198
Tablo 117 Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	199

Şekiller Dizini

Şekil 1. Akademik başarıda hedefe odaklanma.....	29
Şekil 2. Gelecek beklentilerinin yapılanması süreci.....	36
Şekil 3. Akademik başarı ölçeği yol şeması.....	55
Şekil 4. Gelecek beklentileri ölçeği yol şeması.....	60

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

Bölüm 1

Giriş

Öğrencilerin toplumsal hayata aktif vatandaş olarak katılmalarından önceki son süreç olan ortaöğretim eğitimi, öğrencilere akademik anlamda, sosyal becerilerde ve diğer alanlarda gelişim fırsatları sunarak gelecek yaşamlarında önemli kazanımlar elde etmelerine yardımcı olan ortamlar sunma amacını taşımaktadır. Öğrencilerin bu fırsatlardan yararlanmaları geçmiş yaşantılarına, gelecekte beklediklerine, kendilerini ve hayatı algılayış biçimlerine, önceliklerine göre değişkenlik gösterse de ortaöğretim kurumlarının sunduğu aktif öğrenme ortamları tüm öğrencilerin kullanımına açık olarak sunulmuş fırsatlardır.

Bireyler ister kariyer planlamasını yapmış olsun, ister kariyer planlamasını henüz şekillendirmemiş olsun ortaöğretim sonrasında, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim hayatları boyunca da bilinçli şekilde ya da çok bilincinde olmadan kendilerine sunulmuş olan olanaklardan yararlanırlar. Kariyer planlamasını yapmış olan öğrenciler bu olanakları fırsata dönüştürerek gelecek beklentilerine daha bilinçli adımlar atarken, kariyer planlamasını henüz şekillendirmemiş olanlar ise yükseköğretim kurumlarının olanaklarını fırsata dönüştürmede geç kalmış ve geleceklerini bilinçli şekilde yönlendirememiş olabilir.

Bu durum şu şekilde özetlenebilir; eğitim kurumlarının olanak ve fırsatları tüm öğrenciler içindir ancak olanaklardan yararlanma ve onları fırsata dönüştürerek geleceğe daha sağlam adımlarla ilerleme durumu kişiden kişiye göre değişkenlik gösterir. Bu anlamda, etkili iletişimin ve yaşadığımız yüzyılın gereklerine uyum sağlayarak ilerleme zaruriyetinin her geçen gün arttığı günümüzde, yükseköğretime hazırlanan öğrencilerin geleceklerini daha bilinçli bir şekilde planlamaları, konuya ilişkin farkındalıklarının artmasına bağlıdır denilebilir.

Problem Durumu

Ortaöğretimin tamamlanması, süreç itibarıyla diğer pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de bireylerin reşit olduğu zaman dilimiyle örtüşmektedir. 18 yaşına kadar hem yasalar önünde hem yetişkinlerin bakış açısına göre “çocuk” sayılan bireyler, 18 yaşına geldiğinde yetişkinliğe adım atmaktadır. Dolayısıyla 18 yaş, bireylerin gerek toplumsal gerekse bireysel anlamda attıkları adımların

hayatlarında iz bırakacağı, başka bir deyişle bireylerin yaptıkları davranışların sorumluluğunu alabilme ve sonuçlarına katlanmak zorunda olma durumunun başladığı yetişkinlik döneminin başlangıcıdır. Aynı zamanda, Türkiye’de yasalara göre 18 yaş, bireylerin seçme, seçilme, evlenebilme, çocuk bakabilme, çalışabilme haklarının tanındığı dönemdir.

Gençlerin yetişkinlik dönemi boyunca yaşamayı hedefledikleri deneyimleri gerçekleştirmek adına sağlıklı, tutarlı adımlar atarak öncelikle bireysel hayatlarını şekillendirmeye başlamaları beklenir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2019 nüfus verilerine göre Türkiye’nin toplam nüfusu 83.154,997; 15-24 yaş nüfusu ise 12.955,672 olarak ölçülmüştür. Dolayısıyla, 2019 yılı itibariyle 15-24 yaş nüfusu Türkiye toplam nüfusunun %15.58’ini oluşturmaktadır. Öncelikle, 2023 daha sonra 2053 ve 2071 hedeflerine Türkiye’yi taşıyacak olan grubun çocuklar ve gençler olduğu söylenebilir. Bu anlamda, gençlerin bireysel hayatlarını sağlıklı bir şekilde yönlendirmeleri adına araştırmalar yapılması, araştırma sonuçlarına dayalı olarak gençlere, ailelere, yetişkinlere, yöneticilere yönelik önerilerde bulunulması öncelikle Türkiye’nin kalkınması için belirlenen hedeflere hizmet etmek adına önemlidir.

28261 sayılı 11 Nisan 2012 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun gereğince Türkiye’de eğitim sistemi 4 yıl temel eğitim, 4 yıl hazırlayıcı eğitim ve 4 yıl ortaöğretim şeklinde düzenlenmiş, ortaöğretim zorunlu hale gelmiştir. Ortaöğretim 12. sınıfta olan öğrencilerin yükseköğretime dair beklentileri, bireysel yaşamlarına dair hedefleri, bu hedefleri gerçekleştirebilmek adına atmaları gereken adımlar, onları geleceklerini şekillendirecek kararları almaları gereken bir süreçle baş başa bırakır. Bireylerin akademik bilgi, beceri, yetenek ve yetkinliklerinin gelişimi öğrenme ve akademik performansla geliştirilir. Akademik performansın iyileşmesi öğrencilerin gelecekteki amaçlarını ve hedeflerini belirlemeleri, yükseköğretimde hangi konuda uzmanlaşacaklarını, hangi eğitim kurumlarına devam edeceklerini, hangi kariyer fırsatlarını yakalayabileceklerini planlamaları ile başlar. Bu noktada öğrencilerin öğrenme ortamlarında akademik başarılarının yüksek olmasının, alacakları kararlarda onların yükseköğretime geçebilmeleri ve gelecek beklentilerine ulaşabilirlikleri adına destekleyici olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere bakıldığında alanyazında farklı öğrenci gruplarıyla farklı bölgelerde yapılmış pek çok çalışmaya rastlanabilir. Akademik başarıyı etkileyen faktörler genel anlamda yeme, içme, uyuma, barınma gibi fizyolojik ihtiyaçlar, okuldan, aileden ve çevreden kaynaklanan nedenler olarak sınıflandırılabilir. Aynı şekilde öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen çalışmalar incelendiğinde konunun farklı boyutlarda araştırıldığı söylenebilir. Gelecek beklentilerine şekil veren etmenlerden bazıları ise, bireyin psikolojik durumu (umut düzeyi, öznel iyi oluş), aile durumu, eğitim durumu, toplumun beklentileri, deneyimleri olarak sıralanabilir.

Yükseköğretime hazırlanan öğrencilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörler okulla ilgili faktörler ve okulla ilgili olmayan faktörler şeklinde sınıflandırılabilir. Okulla ilgili faktörlere bakıldığında ise öğrencilerin gelecek beklentileri ve akademik başarılarını etkileyen öğrencilerin kişisel özellikleri, öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, devam ettikleri okul türü, okulun başarısı, sınıf mevcutları, velilerin eğitim durumu, öğrencinin ailevi durumları, ailenin sosyoekonomik düzeyi, okula devam durumları, sınıf tekrarı, öğretmenden kaynaklı etkenler, eğitim öğretim ortamından kaynaklı etkenler ve okul yönetiminden kaynaklı etkenler olarak sıralanabilir.

Alanyazındaki çalışmalara bakıldığında öğrencilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlerin farklı boyutlarıyla ele alındığı görülmektedir. Şöyle ki alanyazında akademik başarı ve gelecek beklentileri ile ilişkisi araştırılan değişkenlerden bazıları; sosyoekonomik statü, sınıf mevcudu, öğretmenlerin nitelikleri (Altun ve Çakan, 2008), öğrencinin kişisel özellikleri ve ailenin özellikleri, okul içi ve okul dışı öğrenmeler, öğrencilerin cinsiyetleri, motivasyonu (Akın, 2012), öğrencilerin becerileri, beklentileri, güdüleri ve davranışları, ailenin tutumu ve desteği, okulun kaynakları ve iklimi, öğretim programının yapısı ve içeriği, öğretmenlerin bilgi ve beceri düzeyleri (Özdemir, 2016) derse katılım, ev ödevleri, sınıf içi performans, sınavlar, yarışmalara veya diğer etkinliklere katılım, ebeveynlerin ve diğer bireylerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin akademik performansı artırma konusundaki destekleri, etkili öğretme-öğrenme yöntemlerini ve öğretim stratejilerini kullanmak, teknolojiyi kullanmak, öğrencileri iyi performans sergilediklerinde ödüllendirmek (Kapur, 2018) anne babanın eğitim durumu, annenin ve babanın mesleği, ailenin gelir

düzeyi (Elmacioğlu, 2003) not ortalaması; aile geçmişinde üniversiteyi bitiren bireylerin olması, etnik köken gibi ailevi değişkenler; tutumlar, kişisel algılar, davranışlar, beceri ve yetkinlikler gibi öğrenciden kaynaklanan değişkenler (Kim, et al., 2010; Mbuva, 2011) olarak sıralanabilir.

Alanyazında yer alan okulla ilgili faktörlerin her biri akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkilemektedir ancak ana faktör okul yöneticileri ve yönetim biçimidir. Erçetin ve Bisaso (2016b) okul yöneticilerinin liderlik davranışlarının akademik başarılarını etkileyen en önemli faktör olduğunu belirtmişlerdir. Dönmez (2004) ise çalışmasında akademik başarıda okul yönetiminin ilgisinin yadsınamaz olduğunu belirtmiştir. Eğitim yöneticileri eğitim kurumlarının yönetim ve koordinasyonundan sorumlu bireyler olarak akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen ders programlarının yapılması, ders işleyişlerinde öğretmenlere rehberlik edilmesi, ders kitaplarının eğitim materyallerinin temini, okulda eğitim öğretim ortamlarının hazırlanması, destek ve takviye kurslarının açılması ve yürütülmesinin sağlanması, eğitim öğretim, rehberlik faaliyetlerinin yürütülmesinin sağlanması, velilerle işbirliği yapılması, öğrenci ve velilerin dilek, şikâyet ve önerilerinin dikkate alınması, okul iklimi ve okul kültürünün oluşturulması, alan seçimlerinin yürütülmesi, devam devamsızlık, sınıf tekrarı, ölçme değerlendirme gibi faaliyetlerin yürütülmesinin sağlanması, okul dışı üniversite gezilerinin düzenlemesi, öğrencilerin meslek ve kariyere yönelik bilinçlendirilmesinin sağlanması gibi okula ilişkin tüm faaliyetlerde kilit rol oynarlar. Yöneticiler öğrencinin akademik başarı ve gelecek beklentilerine ilişkin tüm faaliyetlerin planlanması, yürütülmesi ve değerlendirmesinden birinci derecede sorumludur. Okulla ilgili tüm faaliyetler okul müdürünün izni ve bilgisi dahilinde, okul müdürlerinin yönetim ve koordinasyonu ile yapılmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin akademik başarılarını ve gelecek beklentilerini belirleyen okulla ilgili ana faktörün eğitim yöneticileri olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarısının arttırılması ve gelecek beklentilerinin yükseltilebilmesine ilişkin okullarda yapılması gereken uygulamaları yönetecek ve yönlendirecek kişiler eğitim yöneticileridir. Bu anlamda, akademik başarı ve gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğinin yöneticiler tarafından bilinmesi ve bu doğrultuda önlemlerin alınması gerekir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı; yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında akademik başarılarıyla, gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine, bu bağlamda beklentilerine ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin görüş ve önerilerinin belirlenmesidir.

Bu amaca yönelik olarak; akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlerin öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler açısından ele alınması okulla ilgili tüm süreçleri koordine eden bireyler olan eğitim yöneticilerine akademik başarı ve gelecek beklentilerine ilişkin okullarındaki süreçleri yönetme biçimlerini öğrenci ve öğretmenlerin gözünden değerlendirme fırsatı sunacaktır.

Araştırma sonucunda akademik başarı ve gelecek beklentilerini okulla ilgili hangi faktörün ne düzeyde etkilediği belirleneceğinden okul yöneticilerine kendi okullarında eğitim öğretim sürecinde yönetimde öncelik vermeleri gereken alanları belirlemede, geliştirilmesi gereken yönlerini ve güçlü yönlerini görmede yardımcı olacaktır.

Yükseköğretime hazırlık sürecinde, öğrencilerin okul ortamında akademik başarısını ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörleri belirleyen çalışmalar incelendiğinde alanyazında okulla ilgili tüm faktörleri bir arada inceleyen çalışmaların fazla sayıda olmadığı gözlenmiştir. Bu anlamda, çalışmanın alanyazına katkısı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma bulguları ve araştırma sonuçlarına dayalı olarak verilecek olan önerilerin yükseköğretimde eğitim politikalarının ve öğrencilerin geleceğe yönelik planlamalarının şekillenmesine ilişkin yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma Problemi

Yükseköğretime hazırlanırken, 12. sınıf öğrencilerinin, okullarında akademik başarılarıyla, gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine, bu bağlamda, beklentilerine ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin görüş ve önerileri nelerdir?

Alt problemler. Problem cümlesine bağlı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında,

a) akademik başarılarını

b) gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine

c) bu bağlamda beklentilerine yönelik ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşleri ve önerileri nelerdir?

d) öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Bu görüşler öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin demografik özelliklerine ve buldukları okulların türlerine göre farklılaşmakta mıdır?

a) Öğrencilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerine yönelik görüşleri cinsiyeti, yaşı, alanı, anne-babanın öz/üvey olma durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, anne babanın beraber olma durumu, anne-babanın eğitim durumu, ailesinin sosyoekonomik düzeyi, sınıf tekrarı durumu, disiplin cezası durumu, okul değişikliği durumu, devamsızlık durumu, yükseköğretime devam beklentisi, yükseköğretimde şehir tercihi, yükseköğretimde üniversite tercihi, yükseköğretimde fakülte tercihi, yükseköğretimde bölüm tercihi, meslek tercihi, geleceğe dair umut düzeyi, devam ettiği okulun türü, devam ettiği okulun başarısına

b) öğretmenlerin akademik başarı ve gelecek beklentilerine yönelik görüşleri cinsiyeti, yaşı, branşı, eğitim durumu, mesleki kıdemi, okuldaki görev süresi, görev yaptığı okul türü, görev yaptığı okulun başarısına

c) ve yöneticilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerine yönelik görüşleri cinsiyeti, yaşı, branşı, eğitim durumu, mesleki kıdemi, okuldaki görev süresi, görev yaptığı okul türü, görev yaptığı okulun başarısına göre

farklılaşmakta mıdır?

Sayıtlılar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, kendilerine verilen anketlere samimi bir şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2019-2020 eğitim öğretim yılında Bursa ilinde örgün eğitime devam eden, yükseköğretime hazırlık sürecinde olan resmi ortaöğretim kurumları (mesleki ve teknik anadolu liseleri, anadolu liseleri, anadolu imam hatip liseleri, fen liseleri) 12. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerinin, okul yöneticilerinin görüşleri ile sınırlıdır. Velilerin çocukları için her türlü koşulu sağladığı varsayılmış, aile durumu göz önünde bulundurulmamış, okulla ilgili faktörler araştırılmıştır.

Öğrencilerin akademik başarıları ve gelecek beklentileri konusu sadece yükseköğretime hazırlık süreci bağlamında ele alınmıştır.

Tanımlar

Yükseköğretim; Türkiye’de zorunlu eğitim ilkökul, ortaokul, lise olmak üzere 12 yıllık temel eğitim ve ortaöğretime kapsar. Yükseköğretim önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerini kapsayan ve sınav süreci sonucunda kayıt hakkı kazanılan ortaöğretim sonrası süreç olarak tanımlanabilir.

Akademik başarı; bireylerin hedefleri doğrultusunda eğitim programlarındaki kazanımlarla uyumlu ve belirlenen performans göstergeleri ölçüsünde davranışlar sergileyerek amacına ulaşması olarak tanımlanabilir.

Gelecek beklentileri bireylerin eğitim öğretim ve iş hayatı, duygusal ilişkiler ve aile hayatı, arkadaşlık ilişkileri ve sosyal hayat, sağlık olmak üzere tüm boyutlarda hedefleri, amaçları, planlarına dair duygu ve düşünceleri olarak tanımlanabilir.

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Başarı ve Akademik Başarı Kavramı

Eğitim sadece bireylerin gelişimi için değil, aynı zamanda toplumun ve ulusun gelişmesi için de önemlidir. Bireylerin eğitim düzeylerindeki artış ve bu nispette topluma sundukları katma değer ve hizmet göz önüne alındığında eğitim düzeyinin toplumsal kalkınmaya etkisinin olduğu söylenebilir. Nitekim öğrencilerin eğitim hayatı boyunca edindiği kazanımlarla hayata hazırlanması, toplumsal ihtiyaca hizmet etmesi, hedeflenen bilgi, beceri ve davranışları edinmesi, örgün eğitimi sona erdiğinde yetenekleri nispetinde bir iş bularak toplumsal üretime katkıda bulunmasının toplumsal kalkınma üzerinde bir takım etkileri söz konusudur. Eğitimi tamamlanmadan sistemden ayrılan bireylerin çalışma hayatında üretkenlik olasılığı azalırken, bu durumun toplumsal dışavurumunun ise kazancın düşük olması, profesyonel iş hayatına uyumda zorluk yaşama ve işsizlik riskinin yükselmesi olduğu söylenebilir (Oral ve Mcgivney, 2014). Çeşitli nedenlerle ortaya çıkan akademik başarısızlık, okul terki, var olan yeteneğini ortaya koyamama gibi problemler nitelikli insan gücünün toplumsal kalkınmaya katılmasına engel teşkil etmektedir (Yılmaz, 2000).

Global ekseninde ülkelerin rekabeti söz konusu olduğundan toplumsal kalkınmada geride kalan ülkelerin aynı zamanda ekonomik kalkınmada da geride kalması söz konusudur. Çünkü ülkelerin toplumsal ve ekonomik gelişme ve kalkınma boyutları bir bütün olduğundan herhangi bir alanda gerileyen toplumların diğer boyutlarda da olumsuz etkilenmesi söz konusu olacaktır. Gelişmenin temeli; sisteme sistemin ihtiyaç duyduğu ve eğitsel donanımı iyi bireyler kazandırmaktır ki bu ancak eğitim sisteminin gelişimi ile mümkündür.

Dünya tarihinde ilk analog bilgisayarın 1931 yılında¹ icat edildiği düşünüldüğünde bilim ve teknolojiye gelişmelerin toplumların ve bireylerin yaşamlarına yansımaları anlamında dünyada gelinen noktanın ve gelişmelerin hızının baş döndürücü olduğu söylenebilir. Bu anlamda eğitim sistemlerinde yeni yönelimleri takip ederek sistemlerine katma çabası olmayan toplumların çağın gerisinde kalması durumu oluşacağından, toplumların gelişme ve yenilenme

¹ <https://www.bilgiustam.com/dunyanin-ilk-bilgisayari-ve-bilgisayar-tarihcesi/>

çabası önemlidir. Küreselleşmenin yükselişi, eğitim sistemi içerisinde bir takım paradigma değişimlerinin olduğu, benzeri görülmemiş bir değişim dalgası getirmiştir (Erçetin ve Açıkalin, 2018a). Dünyada küreselleşme sürecinin yaşandığı günümüzde, mesleğinde başarıya ulaşmış ve başarısını evrensel düzeye çıkarma potansiyeline sahip iyi eğitilmiş bireylerin olduğu toplumlar, çağa uyum sağlayabilmektedir (Soner, 2000). Yaşanılan döneme uyum sağlama ve çağı yakalayabilmenin sırrına vakıf olan ülkeler sosyal sermayenin kalkınmadaki önemini fark ederek eğitim sisteminde başarıyı yakalamak için yenilenme yoluna gitmektedirler. Bu bağlamda, eğitim sisteminin uygulanması ve yönetimini belirleyen ana etkenler olan ve sistemi yönlendiren eğitim politikaları ve stratejilerinin çağa uyumlanması, eğitim alanında her zaman önemli olan eğitsel başarı tanımı ve algısının da evrilmesini gerektirmiştir.

Eğitimin öncelikli amacı; öğrencilerde istendik davranışların kazandırılmasıdır (Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Kurul Tural, 2002b) ancak hem bireyler hem de toplumlar açısından, eğitimin öncelikli amacı öğrencilerin var olan potansiyelini çıkabilecekleri en üst düzeye ulaştırmak olmalıdır (Oral ve Mcgivney, 2014). Eğitim sisteminin amaç edindiği istendik davranışlar sistemin merkezine alınan eğitim politika ve stratejilerine göre değişkenlik gösterse de eğitim sisteminin merkezi öğrenci öğrenmeleridir. Dolayısıyla okulların varoluş amacı, öğrencilere plan ve program dâhilinde, kendi kendine öğreneceklerinden fazlasını edindirmektir (Özkan, 2015).

Bireylerin nasıl bir yaşamı olacağı aldıkları eğitime göre şekillenmektedir, bu anlamda normal şartlar altında, yüksek eğitim düzeyinin iyi yaşam koşullarına sahip olmanın göstergesi olduğu söylenebilir. Gelişmenin sürekli olduğu günümüzde, toplumda eleştirmeyi, sorgulamayı, düşünmeyi, yorumlamayı bilen, yaratıcılık becerisi olan bireylere ihtiyaç duyulmaktadır (Demircan ve Tanrıseven, 2014). Öğrencinin sosyal, ruhsal, duygusal, fiziksel ve akademik olarak yaşına ve düzeyine uygun şekilde gelişimi bir bütün olsa da, eğitimde öğrencinin akademik başarısı kilit rol oynar. Bireylerin akademik başarıları veya başarısızlıkları, kendileri, aileleri ve toplumlar için son derece önemlidir (Kaptan ve Korkmaz, 2000); bunun yanında öğrencilerin akademik başarılarını düşüren etkenlerin tespit edilmesi için de önemlidir (Altinkurt, 2008).

Doğumundan itibaren büyüme, gelişme, eğitim ve değişim sürecine giren bireylerin ilk eğitimi ailede başlamakta, formal eğitim ise bireylerin topluma uyumlarının ve toplumsal hedeflere uygun bireyler yetiştirme hedefinin sağlanabilmesi için çocuklar okul çağına geldiğinde başlamaktadır. Okul yaşamını tamamlamış bireylerin gerek iş yaşamında gerek sosyal ve toplumsal yaşamda öğrenme süreci yaşam boyu devam etmektedir. Eğitim sisteminin görevi, öğrencilerin akademik başarılarını ölçmek, elde edilen sonuçlara göre öğrenciye ilişkin karar almak, öğrencileri ilgileri ve yetenekleri ölçüsünde başarı göstereceği alana yönlendirmektir (Metin, 2016). Türkiye’de formal eğitimde başarı, sınavlardan alınan puanlar ölçüsünde belirlenmektedir. Bu nedenle gerek öğretmenler gerekse anne-babalar sınavlardan yüksek notlar alarak başarılı olmaları gerektiği yönünde öğrencilere telkinde bulunmaktadır. Bu noktada, akademik başarı ya da okul başarısı daha önemli hale gelmektedir. Toplum nezdinden bakıldığında ise akademik başarısı yüksek kişilerin akademik başarısı düşük kişilerden ayrıştığı görülmekte, akademik başarısı yüksek insanların daha nitelikli iş gücü potansiyelinin olduğu kabul edilmektedir (Mencik, 2017).

Eğitim kurumlarının girdisinin ve çıktısının insan olması, özellikle okulların toplumla başarılı işbirliği geliştirmesinde kritik öneme sahip olduğunu göstermektedir (Çelik ve Namalır, 2018). Günümüzdeki teknoloji açısından yaşanan gelişmelerin toplumların yaşamlarına yansımalarının sonucu olarak; toplumun bireylerden, bireyin de yaşadığı toplumdan beklentileri artmış ve farklılaşmış (Duru, Duru ve Balkıs, 2014) olsa da formal eğitim sürecini tamamlayıp topluma kazandırılan birey ne kadar yüksek niteliklerle donanmış olursa, topluma katkısı da o oranda yüksek olacaktır. Akademik olarak başarısı yüksek ve nitelikli insan gücünün toplumsal kalkınmada önemli olduğu (Hoge, Smit ve Crist, 1997) amaçlarına güdülenen, kendini motive edebilen, karşılaştığı zorluklarla baş edebilecek, başarıyı temel koşul olarak alıp kendini geliştiren ve yenileyen, bilgilerle donanmış, akademik açıdan güçlü bir öğrencinin toplumun yükselmesinde en önemli güç olduğu (Bakan ve Güler, 2017) kabul edilmektedir. Bu anlamda, eğitim kurumlarının amaçları, hedefleri, misyon ve vizyonunu gerçekleştirmek adına okul yöneticilerinin liderliğinde tüm örgüt üyelerinin işbirliği içerisinde çalışması önemlidir. Örgütsel amaçlara korkutucu ve saygı duyulması gereken özellikler olarak bakılmasından ziyade, örgütlerdeki bireylerin kendi

fikirlerini geliştirmelerine izin verildiğinde; bu durumdan örgütteki bireylerden ziyade örgüt ve yönetim daha fazla faydalanacaktır (Erçetin ve Bisaso, 2016b).

Eğitim kurumlarının en önemli amaçlarından biri akademik olarak başarılı ve gelecek beklentileri yüksek bireyler yetiştirmektir. Günümüzde eğitim sisteminin amacı olmasından ziyade çağa uyum sağlamada bir gereklilik olan akademik başarı, öğrenilen bilgilerin kalıcılığı ve eğitime yönelik geleneksel bakışı değiştirerek, yeni bakış açılarının geliştirilmesine olanak sağlamaktadır (Eker ve Coşkun, 2012). Toplumun güçlenmesi; eğitim sisteminde toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uygun bireyler yetiştirilmesi ölçüsünde başarıya ulaşan bir süreçtir. Toplumsal ihtiyaç ve beklentiler yaşanan çağa uygun nispette evrilmektedir. Bu anlamda akademik başarı; bireylerin hedefleri doğrultusunda ve eğitim programlarındaki kazanımlarla uyumlu ve belirlenen performans göstergeleri ölçüsünde davranışlar sergileyerek amacına ulaşması olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla, eğitim programlarının çağa uyumlanması ve evrilmesi önem kazanmaktadır.

Eğitim sisteminin bileşenleri olan öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, veliler, eğitim ortamları, eğitim programları, eğitim materyalleri eğitim sisteminin amacına ve istedik bireyler yetiştirmeye hizmet etmektedir. Okul, öğrencilerin çalıştığı ve öğrendiğinin sonuçlarını göstermesi gereken (Yenidünya, 2005) öğrenciye kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve tutumların önceden belirlendiği (Altinkurt, 2008) öğretmenlerin bir plan dâhilinde yürüttüğü eğitsel etkinliklerle belirlenen becerilerin öğrenciye kazandırıldığı (Erden, 1998) kontrollü bir ortamdır. Öğrencilerin eğitim programlarında hedeflenen kazanımları elde etme düzeyi ise akademik başarı ile ölçülmektedir. Eğitim sisteminin görevi, öğrencinin akademik yönden başarısını ölçme ve değerlendirme, öğrencileri ilgileri ve yeteneği doğrultusunda yönlendirme (Silah, 2003). Eğitimde akademik yönden başarılı olmanın ölçütü öğrencinin sınav puanlarıdır. Kişilerin başarılarını veya başarı algılarını belirleyebilmek ve karşılaştırmalar yapabilmek içinse başarının tanımlanması gerekmektedir (Sayın ve Gelbal, 2014).

Başarı toplumsal yaşamda ve bireylerin yaşamında sıklıkla kullanılan bir kavram olmasına rağmen başarı algısında bireysel farklılıklar söz konusudur. Başarı; güdülen amaca erişme, isteneni elde etme (Aydın, 2010; Karaaslan, 2010; Nartgün ve Çakır, 2014; Sarier, 2016) program hedeflerine yönelik davranış

kazanma (Demirtaş ve Güneş, 2002), bireyin bilgi edinmeyi amaçladığı konulara ilişkin sistematik bir şekilde çaba sarf etmesi ile gerçekleşen (Üzbe, 2013) bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde başarı olgusunun akademik yönden başarılı olma olarak kavramsallaştırılamayacağı, yalnızca bilişsel değil bilişsel olmayan davranışları da içerdiği açıktır.

Öğrencinin tüm yaşamını önemli oranda etkileyen akademik başarı, hem birey açısından hem de bireyin içinde yaşadığı toplum açısından son derece önemlidir (Bakan ve Güler, 2017). Alanyazında akademik başarı,

- program hedefleriyle tutarlı davranışlar bütünü (Karaaslan, 2010),
- öğrencilerin okul yaşamında amaçlanan davranışlara ulaşma düzeyi (Metin, 2016),
- akademik başarı yükseköğretime geçiş isteği ve yükseköğretim hazırlık olarak ölçülen *yükseköğretime geçiş için hazırbulunuşluk*; yükseköğretime erişim ve üniversite seçimi ile ölçülen *yükseköğretim kaydı*; yükseköğretimde ders başarısı, başka bir kuruma transfer ve derece tamamlama ile ölçülen *akademik performans*; lisansüstü eğitime devam, gelir ve lisansüstü eğitime kayıt ile ölçülen *lisansüstü eğitime geçiş* olmak üzere dört aşamadan oluşan bir süreç (Perna ve Thomas, 2008)
- öğretim sürecinde veya sürecin sonunda yapılan değerlendirmenin sonucu (Öztekin, 2012),
- öğrencilerin okul hayatları boyunca kendine kazandırdıklarının toplamından oluşan, en somut şekliyle öğrencinin okutulan derslerden aldığı notlar ve bunlar sonucu oluşan ağırlıklı genel not ortalamasının hesaplanması yolu ile yapılan değerlendirme (Bakan ve Güler, 2017),
- bireyin tüm yaşantısını etkileyen önemli bir kavram (Batman ve Yiğit, 2016) olarak tanımlanmaktadır.

Akademik başarı alanyazında ilk olarak Heider (1958) tarafından geliştirilen Yükleme Teorisi'nde incelemiş ve bireysel davranışların nedenlerinin çevresel veya kişisel etkenlere yüklenebileceği ancak çevresel etkenlere yüklendiği takdirde, davranışın sonucunun sorumluluğunun bireye ait olmadığı, kişisel faktörlere yüklendiğinde ise davranışın sonucunun sorumluluğunun bireye ait

olduğu öne sürülmüştür. Bu noktada başarıyı etkileyen faktörler ya da başarısızlık nedenleri cinsiyet, yaş, çaba gibi bireyden kaynaklanan nedenlere yüklendiğinde başarının ya da başarısızlığın sorumluluğunun bireye ait olduğu söylenebilir. Nitekim akademik başarı bireyin eğitim hayatı çerçevesinde bulunduğu eğitim kurumunun ölçme ve değerlendirme kriterlerine göre aldığı standart puanlardan oluşurken, algılanan akademik başarı bireyin kendini değerlendirmesi sonucu kendine atfettiği başarı derecesi olarak karşımıza çıkmaktadır (Üzbe, 2013). Dolayısıyla, bireylerin akademik başarı konusunda kendini nerede gördüğü ve nasıl algıladığı da son derece önemli bir faktördür.

Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler

Öğrencilerin başarılı olup olmadıkları öğrenci not ortalamalarına göre belirlenmekte; gösterdikleri performans ise gelecekte başarılı bir iş yaşamlarının olabilmesi açısından önem arz etmektedir (Nartgün ve Çakır, 2014). Öte yandan, akademik başarı, öğrencilerin, istedik yönde ve düzeyde davranış değişikliğinin belirlenmesinde bir referans olarak kullanılabilceği gibi; ortaöğretime geçiş, yükseköğretime giriş için de kullanılan bir olgudur (Atik, 2016). Dolayısıyla, Türkiye’de öğrencilerin gerek ortaöğretime gerekse yükseköğretime geçişlerinde başarmak durumunda oldukları sınavlar söz konusudur. Türkiye’de özellikle iyi eğitim alma, mevkii edinme, kolaylıkla iş bulabilme ve maddi olarak daha fazla kazanım elde etme sebebi olarak görüldüğünden (Kapıkıran, 2016) akademik başarı öğrenciler ve aileler için iyi bir geleceğin teminatıdır.

Okul ortamında akademik başarıyı etkileyen faktörlerin belirlenmiş olması, başarıyı olumlu etkileyen faktörlerin güçlendirilmesi ve olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin önlemler alınmasına; dolayısıyla akademik başarıyı destekleyen eğitim ortamı oluşturulmasına katkı sağlar. Tüm değişkenleri kontrol edebilmek mümkün değildir (Akkalkan, 2009) ancak eğitimi doğrudan etkileyen faktörlerin düzenlenmesi mümkündür. Öğrencilerin okul ortamında akademik başarılarını etkileyen etmenleri belirlemek başarısızlığın önlenmesi için atılan önemli bir adımdır.

Okullar, çok sayıda örtülü veya açık öğenin farklı etkilerinin etkisi altında olan ve aynı zamanda farklı etkiler yaratmayı amaçlayan kurumlardır ki okullarda başarı için tek ve değişmeyen bir formül yoktur; okullarda başarıyı etkileyen birçok

faktör vardır (Erçetin ve Bisaso, 2016a). Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında, akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörler;

okul yöneticilerinin liderlik davranışları (Erçetin ve Bisaso, 2016b), okul büyüklüğü (Akkalkan, 2009), öğretmenlerin yeterlilikleri (Dönmez, 2004), öğretmenin öğrencilere karşı yaklaşımı, öğretebilme yeteneği ve okul idaresinin rolü (Mencik, 2017), fiziksel yetersizlikler, öğrenmeye hazır olmama, zihinsel, bilişsel, duygusal ve sosyal açılardan olgunlaşmamış olma, yanlış çalışma alışkanlıkları, geçmişte yaşanan başarısızlıklar, kendine güvenmeme, sosyal becerilerin ve iletişim becerilerinin gelişmemiş olması, önceki öğrenmeler (Özil, 2016), okullardaki kurallar ve düzenlemelerin, okul yapısının, okul çevresinin, okuldaki öğretmenlerin, okulun fiziki imkanları (Atik, 2016), öğrenme stilleri, öğretmenin demokratik ve insancıl tutumları (Şevik, 2014), öğrencinin derse karşı tutumu (Tay, 2007), öğretmen, okul yönetimi, ders programları, öğretim yöntemleri, öğretimin bireysel yöntemlere dayanılarak yapılmaması, öğretmen-öğrenci iletişimi (Yenidünya, 2005), öğrencilerin okuma becerisi (Kutlu ve diğ. 2011), psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, öğrencilerin kararlara katılımı (Memduhoğlu ve Tanhan, 2013), öğretme-öğrenme sürecinin etkililiği (Demircan ve Tanrıseven, 2014), öğrencinin zamanı etkili yönetebilme becerisi (Durmaz, Hüseyinli ve Güçlü, 2016), okulda paylaşılan bir vizyon olması, öğrenciden başarı beklentisi, etkili okul liderliği, okulda işbirliği ve iletişim, öğretimin izlenmesi, öğretmenlerin mesleki gelişimi, destekleyici öğrenme ortamı ve ailenin katılımı (Shannon ve Bylisma, 2007), öğrencinin pozitif okul algısı ve okul memnuniyeti (Sarı, 2012), öğretmenin etkililiği, sınıftaki davranışları (Yıldırım, 2000), öğrenciler tarafından öğretmenlerden alınan teşvik ve destek mesajları (Usher ve Pajares, 2009), sınıf iklimi, etkili öğrenme stratejileri, eleştirel düşünme eğilimleri (Klem ve Connel, 2004), öğrencilerin öğretim sürecine aktif katılımı (Schmidt, 1992), öğretmen ve öğrenci arasında destekleyici ilişkilerin olması (Leonard, 2002), ortaöğretimde devamsızlık ve okul terkleri (Oral ve Mcgivney, 2014), öğrenci devamsızlığı (Rençber, 2012), öğrencinin kişisel özellikleri, anne babanın sosyal statüsü, arkadaşlık ilişkileri (Metin Yaşar, 2016), kaynakların yeterliliği, internet ulaşımı, kütüphaneye ulaşılabilirlik (Babaoğlu, 2017) olarak sıralanabilir.

Öğrenmeye etki eden faktörler çok çeşitli değişkenler söz konusu olmasına rağmen, okul ortamında öğrenmeye etki eden faktörlere bakıldığında başlıca

faktörler öğrenci, öğretmen, yönetici, öğrenme ortamıdır ki bu faktörler iyi yönetildiğinde etkili öğrenmenin gerçekleştiği söylenebilir. Akın (2012) tarafından yapılan çalışmada öğrenmeyi etkileyen faktörler öğrenciden, öğretmenden, öğrenme konusundan, öğrenme ortamından, öğrenme yaşantılarından kaynaklanan etkenler olmak üzere beş grupta incelenmiştir. Şerefli (2003) tarafından yapılan araştırmada ise akademik başarıyı etkileyen zihinsel olmayan etkenler öğretmenden, öğrenciden, veliden, okuldan ve sistemden kaynaklı nedenler olmak üzere beş grupta sınıflandırılmaktadır.

Alanyazın taramasına dayalı olarak akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörler yönetici, aile, öğretmen, okulun nitelikleri (eğitim öğretim ortamı, fiziksel değişkenler, eğitim-öğretim programları) öğrenci, çevre olarak altı başlıkta gruplandırılarak sunulmuştur.

Yönetici. Eğitim kurumlarında yöneticiler, akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden bir tanesidir. Nitekim, toplumlarda değişimi başlatan, bireylerin yaşama hazırlanmasını sağlayan okulların yönetiminde, yöneticilerin rolü büyüktür (Erçetin ve Eriçok, 2016). Liderlik tüm eğitim seviyelerinde ve her türden eğitim kurumunda en kritik süreçtir ve en kritik süreç olmaya da devam etmektedir (Erçetin ve Bisaso, 2018b).

Okul müdürleri, verimli ve nitelikli okulların oluşumundaki en önemli unsurlardandır (Kapusuzoğlu ve Öztürk, 2016) ancak okullarda liderliğin sunulma şekli de son derece önemlidir. Liderliğin sunulma şekli, bir eğitim kurumunun başarısı ile doğrudan ilgilidir ki bu durum çeşitli düzeylerdeki tüm liderlerin neden takipçilerine ve kurumlarına liderlik etmenin en iyi yolunu belirlemekle uğraştığını açıklamaktadır (Erçetin ve Bisaso, 2018b).

Eğitim yöneticilerinin eğitim kurumlarının yönetim ve koordinasyonundan sorumlu bireyler olarak eğitsel faaliyetlerin yönetim, yöneltme, yönlendirilmesi, eğitim ortamında yaşanan problemlerin ve kriz durumlarının çözümü, beklenti, istek ve ihtiyaçların karşılanması konusunda müşavirlik yapma gibi görevlerinin yanı sıra en önemli sorumluluklarından birisi de eğitim ortamında öğretimsel lider olabilmesidir. Okullarda eğitimin niteliğinin ve kalitesinin artmasına yönelik çalışmalar okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik yönüyle doğrudan ilintilidir.

Alanyazında akademik başarıya ilişkin yöneticiden kaynaklı etkenlerle ilgili yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Akademik Başarıya İlişkin Yöneticiden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Yönetici	Yapılan Çalışmalar
liderlik	Altun ve Çakan, 2008; Erçetin ve Bisaso, 2016b; Shannon ve Bylsma, 2007; Yenidünya, 2005;
okul yönetiminin ilgisizliği	Dönmez, 2004
okul yönetiminin tutumu	Erçetin ve Bisaso, 2015; Dönmez, 2004
okul yönetiminin yeterlilikleri	Erçetin ve Eriçok, 2016; Şevik, 2014
yönetim anlayışı	Erçetin ve Özkan, 2016; Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Günçer & Köse, 1993; Kurul Tural, 2002a

Tablo 1 incelendiğinde alanyazında akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden yönetici kaynaklı etkenlerin; liderlik, okul yönetiminin ilgisizliği, tutumu, yeterlilikleri, yönetim anlayışı olduğu söylenebilir. Okul yöneticisinin nasıl davrandığı, problem durumlar yaşandığında krizleri sakin ve etkili bir şekilde yönetip yönetemediği, öğrenci ve öğretmenlerin motivasyonlarını arttıracak uygulamaları okul yaşamına katıp katmadığı okul iklimine katkısı olan durumlardandır. Okulun iklimi ise eğitim öğretim ortamını belirleyen en önemli etmendir. Eğitim yöneticilerinin asıl görevi okulda uygun eğitim-öğretim ortamı hazırlayarak etkili öğrenmenin gerçekleşmesine destek olmak, öncelikle eğitimi veren profesyoneller olarak öğretmenlerin motivasyonlarının iyi olmasına katkı sağlamaktır. Öğrencilerin kendilerini iyi ve verimli hissettikleri, başaracaklarına inanan ve öğrencilerin düzeyine uygun öğretim metotları kullanarak öğretmek için çabalayan öğretmenlerin olduğu bir eğitim ortamında gerek akademik başarılarının artması gerek yeteneklerinin gelişmesi anlamında çabalarının da artması beklenir. Bir toplumun gelişimi ve medeniyeti ancak nitelikli öğretmenlerin yardımıyla gerçekleştirilebilir (Erçetin ve Çevik, 2019). Bu ortamın hazırlanması ve uygulamaların değerlendirilmesi ise eğitim yöneticilerinin sorumluluk alanındadır. Okul müdürlerinin, yönettikleri okulların idarecileri olmalarının yanı sıra okulların liderleri olmaları gerekir (Kapusuzoğlu ve Öztürk, 2016).

Eğitim ortamında beklenmedik ve öngörülmeyen kriz durumları da yaşanmaktadır. Kriz durumlarının nasıl yönetildiği, okuldaki oluşan kaos ortamının öğrencilere yansımadan çözümlenip çözülmediği de yöneticilerin önemli sorumluluklarından bir tanesidir. Eğitim yöneticileri tarafından planlanmamış, aniden ortaya çıkan durumlar ve iş yükündeki adaletsizlik durumları stres olarak

tanımlanmaktadır ki eğitim yöneticileri kurumdaki değişiklikler, çok fazla iş yükü, personelin görevlerini yerine getirmemesi ya da eksik yerine getirmesi, mevzuat dışı uygulamalar, mali sorunlar, yetki ve sorumluluk arasındaki dengesizlikler, adaletsizlik gibi sorunlara bağlı olarak stres yaşamaktadır (Erçetin ve Maya, 2013). Dolayısıyla, eğitim kurumlarının yöneticileri ve liderleri zamanın şartlarına uygun çözümler veya yaklaşımlar geliştirmek için “alışılmışın dışında düşünmek” zorundadır (Erçetin ve Bisaso, 2018a). Bu anlamda liderlik kavramının odak noktasının, insanları düzen, düzensizlik ve değişim bağlamında küçük müdahaleler yoluyla organizasyonu amaçlanan düzeye taşıyacak ilişkileri başlatmaya yönlendirmek ve etkilemek yönünde değişmiş olduğu düşünülebilir (Erçetin, Eriçok ve Eranıl, 2016).

Aile. Veli akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerdendir. Öğrencinin okuldaki gelişimini takip eden, öğretmenleri ile düzenli olarak görüşen, öğrencinin gelişimi ile ilgili ihtiyaçları konusunda duyarlı olan ve destek olan aile faktörü öğrencilerin akademik başarısını destekleyen ve gelecek beklentilerini besleyen bir etkidir. Öğrencinin akademik hedefleri ve gelecek beklentileri aile ile benzerlik gösterdiğinde ailenin tam anlamıyla desteğini hisseden öğrencilerin bu hedef ve beklentileri gerçekleştirmeye dönük çaba ve motivasyonları farklılaşmaktadır. Öğrenci ve ailenin akademik başarıya ve hedeflere dönük beklentileri çatıştığında ise hem öğrenci hem aileye okul rehberlik servisinin desteğinin önemi öne çıkmaktadır. Alanyazında akademik başarıya ilişkin aileden kaynaklı etkenlerle ilgili yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2 incelendiğinde alanyazında akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden aile kaynaklı etkenlerin; aile içi geçimsizlik, düzensizlik ve iletişim sorunları, aile yapısının sosyal sorunları, ailenin desteği, ailenin mesleki durumu, ailenin okuma ve öğrenme motivasyonu, ailenin öğrenim durumu, ailenin özellikleri, ailenin sosyoekonomik durumu, ailesel kaynaklar, anne- babanın disiplin anlayışı, anne-baba tutumları, ebeveynlerin sosyal statüsü, evin fiziki durumu, kardeş sayısı, okul aile işbirliği olduğu söylenebilir. Başarılı okullar, ebeveynlerin çocuklarını göndermek istedikleri ve çocukların olmak istedikleri, öğrencilerin fiziksel ve akademik olarak kendilerini güvende hissettikleri, gelecek yaşamları için hazırlandıkları yerlerdir (NEA, 2015).

Tablo 2

Akademik Başarıya İlişkin Aileden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Aile	Yapılan Çalışmalar
aile içi geçimsizlik, düzensizlik ve iletişim sorunları, aile yapısının sosyal sorunları	Küçükahmet, 2003
ailenin desteği	Altun ve Çakan, 2008; Özdemir, 2016
ailenin mesleki durumu	Elmacioğlu, 2003
ailenin okuma ve öğrenme motivasyonu	Razon, 1987; Razon, 2018
ailenin öğrenim durumu	Elmacioğlu, 2003; Metin Yaşar, 2016; Razon, 1987; Razon, 2018; Şerefli, 2003
ailenin özellikleri	Maton & Hrabowski, 1998; Akın, 2012; Yıldırım & Dönmez, 2008; Bean ve diğ., 2003; Çelenk, 2003; Epstein, 2008; Gonzalez-DeHass ve diğ. 2005
ailenin sosyo-ekonomik durumu	Elmacioğlu, 2003; Küçükahmet, 2003; Metin Yaşar, 2016; Şerefli, 2003
ailesel kaynaklar	Özdemir, 2016
anne-babanın disiplin anlayışı	Razon, 1987; Razon, 2018
anne-baba tutumları	Özdemir, 2016; Moneta, Marcantonio ve Felicitas, 2006; Razon, 1987; Razon, 2018; Şerefli, 2003
ebeveynlerin sosyal statüsü	Metin Yaşar, 2016
evin fiziki durumu, kardeş sayısı, okul aile işbirliği	Şerefli, 2003

Öğretmen. Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden bir tanesi de öğretmenlerdir. Öğretmenler bir anlamda geleceği inşa eder ve şekillendirir (Erçetin ve Çevik, 2019). Okulun genel yapısı ve yönetimi dışında okuldaki eğitim öğretim ortamlarında öğretmen tutumları ve eğitim öğretim yöntem ve teknikleri (Glasser, 1991), öğretmenlerin samimi ve anlayışlı davranarak öğrencilerin olumlu davranışlar geliştirmelerine yardımcı olması (Erçetin ve Çevik, 2019), öğretmenin yeterliliği, motivasyonunun düşüklüğü (Tatlılıoğlu ve Korkmaz, 2015), öğretmenlerin örgütsel bağlılığı (Özdemir, 2002), öğretmenin öğrencilerini tanıması ve öğretimi buna göre planlaması (Alicıgüzel, 2003), öğretmenlerin öğrencileri başarmaları için motive etmesi (Özdemir ve diğ. 2010) akademik başarıyı etkileyen faktörlerdendir. Alanyazında akademik başarıya ilişkin öğretmenden kaynaklı etkenlerle ilgili yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde alanyazında akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden öğretmen kaynaklı etkenlerin; alandaki yeni gelişmeleri izleme yeterlilikleri, beceri düzeyleri, bilgi düzeyleri, eğitimsel uygulamaları, etkililiği, iletişim ve insan ilişkileri, kişisel sorunları, mesleki gelişimi, nitelikleri, öğrenciyi motive etme düzeyi, öz yeterlik algısı, sınıf yönetim biçimleri, tutumu, yeterlilikleri olduğu söylenebilir.

Tablo 3

Akademik Başarıya İlişkin Öğretmen Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öğretmen	Yapılan Çalışmalar
alandaki yeni gelişmeleri izleme yeterlilikleri beceri düzeyleri	Memduhoğlu ve Tanhan, 2013 Özdemir, 2016; Dönmez, 2004; Mencik, 2017; Yenidünya, 2005; Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Razon, 1987; Razon, 2018
bilgi düzeyleri	Özdemir, 2016; Dönmez, 2004; Yenidünya, 2005; Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Razon, 1987; Razon, 2018
eğitimsel uygulamaları	Özdemir, 2016; Yenidünya, 2005; Razon, 1987; Razon, 2018; Şerefli, 2003
etkililiği	Yıldırım, 2000
iletişim ve insan ilişkileri	Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Razon, 1987; Razon, 2018; Şerefli, 2003
kişisel sorunları	Şerefli, 2003
mesleki gelişimi	Shannon ve Bylsma, 2007
nitelikleri	Akın, 2012; Razon, 1987; Razon, 2018; Altun ve Çakan, 2008; Agyenmang, 1993; Gordon, Kane & Staiger, 2006; Graham ve diğ., 2001;
öğrenciyi motive etme düzeyi	Şerefli, 2003
öz yeterlik algısı	Altun ve Çakan, 2008
sınıf yönetim biçimleri	Şerefli, 2003
tutumu	Özdemir, 2016; Dönmez, 2004; Mencik, 2017; Şevik, 2014; Küçükahmet, 2003; Yıldırım, 2000; Yenidünya, 2005; Razon, 1987; Razon, 2018; Şerefli, 2003; Dursun ve Dede, 2004
yeterlilikleri	Şevik, 2014; Yenidünya, 2005; Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Razon, 1987; Razon, 2018

Öğretmenlerin öğretim tarzı, öğrencilerle iletişim kurma şekilleri ve öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma yetenekleri birbirinden oldukça farklıdır (Kapusuzoğlu ve Dilekçi, 2017). Öğretmenlerin öğretim tarzlarında bireysel farklılıklar söz konusu olduğu gibi öğrencilerin öğrenme stillerinde de bireysel farklılıklar söz konusudur ki öğretmenlerin öğrencilerin öğrenme stillerini dikkate alması önemlidir. Öğretim yöntem ve teknikleri ve öğrenme stillerinin yanı sıra öğretmen tutumları da akademik başarıyı etkilemektedir. Ayrıca, öğretmenin sınıfta hoşgörünün hakim olduğu, bireylerin duygu, düşünce, davranışlarının sorumluluğunu taşıyabildiği bir eğitim öğretim ortamı oluşturması öğrencileri hayata hazırlamanın yanında akademik başarılarına da katkı sağlayacaktır. Kaldı ki, demokrasinin ve güvenin hakim olduğu sınıf ortamlarında öğrenciler akademik başarının bireylerin emek ve çabalarının bir ürünü olduğunun farkındadırlar. Akademik başarı konusunda öğretmen nitelikleri ve sorumluluk algısı arasındaki ilişkinin önemi üzerine yapılan çalışmalar dikkate alındığında (Diamond, Randolph & Spillane, 2004; Jacob & Lefgren, 2006;) öğrencileri başarı konusunda

yönlendiren, destekleyen öğretmen olduğu söylenebilir. Çünkü öğretmenler öğrencileri bilgileriyle eğitirken, davranışları ile öğrencileri üzerinde etki yaratır (Erçetin ve Çevik, 2019).

Okulun nitelikleri. Akademik başarıyı etkileyen etmenlerden okulun nitelikleri eğitim-öğretim ortamı, fiziksel değişkenler ve eğitim öğretim programları olmak üzere 3 başlıkta ele alınmıştır.

Eğitim-öğretim ortamı. Okul ortamında akademik başarıyı etkileyen faktörlerden biri, öğrenme ortamıdır. Müfredat ve öğretimin öğrenme üzerinde etkili olduğu uzun zamandır kabul edilmiş bir varsayım olmasına rağmen okulların fiziksel durumunun öğrenci başarısını etkileyebileceği (McGowen, 2007) eğitim öğretim sürecinde eğitim ortamının donanımının öğrenci üzerinde etkili olabileceği tartışılan bir konu haline gelmiştir. Alanyazında akademik başarıya ilişkin eğitim öğretim ortamından kaynaklı etkenlerle ilgili yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4 incelendiğinde alanyazında akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden eğitim öğretim ortamı kaynaklı etkenlerin; dersin türü ve niteliği, destekleyici öğrenme ortamı ve ailenin katılımı, sağlıklı iletişim ve empati kurma, eğitim araçlarının niceliği-niteliği, ezbere dayalı eğitim anlayışı, internet ulaşımı, işbirliği ve iletişim, kolektif yeterlik, kurallar ve düzenlemeler, kurum kültürü, kütüphaneye ulaşılabilirlik, okul büyüklüğü, okulda paylaşılan bir vizyon olması, okulun ders araç gereçlerinin yetersizliği, okulun disiplin anlayışı, okulun etkinlik alanları, okulun fiziki donanımı, okulun iklimi, okulun kaynakları, okulun organizasyonu, okulun uzak olması, öğrenci sayısı, öğrenciden başarı beklentisi, öğrencilere bilimsel/özgür bir ortam sağlama, öğrenme kuramları, öğretme-öğrenme sürecinin etkililiği, öğretim şekli, öğretim yöntem ve teknikleri, öğretimin izlenmesi, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, sınıf düzeyi, sistemin öğrenciye uygun öğrenme ortamı sağlayamaması, öğrencilerin kararlara katılımı, verilen eğitimin kalitesi olduğu söylenebilir. Öğrencilerin akademik güçlerini ve ilgi alanlarını tanıma, güçlendirme ve geliştirmelerine olanak sağlayan, merakını arttıran, yaratıcılığını teşvik eden ve eleştirel düşünme becerilerini geliştiren ders içerikleri sunan okul ortamları öğrenci başarısını destekleyen ortamlardır (NEA, 2015).

Tablo 4

Akademik Başarıya İlişkin Eğitim Öğretim Ortamından Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Eğitim Öğretim Ortamı	Yapılan Çalışmalar
dersin türü ve niteliği	Şevik, 2014; Bahar, 2002; Özkan, 2003
destekleyici öğrenme ortamı ve ailenin katılımı	Shannon ve Bylsma, 2007
sağlıklı iletişim ve empati kurma	Erçetin, Hamedoğlu ve Çelik, 2008
eğitim araçlarının niceliği-niteliği	Şevik, 2014
ezbere dayalı eğitim anlayışı	Küçükahmet, 2003; Şerefli, 2003
internet ulaşımı	Babaoğlu, 2017
işbirliği ve iletişim	Shannon ve Bylsma, 2007; Usher ve Pajares, 2009; Leonard, 2002; Yenidünya, 2005; Şerefli, 2003
kolektif yeterlik	Altun ve Çakan, 2008
kurallar ve düzenlemeler	Atik, 2016
kurum kültürü	Elmacıoğlu, 2003; Metin Yaşar, 2016; Memduhoğlu ve Tanhan, 2013
kütüphaneye ulaşılabilirlik	Babaoğlu, 2017
okul büyüklüğü	Akkalkan, 2009
okulda paylaşılan bir vizyon olması	Shannon ve Bylsma, 2007
okulun ders araç gereçlerinin yetersizliği	Dönmez, 2004
okulun disiplin anlayışı	Şerefli, 2003
okulun etkinlik alanları, verilen eğitimin kalitesi	Karaaslan, 2010
okulun fiziki donanımı	Karaaslan, 2010; Özil, 2016; Atik, 2016; Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Şerefli, 2003
okulun iklimi	Özdemir, 2016; Klem ve Connel, 2004
okulun kaynakları	Özdemir, 2016; Babaoğlu, 2017
okulun organizasyonu	Özdemir, 2016
okulun uzak olması	Dönmez, 2004
öğrenci sayısı	Altun ve Çakan, 2008; Küçükahmet, 2003; Dönmez, 2004; Boozer ve Rouse, 2001; Kıncal ve Ulutaş, 2009
öğrenciden başarı beklentisi	Shannon ve Bylsma, 2007; Şerefli, 2003
öğrencilere bilimsel/özgür bir ortam sağlama,	Memduhoğlu ve Tanhan, 2013
öğrenme kuramları	
öğretme-öğrenme sürecinin etkililiği	Demircan ve Tanrıseven, 2014
öğretim şekli	Karaaslan, 2010
öğretim yöntem ve teknikleri	Metin Yaşar, 2016; Yenidünya, 2005; Razon, 1987; Razon, 2018; Hoskins ve Van Hooff, 2005; Sezer ve Tokcan, 2003
öğretimin izlenmesi	Shannon ve Bylsma, 2007
rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri	Memduhoğlu ve Tanhan, 2013
sınıf düzeyi, sistemin öğrenciye uygun öğrenme ortamı sağlayamaması	Şevik, 2014
öğrencilerin kararlara katılımı	Memduhoğlu ve Tanhan, 2013

Öğrenme ortamını etkileyen en önemli faktörlerden bir tanesi de güven ortamıdır. Öğrenciler ve öğretmenler arasında karşılıklı güvenin bulunmadığı bir eğitim ortamında, ne öğrenciler ne de öğretmenler kendilerini güvende hissetmez ve verimli bir öğrenme-öğretme süreci gerçekleştirilemediğinden öğrencilere problem çözme, etkili iletişim becerileri kazandırmak ve katılımcı bir eğitim süreci

gerçekleştirmek için şiddet içermeyen bir eğitim ortamının gerekli olduğu açıktır (Erçetin ve Başar Neyişci, 2008).

Fiziksel değişkenler. Eğitim ortamlarındaki fiziksel değişkenler ile akademik başarı ilişkisinin incelendiği pek çok bilimsel çalışma yapılmıştır. Eğitim ortamlarındaki fiziksel değişkenlerin hangi değer aralığında olması gerektiği ve yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Öğrenme Ortamını Etkileyen Fiziksel Değişkenler

Fiziksel Değişken	Uygun Değer	Yapılan Çalışmalar
Sıcaklık	20 -25 C	Wargocki & Wyon 2007; Wyon, 1970
Nem	%30 – 60	Sıcaklık değişkeni ile birlikte ele alınmaktadır Orosa ve diğ. 2014
Hava Kalitesi	Kişi başı 3-7 m3 temiz hava	Bako-Biro vd., 2012; Coley, Greeves & Saxby, 2007; Mølhave, Bach & Pedersen, 1986; Ito ve diğ, 2006; Otto ve diğ. 1992; Shaughnessy ve diğ. 2006
Ses	30 – 60 dB	Johnson, 2001, Evans ve Maxwell, 2007
Işık	400-600 luks	Baytekin, 2001

Not: Şimşek, 2009; Aydın, 2017, Baytekin, 2001'den uyarlanmıştır.

Tablo 5'e göre yapılan araştırmalar doğrultusunda öğrenme ortamında eğitim-öğretimin sağlıklı bir şekilde devam edebilmesi için sıcaklığın 20-25C, nemin %30-%60, kişi başı 3-7 m3 temiz hava, ses düzeyinin 30 – 60 dB, ışığın ise 400-600 luks olmasının uygun olduğu bulunmuştur.

Eğitim-öğretim programları. Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden bir tanesi de eğitim programlarıdır. Eğitim programları hedef, kapsam, düzey ve değerlendirme ölçütlerinden meydana gelen ve öğretimin etkililiğini doğrudan etkileyen bir faktördür. Akademik başarıya ilişkin öğretim programlarından kaynaklı etkenlerle ilgili yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Akademik Başarıya İlişkin Öğretim Programlarından Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öğretim Programları	Yapılan Çalışmalar
öğretim programının içeriği	Özdemir, 2016
öğretim programlarının nitelikleri	Akın, 2012; Şevik, 2014; Yenidünya, 2005
öğretim programının yapısı	Özdemir, 2016
öğretim programlarının öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre düzenlenmemiş olması	Küçükahmet, 2003
teknolojik gelişmeler	Çelik ve Çelik, 2017

Tablo 6 incelendiğinde alanyazında akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden öğretim programları kaynaklı etkenlerin; öğretim programının içeriği, öğretim programlarının nitelikleri, öğretim programının yapısı, programların öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine doğrultusunda düzenlenmemesi ve teknolojik gelişmeler olduğu söylenebilir.

Eğitim öğretim süreci içerisinde yapılan sınavlardan alınan notların ortalamaları akademik başarının bir ölçüsüdür (Özil, 2016). 07.09.2013 tarih ve 28758 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren ve son olarak 01.09.2018 tarih ve 30522 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan değişiklik ile güncellenen Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine göre; puanlama sistemi 100 puan üzerinden değerlendirilmekte, ortaöğretim kurumlarında yılsonu başarı puanı en az 50 olan öğrenciler doğrudan sınıf geçebilmektedir. Ortaöğretimde açık liseye kaydını almayan ve iş bulma arayışına giren bireyler de sözkonusudur. Ancak, eğitimi tamamlanmadan okuldan ayrılan bireylerin profesyonel iş yaşamında verimli olma olasılıkları azalmaktadır (Oral ve Mcgivney, 2014). Erken okul terklerinin bireylerin işsiz kalması ya da düşük kazançla çalışmaları, iş yaşamına uyumda zorluklar yaşanması gibi toplumsal dışavurumlarının olduğu söylenebilir. Türkiye’de 11 Nisan 2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan *6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun* ile zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarılmıştır. Bu değişiklik ile liseyi bitiren öğrenci sayısındaki artış yükseköğretime yerleşmek isteyen adayların da sayısının artmasına neden olmuştur, yıllara göre olan artış Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Ortaöğretim-Yükseköğretim Öğrenci Sayısında Yapılan Değişikliklere Göre Artış

Dönem		Mezun Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	%	Yükseköğretim Öğrenci Sayısı
2011-2012	Genel Ortaöğretim	380.548	2.666.066		
	Mesleki Ortaöğretim	332.154	2.090.220		
	Toplam	712.702	4.756.286	14.98	4.112.687
2015-2016	Genel Ortaöğretim	472.169	3.047.503		
	Mesleki Ortaöğretim	471.885	2.788.177		
	Toplam	944.054	5.985.620	16.17	6.186.007
2017-2018	Genel Ortaöğretim	556.837	3.074.642		
	Mesleki Ortaöğretim	495.658	2.614.785		
	Toplam	1.052.495	5.689.427	18.50	7.010.598
2018-2019	Genel Ortaöğretim	-	3.250.334		
	Mesleki Ortaöğretim	-	2.399.260		7.740.502
	Toplam	-	5.649.594		

Kaynak: Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013; 2016-2017; 2017-2018; 2018-2019

Tablo 7'ye göre; 8 yıllık zorunlu eğitim son uygulandığı yıl olan 2011-2012 eğitim ve öğretim yılında ortaöğretim öğrenci sayısı 4.756.286, mezun olan öğrenci sayısı ise 712.702 iken mezun öğrenciler ortaöğretime devam eden öğrencilerin %14.98'idir. 2012-2013 eğitim ve öğretim yılında 12 yıllık zorunlu eğitim ilk defa uygulanmıştır. Bu sistemin ilk mezunları ise 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında verilmiştir. 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında ortaöğretim öğrenci sayısı 5.985.620, mezun olan öğrenci sayısı ise 944.054 iken mezun öğrenciler ortaöğretime devam eden öğrencilerin %16.17'sidir. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ortaöğretim öğrenci sayısı 5.689.427, mezun olan öğrenci sayısı ise 1.052.495 iken mezun öğrenciler, ortaöğretime devam eden öğrencilerin %18.50'sidir. 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında ortaöğretime devam eden öğrenci sayısı 5.649.594'tür. Mezun olan öğrenci sayısı ise 2019-2020 istatistiklerinde yer alacaktır. Yükseköğretimdeki öğrenci sayısına bakıldığında ise 2011-2012 eğitim öğretim yılında 4.112.687, 2015-2016 eğitim öğretim yılında 6.186.007, 2017-2018 eğitim öğretim yılında 7.010.598, 2018-2019 eğitim öğretim yılında ise 7.740.502'dir. Yükseköğretime devam eden öğrenci sayısı yıldan yıla artış göstermiş, bu durum yükseköğretime yerleşme aşamasındaki rekabeti de arttırmıştır.

Eğitim sisteminde örgün eğitim hayatı boyunca ve sonrasında öğrencilerin sınav performansı meslek yaşamları için önemlidir. Türkiye’de bireylerin hayatlarının önemli dönümlerinde başarmak zorunda oldukları sınavlar söz konusudur. Oysaki sadece tüm öğrencilere bilgi okuryazarlığı açısından zengin bir müfredat sağlamak için işbirliği yapılarak demokratik bir toplumda bilgiyi anlamaya hazır bir topluma sahip olunabilir (Carr ve Rockman, 2003:54). Liseye geçiş sistemi, yükseköğretime yerleşme, yükseköğretim sonrasında iş arama sürecinde bireylerin merkezi sınavlardan elde ettikleri akademik başarı öğrenciler ve aileler için son derece önemlidir. Bu nedenle, hem öğrenciler hem aileler örgün eğitim hayatının başından itibaren akademik başarıyı önemsemektedir, kaldı ki eğitim kurumları da akademik başarıyı ön planda tutmaktadır. Uygulanan eğitimin başarısı üzerine yorum yapmak, eğitimin başarısız olması durumunda başarısızlığın gerekçelerini belirleyerek gerekli düzenlemeleri yapmak, eğitimin başarılı olması durumunda ise hangi öğrenciler için başarılı olduğunu belirlemek amacıyla ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç vardır (Özil, 2016).

Öğrenci. Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili etkenlerden öğrenciden kaynaklanan başlıca nedenlere bakıldığında, öğrencinin yaşı, cinsiyeti, sağlık durumu, devam devamsızlık durumu, zihinsel kapasitesi, geçmiş öğrenme yaşantıları, öğrenme stili, öğrenme stratejileri, çalışma biçimi, motivasyonu, hedefleri, gelecek beklentileri sayılabilir. Bireyler, belirledikleri bir hedefe ulaşma kabiliyetleri konusunda güçlü bir inanca sahip olduklarında, hedefe ulaşmak için adımları planlama olasılıkları artar ve sonuçta başarıya ulaşırlar; çünkü bireyin kendine inanması güçlü bir motivasyon kaynağıdır (Rubies-Davies vd, 2010). Akademik başarıya ilişkin öğrenciden kaynaklı etkenlerle ilgili yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8 incelendiğinde alanyazında akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden öğrenci kaynaklı etkenlerin; akademik benlik algısı, arkadaşları, becerileri, beklentileri, cinsiyeti, çabası, davranışları, ders çalışma alışkanlıkları, derslere devamsızlık, dikkati, duygusal gelişimi, eleştirel düşünme eğilimleri, fiziksel ve psikolojik gelişimi, geçmişte yaşanan başarısızlıklar, hazırbulunuşluk, ilgisi, kaygısı, kendine güven, kişisel özellikleri, kitap okuma alışkanlıkları, motivasyonu, nitelikli okul öncesi eğitim, okul içi ve okul dışı öğrenmeler, okuldan beklentilerin düşük olması, okul terkleri, okuma becerisi, öğrenme becerisi,

öğrenme stilleri, öğrenmeye karşı tutumları, öğretim sürecine aktif katılımı, öğretmenden korkmak, öğretmeni sevmemek, önceki öğrenmeler, pozitif okul algısı ve okul memnuniyeti, psikolojik ve duygusal sorunlar, sağlık, spor faaliyetlerine katılma alışkanlıkları, zamanı etkili yönetebilme becerisi, zihinsel gelişimi olduğu söylenebilir.

Tablo 8

Akademik Başarıya İlişkin Öğrenciden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öğrenci	Yapılan Çalışmalar
akademik benlik algısı	Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Küçükahmet, 2003
arkadaşları	Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Metin Yaşar, 2016
becerileri, beklentileri, davranışları cinsiyeti	Özdemir, 2016; Özil, 2016 Akin, 2012; Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006
ders çalışma alışkanlıkları, çabası	Akin, 2012; Küçükahmet, 2003; Özil, 2016; Şerefli, 2003, Şevik, 2014
derslere devamsızlık	Küçükahmet, 2003; Oral ve Mcgivney, 2014; Rençber, 2012
dikkati	Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Akin, 2012
duygusal gelişimi	Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Razon, 1987; Razon, 2018
eleştirel düşünme eğilimleri	Klem ve Connel, 2004
fiziksel ve psikolojik gelişimi	Küçükahmet, 2003
geçmişte yaşanan başarısızlıklar, hazırbulunuşluk kaygı, özgüven	Özil, 2016 Akin, 2012; Özil, 2016; Şerefli, 2003
kişisel özellikleri	Akin, 2012; Şevik, 2014; Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Metin Yaşar, 2016; Diamond, Randolph & Spillane, 2004
kitap okuma alışkanlıkları motivasyonu	Şerefli, 2003 Altun ve Çakan, 2008; Özdemir, 2016; Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Memduhoğlu ve Tanhan, 2013; Akin, 2012
nitelikli okul öncesi eğitim	Altun ve Çakan, 2008
okul içi ve okul dışı öğrenmeler	Akin, 2012
okuldan beklentilerin düşük olması	Şerefli, 2003
okul terkleri	Oral ve Mcgivney, 2014
okuma becerisi	Kutlu ve diğ. 2011
öğrenme becerisi	Akin, 2012
öğrenme stilleri	Şevik, 2014; Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Klem ve Connel, 2004
öğrenmeye karşı tutumları	Altun ve Çakan, 2008 Tay, 2007
öğretim sürecine aktif katılımı	Schmidt, 1992
öğretmenden korkmak, öğretmeni sevmemek	Dönmez, 2004
önceki öğrenmeler	Özil, 2016
pozitif okul algısı ve okul memnuniyeti	Sarı, 2012
psikolojik ve duygusal sorunlar	Şerefli, 2003; Aslanargun, Bozkurt ve Sarıoğlu, 2016
spor faaliyetlerine katılma alışkanlıkları	Akin, 2012
zamanı etkili yönetebilme becerisi	Durmaz, Hüseyinli ve Güçlü, 2016; Akin, 2012
zihinsel gelişimi	Moneta, Marcantonia ve Felicitaş, 2006; Akin, 2012; Razon, 1987; Razon, 2018

Dane, Kudu ve Balkı (2009) öğrenme için öğrenme ortamında öğrencinin aktif olmasının öğrenme üzerindeki olumlu etkisine vurgu yapmaktadır. Öğrencilerin sınıf içinde yapılan tartışmalara etkin katılmaları, soru sormaları, öğrendiklerini anlamlandırarak konuyu değişik açılardan değerlendirmeye çalışmaları başarıyı artıran etkenlerdendir (Şevik, 2014) ki bu durum öğrencinin öğrenme ortamında aktif olması ile gerçekleşebilir. Aynı zamanda, öğrencinin öğrenme ortamında aktif katılımının gerçekleşmesi öğretmenin etkileşimli bir sınıf ortamında ders işleme ile mümkün olmaktadır. Öğrencinin öğrenmesindeki en büyük etken dersi dinlemek ve derse katılım sağlamak olmasına rağmen öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağlamak öğretmenin verdiği ödev ve sorumluluklar ile takviye edilse de öğrencinin çabası, öğrenme stratejilerini ve çalışma yöntemlerini bilmesi, bu stratejileri yöntemleri uygulama becerisine sahip olması önemlidir. Öğrencinin hazırbulunuşluğu, okula devamlılığı, derse aktif katılımı, ailelerin çocuklarının eğitimine destek olması, okul, aile ve toplumun etkileşim halinde olması durumları gerçekleştiğinde öğrenciler akademik olarak başarılı, fiziksel, sosyal ve duygusal açıdan sağlıklı olur, güvenli, destekleyici ve istikrarlı ortamlarda yaşar ve öğrenirler ve toplumda yaşamayı arzu ettiği yerlerde olurlar (CCS).

Bazı öğrenciler başarıyı iyi bir iş bulmak ve kariyerleri için hazırlık yapmak olarak algıırken bazıları yükseköğrenim çalışmaları sırasında kişisel gelişimin önemini vurgularlar (Perger ve Takács, 2016). Öğrencinin zihinsel kapasitesinin iyi olması öğrenmeyi kolaylaştıran bir etkidir ancak bilgilerin kalıcılığını sağlayan öğrencinin öğrenme stratejilerini ve verimli çalışma yöntemlerini bilerek çalışması, hedefinin olması, hedefine ulaşmak için gösterdiği çabadır. Bu anlamda sınıf rehberliği etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir (Şevik, 2014). Bu anlamda akademik başarı üzerinde okul rehberlik servisinin ve okul rehber öğretmeninin etkisi yadsınamaz. Goldberger, Keough ve Almeida (2000) tarafından öğrenciler için öğrenmenin iyileştirilmesi ve yükseköğrenim ve kariyer fırsatlarının genişletilmesi için öne sürülen dört ilke ve performans tabanlı öğrenmenin özellikleri Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9

Öğrenciler için Öğrenmenin İyileştirilmesi, Yükseköğrenim ve Kariyer Fırsatlarının Genişletilmesi İlkeleri

Öğrenmenin İyileştirilmesi ve Yükseköğrenim ve Kariyer Fırsatlarının Genişletilmesi için İlkeler	
<p>1. Müfredat:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tüm eğitim kurslarının yükseköğretim hazırlık standartlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi• Öğrencilerin aktif, derinlemesine araştırma ve keşif yoluyla öğrenmelerinin sağlanması• Okulların öğrencilere hayata dair gerçek sorunları ele almaları, sorunları çözmeye uzmanlar tarafından kullanılan yöntem, teknik, materyal ve yaklaşımları kullanmalarına fırsat tanıyarak akademik konuları öğretmek için çoklu disiplinler kullanması.• Kariyer kursları ve akademik içeriğin birleştirilerek öğrencilerin daha üst düzey düşünme becerisinin gelişmesini teşvik etme	<p>2. Yükseköğrenime ve yüksek vasıflı istihdamda yapısal bağlantılar</p> <ul style="list-style-type: none">• Lise sürecinde yükseköğrenime hazırlanmak için yükseköğretim derslerinin verilmesi.• Öğrencilere lise sonrası eğitim ve istihdamda başarılı bir şekilde hazırlanmaları için kolej ve kariyer planlama hizmetleri ve geçiş hizmetlerinin verilmesi.• Öğrencilere iş temelli öğrenme ve kariyerle ilgili kursların, iş hayatında kullanabilecekleri becerilerinin öğretilmesi, kariyer seçeneklerinin sunulması ve potansiyel işverenlerle tanışmalarının sağlanması.
<p>3. İşyerinde ve toplumda verimli öğrenme</p> <ul style="list-style-type: none">• Müfredatın toplumda veya işyerinde sınıf öğretimini güçlendiren ve genişleten öğrenme deneyimlerini içermesi.• Tüm öğrencilerin ortak proje çalışması, toplum hizmeti, staj yoluyla okul dışında en az bir yetişkinle tanışmaları ve okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulması.	<p>4. Kişiselleştirilmiş öğrenme:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğretmenlerin bir grup öğrencinin sorumluluğunu paylaşacak ve öğretimi koordine etmek ve öğrencilerin performansını tartışmak için düzenli olarak buluşacak küçük öğrenme grupları ile çalışmalarının sağlanması.• Öğrencilerin mentorluk, özel ders ve danışma programları aracılığıyla ekstra yardım ve destek almalarının sağlanması.
<p>5. Performans Tabanlı Öğrenmenin Özellikleri:</p> <ul style="list-style-type: none">• Öğrenciler, zaman içinde emek veren ve sebat eden, kendileri için önemli olan gerçek dünya sorunlarına dayanan projeler yürütürler.• Öğrenciler, işverenlerden ve toplumdaki paydaşlardan projeler ve diğer çalışma görevleri hakkında koçluk ve uzman tavsiyesi alırlar. Alandaki uzmanlar tarafından kullanılan stratejileri ve araçları kullanmayı öğrenerek, yetişkinlerin performansına ve başarısına neyin dahil olduğunu algırlar ve gerçek dünya standardını içselleştirmeye başlarlar.• Öğrenciler, alandaki kariyer fırsatları hakkında daha fazla farkındalık geliştirir ve bu kariyer hedeflerinin eğitim gereksinimlerini anlarlar.• Öğrenciler, örneğin bir bilim insanı gibi düşünmek için - disiplin sorgulama yöntemlerini kullanma ve karmaşık soruları çözme ve bağımsız araştırmalar yapma kapasitelerini artırma yeteneklerini geliştirirler.• Öğrenciler, başarılarını ve kendilerini değerlendirme becerisini geliştirirler.	

Akademik başarı hususunda rehberlik servisinin desteği öğrencilerin öğrenme stratejilerini ve verimli çalışma yöntemlerini öğrenmesinin yanında öğrencilerin geleceğe dönük kişisel hedefler belirlemesi, hedef belirlememiş öğrencilerin hedef belirleme ve hedefe dönük davranışlar sergileme yönünde var olan psikolojik engellerinin ortadan kaldırılmasına yönelik desteği son derece önemlidir. Akademik başarı üzerine çalışan araştırmacılar başarıya ulaşma amacını yetkinlik hedefleri ve performans hedefleri olarak iki grupta incelemekte (Harackiewicz ve Hulleman, 2010); yetkinlik ve performans hedeflerinin de iki yönlü

olduğunu belirtmektedirler (Elliot & McGregor, 2001). Akademik başarıda hedefe odaklanma durumu Şekil 1’de görülmektedir.

Yetkinlik	Performans
Yetkinlikten Kaçınma	Performanstan Kaçınma

Şekil 1. Akademik başarıda hedefe odaklanma

Yetkinlik hedefleri, beceri veya bilgiyi geliştirmeye odaklanırken, performans hedefleri de durumdaki diğerlerinden daha iyi yapmaya odaklanır. Yetkinlikten kaçınma bireylerin kendi bilgi, beceri ve yeterliliklerini geliştirmemesi, performanstan kaçınma ise diğerlerinden daha kötü performans sergileme durumu olarak açıklanabilir. Bireylerin hedef belirlemesi, amacına ulaşmak için çalışırken ilgi ve dikkatlerini hedeflerine yönlendirerek bu süreçte çabalarını diri tutmalarını sağlarken; özellikle yetkinlikleri geliştirmeye odaklanmak bireylerin kendilerini tanımalarına, yetenekleri doğrultusunda gelişmelerine olanak sağlar.

Çevresel faktörler. 21. yüzyıl benzeri görülmemiş bir değişim dalgası getirmiştir (Erçetin, Bisaso ve Saeed, 2015). Eğitimde son yıllarda bir paradigma değişikliğinin bir sonucu olarak eğitim alanında var olan sistemlerin artık eskisi gibi olmadığı ve değişen zamanlarda yaşananlar düşünüldüğünde, eskisi gibi de olmaması gerektiği göz önüne alındığında kriz, sosyal, medya ve eğitim ortamındaki teknolojik değişikliklerin günümüz gençliğinin görünür bir olgusu olduğu söylenebilir (Erçetin ve Bisaso, 2015). Öğrencilerin bugün, günlük yaşamlarının önemli bir kısmını sosyal medya ile etkileşim halinde geçirmesi, tartışmalara neden olmakta, bu durumun öğrenciler üzerindeki artan potansiyel olumsuz etkileri konusunda endişe yaratmakta, bireylerin yaşamının merkez noktası ve araçtan ziyade amaç durumuna geldiğinde, bireylerin yaşamlarını (Erçetin ve İli, 2012) ve okul başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Akademik başarıya ilişkin çevreden kaynaklı etkenlerle ilgili yapılan çalışmalardan örnekler Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Akademik Başarıya İlişkin Çevreden Kaynaklı Etkenlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Çevre	Yapılan Çalışmalar
okul çevresinin ilgisizliği	
okul çevresinde desteğin olmaması	Dönmez, 2004
okulun eğitim düzeyi düşük bir çevrede yer alması	
okulun sosyal çevresi	Karaaslan, 2010; Metin Yaşar, 2016
öğrencinin yaşadığı çevrenin özellikleri	Akın, 2012; Atik, 2016
sosyal medya	Erçetin ve İli, 2012; Erçetin ve Menteşe, 2012

Tablo 10 incelendiğinde alanyazında akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlerden çevre kaynaklı etkenlerin; okul çevresinin ilgisizliği, okul çevresinde desteğin olmaması, okulun eğitim düzeyi düşük bir çevrede yer alması, okulun sosyal çevresi, öğrencinin yaşadığı çevrenin özellikleri ve sosyal medya olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, evrenimizin yaşam tarzları ve eğitimle ilgili algılar bakımından geliştiğine dair şüphe yoktur (Erçetin ve Açıkalın 2018b). Gelişen ve evrilen dünya düzeninde eğitim kurumları, eğitim sisteminin bileşenleri olarak yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, okulların nitelikleri ve öğrenci velileri de değişim süreci yaşamaktadır. Dolayısıyla yeni nesil üniversitelerdeki aktif öğrenmeye ve sosyal ortamlara daha fazla öğrenci katılımı arayışı, eğitim kurumlarının önceki tüm öğretme ve öğrenme taahhütlerini aşmaktadır (Açıkalın ve Erçetin, 2018). Başta eğitimciler olmak üzere araştırmacılar ve eğitim politika ve stratejilerini geliştiren uzmanların yeni nesil öğrencilerin eğitimi, başarısı ve gelecek beklentilerine destek olmak için neler yapılması gerektiği konusunda tartışmaları gerektiği açıktır.

Gelecek Beklentileri Kavramı

Yaşam kişinin kendisinden kaynaklanan ve kaynaklanmayan çok boyutlu ve farklı değişkenlerden oluşan dinamik bir değişim sürecidir. Değişim geçmiş ve gelecek arasında uzanan yaşantı örüntüleridir ki geçmişteki olumlu ya da olumsuz yaşantılar geleceğe yönelik beklentileri de etkilemektedir (Aktaş, 2016).

Ergenlik sürecinin zorluğundan dolayı, ergenlerin gelecek beklentileri incelendiğinden daha zor ve karmaşık bir süreç karşımıza çıkmaktadır. Yetişkinliğe doğru gelişim gösteren beden, yeni düşünce sistemi, özgürleşme süreci ve cinsel kimlik farkındalığı derken ergenlerin kendilerini bir girdapta bulmasının (Güngör, 2014) dönemsel olarak gençlerin yaşamaları gereken bir süreç olduğu söylenebilir.

Lise dönemi, gencin psikolojik ve fiziksel gelişiminin yanında mesleki gelişim açısından da sıkıntılı ve karmaşık bir dönemdir (Çurgatay, 2010).

Ergenlik dönemi gençlerin çocukluk döneminin sona erdiği ve yetişkinlik dönemine geçiş için hazırlandıkları bir süreçtir. Ergenlik döneminde gençlerde bedensel değişikliklerin yanında bilişsel, duygusal ve davranışsal olarak değişiklikler de olmakta ve gençler yetişkin yaşamındaki rol kalıplarına hazırlanmaktadır. Teknolojideki gelişmelerin de etkisiyle bireylerin ve toplumların günlük yaşamlarının temposunun da arttığı bir süreç yaşanan günümüz dünyasında, gençlerin hayat akışına uyum sağlama çabası ile birlikte içinde buldukları dönemin etkisiyle yaşadıkları değişimi yönetmeleri oldukça zordur. Bunun yanında iş bulabilme, evlenme, toplumsal yaşama katılma gibi görevler için hazırlanmak durumunda olduklarından (Tuncer, 2011b) ergenlerin gelecek beklentilerinin ve umutlarının diri tutulmasının yetişkinlik dönemleri için çok önemli olduğu söylenebilir.

Yetişkinlik dönemine geçiş süreci olan lise dönemi gençlerin meslek seçimi, yükseköğretime geçiş, iş yaşamı, duygusal ilişkiler, evlilik gibi hayatlarına dair önemli kararlar almaya hazırlandıkları bir süreçtir. Bu kararlar gençlerin sadece iş yaşamlarını değil, hayat standartlarını ve hayata dair tercihlerini etkileyeceğinden son derece önemlidir. Zorunlu eğitimin sona erdiği lise döneminin sonunda hayata dair hedeflerini belirleyememiş ve lise döneminden sonra hayatının ne yönde ilerlemesini istediği konusunda karar verememiş olan gençlerin gelecek beklentileri konusunda kaygı yaşamaları söz konusu olacaktır. Sanayileşmiş toplumlarda başarı ön planda olduğundan bu toplumlarda bireylerin geleceği için kaygılanması çocukluk döneminden başlamaktadır (Şanlı ve Saraçlı, 2015). Geleceğine yönelik planlarını yapamamış ve beklentilerini gerçekleştirememiş olan bireylerin ümitsizlik ve stres yaşamaları söz konusu olacaktır (Tuncer, 2011a). Gelecek beklentileri bireyin sonraki yaşamına dair deneyimlerini etkileyen faktörlerden biridir. Olumlu deneyim yaşamaları bireylerin var olan görev ve sorumluluklarını başarıyla sürdürmelerini sağlarken, geleceğe yönelik beklentilerini arttırmak suretiyle gelecek yaşamları için daha fazla çaba göstermelerine olanak sağlamaktadır (Tuncer, 2011b).

Gelecek zamana ilişkin ne tür yönelimler olabileceği ve söz konusu yönelimlerde ne gibi bireysel farklılıklar gözlenebileceği konusu çok eskiden beri

tartışılmasına rağmen ilgili araştırmalar oldukça sınırlıdır (İmamoğlu ve Güler-Edwards, 2007). Gelecek beklentilerine yönelik bilimsel çalışmaların 21. Yüzyılın başlarında başladığı söylenebilir (Şimşek, 2012; Şanlı ve Saraçlı, 2015; Aktaş, 2016). Gelecek beklentisine ilişkin çalışmaların öncülerinden olan W.I.Thomas, 1920'de bireylerin davranışlara ya da durumlara yüklediği anlamların gelecekteki davranışları etkilediğini öne sürmüş ve beklentilerin sonuçları etkilediğine (Şimşek, 2012; Şanlı ve Saraçlı, 2015; Hurn, 1993) ve önemine dikkat çekmiştir.

Seginer (2003) gelecek beklentilerinin kavramsallaştırılmasının Frank (1939), Israeli (1930, 1936) ve Lewin'in (1939, 1948) erken dönem çalışmalarına dayandığını ortaya koymuştur. Erken dönem çalışmalarında araştırmacılar gelecek yönelimine ilişkin gelecekte oluşacak olan eylem ve deneyimlerin gelecek zamanda oluştuğunu, bireyin geleceğe ilişkin düşüncelerinin içeriklerinin kendi yaşamına ya da toplumsal yaşama yönelik idealist ya da gerçekçi düşünceler olabileceğini vurgulamışlardır.

Gelecek beklentilerine ilişkin alanyazın incelendiğinde; konuya ilişkin gelecek zaman perspektifi (Ehtiyar ve diğ. 2017; Calster, Lens ve Nuttin, 1987) gelecek zaman tutumu (Ehtiyar ve diğ. 2017; Nuttin ve Lens, 1985) ve gelecek zaman yönelimi (İmamoğlu ve Güler-Edwards, 2007; Zimbardo ve Boyd, 1999) olmak üzere üç kavramın kullanıldığı görülmektedir. Gelecek zaman perspektifi, bireyin geleceğe yönelik planlarını nasıl yapılandığıyla ilgilidir. Gelecek zaman tutumu, bireyin geleceğine yönelik umut düzeyiyle ilgilidir. Başka bir deyişle gelecek zaman tutumu geleceğe yönelik olumlu ya da olumsuz duygularının davranışlarını nasıl şekillendirdiğiyle ilgilidir. Gelecek zaman yönelimi ise bireylerin geçmiş yaşantıları, duygusal, düşünsel ve davranışsal deneyimlerinin temel oluşturduğu duygu ve düşünce dünyasının ana odaklanması ve geleceğe yönelmesidir. Bazı bireylerin yaşamışlıklarının etkisiyle anda yaşamakta zorlandığı, geçmiş yaşam deneyimi sürecinde kendisine ve diğer bireylere yönelik kırgınlık, öfke ve negatif duygu yüklerinin yoğunluğunu şimdiki zaman sürecinde zihninde taşıyan bireylerin çoğunlukla geçmiş hesaplaşmaları kapanmadığından dolayı geçmişte yaşadığı ve şu ana odaklanamadığı, dolayısıyla gelecek zaman yönelimi içerisinde olamadığı söylenebilir. Bu bağlamda, gelecek zaman yönelimi olumlu olan bireyler ana odaklanabilen ve geleceğe umutla bakan bireylerdir denilebilir.

Bir bireyin geleceğine yönelik öznel görüşü olarak tanımlanan geleceğe yönelik yönelim (Seginer, 2009) ergenlerin geleceği nasıl düşündüklerini, durumu nasıl algıladıklarını ve nasıl davrandıklarını şekillendirir (Negru, Subțirică ve Opre, 2012). Bireylerin davranışlara yüklediği anlamlar gelecekteki davranışlarına etki etmektedir (Hurn, 1993, Tatar, 2005, Şimşek 2012). Gelecek beklentisi bireylerin gelecekte hayatlarında gerçekleşmesini umut ettiği deneyimler olarak tanımlanabilir. Olumlu gelecek beklentisi bireylerin beklentilerinin gerçekleşmesine dair umutlarını arttırırken, olumsuz gelecek beklentisi ise bireylerin umut ve motivasyonlarını azaltmaktadır. Ergenlerin gelecekte beklenenlerinin genellikle eğitimlerini tamamlamak, iş yaşamında başarı kazanmak, evlenmek gibi düşünceleri içerdiği (Şimşek, 2012) söylenebilir.

Bireylerin beklentilerini gerçekleştirme sürecinde gerçekçi, ölçülebilir ve ulaşılabilir hedefler belirlemesi, belirlediği hedefe ulaşabilmek için planlama yapması, planladığı adımları hedefini gerçekleştirme sorumluluğu ve motivasyonu ile uygulaması, süreçteki aksaklıkları değerlendirerek çözüm önerileri geliştirmesi ve hedefine ulaşması beklenir. Bu anlamda bireylerin kendisine yüklediği sorumluluklar gelecek beklentilerini gerçekleştirme yönünde davranışa dönüştüğü noktada toplumların gelişimi ve kalkınmasına da katkı sunar. Gençlerin gelecekte beklenenlerinin ve beklentilerine yönelik umutlarının yüksek olması hem ruhsal-duygusal sağlıklarını hem yaşamdan memnuniyet düzeylerini etkilerken, diğer yandan da toplumsal açıdan katkı sağlamaktadır (Yavuzer ve diğ. 2005). Bu nedenle, eğitimciler, araştırmacılar ve eğitim sistemindeki diğer kilit paydaşlar eğitim alanında cevaplarını duymaktan çekindikleri sorularla uğraşmak zorundadır (Erçetin ve Bisaso, 2018a).

Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler

Kariyer seçme sürecinin 3-5 yaş arası çocukların fantezileriyle başladığı ve kariyer beklentilerinin 11-15 yaşları arasında beslendiği, bireyin kariyer seçiminin aile beklentileri, okul ortamı ve sosyal kültürel sistem olmak üzere çeşitli faktörlerden etkilendiği (Hou ve Leung, 2011) söylenebilir. Ergenlerin gelecekte beklenenleri ise başarıyla ilgili beklentiler, ilişkilerle ilgili beklentiler, varoluşa yönelik beklentiler ve deneysel beklentiler olarak sınıflandırılabilir (Şimşek, 2012).

Başarıyla ilgili beklentiler, eğitimlerini tamamlama ve profesyonel yaşamda başarılı olma; ilişkilerle ilgili beklentiler mutlu olabileceği bir eş seçerek evlenmek; varoluşa yönelik beklentiler topluma yararlı bir birey ve iyi bir insan olarak yaşamını sürdürmek; deneysel beklentiler ise yaşamında oluşabilecek beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olmak olarak tanımlanabilir.

Ergenlerin gelecekle ilgili beklentileri yetişkin yaşamlarını belirlediğinden gelecek beklentileri açısından ergenlik dönemi önemlidir (Karakoç, Bingöl ve Karaca, 2013). Ergenlerin gelecek beklentileri bireysel anlamda farklılaşsa da araştırmalara göre kariyere yönelik beklentiler, aileye yönelik beklentiler ve duygusal ilişkilere yönelik beklentiler olmak üzere üç başlıkta yoğunlaştığı söylenebilir (Yavuzer ve diğerleri, 2005). Gençlerin okulla ilgili gelecek beklentileri ele alındığında gençler yükseköğretime devam etmeyi tercih etsin ya da etmesin; ortaöğretime devam eden gençlerin okulla ilgili beklentilerinin kariyer alanında olduğu söylenebilir. Yükseköğretime devam etmeyi hedefleyen gençlerin meslek seçimine yönelik beklenti ve kaygıları yoğunlaşırken, yükseköğretime devam etmeyi hedeflemeyen gençlerin ise iş bulma ve para kazanma kaygıları yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin yükseköğrenime devam etmesi ve etmemesi, yaşama dair bakış açılarını şekillendirmede oldukça etkilidir (Kandiko ve Mawer, 2013). Nitekim; üniversiteden mezun olamayanlar ömür boyu sürekli artan fırsat ve potansiyel gelir kaybına maruz kalmaktadır (Kendall vd, 2007).

Okulla ilgili gelecek beklentilerine bakıldığında; beklenti ve başarı algısının karşılıklı olarak birbirini etkilediği söylenebilir (Şimşek 2012). Uluslararası yazında ise gelecek yönelimi ile akademik başarı (Devolder & Lens 1982) arasındaki ilişki incelenmiştir. Arbona (2000) iyimser bir gelecek beklentisi ile akademik başarı arasında ilişki olduğunu öne sürmektedir.

Alanyazında bireylerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörler aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- Çevre: Dünyaya gelen her birey yapısı, kuralları, kültürü, gelenekleri, alışkanlıkları olan bir toplumun içine doğar. Düşünmeyi, konuşmayı, olaylar karşısında takınacağı tavrı ise ailesinden ve çevresinden öğrenir. Bireylerin yaşadıkları çevre ve iletişim içinde olduğu bireyler, yaşama dair hedeflerini belirleme sürecinde etkilidir (Yavuzer ve diğ. 2005).

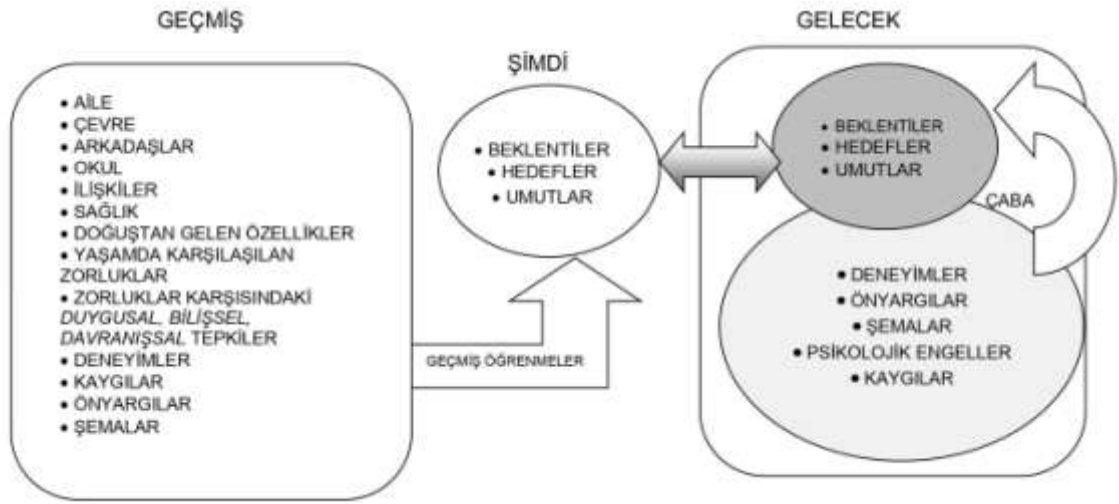
- Okul türü: Öğrenciler ortaöğretime geçerken bazı seçimler yapmak durumundadır. Öğrenciler ve aileler ortaöğretime geçişte akademik liseleri üniversiteye iyi hazırladığı için, diğer liseleri ise daha meslek edinmek için seçmektedir. Okul türü öğrencilerin seçimlerini etkilediği gibi beklentilerini de etkilemekte ve şekillendirmektedir. Öte yandan, okul türünün gelecek beklentilerine etkisi bağlamında Özcan (2010) tarafından yapılan çalışmada ise okul türünün gelecek beklentilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

- Geçmiş Yaşantılar: Bireylerin geçmişte yaşadığı deneyimler gelecek beklentilerini yön verebilmektedir (Akman, 1992). Geçmiş deneyimler bireylerin hayata bakışını, kendine yönelik algısını, hayata tutunma şeklini ve çabasını etkileyerek gelecek beklentilerine yönelik plan yapma, karar verme ve çaba gösterme süreçlerini de etkilemektedir.

- Umut: Umut, bilgi ve hedefleri içeren bilişsel bir güç olarak kabul edilmekte, motivasyonel bir kalite olarak işlev görmekte, genellikle "irade" olarak tanımlanan bireysel bir enerji vermektedir (Florêncio, Costa Silva, ve Ramos, 2017). Umut ve gelecek beklentileri arasında doğrudan bir ilişki vardır; umut, gelecekteki hedefleri öngörmek ve günümüzde oluşturulan hedeflere ulaşmak için olumlu eylemlerde önemli bir rol oynayan etkili eylemler önermek için kullanılır (Callina ve diğ. 2014). Ergenler geleceğe yönelik günümüzden gelen kavramları ve deneyimleri kullanarak plan yaparlar ve bu nedenle, bu planlarını gerçekleştirmeye çalışmak ve olumlu gelişimlerini teşvik etmek için umutlu düşüncelere ihtiyaçları vardır (Burrow, O'Dell, & Hill, 2010).

- Çaba: Gelecek zaman yönelimi olumlu olan bireylerin geleceğe yönelik algılarının iyimser ve umutlu olduğu (Eryılmaz, 2011) ve gelecek beklentilerini gerçekleştirme adına daha fazla çaba gösterdikleri (MacLeod ve Byrne, 1996) söylenebilir. Umut gelecek beklentilerini gerçekleştirmek adına motive edici ve itici bir güçtür. Bireyler umutlu olduklarında gelecek beklentilerine ilişkin yaptıkları planları uygulamaya geçirirler. Planlarını uygulama sürecinde ise umudun sürdürülmesi kadar çaba gösterme, pes etmeme, hatalarından ders çıkararak denemeye devam etme de önemlidir. Gelecek beklentilerini gerçekleştirmede en önemli iki faktörün umut ve çaba olduğu söylenebilir.

Bireylerin geçmiş yaşantılarından öğrendikleri, zorluklarla baş edebilme becerisi, yaşama tutunma motivasyonu, yaşama bakış açısı, aileden ve çevreden edinilen deneyimler bireylerin gelecek beklentilerini yapılandırır. Yaşam sürecinde bireyler geleceklerini yapılandırma, hedeflerini, beklentilerini ve hayallerini yaşamlarına dahil etme çabasıdır. Geçmiş yaşantılarda karşılaşılan zorluklar, krizler ve travmalarla baş edilebildiği oranda bireylerin geleceğe yönelik motivasyonları ve yaşamlarına kendileri için iyi olanı çekebilme umutları artmaktadır. Bireyler yaşamlarında karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmelerinin bir sonucu olarak çevrelerine uyumlarını artırmakta ve geleceğe yönelik olumlu beklentilere sahip olarak yaşama umutla bakabilmektedirler (Aktaş, 2016). Gelecek beklentilerinin yapılanması süreci Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Gelecek beklentilerinin yapılanması süreci

Şekil 2’ye göre bireyin şimdiki zamanda beklentilerini, hedeflerini ve umutlarını meydana getiren olgu geçmiş öğrenmelerdir. Geçmiş öğrenmelerin ise aile, çevre, arkadaşlar, okul, ilişkiler, sağlık, doğuştan gelen özellikler, yaşamda karşılaşılan zorluklar, zorluklar karşısında verilen duygusal, bilişsel, davranışsal tepkiler, deneyimler, kaygılar, önyargılar ve şemalar temelinde yapılanarak şimdiki zamana taşındığı söylenebilir. Adler (1994) geçmişte yaşanan deneyimler ve gelecekte beklentiler arasında bir ilişki olduğunu ve gelecekte beklentilerin yüksek ya da düşük olmasının bireyin davranışlarına etki eden bir durum olduğunu vurgulamıştır. Geçmiş öğrenmelerin geleceğe yansımada ise deneyimler, önyargılar, şemalar, psikolojik engeller ve kaygıların oluşumuna kaynaklık etmesi ve bireyin gelecek beklentileri, hedefleri ve umutlarını gerçekleştirme yönündeki

çabasını meydana getirmesi söz konusu olmaktadır. Özetle; bireyin gelecek beklentilerinin geçmiş öğrenmeler temelinde gösterilen çaba doğrultusunda evrildiği söylenebilir.

Yükseköğretime Hazırlık Sürecinde Öğrencilerin Akademik Başarılarına İlişkin Araştırmalar

Sınav sistemi, ölçme ve değerlendirme sistemi gibi sistemsel, anne-baba, öğretmen gibi insanla ilgili ve kişinin bireysel özellikleri gibi pek çok etmenin etkisini barından bir kavram olarak akademik başarıyı etkileyen etmenlere dair farklı düzey ve boyutlarda, farklı bölgelerde yapılan pek çok araştırma bulunmaktadır. Bu bölümde ortaöğretime devam eden öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla etmenlere dair araştırmalara yer verilmiştir.

Sarier (2016) tarafından gerçekleştirilen öğrencilerin akademik başarıya etki eden faktörlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada; sosyoekonomik durum, öz-yeterlik ve motivasyonun akademik başarıda etkili olduğu belirlenmiştir. Liselerde lise öğrencilerinin akademik başarısındaki engellere ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin algılarını incelemek amacıyla Sapp (2009) tarafından gerçekleştirilen araştırmada lise döneminde akademik başarı lisede diploma alma şartlarının 4 yıllık süreçte tamamlanması olarak tanımlanmıştır. Çalışmada veriler, 8 lise öğretmeni ile bireysel yüz yüze görüşmeler ve öğrenciler ile yapılan iki odak grup görüşmesiyle elde edilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenler ve öğrenciler akademik başarıya engel olan risk faktörlerini önceki yıllara ait akademik başarılarının düşük olması, öğrencilerin yaşının sınıf düzeyi için gerekenden fazla olması, almaları gereken ders kredilerini alamama ve okul ile aile arasında sağlıklı olmayan iletişim şeklinde tanımlamışlardır. Çalışma bulguları, akademik sonuçları iyileştirmek isteyen tüm paydaşların potansiyel başarı engellerine aşına olması ve değişime müsait olan öğrencileri kazanmak için harekete geçilmesi gerektiğini göstermiştir.

Kalenkoski ve Pabiloni (2014) tarafından liseden mezun olan ve yükseköğretime devam eden öğrencilerle ev ödevlerine harcanan zamanın akademik başarı üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada ev ödevlerinin erkek öğrencilerin lise not ortalamasını yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır.

Finn ve Rock (1997) tarafından yapılan araştırmada sosyoekonomik düzeyi düşük göçmen ailelerin çocuklarından oluşan 1803 kişilik örneklem grubunda bulunan öğrencilerin notları, test puanları karşılaştırılmış; örneklem grubu 8. sınıftan 12. sınıfa kadar okula devamlılık temelinde akademik açıdan başarılı olanlar, akademik başarı düşük olanlar ve okuldan ayrılanlar olarak 3 gruba ayrılmıştır. Araştırma sonucunda okula devamın akademik başarının önemli bir bileşeni olduğu görülmüştür. Gupta ve Mili (2016) tarafından Hindistan'da yaşayan 9. sınıf öğrencileri ile yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin akademik başarısı ve akademik motivasyon arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur.

Peker ve Mirasyedioğlu (2003) yaptıkları çalışmada öğrencilerin başarılarını engelleyen etmenlerden birinin öğrencilerin ders çalışmaya yönelik tutum ve davranışları olduğunu belirtmişlerdir. Dane ve diğerleri (2009) tarafından yapılan çalışmada öğrenciler kendilerinden kaynaklanan başarısızlık nedenlerini hazırbulunuşluk düzeyleri; derse aktif katılım, öğrencinin sosyal gelişimi olarak belirtmişlerdir.

Güneş (2010) tarafından 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Nevşehir, Niğe, Elazığ ve Malatya il merkezlerinde resmi liselerin 11 ve 12. sınıflarında okuyan 628 öğrenci ile gerçekteşirilen, spor liseleri ile farklı liselerdeki öğrencilerin atılganlıkları ile akademik başarılarının ve bu liselere devam eden öğrencilerin demografik özelliklerinin atılganlığa etkisinin incelenmesinin amaçlandığı çalışmanın sonuçlarına göre spor lisesi ve meslek lisesi öğrencilerinin akademik başarıları ile atılganlıkları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu, tüm lise öğrencilerinin atılganlığ ve akademik başarılarının orta düzeyde olduğu atılganlığın akademik başarı üzerinde pozitif yönde etkisinin olduğu bulunmuştur.

Tay (2007) tarafından gerçekteşirilen araştırmada öğrenme stratejilerinin öğretilmesinin öğrencilerin başarı düzeylerini arttırdığı bulgulanmıştır. Demir (2013) tarafından gerçekteşirilen çalışmanın sonuçlarına göre istasyon ve katlı öğretim yöntemi uygulanan öğrencilerin akademik başarılarının geleneksel yöntemlerin uygulandığı öğrencilerden daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Atik (2016) tarafından lise öğrencileriyle yapılan çalışmanın sonuçlarına göre; öğretmenlere duyulan güvenin okula yabancılaşmayı doğrudan ve negatif

yönde etkilediği, öğretmene güvenin; okula yabancılaşmayı, okula karşı tutum üzerinden dolaylı olarak da etkilediği, öğretmene güvenin okul tükenmişliğini doğrudan ve negatif yönde etkilediği, öğretmene güvenin okula karşı tutum ve okula yabancılaşma değişkenleri üzerinden okul tükenmişliğini dolaylı olarak etkilediği, öğretmene güvenin akademik başarıyı doğrudan etkilemediği, okul tükenmişliği ve okula yabancılaşma üzerinden dolaylı olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin okula karşı tutumlarının akademik başarılarını doğrudan etkilemediği; okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği değişkenleri üzerinden akademik başarıyı dolaylı olarak etkilediği belirlenmiştir.

Yıldırım (2000) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen ve aile desteğinin akademik başarıda etkili olduğu ancak arkadaşların desteğinin etkili olmadığı bulunmuştur. Erçetin ve İli (2012) tarafından sosyal medya ağlarının kullanımının öğrenciler üzerindeki etkileri, hangi koşullarda bağımlılığa yol açtığı ve bağımlılığın yaşamlarına etkisinin araştırması amacıyla gerçekleştirilen çalışmada 2011-2012 eğitim öğretim yılında Ankara, Yenimahalle'deki Gazi Çiftliği Lisesi'nde öğrenim gören 48 öğrenciden oluşan 4 grupta odak grup çalışması yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrenciler sosyal medya ortamlarında olmanın ve sosyal medya araçlarını kullanmanın dersler için zaman ayıramamalarına ve kişisel sorumlulukları ertelemelerine dolayısıyla başarısız olmalarına yol açtığını, bu durumun okul başarısını etkilediğini belirtmişlerdir.

Erçetin ve Menteşe (2012) tarafından öğrencilerin akademik ve sosyal yaşamlarına sosyal medyanın etkilerinin belirlenmesi amacıyla Çubuk Anadolu Öğretmen Lisesi'nde 9., 10. ve 11. sınıf öğrencileri ve 49 gönüllü veliden oluşan her grup için ayrı olarak düzenlenen 3'er odak grup ile gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin sosyal medyayı kullanmalarının yaşamlarını nasıl etkilediğine ilişkin olarak, öğrencilerin ve velilerin aynı fikirde olmadığı, velilerinin olumsuz yönde etkilendikleri görüşünün aksine, öğrencilerin olumlu yönde etkilediklerini belirttikleri, velilerin uzun ve yoğun tartışmaların ardından, özen gösterilmesi ve erişim sürelerinin sınırlı olması halinde, sosyal medya ortamlarının ve araçlarının kullanımının zararlı olmadığı konusunda hemfikir oldukları bulunmuştur. Ayrıca, 17 öğrencinin velisinin ödevini internet

üzerinden yapacağına dair mazeret bildirerek internette uzun saatler geçirdiğini ifade etmişlerdir.

Torres-Díaz ve diğerleri (2016) tarafından Ekvador'da üniversiteye devam eden öğrencilerin akademik başarılarına internet kullanımının etkisinin araştırıldığı, 5 üniversiteden rasgele seçilmiş 4.697 öğrenciden oluşan örneklem ile gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarına göre akranlar ve öğretmenlerle etkileşimli etkinlikler gerçekleştiren ve teknolojiyi akademik etkinliklerde ve eğlencede dengeli bir şekilde kullanan öğrencilerin farklı internet araçlarını yalnızca bilgi aramak için kullananlardan daha fazla akademik başarıya sahip olduğu bulgulanmıştır. İnternetin eğlence alanında kullanımının akademik başarıda olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Parker ve diğerleri (2005) tarafından duygusal zekanın öğrencilerin liseden üniversiteye başarılı bir şekilde geçişi üzerindeki etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada dört farklı üniversiteye devam eden 1.426 birinci sınıf öğrencisine akademik yılın ilk haftasında uygulanan Duygusal Zeka Envanteri ve akademik yılın son haftasında alınan ağırlıklı not ortalamaları esas alınmıştır. Not ortalaması 3.0 ve üstü olan öğrenciler başarılı, 2.0'dan düşük olan ise başarısız olarak tanımlanmıştır. Araştırma sonucunda akademik açıdan başarılı öğrencilerin, önemli ölçüde daha yüksek duygusal ve sosyal yeterliliklere sahip olduğu, duygusal zekanın liseden üniversiteye başarıyla geçişte önemli bir rol oynadığı bulunmuştur.

Kalita (2016) tarafından Hindistan, Assam'ın Güney Kamrup bölgesindeki lise öğrencilerinin duygusal istikrarı ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan araştırmada farklı liselerden rastgele seçilen 400 öğrenciye kişilik testi uygulanmış ve akademik başarılarını gösteren not kayıtları okullarından alınmıştır. Araştırma sonucunda Hindistan, Assam'ın Güney Kamrup bölgesindeki lise öğrencilerinin duygusal istikrarı ve akademik başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yüksek duygusal istikrar düzeyinin yüksek akademik başarıya, düşük duygusal istikrarın ise düşük akademik başarıya yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çelik ve Ereskici (2008) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin disipline uymayan tutumları ile

cinsiyet, öğrencinin okuldaki başarı düzeyleri, öğrenciye yönelik ailesel şiddet ve baskı, ilgisiz ebeveyn tutumu, kavgalı ev ortamı, öğrencinin hatalarına yönelik ebeveynlerin uygun olmayan tutumları, televizyon ve gazetelerdeki şiddet ile ilgili haberler, şiddet içeren filmler ve oyunlar, çevresel şiddete tanık olma, çevrede hırsızlık, gasp ve kapkaç gibi olayların sıklığı faktörleri ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arul Lawrence ve diğerleri (2012) tarafından 9. sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ve okul ortamı arasındaki ilişkiyi tespit etmek amacıyla rasgele seçilen 400 9. sınıf öğrencisiyle yapılan araştırmada veriler Okul Ortamı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Bulgulara göre okul ortamı ile 9. sınıf öğrencilerinin akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Aydın (2017) tarafından eğitim ortamlarındaki fiziksel değişkenlerin (sıcaklık, nem, hava kalitesi, ışık, ses) öğrencilerin dikkat, motivasyon, tutum ve akademik başarı algıları üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada nem değişkeninin öğrenciler üzerinde ve fiziksel değişkenlerin tutum üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı; sıcaklık, hava kalitesi, ışık ve sesin öğrencilerin dikkat, motivasyon ve akademik başarı algısı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

McGowen (2007) tarafından okulun fiziki imkanları ile öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla Teksas'ta gerçekleştirilen araştırmada öğrenci başarıları, devam devam devamsızlık oranlarının okulun fiziki imkanları ile ilişkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı; öğrencilerin davranışlarının ise öğrenme ortamı ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cash (1993) tarafından Virginia'da bulunan okulların bina koşullarının öğrencilerin başarısına etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada sosyoekonomik faktörler sabit olduğunda, okul binası koşullarının öğrenci başarıları ile istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon gösterdiği bulunmuştur. Ayrıca grafiti yokluğu, klima, fen laboratuvarlarının durumu, soyunma odaları, sınıf mobilyalarının durumu, duvar rengi ve akustik seviyelerinin öğrenci başarılarıyla anlamlı düzeyde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Chan (1996), tarafından okulun fiziksel koşullarının öğrenci başarıları üzerindeki etkisine ilişkin Georgia'da bulunan 165 okulun örneklem olarak alındığı

çalışmada okullar modern öğrenme, geleneksel öğrenme veya yarı modern öğrenme ortamı olarak üç kategoriden birinde sınıflandırılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenci başarısının modern başarı ortamlarında en yüksek ve geleneksel öğrenme ortamlarında en düşük olduğu bulgulanmıştır.

Betts, Zau ve Rice (2003) tarafından yapılan araştırmada öğretmen nitelikleri ve öğrenci başarısı arasında zayıf bir ilişki olduğu, öğretmen yeterliliklerinin özellikle yüksek sınıflarda önemli olduğu, genel olarak, ortaokul ve liselerde, akademik başarıya sınıf düzeyinde akran etkilerinin ilkokullarda olduğundan çok daha büyük, sınıf büyüklüğünün ise ilkokullarda ortaokul ve liselerden daha büyük olduğu bulunmuştur.

Özdemir (2016) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarına göre okul okulu tanıma ve amaca odaklanma davranışları ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkide öğretmenlerin yansıtıcı diyalog içerisinde olması, sorumluluğu paylaşması ve öğretime odaklanmasının aracı etkisinin pozitif yönde ve düşük düzeyde olduğu, okul müdürünün akademik gelişimi izleme davranışları ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkide öğretmenlerin sorumluluğu paylaşma ve öğretime odaklanma düzeyinin aracı etkide olduğu bulunmuştur.

Yükseköğretime Hazırlık Sürecinde Öğrencilerin Gelecek Beklentilerine İlişkin Araştırmalar

Yükseköğretime hazırlık sürecinde öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörler farklı boyutlarda araştırmalara konu olmaktadır. Ergenlerin iş, eğitim, aile, sağlık ve toplum katılımı ile ilgili gelecek beklentilerine dair bir ölçek geliştirmek amacıyla McWhirter ve McWhirter (2008) 12. sınıfa devam eden kentsel yoksul ve işçi sınıfı 389 Şilili öğrenci ile gerçekleştirilen geçerlik ve güvenirlik çalışmasının sonucunda 25 maddelik ve 5 faktörlü bir ölçek elde edilmiştir. McWhirter ve McWhirter (2008) tarafından geliştirilen FESA Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması . Tuncer (2011a) tarafından gerçekleştirilmiştir. İmamoğlu ve Güler-Edwards (2007) tarafından yapılan araştırmada kullanılan *Olumlu Gelecek Beklentisi Ölçeği* (İmamoğlu, 2001 akt. İmamoğlu & Güler-Edwards, 2007) ise 5 maddeden oluşmakta olup alfa güvenirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur.

Aktaş (2016) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre ergenlerin gelecek beklentileri ve psikolojik dayanıklılıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu, ergenlerin psikolojik dayanıklılık düzeyinin anne babanın birlikte olma, kardeş sayısı, sınıf düzeyine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı; okul ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Hız (1994) tarafından gençlerin içinde buldukları durum ve beklentileri üzerine gerçekleştirilen gençlerin içinde bulunduğu sorunların hangi düzeyde olduğu, sorunlarının nedenleri ve çözümlenebilme imkanlarının belirlenmeye çalışıldığı araştırmada gençler mevcut uygulamaların eğitim sistemine hiçbir yararı olmadığını, şu anda uygulanmakta olan eğitim sisteminden büyük oranda memnuniyetsizlik olduklarını ifade etmişlerdir.

Özcan (2010) tarafından gerçekleştirilen lise son sınıf öğrencileriyle yapılan araştırmanın sonuçlarına göre okul tercihi yaparken öğrencilerin %78'inin yükseköğrenime devam etmek istediği, bu isteğin süreç içinde %11 oranında yükseldiği bulgulanmıştır.

Habegger (2008) tarafından sosyoekonomik düzeyi düşük ve farklı kültürlerden gelen öğrencilerin devam ettiği ve yüksek akademik başarısı olan okulların başarısının altından yatan nedenlerin araştırıldığı çalışmanın sonucunda okul müdürlerinin öğrenciler ve yetişkinler için öğrenmeyi ve bağlılığı teşvik eden olumlu bir okul kültürü oluşturduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda başarılı okulların yöneticilerinin öğrencilerine ve öğretmenlerine değer verdikleri, okulda temel hedeflerinin yüksek akademik başarıyı yakalamak değil olumlu ilişkiler geliştirmek olduğu bulunmuştur.

Bal (2010) tarafından lise son sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilen araştırmada, yükseköğretime öğrenci seçme sınavının iki aşamalı olmasının araştırmanın yürütüldüğü öğrenci grubunun görüşlerinde olumsuzluk yarattığı “ders çalışma isteklerini”, “sınavı kazanacaklarına ilişkin güven duygularını”, “sınavı kazanmaya yönelik beklentilerini” ve “derslerden öğrendiklerini sınavda daha çok kullanacağına ilişkin düşüncelerini” değiştirmedeği ya da artırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Adıgüzel (2008) tarafından gençlerin kariyer planlamasını etkileyen etmenlerin belirlenmesi amacıyla üniversite sınavına girecek olan öğrencilerle

yapılan araştırmada başarma arzusunun gençlerin kariyer planları için önem açısından geride olan faktörler arasında yer alsa da, derinlemesine görüşmelerde başarma arzusunun önemli bir faktör olduğu, meslek öncesi eğitimin gençlerin kariyer planlarında kısmen de olsa etkili olduğu, özellikle ders başarısı iyi olan ğrenci grubunda diğer gruba göre bu faktörün daha etkili olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Florncio, Costa Silva, ve Ramos (2017) tarafından ergenlerin stres algısını ve gelecekteki beklentilerini belirlemeyi amacıyla Belm do Par metropol bölgesinde özel bir okul sisteminde ğrenci olan, 14 ila 18 yaşları arasındaki 295 ergenden oluşan bir örneklem arasından seçilen 17 lise ğrencisi ile ve karma araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına göre kızlarda stres düzeyinin daha yüksek olduğu, stresi olmayan katılımcıların aile ilişkilerinin iyi olduğu ve gelecek beklentilerini iyi tanımladıkları, stres yaşayan ergenlerin aile bağlamını stres etkeni ile ilişkilendirdikleri ve gelecek için beklentilerinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Iovu (2014) tarafından Romanya'dan ergenlerin erişkinlik dönemine dair olumlu ve olumsuz beklentilerin içeriğini ve kapsamını kişisel değişkenler (cinsiyet, ikamet ve maddi yoksunluk), psikolojik değişkenler (kendine güven) ve sosyal destek değişkenleri (aile, akran ve ğretmen desteği) bağlamında değerlendirmek amacıyla 3509 12. sınıf ğrencisi ile gerçekleştirilen araştırmada ergenlerin geleceklerini çoğunlukla olumlu yönde algıladıkları, olumlu beklentiler için en büyük etkinin zgven ve ğretmen desteği olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Patah, Zakaria ve Mohsin (2016) tarafından, ebeveynlerin ve öğrencilerin ortaokul türü seçimine ilişkin algı ve beklentilerini araştırmak, lise türünün seçiminde ebeveynlerin ve öğrencilerin algılarını ve beklentilerini şekillendirmede etkili faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada ebeveynlerin çocuklarına yönelik eğitim seçiminde algıları ve beklentilerinin ebeveynlerin demografik karakterlerinden veya geçmişlerinden etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kendall ve diğerleri (2007) tarafından Amerika Orta Bölge eyaletlerinin beklentilerinin kolejlerin ve işyerinin beklentileriyle uyuruşup uyuşmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada Colorado, Kansas, Missouri, Nebraska, Kuzey Dakota, Güney Dakota ve Wyoming eyaletleri örneklem olarak belirlenmiştir. Lise

mezunlarının geçmişte olduğundan daha az hazırlıklı şekilde üniversite başladığı ve gelen pek çok üniversite 1. sınıf öğrencisinin okuma, yazma ve matematikte geliştirme kurslarına ihtiyaç duyduğu, işverenlerin lise mezunlarının iş gücü becerilerinden memnuniyetsizlik duyduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bölüm 3

Yöntem

Bu araştırmada, yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında akademik başarılarıyla, gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine, beklentilerine ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin görüş ve önerilerinin belirlenmesi amaçlandığından, araştırma çoklu yöntem stratejisi ile desenlenmiştir. Çalışmada karma araştırma yöntemlerinden eş zamanlı baskın statülü, nicelin baskın olduğu desen kullanılmıştır. Eş zamanlı baskın statülü desende veriler eş zamanlı olarak toplanır ve analiz edilir (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışma grubu Bursa ilinde eğitim öğretime devam eden 211 resmi ortaöğretim kurumunun 12. sınıf öğrencileri, öğretmenleri ve okul yöneticilerinden oluşmaktadır. Bursa ilinde 248 resmi ortaöğretim kurumu bulunmaktadır. Çalışmada yükseköğretime hazırlanırken akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin görüş ve önerilerin belirlenmesi hedeflendiğinden özel eğitim hizmeti veren ortaöğretim kurumları ve yetenekle öğrenci alan ortaöğretim kurumları çalışma dışı bırakılmıştır. Bu anlamda, 248 resmi ortaöğretim kurumundan 211 kurumu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışma örnekleminin belirlenmesinde olasılıklı örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme yönteminin orantılı tabakalı örnekleme türü kullanılmıştır. Çalışma örnekleminin Bursa ilinin 17 ilçesi tabaka olarak alınarak belirlenen 24 okulun 12. sınıf öğrencileri, öğretmenleri ve okul yöneticilerinden oluşturulması planlanmıştır. Büyükşehir, Harmancık, Keles, Orhaneli ilçelerinde okul sayısı az olduğundan örneklem hesaplamaları sonucunda örnekleme alınan okul olmamıştır. Gemlik, Gürsu, İznik, Karacabey, Kestel, Mudanya, Mustafakemalpaşa, Orhangazi, Yenişehir ilçelerinde ise örneklem 1 okul olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın iç tutarlılığını arttırmak amacıyla ilçelerden akademik başarısı yüksek ve düşük olan okul olmak üzere en az iki okul seçilmiştir. Dolayısıyla, örnekleme 1 okul olarak hesaplanan ilçelerde taban puanı düşük ve taban puanı yüksek olmak üzere 2'şer okula uygulama yapılmıştır. Örneklem hacminin ilçelere göre dağılımı aşağıdaki Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11

Örnekleme Hacminin İlçelere Göre Dağılımı

İlçeler/Tabakalar	Evren		Örnekleme		Çalışma Örnekleme	
	Okul Sayısı	İlçenin Evrene Oranı	Okul Sayısı	İlçenin Örnekleme Oranı	Okul Sayısı	İlçenin Çalışma Örnekleme Oranı
Büyükorhan	1	0.47	0	0	0	0
Gemlik	10	4.74	1	4.17	2	6.06
Gürsu	7	3.32	1	4.17	2	6.06
Harmancık	1	0.47	0	0	0	0
İnegöl	23	10.90	3	12.49	3	9.09
İznik	6	2.84	1	4.17	2	6.06
Karacabey	9	4.27	1	4.17	2	6.06
Keles	2	0.95	0	0	0	0
Kestel	6	2.84	1	4.17	2	6.06
Mudanya	8	3.79	1	4.17	2	6.06
Mustafakemalpaşa	10	4.74	1	4.17	2	6.06
Nilüfer	23	10.90	3	12.495	3	9.09
Orhaneli	4	1.90	0	0	0	0
Orhangazi	7	3.32	1	4.17	2	6.06
Osmangazi	56	26.54	6	25	6	18.19
Yenişehir	7	3.32	1	4.17	2	6.06
Yıldırım	31	14.69	3	12.49	3	9.09
TOPLAM	211	100	24	100	33	100

Örnekleme alınan okullar seçilirken okulların e-Okul üzerinden Bursa ilinde eğitim öğretime devam eden resmi ortaöğretim kurumlarının 2019-2020 eğitim öğretim yılında 12. sınıfa devam eden öğrencilerin ortaöğretime başladıkları yıl olan 2015-2016 eğitim öğretim yılı taban puanları alınmış, puanlar her ilçe için ayrı olmak üzere küçükten büyüğe doğru sıralanmış ve taban puanı en düşük ve taban puanı en yüksek olan okullar seçilmiştir. Örnekleme alınan okullara ilişkin bilgi aşağıdaki Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Örnekleme Alınan Okullar

Örneklem	N	ABÖ		GBÖ	
		ORTALAMA	ss	ORTALAMA	ss
Gemlik					
A*	134	3,88	,57	4,12	,64
B**	59	3,19	,73	3,23	,82
Gürsu					
A	78	3,63	,83	3,86	1,02
B	43	3,68	,83	3,97	,92
İnegöl					
A	106	3,99	,64	4,17	,80
A	138	3,94	,69	4,12	,80
B	51	3,53	,81	3,64	,90
İzmit					
A	52	4,43	,29	4,59	,42
B	25	3,62	,71	3,49	,87
Karacabey					
A	42	3,96	,59	4,01	,75
B	22	3,91	,64	3,91	,74
Kestel					
A	102	3,89	,61	4,02	,81
B	70	3,63	,76	3,68	,78
Mudanya					
A	154	3,84	,69	4,06	,77
B	52	4,07	,60	4,25	,69
Mustafakemalpaşa					
A	20	4,22	,47	4,33	,68
B	54	3,41	,71	3,46	,78
Nilüfer					
A	105	4,01	,59	4,30	,73
B	71	3,67	,69	3,58	,95
B	24	3,91	,74	4,08	,88
Orhangazi					
A	67	3,87	,68	4,17	,82
B	50	3,82	,76	4,04	,93
Osmangazi					
A	178	3,97	,71	4,29	,83
A	188	3,97	,65	4,22	,78
A	29	4,01	,65	4,23	,84
B	153	3,94	,80	4,13	,77
B	45	3,52	,78	3,61	,87
B	74	3,79	,80	4,00	,91
Yenişehir					
A	41	4,03	,57	4,10	,57
B	30	3,76	,76	3,99	,91
Yıldırım					
A	145	4,09	,61	4,13	,74
A	86	4,01	,68	4,21	,80
B	21	4,09	,57	4,39	,59
TOPLAM	2509	3,88	,71	4,05	,83

*A- Akademik başarısı yüksek okul

**B-Akademik başarısı düşük okul

Araştırma kapsamında uygulama yapılan okul sayısı 33'tür. Örneklem Özellikleri ise Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13

Örnekleme Özellikleri

Okul Listesi	12. Sınıf Öğrencileri	Öğretmen	Yönetici
Gemlik	183	7	3
Gürsu	98	19	4
İnegöl	229	59	7
İzmit	59	16	2
Karacabey	50	9	5
Kestel	147	20	5
Mudanya	170	32	4
Mustafakemalpaşa	56	15	3
Nilüfer	172	25	3
Orhangazi	94	21	2
Osmangazi	574	81	12
Yenişehir	51	17	3
Yıldırım	189	59	4
TOPLAM	2072	380	57
GENEL TOPLAM			2509

Araştırma kapsamında 13 ilçe, 33 okuldan toplam 2509 katılımcıya ulaşılmıştır. Araştırmaya 2072 öğrenci, 380 öğretmen ve 57 yönetici katılmıştır. Katılımcıların ilçelere göre dağılımına ilişkin bilgiler Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14

Katılımcıların İlçelere Göre Dağılımı

Kategori	Öğrenci		Öğretmen		Yönetici	
	Sıklık (N)	Yüzde (%)	Sıklık (N)	Yüzde (%)	Sıklık (N)	Yüzde (%)
Gemlik	183	8,8	7	1,8	3	5,3
Gürsu	98	4,7	28	7,4	5	8,8
İnegöl	229	11,1	50	13,2	6	10,5
İzmit	59	2,8	16	4,2	2	3,5
Karacabey	50	2,4	9	2,4	5	8,8
Kestel	147	7,1	20	5,3	5	8,8
Mudanya	170	8,2	32	8,4	4	7,0
Mustafakemalpaşa	56	2,7	15	3,9	3	5,3
Nilüfer	172	8,3	25	6,6	3	5,3
Orhangazi	94	4,5	21	5,5	2	3,5
Osmangazi	574	27,7	81	21,3	12	21,1
Yenişehir	51	2,5	17	4,5	3	5,3
Yıldırım	189	9,1	59	15,5	4	7,0
Toplam	2072	100,0	380	100,0	57	100,0

Tablo 14 incelendiğinde, örnekleme alınan bütün ilçelerden öğrenci, öğretmen ve yöneticilere ulaşıldığı söylenebilir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında akademik başarılarıyla, gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine, bu bağlamda beklentilerine ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin görüş ve önerilerinin belirlenmesine yönelik veriler ölçme araçları ile elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada araştırmacılar Kişisel Bilgi Formu, “Akademik Başarı Ölçeği” ve “Gelecek Beklentileri Ölçeği” kullanılmıştır. Bu alt bölümde Kişisel Bilgi Formu ve ölçme araçlarına dair bilgiler sunulmaktadır.

Kişisel bilgi formu. Kişisel Bilgi Formunda katılımcının okuldaki görevi (öğretmen, yönetici, öğrenci), cinsiyeti, yaşı, okulun bulunduğu ilçe, okulun türü, alanı/bölümü/branşı değişkenleri dikkate alınmış; akademik başarının artması için okulda yapılabilecekler konusunda önerileriniz nelerdir? şeklinde açık uçlu soru sorulmuştur. Ayrıca yönetici ve öğretmenler için eğitim düzeyi, kıdem, çalıştığı okulda görev yapma süresi değişkenleri, öğrenciler için anne-babanın öz/üvey, sağ/ölü, beraber/ayrı olma durumu, anne babanın eğitim durumu, ailenin sosyoekonomik durumu, öğrencinin sınıf tekrarı, disiplin cezası, okul değişikliği, devam durumu, yükseköğretime devam durumu, yükseköğretimde şehir tercihi, üniversite tercihi, fakülte tercihi, bölüm tercihi, meslek tercihi, gelecek yönelik umut düzeyi değişkenleri dikkate alınmıştır. Yükseköğretime devam etmek istemediği belirten öğrenciler için devam etmeme nedeni, şehir tercihi, üniversite tercihi, fakülte tercihi, bölüm tercihi, meslek tercihinine yönelik olarak evet cevabını veren öğrencileri için tercihleri sorulmuştur. Kişisel Bilgi Formu ekte sunulmuştur (EK-A). Kişisel Bilgi Formu hazırlanırken istatistik alanında uzman bir öğretim üyesinin görüşüne başvurulmuştur.

Akademik başarı ölçeği. Araştırmada yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında akademik başarılarını hangi faktörlerin ne derece etkilediğini belirlemek amacıyla Akademik Başarı Ölçeği (Erçetin, Güngör, Hamedoğlu, 2020a) kullanılması düşünülmüş, araştırmacılarından ölçeğin kullanım

izni alınmış ve eklerde sunulmuştur (EK-B). Araştırmacılar tarafından yapılan Açıklayıcı ve İkinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi'ne göre ölçek; okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, eğitim-öğretim programları, öğrenme ortamı ve veli katkısı, fiziksel değişkenler, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi olmak üzere 6 boyut ve 26 maddeden oluşmaktadır.

Beş maddeden oluşan okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutu; okulun yönetim biçimi ve yöneticilerinin öğrencinin akademik başarısına etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Okul yöneticilerinin öğrencinin devamsızlıkla ilgili durumunu takip etmesi" biçimindedir. Üç maddeden oluşan öğretmen kaynaklı etkenler boyutu; öğretmenlerin öğrenci başarısını etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Öğretmenin dersi öğrenci için keyifli hale getirerek anlatması" biçimindedir. Dört maddeden oluşan eğitim-öğretim programları boyutu; okulda uygulanan eğitim-öğretim programlarının yürütülmesinin öğrenci başarısına etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Aynı günde iki dersten sınav yapılması" biçimindedir. Beş maddeden oluşan öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutu öğrenci başarısına velilerin ve okuldaki öğrenme ortamının etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Velinin öğretmenle görüşmek için sık sık okula gelmesi" biçimindedir. Beş maddede oluşan fiziksel değişkenler boyutu öğrenme ortamında sıcaklık, ışık, temizlik, ders malzemeleri gibi değişkenlerin öğrenci başarısına etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki maddeler "Okulda ısınma probleminin olmaması" biçimindedir. Dört maddeden oluşan öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutu öğrencinin başarısına kendisinden kaynaklanan özelliklerinin etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki maddeler "Öğrencinin düzenli olarak ödevlerini yapması" biçimindedir.

Ölçekte 5-Öğrencilerin akademik başarısını kesinlikle etkiler, 4-Öğrencilerin akademik başarısını etkiler, 3-Öğrencilerin akademik başarısını kısmen etkiler, 2-Öğrencilerin akademik başarısını etkilemez, 1-Öğrencilerin akademik başarısını hiç etkilemez şeklinde 5'li Likert Tipi derecelendirme kullanılmıştır.

Türkçe olarak geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenirliği Bursa İli'nde ortaöğretim okullarında yönetici, öğretmen ve öğrenci örnekleminde test edilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması ilk uygulamada 348 katılımcı ile ikinci uygulamada 168 katılımcı ile yapılmıştır. Toplanan verilere ilişkin ölçeğin faktör yükleri okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutu için .834 - .664; öğretmen

kaynaklı etkenler boyutu için .629 - .495; eğitim-öğretim programları boyutu için .876 - .303; öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutu için .663 - .301; fiziksel değişkenler boyutu için .815 - .536; öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutu için .882 - .549 arasında değişen değerler almıştır. Geçerlik ve güvenirlik çalışmasında okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .838, öğretmen kaynaklı etkenler boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .894, eğitim-öğretim programları boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .797, öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .715, fiziksel değişkenler boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .877, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .883 olmak üzere ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .894 olarak hesaplanmıştır.

Kuramsal olarak daha önceden test edilmiş ve geçerlilik, güvenirlik çalışması yapılmış bir ölçek olduğundan, araştırmada geçerliğe ilişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi SPSS AMOS Programında gerçekleştirilmiştir. Akademik Başarı Ölçeği'ne ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen yol şeması Şekil 3'te sunulmuştur. Şekilde görüldüğü gibi standartlaştırılmış yük değerleri ölçeğin birinci boyutu için .60 ile .75, ikinci boyutu için .71 ile .77, üçüncü boyutu için .50 ile .68, dördüncü boyutu için .46 ile .77, beşinci boyutu için .69 ile .89, altıncı boyutu için .82 ile .94 olarak ölçülmüştür. Analiz sonucu elde edilen uyum değerleri incelendiğinde, $\chi^2=1014.359$, $sd=284$, $\chi^2/sd=3.57$, $RMSEA=.082$, $RMR=.059$, $CFI=.88$, $NFI=.84$, $GFI=.83$ olduğu görülmektedir. Araştırmada model uyumu, ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı ile sınıanmış, sonrasında CFI, GFI ve NFI değerleri incelenmiştir. RMR ve RMSEA değerleri .05'ten küçük olduğunda iyi uyum, .06-.08 arasında olduğunda kabul edilebilir uyum ifade ederken; CFI, NFI ve GFI için değerleri 0.95'ten büyük olduğunda iyi uyum, 0.90-0.94 arasında olduğunda kabul edilebilir uyum düzeyi ifade etmekte; χ^2/sd değerinin 5'den küçük olması kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir (Byrne ve Campbell, 1999; Hu ve Bentler, 1999). Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre; alınan örnekleme ölçeğin altı faktörlü yapısının doğrulandığı söylenebilir.

Ölçek maddelerine ilişkin Cronbach's Alpha katsayıları ve düzeltilmiş madde toplam korelasyonları Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15

Akademik Başarı Ölçeği Cronbach's Alpha Katsayıları ve Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları

Boyut Adı	Madde No	Düzeltilmiş Madde- Toplam Korelasyonu	Cronbach's Alpha
Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	M1	,51	.84
	M2	,65	
	M3	,66	
	M4	,48	
	M5	,60	
Öğretmen Kaynaklı Etkenler	M6	,79	.85
	M7	,69	
	M8	,75	
Eğitim Öğretim Programları	M9	,68	.87
	M10	,68	
	M11	,68	
	M12	,45	
Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	M13	,53	.84
	M14	,64	
	M15	,56	
	M16	,58	
	M17	,56	
Fiziksel Değişkenler	M18	,69	.83
	M19	,75	
	M20	,81	
	M21	,79	
	M22	,71	
Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	M23	,74	.84
	M24	,86	
	M25	,85	
	M26	,84	
Akademik Başarı Ölçeği			.87

Tablo 15'e göre, düzeltilmiş madde toplam korelasyonlarının ölçeğin birinci boyutu için .48 ile .66, ikinci boyutu için .69 ile .79, üçüncü boyutu için .45 ile .68, dördüncü boyutu için .53 ile .64, beşinci boyutu için .69 ile .81, altıncı boyutu için .74 ile .86 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçeğin güvenirlik katsayısı ise ölçeğin birinci boyutu için .84, ikinci boyutu için .85, üçüncü boyutu için .87, dördüncü boyutu için .84, beşinci boyutu için .83, altıncı boyutu için .84 olarak ölçülmüş, tümüne yönelik güvenirlik katsayısı ise .87 olarak gerçekleşmiştir. Ebel (1965)'e göre değişkenler arasında korelasyon katsayıları madde-toplam korelasyon katsayıları 0,20 ve altındaysa pozitif bile olsa maddenin çıkarılması, 0,20-0,30 arasındaysa düzeltilmesi, 0,30-0,40 arasındaysa iyi, 0,40 üstü ise çok iyi ayırt edici olduğunu göstermektedir (akt., Erkuş, 2016). Araştırmada korelasyon matrisi

incelendiği zaman, en düşük değerin .39 olduğu görülmektedir. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre; alınan örnekleme, ölçeğin tümünün ve alt boyutların güvenilir olduğu söylenebilir.

Akademik Başarı Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ve pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı analizi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

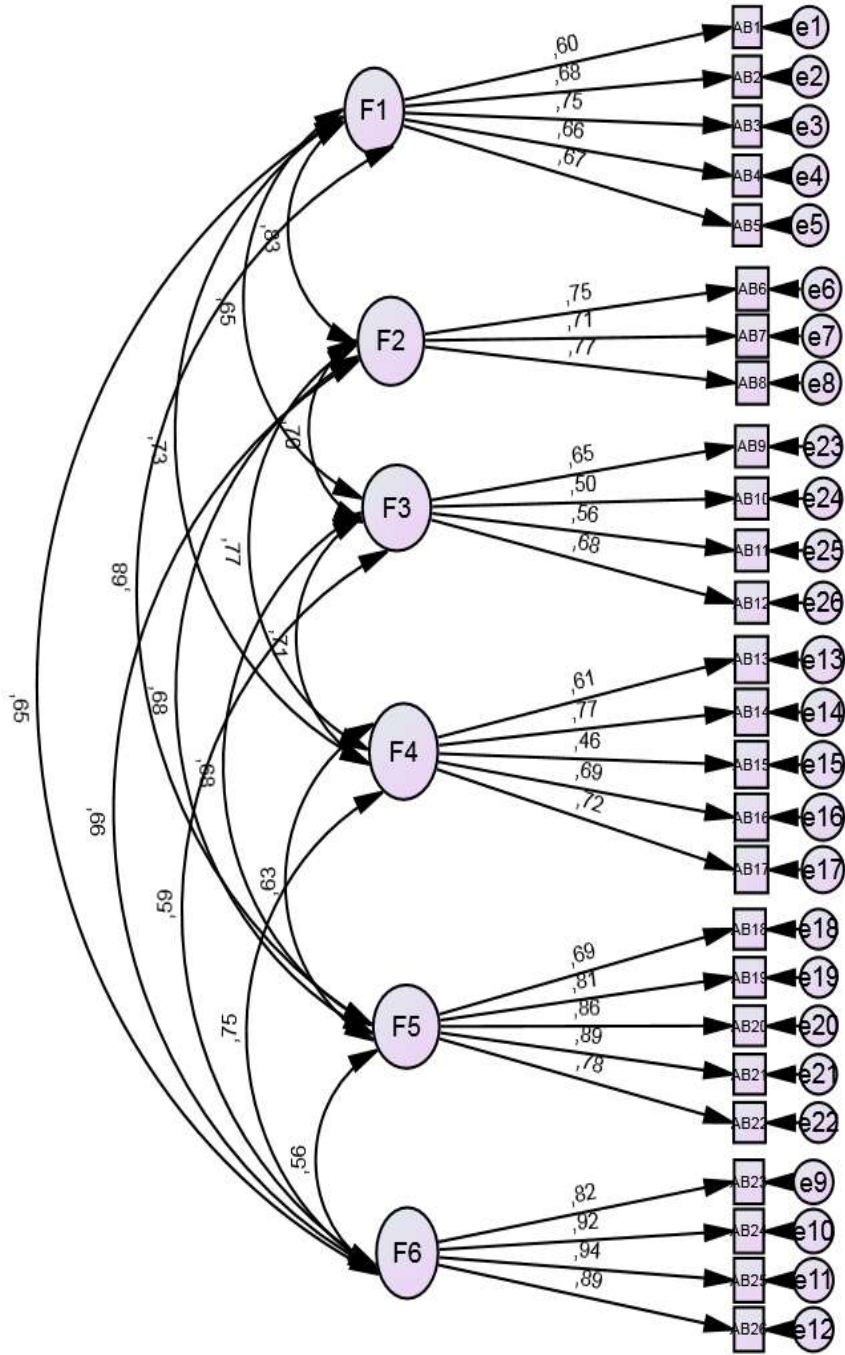
Tablo 16

Akademik Başarı Ölçeği ile Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

Boyut No	Ortalama	SS	1	2	3	4	5	6
1. Boyut	3,84	,83	-					
2. Boyut	4,18	,91	,652**	-				
3. Boyut	3,62	,96	,393**	,430**	-			
4. Boyut	3,60	,84	,585**	,496**	,416**	-		
5. Boyut	4,01	,93	,580**	,635**	,468**	,577**	-	
6. Boyut	4,14	,99	,600**	,609**	,376**	,579**	,637**	-
Akademik Başarı Ölçeği	3,88	,71	,810**	,787**	,653**	,788**	,842**	,810**

$p < .01$

Tablo incelendiğinde, tüm boyutlar arasında orta düzeyde ilişkili olduğu, en yüksek ilişki birinci ve ikinci boyut ($r = .91$, $p < .01$), en düşük ilişkinin birinci boyut ve üçüncü boyut arasında ($r = .96$, $p < .01$) olduğu görülmektedir. Tüm boyutların akademik başarı toplam puanı ile ilişkinin yüksek düzeyde anlamlı olduğu görülmüştür.

Chi-Square=1014,359 $df=284$ p value=0.00 RMSEA= .082

Şekil 3. Akademik başarı ölçeği yol şeması

Gelecek beklentileri ölçeği. Araştırmada yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğini belirlemek amacıyla Prof. Dr. Şefika Şule Erçetin, Dr. Nihan Potas, Halime Güngör ve Dr. Şuay Nilhan Açıkalın tarafından geliştirilen Gelecek Beklentileri Ölçeğinin kullanılması düşünülmüş, araştırmacılardan ölçeğin kullanım izni alınmış ve ekte sunulmuştur (EK-C). Geliştirildikten sonra ölçeği geliştiren bilim insanlarından gerekli izinler alınarak uygulamaları yapılan ölçek Erçetin, Güngör ve Hamedoğlu (2020b) tarafından yayınlanmıştır. Yapılan Açıklayıcı ve Kısmi En Küçük Kareler Yapısal Eşitlik Modellemesi (PLS-SEM)'ne göre ölçek; okul yöneticileri ve yönetim biçimi, velinin katkısı, öğretmen kaynaklı etkenler, okulun nitelikleri, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi olmak üzere 5 boyut ve 25 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek Erçetin (2000) tarafından Lider Sarmalında Vizyon kitabında bütüncül bir anlayışla tartışılan vizyon kavramının boyutlarına göre yapılandırılmış ve ölçek maddeleri bu doğrultuda hazırlanmıştır. Erçetin'e göre (2000) vizyon kavramının boyutları; geleceği düşlemek ve tasarlamak; düşleri ve gerçekleri dengelemek ve kurgulamak; değerlerle farklılaşarak gönül gücüyle bütünleşmek; iletmek ve paylaşmak; risk almak ve riski yönetmektir.

Beş maddeden oluşan okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutu; okulun yönetim biçimi ve yöneticilerinin öğrencinin gelecek beklentilerine etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Okulda öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini tanımalarına yardımcı olacak ders dışı çalışmalar düzenlemesi" biçimindedir. Beş maddeden oluşan velinin katkısı boyutu; velilerin katkı ve desteğinin öğrencinin gelecek beklentilerine etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Öğrencinin gelecekte nasıl bir yaşamı olmasını istediğiyle ilgili veliyle sohbet edebilmesi" biçimindedir. Beş maddeden oluşan öğretmen kaynaklı etkenler boyutu; öğretmenlerin öğrencinin gelecek beklentilerine etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Öğretmenlerin öğrencilerle gelecekte nasıl bir iş yaşamları olmasını istedikleriyle ilgili konuşabilmesi" biçimindedir. Beş maddeden oluşan okulun nitelikleri boyutu; okulda sunulan imkanların öğrencinin gelecek beklentilerine etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler "Okul ortamında öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini tanıyabileceği çalışmaların yapılması" biçimindedir. Beş maddeden oluşan öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutu; öğrencinin gelecek beklentilerine kendisinden kaynaklanan özelliklerin

etkisine dair maddeler içerir. Bu boyuttaki ifadeler “Öğrencinin gelecekte hangi işi yaparsa yapsın, dürüst bir insan olması gerektiğini bilmesi” biçimindedir.

Ölçekte 5-Öğrencilerin gelecek beklentilerini kesinlikle etkiler, 4-Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkiler, 3-Öğrencilerin gelecek beklentilerini kısmen etkiler, 2-Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkilemez, 1-Öğrencilerin gelecek beklentilerini hiç etkilemez şeklinde 5’li Likert Tipi derecelendirme kullanılmıştır.

Türkçe olarak geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenirliği Bursa İli’nde ortaöğretim okullarında yönetici, öğretmen ve öğrenci örnekleminde test edilmiştir. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması ilk uygulamada 348 katılımcı ile ikinci uygulamada 168 katılımcı ile yapılmıştır. Toplanan verilere ilişkin ölçeğin faktör yükleri okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutu için .883 - .820; velinin katkısı boyutu için .852- .770, öğretmen kaynaklı etkenler boyutu için .853 - .779; okulun nitelikleri boyutu için .865 - .795; öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutu için .832 - .730 arasında değişen değerler almıştır. Geçerlik ve güvenirlik çalışmasında okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .905, velinin katkısı boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .872, öğretmen kaynaklı etkenler boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .884, okulun nitelikleri boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .882, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutuna ilişkin Cronbach alfa katsayısı .854 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olduğundan, araştırmanın geçerliği için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Gelecek Beklentileri Ölçeğine yönelik doğrulayıcı faktör analizinde elde edilen yol şeması Şekil 4’te sunulmuştur. Şekilde görüldüğü gibi standartlaştırılmış yük değerleri birinci boyutta .80 ile .84, ikinci boyutta .78 ile .87, üçüncü boyutta .78 ile .86, dördüncü boyutta .85 ile .86, beşinci boyutta .76 ile .85 arasında değişen değerler almaktadır. Analizde elde edilen uyum değerleri incelendiğinde, $\chi^2=879.8$, $sd=265$, $\chi^2/sd=3.32$, $RMSEA=.078$, $RMR=.027$, $CFI=.93$, $NFI=.90$, $GFI=.84$ olduğu görülmektedir. Modelin uyumu, ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranıyla sınılanmış, sonrasında CFI, GFI ve NFI değerleri incelenmiştir. χ^2/sd değerinin 5’den küçük olması kabul edilebilir olarak değerlendirilmekte; RMR ve RMSEA değerleri .05’ten küçük olduğunda iyi uyum, .06-.08 arasında olduğunda kabul edilebilir uyum ifade ederken; CFI, NFI ve GFI için değerleri 0.95’ten büyük

olduğunda iyi uyum, 0.90-0.94 arasında olduğunda kabul edilebilir uyum düzeyi ifade etmektedir (Byrne ve Campbell, 1999; Hu ve Bentler, 1999). Uyum iyiliği indeksi bulguları, alınan örnekleme ölçüğün beş faktörlü yapısının doğrulandığını göstermektedir.

Ölçek maddelerine ilişkin Cronbach's Alpha katsayıları ve düzeltilmiş madde toplam korelasyonları Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17

Gelecek Beklentileri Ölçeği Cronbach's Alpha Katsayıları ve Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları

Boyut Adı	Madde No	Düzeltilmiş Madde- Toplam Korelasyonu	Cronbach's Alpha
Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	M1	,82	.89
	M2	,82	
	M3	,78	
	M4	,75	
	M5	,78	
Velinin Katkısı	M6	,80	.89
	M7	,74	
	M8	,83	
	M9	,81	
	M10	,81	
Öğretmen Kaynaklı Etkenler	M11	,79	.89
	M12	,78	
	M13	,75	
	M14	,82	
	M15	,81	
Okulun Nitelikleri	M16	,75	.89
	M17	,83	
	M18	,81	
	M19	,83	
	M20	,82	
Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	M21	,81	.88
	M22	,82	
	M23	,79	
	M24	,70	
	M25	,80	
Gelecek Beklentileri Ölçeği			.93

Tablo 17'ye incelendiğinde, düzeltilmiş madde toplam korelasyonları birinci boyutta .75 ile .82, ikinci boyutta .74 ile .83, üçüncü boyutta .79 ile .82, dördüncü boyutta .75 ile .83, beşinci boyutta .79 ile .81 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı ise birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü boyutları için .89, beşinci boyut için .88, tümüne yönelik güvenilirlik katsayısı ise .93 olarak ölçülmüştür. Ebel (1965)'e göre değişkenler arasında korelasyon katsayıları madde-toplam korelasyon katsayıları 0,20 ve altındaysa pozitif bile olsa maddenin

çıkarılması, 0,20-0,30 aralıdaysa düzeltilmesi, 0,30-0,40 aralıdaysa iyi, 0,40 üstü ise çok iyi ayırt edici olduğunu göstermektedir (akt., Erkuş, 2016). Korelasyon matrisinde, en düşük değerin .68 olduğu görülmektedir. Analiz sonucunda elde edilen bulgulara göre; alınan örnekleme, ölçeğin tümünün ve alt boyutların güvenilir olduğu söylenebilir.

Gelecek Beklentileri Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ve pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı analizi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

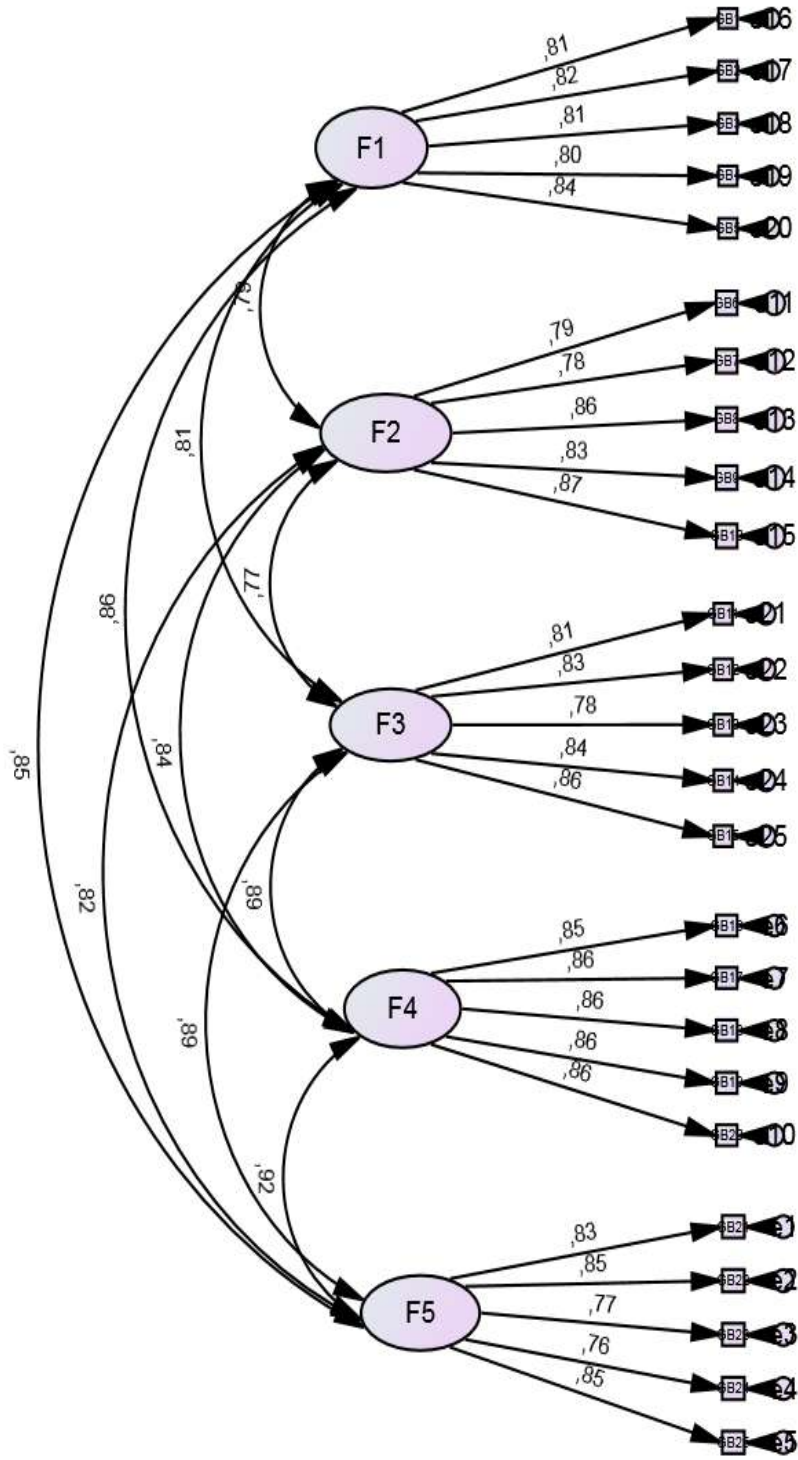
Tablo 18

Gelecek Beklentileri Ölçeği ile Alt Boyutlarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Analizi Sonuçları

Boyut No	Ortalama	SS	1	2	3	4	5
1. Boyut	3,97	,98	-				
2. Boyut	4,12	,92	,707**	-			
3. Boyut	4,00	,92	,715**	,710**	-		
4. Boyut	4,00	,97	,797**	,681**	,777**	-	
5. Boyut	4,16	,90	,705**	,742**	,736**	,742**	-
Gelecek Beklentileri Ölçeği	4,05	,83	,889**	,865**	,888**	,905**	,883**

$p < .01$

Tablo 18’e göre, ölçeğin tüm boyutları arasında yüksek düzeyde ilişkili olduğu, en yüksek ilişkinin birinci ve dördüncü boyut arasında ($r = .97, p < .01$) en düşük ilişkinin ikinci ve dördüncü boyut arasında ($r = .99, p < .01$) gerçekleştiği görülmektedir. Tüm boyutların akademik başarı toplam puanı ile ilişkisinin yüksek düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır.

Chi-Square=879,8 df 265 p value=0.00 RMSEA= .078

Şekil 4. Gelecek beklentileri ölçeği yol şeması

Veri toplama araçlarının uygulanışı. Uygulama aşamasına başlamadan önce, Akademik Başarı Ölçeği ve Gelecek Beklentileri Ölçeği'nin araştırmada kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren bilim insanlarından gerekli izinler alınmıştır (EK B- EK C). Hacettepe Üniversitesi Senatosu Etik Komisyonu tarafından 15.01.2020 tarihinde imzalanan "Etik Komisyonu Onay Bildirimi" katılımcılarla paylaşılmıştır (EK D). Veri toplama aracının Bursa ilindeki onüç ilçeyi kapsayacak biçimde uygulanabilmesi için Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarihli yazısı ile alınan izin belgesi katılımcılara gösterilmiştir (EK Ç).

Bursa ilinde yer alan ortaöğretim kurumlarında görevli öğretmen, yönetici ve 12. sınıf öğrencilerine yönelik veri toplama araçları, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı Şubat ve Mart aylarında araştırmacı tarafından bizzat okullara gidilerek uygulanmıştır. Veri toplama aracı, "Kişisel Bilgi Formu" (EK A) ile "Akademik Başarı Ölçeği" ve "Gelecek Beklentileri Ölçeği" maddelerini içerecek biçimde üç bölüm olarak oluşturulmuş ve çıktıları ile hazır hale getirilmiştir. Okul yönetimi ile önceden görüşülerek uygulama planlaması yapılmış, okulların en uygun olduğu zamanlarda uygulama yapılmıştır. Katılımcıların çalışmaya gönüllü katılımını sağlamak için gönüllü katılım belgesi imza altına alınmıştır. Çalışma sonucunda formlar araştırmacı tarafından dosyalanmış, dosyanın üzerine ilçe ve okul adı yazılarak süreç tamamlanmıştır. Veri toplama aracının uygulanması sonucunda, örnekleme alınan 33 okulun tamamında uygulama yapılmış, planlanan örneklemin tamamına ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Veri toplama süreci tamamlandıktan sonra öğretmen, öğrenci ve yönetici tarafından doldurulmuş tüm formların uygun bir şekilde cevaplanıp cevaplanmadığı araştırmacı tarafından kontrol edilmiş, yönetici ve öğretmenlerden tarafından doldurulan formların geçerli bir şekilde tamamlandığı ancak öğrenciler tarafından doldurulan formların 109'unun tamamlanmadığı, eksik bırakılmış soruların olduğu fark edilmiş ve değerlendirmeye alınmamış, toplam 2509 katılımcının görüşleri değerlendirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından bilgisayar ortamına işlenmiştir. Öncelikle, bilgisayar ortamında örnekleme alınan ilçelere ait dosya açılmış, ilçe dosyalarının içerisine okullara ait dosyalar açılmıştır. Demografik değişkenler ve ölçeklerden alınan veriler Microsoft Excel dosyasına,

katılımcıların önerileri öğretmen, öğrenci ve yönetici olarak ayrı ayrı Microsoft Word dosyasına, öğrencilerin yükseköğretime dair beklentilerine yönelik nitel veriler ise ayrı bir Microsoft Excel dosyasına olmak üzere okul dosyalarının içerisine örnekleme alınan ve veri toplanan 33 okuldan elde edilen veriler işlenmiştir. Hatalı veri girişine önlem olarak veriler üç kişiye rastgele kontrol ettirilmiştir. Araştırma verileri araştırmanın problem ve alt problemine göre Sosyal Bilimler için İstatistik (SPSS 23.0) programı ile nitel verilerse araştırmacı tarafından içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Yapılan analizler konusunda istatistik alanına hakim bir uzmanın görüşü alınmıştır.

Araştırmada istatistiksel çözümlemelere geçilmeden önce, Microsoft Excel’de hazırlanan nicel veriler SPSS paket programına işlenmiştir. Analizlere başlamadan önce uygulanan ölçekler puanlanmıştır. Araştırmada kullanılan her iki ölçekte de ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ayrıca her ikisinde de 5’li Likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Beş eşit parçaya bölünmüş olan derecelendirme seçeneklerine karşılık gelen puan aralıkları Akademik Başarı Ölçeği ve Gelecek Beklentileri Ölçeği için Tablo 19 ve 20’deki gibidir.

Tablo 19

Akademik Başarı Ölçeği’nin Seçenekleri İle Puan Aralıkları

Seçenekler	Verilen Puanlar	Puan Aralığı
Öğrencilerin akademik başarısını kesinlikle etkiler	5	4.21–5.00
Öğrencilerin akademik başarısını etkiler	4	3.41–4.20
Öğrencilerin akademik başarısını kısmen etkiler	3	2.61–3.40
Öğrencilerin akademik başarısını etkilemez	2	1.81–2.60
Öğrencilerin akademik başarısını hiç etkilemez	1	1.00–1.80

Katılımcıların Akademik Başarı Ölçeği’ne vermiş oldukları yanıtlarda, elde edilen aritmetik ortalama 4.21–5.00 arasında yer almışsa akademik başarıyı “en üst düzeyde etkiler”, 3.41–4.20 arasında yer almışsa “üst düzeyde etkiler”, 2.61–3.40 arasında yer almışsa “orta düzeyde etkiler”, 1.81-2.60 arasında yer almışsa “alt düzeyde etkiler”, 1.00-1.80 arasında yer almışsa “etkilemez” şeklinde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 20

Gelecek Beklentileri Ölçeği'nin Seçenekleri İle Puan Aralıkları

Seçenekler	Verilen Puanlar	Puan Aralığı
Öğrencilerin gelecek beklentilerini kesinlikle etkiler	5	4.21–5.00
Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkiler	4	3.41–4.20
Öğrencilerin gelecek beklentilerini kısmen etkiler	3	2.61–3.40
Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkilemez	2	1.81–2.60
Öğrencilerin gelecek beklentilerini hiç etkilemez	1	1.00–1.80

Katılımcıların Gelecek Beklentileri Ölçeği'ne vermiş oldukları yanıtlarda, elde edilen aritmetik ortalama 4.21–5.00 arasında yer almışsa gelecek beklentilerini “en üst düzeyde etkiler”, 3.41–4.20 arasında yer almışsa “üst düzeyde etkiler”, 2.61–3.40 arasında yer almışsa “orta düzeyde etkiler”, 1.81-2.60 arasında yer almışsa “alt düzeyde etkiler”, 1.00-1.80 arasında yer almışsa “etkilemez” şeklinde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların demografik özellikleri için frekans (f) ve yüzde (%) değerleri, ölçeklerden elde edilen puanlar için frekans (f) ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (ss) puanları hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21’e göre araştırmaya katılan kız öğrencilerin erkek öğrencilerden, 17 yaşındaki 12. sınıf öğrencilerinin 18 ve 19 yaşında olanlardan daha fazla olduğu, öğrencilerin %47.9’unun Anadolu Lisesine, %31.1’inin Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam ettiği, Fen Lisesine devam eden öğrencilerin %12.2, Anadolu İmam Hatip Lisesi’ne devam eden öğrencilerin ise %8.8 olduğu görülmektedir. Öğrenciler alan açısından incelendiğinde katılımcıların %49’unun sayısal alanda olduğu görülmektedir. Bunu eşit ağırlık (%15.8) bilişim teknolojileri (%5.1), sağlık bakım teknisyenliği (%4.3) izlemektedir. En düşük öğrenci katılımı ise % .3 ile motorlu araçlar teknolojisi alanındandır. Öğrencilerin aile durumları incelendiğinde katılımcıların anne ve babalarının büyük bir çoğunluğunun öz (anne %99.8, baba %99.7), sağ (anne %99.2, baba %98.2), beraber (%92.3) olduğu ve ailelerin çoğunluğunun maddi durumunun ise orta düzey olduğu (%89.1) görülmektedir.

Tablo 21

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Betimsel Özellikleri

Betimsel Bilgiler	Kategori	Sıklık (N)	Yüzde (%)	
Cinsiyet	Kız	1152	55,6	
	Erkek	920	44,4	
Yaş	17	1015	49,0	
	18	980	47,3	
	19	77	3,7	
Okul Türü	MTAL	645	31,1	
	AL	993	47,9	
	AİHL	182	8,8	
	FL	252	12,2	
	Sayısal	1015	49,0	
	Sözel	54	2,6	
	Dil	30	1,4	
	Eşit Ağırlık	328	15,8	
	Bilişim Teknolojileri	105	5,1	
	Büro Yönetimi	17	,8	
	Çocuk Gelişimi	79	3,8	
	Ebe Yardımcılığı	7	,3	
	Elektrik Elektronik	33	1,6	
	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	4	,2	
Alan	Gıda Teknolojisi	29	1,4	
	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	1,2	
	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	,9	
	Makine Teknolojisi	80	3,9	
	Metal Teknolojisi	26	1,3	
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	1,5	
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	2,0	
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	,3	
	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	4,3	
	Sanat ve Tasarım	11	,5	
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	,6	
	Kimya Teknolojisi	29	1,4	
	Öz	2068	99,8	
	Anne	Üvey	4	,2
		Sağ	2055	99,2
		Ölü	17	,8
	Baba	Öz	2066	99,7
Üvey		6	,3	
Sağ		2034	98,2	
Anne-Baba	Ölü	38	1,8	
	Beraber	1913	92,3	
	Ayrı	159	7,7	
Annenin Eğitim Durumu	Okuryazar Değil	60	2,9	
	İlkokul	672	32,4	
	Ortaokul	510	24,6	
	Lise	529	25,5	
	Önlisans	51	2,5	
Babanın Eğitim Durumu	Lisans	220	10,6	
	Lisansüstü	30	1,4	
	Okuryazar Değil	16	,8	

	İlkokul	457	22,1
	Ortaokul	456	22,0
	Lise	604	29,2
	Önlisans	82	4,0
	Lisans	395	19,1
	Lisansüstü	62	3,0
	Yüksek	107	5,2
Sosyoekonomik Düzey	Orta	1846	89,1
	Düşük	119	5,7
Sınıf Tekrarı	Evet	99	4,8
	Hayır	1973	95,2
Disiplin Cezası	Evet	106	5,1
	Hayır	1966	94,9
Okul Değişikliği	Evet	431	20,8
	Hayır	1641	79,2
	0-5 Gün	1446	69,8
	6-10 Gün	407	19,6
	11-15 Gün	114	5,5
Devamsızlık	16-20 Gün	63	3,0
	21-25 Gün	24	1,2
	26-30 Gün	18	,9
Yükseköğretime Devam	Evet	1961	94,6
	Hayır	111	5,4
Şehir Tercihi	Evet	1604	77,4
	Hayır	468	22,6
Üniversite Tercihi	Evet	1379	66,6
	Hayır	693	33,4
Fakülte Tercihi	Evet	1128	54,4
	Hayır	944	45,6
Bölüm Tercihi	Evet	1397	67,4
	Hayır	675	32,6
Meslek Tercihi	Evet	1484	71,6
	Hayır	588	28,4
Geleceğe Yönelik Umut Düzeyi	Yüksek	836	40,3
	Orta	980	47,3
	Düşük	256	12,4

Okuryazar olmayanların oranı annelerde %2.9, babalarda % .8, lisansüstü eğitimi tamamlayanların oranı ise annelerde %1.4, babalarda %3'tür. Öğrencilerin çoğunluğu sınıf tekrarı (%95.2), disiplin cezası (%94.9), okul değişikliği (%79.2) yapmadığını belirtmiştir. Devamsızlık yönünden bakıldığında, 0-5 gün devamsızlığı olanlar öğrencilerin çoğunluğunu (%69.8) oluşturmaktadır. 26-30 gün devamsızlık yaptığını ifade edenlerin oranı ise .9'dur. Öğrencilerin tamamına yakını (%94.6) yükseköğretime devam etmek istediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin çoğu yükseköğretimde şehir (%77.4), üniversite (%66.6), fakülte (54.4), bölüm (%67.4), meslek (%71.6) tercihi olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %40.3'ü geleceğe dair

umut düzeyini yüksek, %47.3'ü orta, %12.4'ü ise düşük olarak tanımlamıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Betimsel Özellikleri

Betimsel Bilgiler	Kategori	Sıklık (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	182	47,9
	Erkek	198	52,1
Yaş	24-29	26	6,8
	30-39	118	31,1
	40-49	167	43,9
	50 Yaş ve Üzeri	69	18,2
Okul Türü	MTAL	147	38,7
	AL	147	38,7
	AİHL	44	11,6
	FL	42	11,1
	Meslek Dersleri	52	13,7
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	1,8
Branş	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	7,4
	Sayısal Kültür Dersleri	139	36,6
	Sözel Kültür Dersleri	113	29,7
	Yabancı Dil Dersleri	41	10,8
Eğitim Durumu	Lisans	315	82,9
	Yüksek Lisans	65	17,1
	1-5 yıl	39	10,3
	6-10 yıl	56	14,7
	11-15 yıl	54	14,2
Mesleki Kıdem	16-20 yıl	81	21,3
	21-25 yıl	84	22,1
	26-30 yıl	52	13,7
	31 yıl ve üzeri	14	3,7
	1-5 yıl	214	56,3
	6-10 yıl	87	22,9
Okuldaki Görev Süresi	11-15 yıl	37	9,7
	16-20 yıl	20	5,3
	21-25 yıl	14	3,7
	26 yıl ve üzeri	8	2,1

Tablo 22 incelendiğinde, araştırmaya katılan kadın (%47.9) ve erkek (%52.1) öğretmenlerinin oranının birbirine yakın olduğu, öğretmenlerin yarıya yakınının (%43.9) 40-49 yaş aralığında olduğu, bu oranı 30-39 (%31.1), 50 yaş ve üzeri (%18.2), 24-29 (%6.8) yaş aralığındaki öğretmenlerin takip ettiği görülmektedir. Mesleki Teknik Anadolu Lisesi ve Anadolu Lisesi okul türünden araştırmaya katılan öğretmenlerin oranının aynı olduğu (%38.7), Anadolu İmam Hatip Lisesi (%11.6) ve Fen Lisesi (%11.1) okul türünden araştırmaya katılan öğretmenlerin oranının ise birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin

%36.6'si sayısal kültür dersleri branşında iken bu oranı %29.7 ile sözel kültür dersleri ve %13.7 meslek derslerin branşları izlemektedir. En düşük katılım ise %1.8 ile imam hatip meslek dersleri branşından olmuştur. Öğretmenlerin %82.9'u lisans, %17.1'i yüksek lisans mezunudur. Doktoradan mezun katılımcı ise bulunmamaktadır. Mesleki kıdem açısından bakıldığında en yüksek katılım 16-20 yıl (%21.3) ve 21-25 yıl (%22.1), en düşük katılım ise 31 yıl ve üzeridir (%3.7). Okuldaki görev süresi açısından bakıldığında öğretmenlerin yarısından fazlası okulda 1-5 yıldır görev yaptığını belirtirken bunu 6-10 (%22.9) yıldır görev yapan öğretmenler izlemiştir. En düşük oran ise 26 yıldan fazla (%2.1) süredir aynı okulda görev yaptığını belirten öğretmenlerdir. Araştırmaya katılan yöneticilerin demografik özellikleri Tablo 23'te sunulmuştur.

Tablo 23

Araştırmaya Katılan Yöneticilerin Betimsel Özellikleri

Betimsel Bilgiler	Kategori	Sıklık (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	14	24,6
	Erkek	43	75,4
Yaş	24-39	19	33,3
	40 ve üzeri	38	66,7
Okul Türü	MTAL	26	45,6
	AL	18	31,6
	AİHL	5	8,8
	FL	8	14,0
Branş	Meslek Dersleri	13	22,8
	Sayısal Kültür Dersleri	10	17,5
	Sözel Kültür Dersleri	21	36,8
	Yabancı Dil Dersleri	9	15,8
Eğitim Durumu	Diğer	4	7,0
	Lisans	47	82,5
	Yüksek Lisans	10	17,5
Mesleki Kıdem	6-10 yıl	9	15,8
	11-15 yıl	9	15,8
	16-20 yıl	18	31,6
	21-25 yıl	15	26,3
Okuldaki Görev Süresi	26 yıl ve üzeri	6	10,5
	1-5 yıl	40	70,2
	6-10 yıl	9	15,8
	11 yıl ve üzeri	8	14,0

Tablo 23 incelendiğinde, araştırmaya katılan erkek (%75.4) yöneticilerin kadın (%24.6) yöneticilerden fazla olduğu, yöneticilerin %66.7'sinin 40 yaş ve üzerinde olduğu, yöneticilerin yarısına yakınının (%45.6) mesleki teknik Anadolu lisesinde görev yaptığı görülmektedir. Anadolu Lisesinde görev yapan

yöneticilerin oranı ise %31.6'dır. Bu oranı % 14 ile Fen Lisesi ve %8.8 ile Anadolu İmam Hatip Lisesi izlemiştir. Yöneticilerin %36.8'inin branşı sözel kültür derslerinden, %22.5'i ise meslek derslerindedir. Yöneticilerin büyük çoğunluğu %82.5 lisans, %17.5 yüksek lisans mezunudur. Doktorasını tamamlayan yönetici bulunmamaktadır. Mesleki kıdem açısından bakıldığında en yüksek katılım 16-20 yıl (%31.6) ve 21-25 yıl (%26.3), en düşük katılım ise 26 yıl ve üzeridir (%10.5). Okuldaki görev süresi açısından bakıldığında yöneticilerin %70.2'si 1-5 yıldır görev yaptığını belirtirken bunu 6-10 (%15.8) yıldır ve 11 yıldan fazla süredir (%14) görev yapan yöneticiler izlemiştir.

Verilerin analizi aşamasında Onwuegbuzie ve Teddlie (2003) tarafından karma araştırmaların analizi için önerilen veri analizi modeli kullanılmıştır.

1. Verilerin indirgenmesi: Nicel verilerin istatistiksel analizleri, nitel verilerin içerik analizi gerçekleştirilmiştir.

2. Verilerin gösterilmesi: Nicel ve nitel analizler tablolaştırılarak görselleştirilmiştir.

3. Veri dönüştürme: Araştırmada nicelin baskın olduğu eş zamanlı baskın statülü model kullanıldığından nitel verilerin frekans analizi yapılarak sayısal verilere dönüştürülmesi sağlanmıştır.

4. Verilerin ilişkilendirilmesi; birleştirilmesi, karşılaştırılması ve bütünleştirilmesi: Verilerin toplanması sürecinde yükseköğretime devam durumu değişkenine hayır cevabını veren öğrencilerden yükseköğretime devam etmeme nedenleri istenmiştir. Yükseköğretimde şehir tercihi, üniversite tercihi, fakülte tercihi, bölüm tercihi, meslek tercihi değişkenlerine evet cevabı veren öğrencilere tercihleri sorulmuştur. Analiz aşamasında, öğrencilerin gelecek beklentilerine yönelik tercihleri akademik başarıyı ve gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşlerine yönelik nicel analiz tablolarının ardından sunulmuştur. Akademik başarının artması için okulda yapılabilecekler konusunda önerileriniz nelerdir? sorusuna yönelik öğrenci, öğretmen ve yönetici cevaplarının analizinde ise içerik analizi yapılmıştır. Akademik başarıyı ve gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşlerine yönelik nicel analiz tablolarının ardından sunulmuştur.

Nitel ve nicel verilerin istatistiksel ve analizleri gerçekleştirilmesine ilişkin bilgiler aşağıda araştırma problemlerine ve gerçekleştirilen işlemlere göre sıralanarak verilmiştir.

Araştırmaya katılanların betimsel istatistiklerine bakıldıktan sonra öncelikle her boyut için değişkenlerin belirlenmiş olan kategorilerine düşen puanlarının normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogorov-Smirnov Testi, varyanslarının homojenlik koşulunun sağlanıp sağlanmadığı ise Levene's Testi ile test edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov Testi puanların normal dağılıma uygunluğunun araştırılmasında örneklem büyüklüğü 50'den büyük olduğunda kullanılan bir test olup, p değerinin .05'ten büyük çıkması ise puanların normal dağılımdan aşırı bir sapma göstermediğini ifade etmektedir (Büyüköztürk, 2010). Normal dağılıma uygun olmadığında parametrik olmayan test istatistiği, normal dağılıma uygun olan boyutlar için parametrik test istatistiği kullanılmıştır. Parametrik olmayan testlerde değişkenin iki kategorisi arasındaki farkın test edilmesinde Mann-Whitney U testi, parametrik testlerde t test, parametrik olmayan testlerde iki kategoriden fazla olduğunda farklılığın test edilmesinde Kruskal-Wallis, parametrik testlerde ANOVA kullanılmış, Kruskal-Wallis testi sonucuna göre istatistiksel olarak anlamlı bulunan sonuçlara ilişkin çoklu karşılaştırmalar için Mann-Whitney U, ANOVA sonucuna göre anlamlı bulunan sonuçlara ilişkin çoklu karşılaştırmalar Scheffe Testi kullanılmıştır (Büyüköztürk ve diğ., 2014; Can, 2017). Bu bağlamda yapılan analizlerde:

Araştırmanın birinci alt problemine yönelik olarak; yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında, akademik başarılarını ve gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine ilişkin öğrenci, öğretmen, yönetici görüşlerinin belirlenmesinde betimsel istatistikler, akademik başarı ve gelecek beklentilerine ilişkin öğrenci, öğretmen, yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasında Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

Akademik başarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin önerileri ise içerik analizi ile çözümlenmiştir. Öncelikle açık uçlu sorulara verilen cevaplar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin çözümlenmesi sürecinde içerik analizi türlerinden kategorisel ve frekans analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde veriler analiz edilirken öncelikle veriler analiz edilebilecek birimlere dönüştürülür (Mayring, 2000). Katılımcıların açık uçlu

sorulara verdikleri cevaplardan kategoriler oluşturulmuş, frekanslar çıkarılmış ve bulgular yorumlanmıştır. Bulguların değerlendirilmesi sürecinde içerik analizi türlerinden frekans analizi kullanılmıştır. Çalışmanın geçerliliğini arttırmak amacıyla sözel verilerin frekansları çıkartılarak sayısal verilere dönüştürülmüştür. Nitel veriler sayısallaştırılması ile güvenilirlik artırılması, yanlılığın azaltılması ve verilerin karşılaştırılması olanağı sağlanabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2005). Ayrıca, geçerliğin sağlanması için verilerin analizini iki öğretim üyesi tarafından kontrol edilmiş, katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Verilerden direk alıntı yapılarak çalışmanın geçerliği sağlanır (Zhang ve Wildemuth, 2009). Güvenirliği sağlamak için veriler Akademik Başarı Ölçeği ve Gelecek Beklentileri Ölçeği ile birlikte Kişisel Bilgi Formu kısmında açık uçlu sorularla katılımcıların yazılı cevap vermesi sağlanarak toplamış, iki öğretim üyesi ulaşılan yargıları ve yorumları denetlemiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik olarak, katılımcıların akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere yönelik görüşleri öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin demografik özelliklerine ve buldukları okulların türlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının test edilmesinde;

- Öğrencilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, anne-babanın öz/üvey olma durumu, anne-babanın hayatta olma durumu, anne babanın beraber olma durumu, sınıf tekrarı durumu, disiplin cezası durumu, okul değişikliği durumu, yükseköğretime devam beklentisi, yükseköğretimde şehir tercihi, yükseköğretimde üniversite tercihi, yükseköğretimde fakülte tercihi, yükseköğretimde bölüm tercihi, meslek tercihi, devam ettiği okulun başarısı değişkenleri dağılım normal olmadığından Mann Whithney U; yaşı, alanı, anne-babanın eğitim durumu, ailesinin sosyoekonomik düzeyi, devamsızlık durumu, geleceğe dair umut düzeyi, devam ettiği okulun türü değişkenleri dağılım normal olmadığından Kruskal Wallis ile test edilmiştir.

- Öğretmenlerin akademik başarı ve gelecek beklentilerine ilişkin görüşlerinin cinsiyeti, eğitim durumu, görev yaptığı okulun başarısı değişkenleri dağılım normal olmadığından Mann Whithney U; yaşı, branşı, mesleki kıdemi, okuldaki görev süresi, görev yaptığı okul türü dağılım normal olmadığından Kruskal Wallis ile test edilmiştir.

- Yöneticilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerine ilişkin görüşlerinin cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, görev yaptığı okulun başarısı değişkenleri normal dağılım olmayan boyutlarda Mann Whithney U, dağılım normal olan boyutlarda t-testi; branşı, mesleki kıdemi, okuldaki görev süresi, görev yaptığı okul türü normal dağılım olmayan boyutlarda Kruskal Wallis, ile dağılım normal olan boyutlarda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile test edilmiştir.

Alt problemlere ilişkin yapılan istatistiksel çözümlenmeler Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24

Alt Problemlere İlişkin Yapılan İstatistiksel Çözümlenmeler

Alt Problem	Veri Toplama Aracı	Kullanılan Çözümleme Tekniği
Yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında, a) akademik başarılarını b)gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine c) bu bağlamda beklentilerine yönelik ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşleri ve önerileri nelerdir? d) öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri ve önerileri açısından anlamlı bir farklılık var mıdır? Bu görüşler öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin demografik özelliklerine ve buldukları okulların türlerine göre farklılaşmakta mıdır?	Kişisel Bilgi Formu Akademik Başarı Ölçeği Gelecek Beklentileri Ölçeği	Betimsel İstatistikler Kruskal Wallis Testi İçerik Analizi
	Kişisel Bilgi Formu Akademik Başarı Ölçeği Gelecek Beklentileri Ölçeği	Mann Whitney U Testi Kruskal Wallis Testi T-Test ANOVA

Bölüm 4

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, alt problem sırasına göre verilmiş olan araştırma bulguları ve yorumları yer almaktadır.

Öğrencilerin Akademik Başarı ve Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Görüş ve Önerileri

Araştırmanın birinci alt problemi; yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında, akademik başarılarını, gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine; bu bağlamda öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerinin karşılaştırılmasına, beklentilerine yönelik ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin önerilerinin dağılımını açıklamaya yöneliktir.

Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve yöneticilerin algılarının betimsel istatistikleri Tablo 25'te sunulmuştur.

Tablo 25 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmen algılarının ortalama değerinin $\bar{x}=4.21$, yönetici algılarının $\bar{x}=4.12$, kendilerinin algılarının ise $\bar{x}=3.81$ olarak gerçekleştiği görülmektedir. Nitekim, öğretmenlerin, okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarını en üst düzeyde etkilediğini düşündükleri, yöneticilerin ve öğrencilerin ise üst düzeyde etkilediğini düşündükleri söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına ait ortalamalar incelendiğinde ise öğretmen ve yönetici algılarına göre en yüksek ortalamanın öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi (öğretmen $\bar{x}=4.51$, yönetici $\bar{x}=4.46$) boyutunda, öğrenci algılarına göre ise öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda ($\bar{x}=4.14$) gerçekleştiği görülmektedir. Bu anlamda, araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticiler öğrencilerin akademik başarılarını en fazla etkileyen ve akademik başarıda fark yaratanın öğrencilerin bireysel özellikleri olduğunu düşünürken, araştırmaya katılan öğrenciler ise akademik başarının yüksek olmasını öğretmenlere bağlamaktadır.

Tablo 25

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarının Betimsel İstatistikleri

Değişkenler	Grup	N	\bar{X}	ss	En Yüksek	En Düşük	Düzye
Akademik Başarı	Öğrenci	2072	3.81	.71	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.21	.57	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.12	.72	1	5	üst düzey
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öğrenci	2072	3.74	.82	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.31	.67	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.21	.77	1	5	en üst düzey
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öğrenci	2072	4.14	.94	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.42	.68	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.32	.87	1	5	en üst düzey
3. Eğitim Öğretim Programları	Öğrenci	2072	3.61	.98	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	3.74	.79	1	5	üst düzey
	Yönetici	57	3.49	1.01	1	5	üst düzey
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Öğrenci	2072	3.51	.84	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.01	.69	1	5	üst düzey
	Yönetici	57	4.03	.76	1	5	üst düzey
5. Fiziksel Değişkenler	Öğrenci	2072	3.95	.96	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.29	.70	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.22	.86	1	5	en üst düzey
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öğrenci	2072	4.06	1.01	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.51	.78	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.46	.81	1	5	en üst düzey

Ölçeğin alt boyutlarında öğretmen ve yönetici algılarına ait ortalamalar incelendiğinde en düşük ortalamanın eğitim öğretim programları (öğretmen \bar{x} =3.74, yönetici \bar{x} =3.49) boyutunda, öğrenci algılarına göre ise öğrenme ortamı ve veli katkısı (\bar{x} =3.51) boyutunda gerçekleştiği görülmektedir. Nitekim araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticiler öğrencilerin akademik başarısını en az etkileyen okulla ilgili etmenin eğitim öğretim programları olduğunu düşünürken, öğrenciler ise öğrenme ortamı ve veli katkısının akademik başarılarını daha az etkilediğini düşünmektedir. Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili etmenler konusunda katılımcı görüşleri incelendiğinde, öğretmen ve yönetici görüşlerinin benzer olduğu görülmektedir. Öğretmen ve yöneticilerin akademik başarıyı en fazla etkileyen etmeni öğrencilerin kendisine, öğrencilerin ise öğretmenlere bağlamaları dikkat çekicidir. Araştırmaya katılan grupların akademik başarının sorumluluğunu kendilerine değil, diğer gruplara attıkları söylenebilir.

Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşlerinin karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 26 sunulmuştur.

Tablo 26

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarına Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Katılımcı Grubu	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	Öğrenci	2072	3.81	1180.41	126.718	.000*	Öğrenci- Yönetici Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.21	1618.53			
	Yönetici	57	4.11	1543.04			
	Toplam	2509	3.88				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öğrenci	2072	3.74	1164.08	189.141	.000*	Öğrenci- Yönetici Öğretmen- Yönetici
	Öğretmen	380	4.31	1695.59			
	Yönetici	57	4.21	1622.79			
	Toplam	2509	3.84				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öğrenci	2072	4.14	1220.79	27.819	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.42	1423.43			
	Yönetici	57	4.32	1375.82			
	Toplam	2509	4.18				
3. Eğitim Öğretim Programları	Öğrenci	2072	3.61	1246.51	4.404	.111	-
	Öğretmen	380	3.74	1317.45			
	Yönetici	57	3.45	1147.11			
	Toplam	2509	3.62				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Öğrenci	2072	3.51	1174.60	147.355	.000*	Öğrenci- Yönetici Öğretmen- Yönetici
	Öğretmen	380	4.01	1633.98			
	Yönetici	57	4.02	1651.02			
	Toplam	2509	3.60				
5. Fiziksel Değişkenler	Öğrenci	2072	3.95	1213.64	39.433	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.29	1454.23			
	Yönetici	57	4.21	1430.26			
	Toplam	2509	4.01				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öğrenci	2072	4.06	1194.17	87.618	.000*	Öğrenci- Yönetici Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.51	1546.21			
	Yönetici	57	4.45	1524.96			
	Toplam	2509	4.13				

*p<.05

Tablo 26 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin öğretmen, yönetici ve öğrenci algılarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = 126.718$, $p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, yöneticilerin ($\bar{x}=4.11$

üst düzey) ve öğretmenlerin ($\bar{x}=3.81$ üst düzey) öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının öğrencilere ($\bar{x}=3.81$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, öğrenme ortamı ve veli katkısı, fiziksel değişkenler, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir $\chi^2_{(2)} = 189.141, p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda yöneticilerin ($\bar{x}=4.21$ en üst düzey) öğrencilere ($\bar{x}=3.74$ üst düzey), öğretmenlerin ($\bar{x}=4.31$ en üst düzey) ise yöneticilere ($\bar{x}=4.21$ en üst düzey) göre algılarının daha yüksek olduğu; öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutunda yöneticilerin ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) öğrencilere ($\bar{x}=3.51$ üst düzey) ve öğretmenlere ($\bar{x}=4.01$ üst düzey) göre algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda yöneticilerin ($\bar{x}=4.45$ en üst düzey) öğrencilere ($\bar{x}=4.06$ üst düzey), öğretmenlerin ($\bar{x}=4.51$ en üst düzey) ise yöneticilere ($\bar{x}=4.45$ en üst düzey) göre algılarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda öğretmenlerin ($\bar{x}=4.42$ en üst düzey) öğrencilere göre ($\bar{x}=4.14$ üst düzey) algılarının daha yüksek olduğu, benzer şekilde fiziksel değişkenler boyutunda öğretmenlerin ($\bar{x}=4.29$ en üst düzey) öğrencilere göre ($\bar{x}=3.95$ üst düzey) algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim öğretim programları boyutunda ise yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Bu boyutta öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Yöneticilerin ve öğretmenlerin, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili etmenler konusunda öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunu daha güçlü bir şekilde destekledikleri, öğrencilerinse öğretmen kaynaklı etkenler boyutunu daha fazla destekledikleri görülmektedir.

Gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve yöneticilerin algılarının betimsel istatistikleri Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarının Betimsel İstatistikleri

Değişkenler	Grup	N	\bar{X}	ss	En Yüksek	En Düşük	Düzye
Gelecek Beklentileri	Öğrenci	2072	4.00	.85	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.32	.66	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.21	.75	1	5	en üst düzey
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öğrenci	2072	3.91	1.01	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.26	.74	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.19	.78	1	5	üst düzey
2. Velinin Katkısı	Öğrenci	2072	4.08	.95	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.36	.74	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.27	.79	1	5	en üst düzey
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öğrenci	2072	3.95	.95	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.28	.70	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.15	.85	1	5	üst düzey
4. Okulun Nitelikleri	Öğrenci	2072	3.95	.99	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.30	.75	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.18	.79	1	5	üst düzey
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öğrenci	2072	4.12	.93	1	5	üst düzey
	Öğretmen	380	4.38	.69	1	5	en üst düzey
	Yönetici	57	4.28	.77	1	5	en üst düzey

Tablo 27 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmen algılarının ortalama değerinin $\bar{x}=4.32$, yönetici algılarının $\bar{x}=4.21$, kendilerinin algılarının ise $\bar{x}=4.00$ olarak gerçekleştiği görülmektedir. Öğretmenlerin ve yöneticilerin okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerini en üst düzeyde etkilediğini düşündükleri, öğrencilerin ise üst düzeyde etkilediğini düşündükleri söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına ait ortalamalar incelendiğinde ise öğrenci, öğretmen ve yönetici algılarına göre en yüksek ortalamanın öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi (öğrenci $\bar{x}=4.12$ öğretmen $\bar{x}=4.38$, yönetici $\bar{x}=4.28$) boyutunda gerçekleştiği görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarında öğretmen ve öğrenci algılarına ait ortalamalar incelendiğinde en düşük ortalamanın okul yöneticileri ve yönetim biçimi (öğretmen $\bar{x}=4.26$, öğrenci $\bar{x}=3.91$) boyutunda, yönetici algılarına göre ise okulun nitelikleri ($\bar{x}=4.18$) boyutunda gerçekleştiği görülmektedir. Nitekim tüm gruplar gelecek beklentilerini en fazla etkileyen etmenin öğrencilerin bireysel özellikleri olduğu konusunda

hemfikirdir. En az etkileyen etmenin ise öğretmen ve öğrenciler okul yönetimi olduğunu düşünürken, yöneticilerin ise bu konuda görüş farklılığı söz konusudur. Yöneticilerin öğrencilerin gelecek beklentilerinde okulun niteliklerinin yönetimden daha az etkili olduğunu ve yönetimin bu konuda daha etkili bir faktör olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşlerinin karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşlerinin karşılaştırılmasına yönelik Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere İlişkin Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Algılarına Yönelik Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Katılımcı Grubu	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	Öğrenci	2072	4.00	1210.53	45.673	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.32	1477.72			
	Yönetici	57	4.21	1386.61			
	Toplam	2509	4.05				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öğrenci	2072	3.91	1215.01	37.241	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.26	1453.57			
	Yönetici	57	4.19	1384.76			
	Toplam	2509	3.96				
2. Velinin Katkısı	Öğrenci	2072	4.08	1219.99	29.012	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.36	1430.68			
	Yönetici	57	4.27	1356.51			
	Toplam	2509	4.12				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öğrenci	2072	3.95	1217.58	32.807	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.28	1442.08			
	Yönetici	57	4.15	1367.93			
	Toplam	2509	4.00				
4. Okulun Nitelikleri	Öğrenci	2072	3.95	1213.99	39.795	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.30	1462.83			
	Yönetici	57	4.18	1360.16			
	Toplam	2509	4.01				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öğrenci	2072	4.12	1226.02	20.484	.000*	Öğrenci- Öğretmen
	Öğretmen	380	4.38	1404.98			
	Yönetici	57	4.28	1308.57			
	Toplam	2509	4.17				

*p<.05

Tablo 28 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin öğretmen, yönetici ve öğrenci algılarının istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = 45.673$, p< .05]. Mann-Whitney U

Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, öğretmenlerin ($\bar{x}=4.32$ en üst düzey) öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının öğrencilere ($\bar{x}=4.00$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm boyutlarda öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu, tüm alt boyutlarda öğretmenlerin (sırayla $\bar{x}=4.26$ en üst düzey, $\bar{x}=4.36$ en üst düzey, $\bar{x}=4.28$ en üst düzey, $\bar{x}=4.30$ en üst düzey, $\bar{x}=4.38$ en üst düzey) öğrencilere göre (sırayla $\bar{x}=3.91$ üst düzey, $\bar{x}=3.96$ üst düzey, $\bar{x}=3.95$ üst düzey, $\bar{x}=3.95$ üst düzey, $\bar{x}=4.12$ üst düzey) algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerine yönelik tercihlerine ilişkin bulgular.

Bu bölümde öğrencilerin gelecek beklentilerine yönelik tercihlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan 2072 öğrenciden 111 öğrenci yükseköğretime devam etmek istemediğini belirtmiştir. Yükseköğretime devam etmek istemediğini belirten öğrencilerin belirttiği 45 görüşe ilişkin içerik analizi yapılmıştır. Yükseköğretime devam etmek istemediğini belirten öğrencilerin tercihlerine bakıldığında 24 öğrencinin ortaöğretimden mezun olduğunda iş hayatına atılmak istediği görülmektedir. Yükseköğretime devam etmeme nedeni olarak 8 öğrencinin ailevi sebepler belirttiği, 13 öğrencinin ise kişisel nedenler öne sürdüğü görülmektedir. İş hayatına atılmak istediğini belirten 24 geleceğine dair bir planı olduğu, kişisel nedenler ve ailevi nedenler belirten 21 öğrencinin ise gelecek beklentilerine ve gelecek planlamasına yönelik bir tercih belirtmediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan 2072 öğrenciden şehir tercihi olduğunu belirten 1604 öğrenciden gelen 2213, üniversite tercihi olduğunu belirten 1379 öğrenciden gelen toplam 1371, fakülte tercihi olduğunu belirten 1128 öğrenciden gelen toplam 1050, bölüm tercihi olduğunu belirten 1397 öğrenciden gelen toplam 1353 ifadeye göre içerik analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerine Yönelik Tercihlerin İlişkin Bulgular

Şehir	Frekans	Üniversite	Frekans	Fakülte	Frekans	Bölüm	Frekans
İstanbul	642	Uludağ	148	Tıp	215	Tıp	178
Bursa	282	Faruk Saraç	107	Mühendislik	271	Hemşirelik	24
İzmir	340	Boğaziçi	113	Diş Hekimliği	69	Eczacılık	27
Ankara	396	Koç	30	Hukuk	86	Diş Hekimliği	85
Eskişehir	194	Marmara	50	Eczacılık	20	Beslenme ve Diyetetik	6
Antalya	69	İstanbul	89	Fen-Edebiyat	49	Veterinerlik	16
Çanakkale	42	İTÜ	140	Eğitim	59	Mühendislik	337
Muğla	29	Mimar Sinan	11	Sağlık Bilimleri	108	Öğretmenlik	104
Trabzon	23	Yıldız Teknik	16	İktisadi idari Bilimler	28	Çocuk Gelişimi	25
Balıkesir	27	Sabancı	4	Veterinerlik	9	Gastronomi	30
Kocaeli	18	Galatasaray	9	Mimarlık	21	Hukuk	78
Samsun	12	Ankara	31	Havacılık ve Uzay Bilimleri	4	Psikoloji	77
Sakarya	16	ODTÜ	115	Doğa Bilimleri	3	PDR	26
Konya	10	Gazi	34	İlahiyat	10	Mimarlık	47
Yurtdışı	10	Hacettepe	69	Güzel Sanatlar	23	İşletme	18
Aydın	9	Hacı Bayram Veli	4	İletişim	12	İktisat	9
Erzurum	9	Bilkent	10	Turizm	7	Sosyoloji	4
Edirne	7	Ege	137	Yabancı Diller	3	Tarih	7
Kütahya	8	Dokuz Eylül	60	Savunma Bilimleri	2	Fizik	7
Isparta	6	Anadolu	57	Teknoloji	2	Coğrafya	4
Bolu	5	Eskişehir	20	Denizcilik	1	Biyoloji	6
Denizli	5	Osmangazi	23	PMYO	18	Felsefe	6
Adana	4	Onsekiz Mart	6	Açıköğretim Uygulamalı Bilimler MYO	1	İngiliz Dili ve Edebiyatı	4
Karabük	4	Ondokuz Mayıs	11	Sakarya	11	İlahiyat	12
Manisa	4	Kocaeli	5	BESYO	16	Pilotaj	5
Sakarya	4	Akdeniz	33	Astsubay MYO	2	Polis	17
Şanlıurfa	3	Milli Savunma	21			Subay-Astsubay	12
Bilecik	3	KATÜ	7			Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	7
Diğer	37	PMYO	7			Uluslar arası ilişkiler	12
		Atatürk	5			Grafik Tasarım	6
		Türk Alman	9			Radyo Televizyon	12
		Muğla Sıtkı Koçman	6			Önlisans Programları	129
		Necmettin Erbakan	6			Diğer	29
		Medipol	7				
		Medeniyet	5				
		Yurtdışı	4				
		Diğer	65				
Toplam	2213	Toplam	1371	Toplam	1050	Toplam	1353

Tablo 29 incelendiğinde, yükseköğretime devam etmek istediğini belirten öğrencilerin yükseköğretimde en fazla tercih ettikleri illerin İstanbul, Bursa, İzmir, Ankara, Eskişehir, Antalya, Çanakkale olduğu, en az tercih edilen illerin ise Manisa, Sakarya, Şanlıurfa ve Bilecik olduğu görülmektedir. Öğrencilerin üniversite tercihlerine bakıldığında, en fazla tercih edilen üniversitelerin Uludağ Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, en az tercih edilen üniversitelerin ise Necmettin Erbakan Üniversitesi, Medipol Üniversitesi, Medeniyet Üniversitesi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yoğunlukla tercih ettikleri üniversitelere bakıldığında genel olarak şehir tercihleri ile paralel olduğu, Sakarya Üniversitesi'nin tercih edildiği ancak şehir olarak Sakarya'nın daha az tercih edildiği, Muğla'nın şehir olarak tercih edildiği ancak Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nin şehir tercihine oranla daha az tercih edildiği görülmektedir. Bu durum bize öğrencilerin Sakarya Üniversitesi'nde okumak istedikleri ancak il olarak Sakarya'da yaşamaya daha uzak baktıklarını, Muğla'da yaşamak istedikleri ancak Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde okumaya daha uzak baktıklarını düşündürmektedir. Öğrencilerin fakülte tercihlerine bakıldığında öğrencilerin en fazla tercih ettiği fakültelerin Tıp, Mühendislik, Sağlık Bilimleri, Diş Hekimliği ve Hukuk Fakültesi olduğu, en az tercih ettikleri fakültelerin ise Denizcilik, Açıköğretim, Astsubay Meslek Yüksekokulu, Savunma Bilimleri, Teknoloji, Yabancı Diller olduğu görülmektedir. Bölüm tercihlerine bakıldığında ise Tıp, Diş Hekimliği, Mühendislik, Öğretmenlik, önlisans programları olduğu, en az tercih edilen bölümlerin ise Coğrafya, İngiliz Dili ve Edebiyatı, Sosyoloji, Biyoloji, Felsefe, Grafik Tasarım olduğu görülmektedir. Bölüm ve fakülte tercihleri karşılaştırıldığında mühendislik, eğitim, mimarlık fakülteleri ve astsubay meslek yüksekokulu fakülte olarak daha az tercih edilirken, mühendislik, öğretmenlik, mimarlık, astsubay-subaylığın ise bölüm olarak daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Tıp fakültesinin ise fakülte olarak daha yoğun tercih edilirken bölüm olarak daha az tercih edildiği görülmektedir. Bu durum bize, öğrencilerin hangi bölümün hangi fakültede olduğu konusunda eğitime ihtiyacı olabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin akademik başarısının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin önerileri. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin önerilerine yönelik bulgular yer almaktadır. Önerilere yönelik bulgular Tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30

Katılımcı Önerilerine İlişkin Bulgular

Öneriler	Öğrenci	Öğretmen	Yönetici	Toplam
<i>Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimine Dair Öneriler</i>	155	20	10	185
<i>Öğretmen Kaynaklı Etkenler Dair Öneriler</i>	142	18	5	165
<i>Okulun Niteliklerine Dair Öneriler</i>	97	43	2	142
<i>Okul Ortamına Dair Öneriler</i>	205	49	11	265
<i>Derslerin İşlenişine Dair Öneriler</i>	177	35	3	215
<i>Rehberlik ve Yönlendirmeye Dair Öneriler</i>	217	145	17	379
<i>Yükseköğretime Hazırlık ile İlgili Öneriler</i>	290	48	7	345
<i>Eğitim Sistemine Dair Öneriler</i>	261	87	18	366
<i>Toplam</i>	1544	445	73	2062

Okul yöneticileri ve yönetim biçimine dair öğrencilerin en fazla dile getirdiği önerilerin okul idaresinin öğrencilerin kılık kıyafeti ile daha az uğraşması, öğrenci görüşlerinin dikkate alınması olduğu, en az dile getirdiği önerilerin ise okul idaresinin yönetim konusunda daha nitelikli davranması, teneffüs sürelerinin arttırılması, okul idaresinin sorunlarla daha iyi ilgilenmesi olduğu görülmüştür. Nitekim, öğrenci görüşlerinin dikkate alınması konusunda bir öğrenci, “*Öğrencilere daha çok danışılması, fikirlerimizin daha çok alınması. Çünkü bu sistem bizim için var. Okul geleceğe daha parlak nesil yetiştirmek amaçlı kullanılmalı*” şeklinde görüşünü belirtmektedir. Öğretmen ve yönetici önerileri incelendiğinde, öğretmenlerin ve yöneticilerin sınıftaki öğrenci sayılarının azaltılmasını yoğunlukla önerdikleri görülmüştür.

Öğretmen kaynaklı etkenlere dair öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin en fazla dile getirdiği önerinin öğrencilerle bire bir ilgilenilmesi olduğu, benzer şekilde öğretmen ve yöneticilerin öğretmenlerin eğitime alınması önerisini

öğrencilerin öğretmenler kendini geliştirmeli, bilgileri güncel olmalı şeklinde ifade ettiği görülmüştür. Öğretmenler ve öğrenciler nitelikli öğretmen seçimi yapılması konusuna dikkat çekmişler, yöneticilerin ise bu konuda bir önerisi olmamıştır. Öğretmen seçimi konusunda öğrencilerden birinin görüşü ise *“Akademik başarının artırılmasına çalışılmasındansa akademik başarı sağlayacak okulların kalitesinin, o okullardan mezun olacak insanların imkanlarının, eğitimcilerin başarısının artırılması gerek. Bir öğrenci başarılıysa başarılıdır. Onu daha iyi bir yere ancak kendisi taşır. Buna dışarıdan bir etki olacaksa da o eğitimcinin başarısına bağlıdır. Öğrenciyi iyileştirmeye çalışmadan önce daha iyi eğitimcilerle çalışılmalı”* şeklindedir.

Okulun niteliklerine dair öneriler konusunda öğretmen ve öğrencilerin laboratuvarların daha aktif kullanılması, kütüphanenin daha aktif kullanılması, akıllı tahtaların kullanılabilmesi, spor alanları yapılmasına yönelik ortak öneriler sundukları, her iki grubun da okulun niteliklerine dair olarak bu alanları akademik başarının artmasına yönelik olarak önemsedikleri görülmüştür. Okul yöneticileri ise bu konudaki önerilerini okulun eğitim materyalleri konusunda zenginleştirilmesi şeklinde sunmuşlardır. Konuya ilişkin öğrencilerden birinin görüşü ise *“Laboratuvar yok, var diyorlar ama işlevsiz. Spor alanları yok. Kütüphane kilitli, içeri giremiyoruz.”* şeklindedir.

Okul ortamına dair önerilere yönelik olarak öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin okul ortamının öğrencilerin seveceği bir hale getirilmesi konusunda hemfikir oldukları, öğretmen ve öğrencilerin okulda bilimsel projelerin artmasına yönelik ortak önerilerinin olduğu, yöneticilerin ise bu konuda projeler ile günlük yaşam bağlantılarının artmasına dair öneride buldukları, yönetici ve öğretmenlerin disiplinden taviz verilmemesine dair önerilerini öğrencilerin disiplinle beraber hoşgörü ortamının artmasına yönelik öneriler sundukları, öğrenci ve öğretmenlerin daha çok sosyal, sportif, sanatsal etkinlik yapılması konusundaki önerileri ise yöneticilerin sosyal faaliyetlerin daha çok yapılabileceği alanların oluşturulması şeklinde ele aldığı görülmüştür. Etkinliklere ilişkin öğretmenlerden birinin görüşü ise *“Akademik başarıya endekslenmiş eğitim sistemimizin öğrencilerimizin bilgi, beceri, ilgi, kişilik özellikleri de göz önünde tutularak tamamen revize edilmesi gerekmektedir. Başarı sınavlardan yüksek not almak, takdir, teşekkür belgesi almak değildir. Bence başarı, kendini kontrol edebilen,*

geleceğini planlayarak kendine yaptırım yapabilen, güven ve sorumluluk duygusu gelişmiş, zamanını verimli kullanabilen, sosyal başarısı yüksek öğrencilerdir. Toplum olarak akademik değil sosyal başarısı yüksek gençlere ihtiyacımız var.” şeklindedir. Ayrıca, okulun öğrencilerin seveceği bir hale gelmesi önerisine yönelik olarak yöneticilerden biri görüşünü *“Öncelikle öğrencinin okulu sevmesi ve benimsemesi gerekir, yönetici olarak öncelikle bu ortamın sağlanması gerekir”* şeklinde, öğrencilerden biri ise *“Öğrenciyi okuldan bıktırmamak, okulu sevdirmek, sevdirecek etkinlikler yapmak gerekir”* şeklinde belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin derslerin daha çok görsele dayalı işlenmesi, derslerde teknolojiden faydalanılması konularında önerilerinin ortak olduğu; yaparak, yaşayarak, uygulayarak öğrenme konusunda öğretmen ve yönetici önerilerinin ortak olduğu görülmüştür. Öğrenci ve öğretmenlerin ise derslerde daha fazla deney yapılması, derslerde uygulamanın artması, derste öğrencilerin daha aktif olması, derslerin daha ilgi çekici hale getirilmesi, derslerin verimli işlenmesi, derslerin daha eğlenceli hale getirilmesi, derslerin arasında eşgüdüm olması konularında önerilerinin ortak olduğu görülmüştür. Nitekim öğrencilerden biri derslerin uygulamaya yönelik olması konusunda *“Ben artık bu okulda teknik değil uygulama görmek istiyorum. Teknik bilgiyi öğrenmeye çalışıyoruz fakat hayata açılınca bir işe yaramıyor. En azından laboratuvar kullanalım.”* şeklinde görüş belirtirken, derslerin ilgi çekici hale gelmesi konusunda ise başka bir öğrenci görüşünü *“Dersler daha ilgi çekici biçimde işlenebilir. Dinamik öğretmenler görmek istiyoruz. Sıkıldığımız ve dinleyemediğimiz dersten verim de alamıyoruz.”* şeklinde belirtmiştir.

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin rehberlik ve yönlendirmeye dair önerileri incelendiğinde, öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin meslek tanıtım günleri yapılmalı, öğrencilerin hedef belirlemesi konusunda rehberlik edilmeli önerilerinde hemfikir oldukları görülmüştür. Öğrencilerin ve öğretmenlerin öğrenciler yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda yönlendirilmeli, daha fazla sayıda meslek hakkında bilgi edinebilmek için o branşa ait eğitim görmüş kişiler okulda konferans verilmesi, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri daha etkin olmalı, öğrencilerle stres ve kaygılarının azalması için çalışma yapılmalı, öğrenciye özel ders çalışma programı yapılmalı konusunda önerilerinin ortak olduğu, yöneticilerle öğrencilerin ise öğrencilere bireysel psikolojik destek verilmesi konusunda hemfikir

oldukları görülmüştür. Nitekim bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “*Hiçbir şekilde bizim geleceğimize dair etkinlikler yapılmamaktadır. Alan seçerken bile bilgi sahibi değildik*” şeklinde belirtmiş, başka bir öğrenci ise “*Öğrencilerin akademik başarısının artması için öncelikle ruhsal olarak kendilerini iyi hissetmeleri gerekiyor. Kişisel gelişimlerine ve genel kültürlerine yönelik çalışmalar yapılabilir. Sürekli ders ile meşgul olarak hem akademik hem sosyal hayatımıza zarar veriyoruz. Mesleki derslerden ibaret olmayan bir okul öğrenciye ders çalışma isteğiyle birlikte kaliteli aktiviteler de kazandırabilir*” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin yükseköğretime hazırlığa dair önerileri incelendiğinde, öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin daha fazla deneme sınavı yapılması, okulda kurs ve etüt açılması konusunda hemfikir oldukları, yönetici ve öğrencilerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından deneme sınavı yapılması konusunda önerilerinin ortak olduğu, öğrencilerin ve öğretmenlerin ders saatleri dışında soru çözüm saatleri olması, başarıyı teşvik edici ödüller olması konularında önerilerinin ortak olduğu görülmüştür. Nitekim öğrencilerden biri deneme sınavları konusunda görüşünü “*Üniversiteye hazırlık 12. sınıftan değil, 9. sınıftan itibaren denemeler çözdürülerek, sınav sistemine uygun ödevler verilerek dört sene boyunca yapılırsa akademik başarı artabilir*” şeklinde belirtmiştir.

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin eğitim sistemine dair önerileri incelendiğinde, öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin lise eğitiminin zorunlu olmaması, ders sayısının, ders yükünün azaltılması konularında önerilerinin ortak olduğu, öğrenci ve öğretmenlerin alana göre müfredat getirilmesi, sınavla öğrenci alınması, ders kitaplarının içeriğinin düzenlenmesi konularında önerilerinin ortak olduğu, öğretmen ve yöneticilerin ise sınıfta kalma olması konusunda önerilerinin ortak olduğu görülmüştür. Nitekim öğretmenlerde bir ders yükü konusunda görüşünü “*Öğrencilerin ders yükünün azaltılarak, geleceklerini büyük ölçüde belirleyecek olan TYT ve AYT sınavlarına hazırlık anlamında (dershane ya da etüt merkezlerinde değil) okulda yoğunlaşabilecekleri bir çalışma ortamının sağlanması gerekmektedir. Zira öğrenci günde sekiz saatini okulda geçirip, sonrasında da dershane ya da etüt merkezlerine giderek zihinsel anlamda fazlasıyla yorgun düşmekte ve okulun bu noktadaki önemi öğrencinin gözünde azalmaktadır*” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin Akademik Başarı ve Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendilerinin, Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Görüş ve Önerilerinin Demografik Özelliklere ve Okul Türlerine Göre Karşılaştırılması

Bu bölümde araştırmanın ikinci alt problemi; yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında, akademik başarılarını, gelecek beklentilerini etkileyen öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşlerinin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin demografik özelliklerine ve buldukları okulların türlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının cinsiyetlerine göre Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 31'de sunulmuştur.

Tablo 31 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U=422766.000$, $p< .05$). Kız öğrencilerin ($\bar{x}=3.91$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının erkek öğrencilere ($\bar{x}=3.80$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin cinsiyetine göre tüm boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda kız öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.84$ üst düzey, $\bar{x}=4.22$ en üst düzey, $\bar{x}=3.70$ üst düzey, $\bar{x}=3.59$ üst düzey, $\bar{x}=4.04$ üst düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının erkek öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.62$ üst düzey, $\bar{x}=4.03$ üst düzey, $\bar{x}=3.49$ üst düzey, $\bar{x}=3.42$ üst düzey, $\bar{x}=3.83$ üst düzey, $\bar{x}=3.91$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencinin cinsiyetinin akademik başarıya ilişkin algılarını etkileyen bir değişken olduğu söylenebilir.

Tablo 31

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Kız	1152	3.91	1129.52	422766.000	.000*
	Erkek	920	3.80	920.03		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Kız	1152	3.84	1114.52	440042.500	.000*
	Erkek	920	3.62	938,81		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Kız	1152	4.22	1095.34	462137.500	.000*
	Erkek	920	4.03	962.82		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Kız	1152	3.70	1094.00	463680.000	.000*
	Erkek	920	3.49	964.50		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Kız	1152	3.59	1092.03	465953.000	.000*
	Erkek	920	3.42	966.97		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Kız	1152	4.04	1108.24	447274.500	.000*
	Erkek	920	3.83	946.67		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Kız	1152	4.18	1112.42	442464.000	.000*
	Erkek	920	3.91	941.44		
	Toplam	2072	4.06			

*p<.05

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yaşlarına göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 32'de sunulmuştur.

Tablo 32 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = 11.221$, p< .05]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, 17 yaşında ($\bar{x}=3.85$ üst düzey) ve 18 yaşında ($\bar{x}=3.79$ üst düzey) olan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, 19 yaşında olan ($\bar{x}=3.54$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 32

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yaşlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	17	1015	3.85	1064.77	11.221	.004*	19-17 19-18
	18	980	3.79	1022.78			
	19	77	3.54	838.48			
	Toplam	2072	3.81				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	17	1015	3.76	1042.27	3.749	.153	-
	18	980	3.75	1040.66			
	19	77	3.53	907.44			
	Toplam	2072	3.74				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	17	1015	4.16	1040.71	3.388	.184	-
	18	980	4.13	1041.65			
	19	77	3.94	915.51			
	Toplam	2072	4.14				
3. Eğitim Öğretim Programları	17	1015	3.64	1055.86	3.909	.142	-
	18	980	3.59	1024.83			
	19	77	3.41	929.88			
	Toplam	2072	3.61				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	17	1015	3.56	1072.02	8.120	.017	17-18
	18	980	3.48	1007.71			
	19	77	3.32	934.74			
	Toplam	2072	3.51				
5. Fiziksel Değişkenler	17	1015	4.00	1066.35	15.154	.001*	19-17 19-18
	18	980	3.93	1024.15			
	19	77	3.52	800.21			
	Toplam	2072	3.95				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	17	1015	4.12	1063.81	10.517	.005*	19-17 19-18
	18	980	4.03	1022.95			
	19	77	3.67	848.96			
	Toplam	2072	4.06				

* $p < .05$

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde öğrenme ortamı ve veli katkısı [$\chi^2_{(2)} = 8.120$, $p < .05$], fiziksel değişkenler [$\chi^2_{(2)} = 15.154$, $p < .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(2)} = 10.517$, $p < .05$] boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutunda 17 yaşında ($\bar{x}=3.56$ üst düzey) olan öğrencilerin 18 yaşında olanlara ($\bar{x}=3.58$ üst düzey) göre; fiziksel değişkenler boyutunda 17 yaşında ($\bar{x}=4.00$ üst düzey) ve 18 yaşında ($\bar{x}=3.93$ üst düzey) olan öğrencilerin 19 yaşında olan ($\bar{x}=3.52$ üst düzey) öğrencilere göre; benzer şekilde öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda 17 yaşında ($\bar{x}=4.12$ üst düzey) ve 18 yaşında ($\bar{x}=4.03$ üst düzey) olan öğrencilerin 19 yaşında olan ($\bar{x}=3.67$ üst düzey)

öğrencilere göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu, algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, eğitim öğretim programları boyutlarında ise 17, 18 ve 19 yaşındaki öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin benzer olduğu, bu boyutlarda öğrencilerin yaşlarına göre akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının alanlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının alanlarına göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 33'te sunulmuştur.

Tablo 33 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, alanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(21)} = 175.840, p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, eşit ağırlık ($\bar{x}=3.86$ üst düzey), sözel ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) ve sayısal ($\bar{x}=3.95$ üst düzey) alanlarda olan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, mobilya alanında olan ($\bar{x}=3.23$ orta düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu; sözel ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) ve sayısal ($\bar{x}=3.95$ üst düzey) alanlarda olan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, büro yönetimi alanında olan ($\bar{x}=3.28$ orta düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu; benzer şekilde eşit ağırlık ($\bar{x}=3.86$ üst düzey), sözel ($\bar{x}=4.02$ üst düzey), sayısal ($\bar{x}=3.95$ üst düzey), çocuk gelişimi ($\bar{x}=3.85$ üst düzey) ve moda tasarımı ($\bar{x}=3.74$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, metal teknolojisi alanında olan ($\bar{x}=3.16$ orta düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 33

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Alana Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Alan	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	P	Fark
Akademik Başarı	Sayısal	1015	3.95	1150.00	175.840	.000*	
	Sözel	54	4.02	1213.60			
	Dil	30	3.61	842.45			
	Eşit Ağırlık	328	3.86	1075.58			
	Bilişim Teknolojileri	105	3.64	888.29			
	Büro Yönetimi	17	3.28	571.71			
	Çocuk Gelişimi	79	3.85	1035.34			
	Ebe Yardımcılığı	7	4.20	1377.64			
	Elektrik Elektronik	33	3.52	772.33			
	Endüstriyel						
	Otomasyon	4	3.80	918.00			
	Teknolojileri						
	Gıda Teknolojisi	29	3.66	884.97			
	Grafik Tasarım ve						
	Fotoğrafçılık	24	3.77	1031.02			
	Güzellik ve Cilt						
	Bakımı	19	3.49	811.92			
	Makine Teknolojisi	80	3.35	639.40			
	Metal Teknolojisi	26	3.16	447.38			
	Mobilya ve İç						
	Mekan Tasarımı	32	3.23	597.97			
Moda Tasarım							
Teknolojisi	41	3.74	1019.62				
Motorlu Araçlar							
Teknolojisi	6	3.48	703.67				
Sağlık Bakım							
Teknisyeni	90	3.62	884.58				
Sanat ve Tasarım	11	3.30	614.09				
Yiyecek İçecek							
Hizmetleri	13	3.33	606.65				
Kimya Teknolojisi	29	3.63	867.59				
Toplam	2072	3.81					
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Sayısal	1015	3.85	1104.91	115.928	.000*	
	Sözel	54	4.07	1288.07			
	Dil	30	3.53	865.65			
	Eşit Ağırlık	328	3.79	1061.23			
	Bilişim Teknolojileri	105	3.61	950.50			
	Büro Yönetimi	17	3.13	596.47			
	Çocuk Gelişimi	79	3.88	1136.55			
	Ebe Yardımcılığı	7	4.03	1196.86			
	Elektrik Elektronik	33	3.62	931.36			
	Endüstriyel						
	Otomasyon	4	3.65	865.00			
	Teknolojileri						
	Gıda Teknolojisi	29	3.72	1044.43			
	Grafik Tasarım ve						
	Fotoğrafçılık	24	3.82	1130.60			
	Güzellik ve Cilt						
	Bakımı	19	3.43	849.53			
	Makine Teknolojisi	80	3.35	768.70			
	Metal Teknolojisi	26	3.27	686.38			
	Mobilya ve İç						
		32	3.07	591.16			

	Mekan Tasarımı							
	Moda Tasarım	41	3.80	1179.27				
	Teknolojisi							
	Motorlu Araçlar	6	3.23	623.50				
	Teknolojisi							
	Sağlık Bakım	90	3.45	828.76				
	Teknisyeni							
	Sanat ve Tasarım	11	2.98	505.59				
	Yiyecek İçecek	13	3.37	762.42				
	Hizmetleri							
	Kimya Teknolojisi	29	3.52	905.34				
	Toplam	2072	3.74					
	Sayısal	1015	4.31	1136.16				
	Sözel	54	4.34	1210.67				
	Dil	30	3.92	849.37				
	Eşit Ağırlık	328	4.19	1053.95				
	Bilişim Teknolojileri	105	3.83	870.02				
	Büro Yönetimi	17	3.47	600.12				
	Çocuk Gelişimi	79	4.24	1112.38				
	Ebe Yardımcılığı	7	4.29	1017.64				
	Elektrik Elektronik	33	3.79	795.09				
	Endüstriyel							Metal T.-EA
	Otomasyon	4	4.42	1057.63				Metal T.-
	Teknolojileri							Sayısal Metal
	Gıda Teknolojisi	29	3.75	838.14				T.-Sözel
	Grafik Tasarım ve	24	4.14	1046.58				Metal T.-
	Fotoğrafçılık							Çocuk G.
2. Öğretmen	Güzellik ve Cilt	19	3.51	621.34	135.634	.000*		Büro Y.-
Kaynaklı	Bakımı							Sayısal Büro
Etkenler	Makine Teknolojisi	80	3.72	775.29				Y.-Sözel
	Metal Teknolojisi	26	3.37	536.96				Güzellik ve
	Mobilya ve İç	32	3.85	876.66				Cilt Bakımı-
	Mekan Tasarımı							Sayısal
	Moda Tasarım	41	4.06	999.95				Güzellik ve
	Teknolojisi							Cilt Bakımı-
	Motorlu Araçlar	6	3.44	661.50				Sözel
	Teknolojisi							
	Sağlık Bakım	90	3.80	916.41				
	Teknisyeni							
	Sanat ve Tasarım	11	3.42	580.82				
	Yiyecek İçecek	13	3.56	589.58				
	Hizmetleri							
	Kimya Teknolojisi	29	3.84	830.53				
	Toplam	2072	4.14					
	Sayısal	1015	3.69	1085.97				
	Sözel	54	3.72	1099.93				
	Dil	30	3.65	1040.03				
	Eşit Ağırlık	328	3.66	1071.82				
	Bilişim Teknolojileri	105	3.50	961.61				
	Büro Yönetimi	17	3.27	770.00				
3. Eğitim	Çocuk Gelişimi	79	3.73	1117.61	59.704	.000*		Mobilya-EA
Öğretim	Ebe Yardımcılığı	7	4.14	1367.14				Mobilya-
Programları	Elektrik Elektronik	33	3.45	900.15				Sayısal
	Endüstriyel							Mobilya-
	Otomasyon	4	3.94	1210.00				Çocuk
	Teknolojileri							Gelişimi
	Gıda Teknolojisi	29	3.56	963.29				
	Grafik Tasarım ve	24	3.36	884.40				
	Fotoğrafçılık							

	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.44	976.32			
	Makine Teknolojisi	80	3.37	895.21			
	Metal Teknolojisi	26	3.02	661.15			
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	2.84	636.22			
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	3.41	920.74			
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.46	869.75			
	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	3.55	1028.92			
	Sanat ve Tasarım	11	3.59	975.68			
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	3.31	798.04			
	Kimya Teknolojisi	29	3.26	799.66			
	Toplam	2072	3.61				
	Sayısal	1015	3.57	1073.99			
	Sözel	54	3.78	1218.27			
	Dil	30	3.36	933.92			
	Eşit Ağırlık	328	3.53	1053.14			
	Bilişim Teknolojileri	105	3.51	1062.76			
	Büro Yönetimi	17	3.14	738.41			
	Çocuk Gelişimi	79	3.56	1076.75			
	Ebe Yardımcılığı	7	3.97	1416.29			
	Elektrik Elektronik Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	4	3.45	875.88			Metal-Sözel Makine-EA Makine-Bilişim
	Gıda Teknolojisi	29	3.56	1044.83			Makine-Sayısal
	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	3.64	1150.31			Makine-Çocuk Gelişimi
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.43	1010.32	70.179	.000*	Makine-Moda Tasarımı
	Makine Teknolojisi	80	3.05	721.40			Makine-Sözel
	Metal Teknolojisi	26	3.05	686.65			Mobilya-Sözel
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	3.06	724.72			
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	3.66	1164.78			
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.73	1201.50			
	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	3.42	968.39			
	Sanat ve Tasarım	11	2.93	663.55			
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	3.45	1003.31			
	Kimya Teknolojisi	29	3.41	1011.52			
	Toplam	2072	3.51				
	Sayısal	1015	4.15	1164.38			Yiyecek İçecek- Sözel
	Sözel	54	3.98	1089.75			Yiyecek İçecek-EA
	Dil	30	3.55	815.95			Yiyecek İçecek-Sayısal
	Eşit Ağırlık	328	4.07	1105.81			Metal-Sağlık
5. Fiziksel Değişkenler	Bilişim Teknolojileri	105	3.65	833.07	191.716	.000*	BT Metal-Sözel
	Büro Yönetimi	17	3.32	632.62			
	Çocuk Gelişimi	79	3.72	880.42			
	Ebe Yardımcılığı	7	4.46	1340.64			
	Elektrik Elektronik Endüstriyel	4	3.80	836.75			

	Otomasyon Teknolojileri							Metal-EA
	Gıda Teknolojisi	29	3.71	866.62				Metal-Sayısal
	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	3.79	936.17				Makine-Sözel
	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.52	792.71				Makine-EA
	Makine Teknolojisi	80	3.32	653.08				Makine-Sayısal
	Metal Teknolojisi	26	3.01	423.50				
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	3.49	731.70				
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	3.73	915.85				
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.53	672.75				
	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	3.75	921.16				
	Sanat ve Tasarım	11	3.44	732.82				
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	2.99	401.73				
	Kimya Teknolojisi	29	3.79	894.93				
	Toplam	2072	3.95					
	Sayısal	1015	4.26	1153.56				
	Sözel	54	4.37	1236.58				
	Dil	30	3.79	908.42				
	Eşit Ağırlık	328	4.05	1019.19				
	Bilişim Teknolojileri	105	3.80	895.09				
	Büro Yönetimi	17	3.44	660.59				
	Çocuk Gelişimi	79	4.14	1058.14				
	Ebe Yardımcılığı	7	4.36	1174.86				
	Elektrik Elektronik Endüstriyel	33	3.50	744.77				
	Otomasyon Teknolojileri	4	3.81	823.88				Metal-EA
	Gıda Teknolojisi	29	3.65	735.47				Metal-Çocuk
	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	3.95	988.90				Gelişimi
6.Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.60	800.18	158.528	.000*		Metal-Sayısal
	Makine Teknolojisi	80	3.45	703.47				Metal-Sözel
	Metal Teknolojisi	26	3.33	521.48				Mobilya-Sayısal
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	3.26	620.86				Mobilya-Sözel
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	3.88	996.32				
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.46	577.92				
	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	3.88	937.48				
	Sanat ve Tasarım	11	3.61	676.09				
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	3.42	653.92				
	Kimya Teknolojisi	29	4.03	997.97				
	Toplam	2072	4.06					

* $p < .05$

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde tüm alt boyutlarda, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, alanlarına

göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda [$\chi^2_{(21)} = 115.928, p < .05$] sözel ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) alanda olan öğrencilerin sanat ve tasarım alanında olan ($\bar{x}=2.98$ orta düzey) öğrencilere; sözel ($\bar{x}=4.07$ üst düzey), çocuk gelişimi ($\bar{x}=3.88$ üst düzey) ve moda tasarımı ($\bar{x}=3.80$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, mobilya alanında olan ($\bar{x}=3.07$ orta düzey) öğrencilere; sözel ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) alanda olan öğrencilerin algılarının, büro yönetimi ($\bar{x}=3.13$ orta düzey) ve metal teknolojisi ($\bar{x}=3.27$ orta düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda [$\chi^2_{(21)} = 135.634, p < .05$] sözel ($\bar{x}=4.34$ en üst düzey), sayısal ($\bar{x}=4.31$ en üst düzey), eşit ağırlık ($\bar{x}=4.19$ üst düzey) ve çocuk gelişimi ($\bar{x}=4.24$ en üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojisi alanında olan ($\bar{x}=3.37$ orta düzey) öğrencilere; sözel ($\bar{x}=4.34$ en üst düzey) ve sayısal ($\bar{x}=4.31$ en üst düzey) alanlarda olan öğrencilerin algılarının, büro yönetimi ($\bar{x}=3.47$ üst düzey) ve güzellik ve cilt bakımı ($\bar{x}=3.51$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Eğitim öğretim programları boyutunda [$\chi^2_{(21)} = 59.704, p < .05$] sayısal ($\bar{x}=3.69$ üst düzey), eşit ağırlık ($\bar{x}=3.66$ üst düzey) ve çocuk gelişimi ($\bar{x}=3.73$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, mobilya alanında olan ($\bar{x}=2.84$ orta düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu; öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutunda [$\chi^2_{(21)} = 70.179, p < .05$] sayısal ($\bar{x}=3.57$ üst düzey), eşit ağırlık ($\bar{x}=3.53$ üst düzey), sözel ($\bar{x}=3.78$ üst düzey), bilişim teknolojileri ($\bar{x}=3.51$ üst düzey), çocuk gelişimi ($\bar{x}=3.56$ üst düzey), moda tasarım ($\bar{x}=3.66$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, makine teknolojisi alanında olan ($\bar{x}=3.05$ orta düzey) öğrencilere göre, sözel ($\bar{x}=3.78$ üst düzey) alanda olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojisi ($\bar{x}=3.05$ orta düzey) ve mobilya ($\bar{x}=3.06$ orta düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin fiziksel değişkenler boyutunda [$\chi^2_{(21)} = 191.716, p < .05$] istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunan algılarına bakıldığında, sayısal ($\bar{x}=4.15$ üst düzey), eşit ağırlık ($\bar{x}=4.07$ üst düzey), sözel ($\bar{x}=3.98$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, yiyecek içecek hizmetleri ($\bar{x}=2.99$ orta düzey), metal teknolojileri ($\bar{x}=3.01$ orta düzey) ve makine teknolojisi ($\bar{x}=3.32$ orta düzey) alanlarında olan öğrencilere; sağlık bakım teknisyenliği ($\bar{x}=3.75$ üst düzey) alanında olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojileri ($\bar{x}=3.01$ orta düzey) alanında olan

öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda, [$\chi^2_{(21)} = 158.528, p < .05$] sayısal ($\bar{x}=4.26$ en üst düzey) ve sözel ($\bar{x}=4.37$ en üst düzey) alanlarda olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojileri ($\bar{x}=3.33$ orta düzey) ve mobilya ($\bar{x}=3.26$ orta düzey) alanlarında olan öğrencilere; eşit ağırlık ($\bar{x}=4.05$ üst düzey) ve çocuk gelişimi ($\bar{x}=4.14$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojileri ($\bar{x}=3.33$ orta düzey) alanında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu bulgular öğrencinin alanının akademik başarıyı etkilediğini göstermektedir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın öz-üvey olma durumuna göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının annenin öz-üvey olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 34'te sunulmuştur.

Tablo 34

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Öz	2068	3.81	1036.24	3598.500	.653
	Üvey	4	4.01	1170.88		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öz	2068	3.74	1036.51	4115.000	.986
	Üvey	4	3.75	1031.25		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öz	2068	4.14	1036.69	3746.000	.740
	Üvey	4	4.25	939.00		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Öz	2068	3.61	1036.82	3479.500	.582
	Üvey	4	3.06	872.38		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Öz	2068	3.51	1035.55	2179.500	.101
	Üvey	4	4.15	1525.63		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Öz	2068	3.95	1036.14	3400.000	.535
	Üvey	4	4.30	1220.50		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öz	2068	4.06	1035.94	2982.500	.327
	Üvey	4	4.56	1324.88		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 34 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, annenin öz-üvey olma durumuna göre istatistiksel

olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U=3598.500$, $p> .05$). Annenin öz-üvey olma durumuna göre akademik başarıya ilişkin öğrenci görüşleri benzerdir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının babanın öz-üvey olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 35'te sunulmuştur.

Tablo 35

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Baba	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Öz	2066	3.81	1037.11	4932.000	.387
	Üvey	6	3.48	825.50		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öz	2066	3.74	1036.60	5997.500	.891
	Üvey	6	3.63	1003.08		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öz	2066	4.14	1037.48	4164.000	.157
	Üvey	6	3.44	697.50		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Öz	2066	3.61	1036.04	5249.000	.515
	Üvey	6	3.92	1194.67		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Öz	2066	3.51	1036.53	6127.000	.961
	Üvey	6	3.43	1024.67		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Öz	2066	3.95	1037.76	3603.000	.074
	Üvey	6	3.10	604.00		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öz	2066	4.06	1037.53	4061.500	.138
	Üvey	6	3.41	680.42		
	Toplam	2072	4.06			

* $p<.05$

Tablo 35 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, babanın öz-üvey olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U= 4932.000$, $p> .05$). Babanın öz-üvey olma durumuna göre akademik başarıya ilişkin öğrenci görüşleri benzerdir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın hayatta olma durumuna göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi

algılarının annenin hayatta olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 36'da sunulmuştur.

Tablo 36

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Sağ	2055	3.81	1036.02	16489.000	.690
	Ölü	17	3.83	1094.06		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Sağ	2055	3.74	1036.78	16887.500	.813
	Ölü	17	3.69	1002.38		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Sağ	2055	4.14	1037.40	15619.000	.444
	Ölü	17	3.92	927.76		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Sağ	2055	3.60	1035.20	14796.500	.275
	Ölü	17	3.87	1193.62		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Sağ	2055	3.51	1035.25	14902.000	.295
	Ölü	17	3.68	1187.41		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Sağ	2055	3.95	1036.19	16838.500	.797
	Ölü	17	3.95	1073.50		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Sağ	2055	4.06	1036.52	17431.500	.988
	Ölü	17	3.94	1034.38		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 36 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, annenin hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U = 16489.000$, $p > .05$). Başka bir deyişle, annesi hayatta olan ve olmayan öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörler konusunda görüşleri benzerdir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının babanın hayatta olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 37'de sunulmuştur.

Tablo 37 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U = 33066.000$, $p > .05$). Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, okul yöneticileri ve yönetim biçimi, eğitim öğretim

programları, öğrenme ortamı ve veli katkısı, fiziksel değişkenler boyutlarında babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Tablo 37

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Baba	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Sağ	2034	3.81	1039.24	33066.000	.127
	Ölü	38	3.61	889.66		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Sağ	2034	3.74	1037.54	36538.000	.563
	Ölü	38	3.67	981.03		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Sağ	2034	4.14	1039.31	32938.000	.112
	Ölü	38	3.81	886.29		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Sağ	2034	3.61	1039.56	32413.500	.087
	Ölü	38	3.34	872.49		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Sağ	2034	3.51	1037.43	36752.000	.603
	Ölü	38	3.43	986.66		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Sağ	2034	3.95	1039.18	33201.500	.134
	Ölü	38	3.75	893.22		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Sağ	2034	4.07	1040.65	30198.000	.019*
	Ölü	38	3.73	814.18		
	Toplam	2072	4.06			

*p<.05

Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda ($U= 30198.000$, $p< .05$), ise öğrencilerin algılarının babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, babası hayatta olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) algılarının babası hayatta olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.73$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Babanın hayatta olma durumunun öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi bakımından akademik başarıyı etkilediği söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın beraber olma durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının anne-babanın beraber olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 38’de sunulmuştur.

Tablo 38

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Anne-Babanın Beraber Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne-Baba	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Beraber	1913	3.82	1040.33	144750.000	.312
	Ayrı	159	3.77	990.38		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Beraber	1913	3.75	1039.54	146275.000	.421
	Ayrı	159	3.70	999.97		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Beraber	1913	4.15	1040.48	144463.500	.285
	Ayrı	159	4.03	988.58		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Beraber	1913	3.62	1042.84	139949.000	.093
	Ayrı	159	3.51	960.18		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Beraber	1913	3.51	1032.99	145364.500	.353
	Ayrı	159	3.58	1078.76		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Beraber	1913	3.95	1038.95	147395.000	.515
	Ayrı	159	3.90	1007.01		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Beraber	1913	4.07	1040.04	145307.500	.342
	Ayrı	159	3.97	993.88		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 38 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, anne babanın beraber olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U = 144750.000$, $p > .05$). Anne-babanın beraber olma durumuna göre akademik başarıya ilişkin öğrenci görüşleri benzerdir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının annenin eğitim durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 39'da sunulmuştur.

Tablo 39

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne Eğt. Dur.	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	Okuryazar Değil	60	3.63	931.68	16.636	.011*	Ortaokul-Lisans
	İlkokul	672	3.81	1027.36			
	Ortaokul	510	3.73	977.59			
	Lise	529	3.85	1065.04			
	Önlisans	51	3.92	1127.26			
	Lisans	220	3.93	1144.76			
	Lisansüstü	30	3.78	1000.83			
	Toplam	2072	3.81				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Okuryazar Değil	60	3.75	1050.12	12.020	.062	-
	İlkokul	672	3.81	1081.17			
	Ortaokul	510	3.66	990.64			
	Lise	529	3.72	1012.21			
	Önlisans	51	3.76	1053.57			
	Lisans	220	3.82	1082.66			
	Lisansüstü	30	3.51	848.95			
	Toplam	2072	3.74				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Okuryazar Değil	60	3.86	926.23	10.762	.096	-
	İlkokul	672	4.11	1028.32			
	Ortaokul	510	4.08	1001.17			
	Lise	529	4.21	1065.97			
	Önlisans	51	4.40	1213.03			
	Lisans	220	4.20	1067.33			
	Lisansüstü	30	4.11	995.13			
	Toplam	2072	4.14				
3. Eğitim Öğretim Programları	Okuryazar Değil	60	3.52	983.21	14.868	.021*	Ortaokul-Lisans
	İlkokul	672	3.61	1033.77			
	Ortaokul	510	3.48	969.88			
	Lise	529	3.67	1062.51			
	Önlisans	51	3.87	1182.19			
	Lisans	220	3.73	1116.37			
	Lisansüstü	30	3.58	1044.82			
	Toplam	2072	3.61				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Okuryazar Değil	60	3.47	1014.18	7.446	.282	-
	İlkokul	672	3.54	1051.53			
	Ortaokul	510	3.45	995.79			
	Lise	529	3.50	1027.95			
	Önlisans	51	3.49	1008.21			
	Lisans	220	3.64	1120.11			
	Lisansüstü	30	3.52	1022.33			
	Toplam	2072	3.51				
5. Fiziksel Değişkenler	Okuryazar Değil	60	3.64	849.13	35.474	.000*	Okuryazar D.-Lise Okuryazar D.-Lisans İlkokul-Lise Lisans Ortaokul-Lise Ortaokul-Lisans
	İlkokul	672	3.87	973.39			
	Ortaokul	510	3.88	995.67			
	Lise	529	4.07	1118.74			
	Önlisans	51	4.07	1100.65			
	Lisans	220	4.09	1142.69			
	Lisansüstü	30	4.06	1181.28			
	Toplam	2072	3.95				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Okuryazar Değil	60	3.62	843.37	18.639	.005*	Okuryazar D.-Lisans Ortaokul-Lisans
	İlkokul	672	4.07	1030.25			
	Ortaokul	510	3.97	988.60			
	Lise	529	4.12	1058.77			
	Önlisans	51	4.17	1113.52			
	Lisans	220	4.21	1140.18			
	Lisansüstü	30	4.05	1093.18			
	Toplam	2072	4.06				

Tablo 39 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, annenin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(6)} = 16.636, p < .05$]. Mann Whitney U Testi ile annesi lisans mezunu olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.93$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, annesi ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=3.73$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, eğitim öğretim programları [$\chi^2_{(6)} = 14.868, p < .05$], fiziksel değişkenler [$\chi^2_{(6)} = 35.474, p < .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(6)} = 18.639, p < .05$] boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, annenin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, eğitim öğretim programları boyutunda annesi lisans mezunu ($\bar{x}=3.73$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=3.48$ üst düzey) öğrencilere göre; fiziksel değişkenler boyutunda annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.09$ üst düzey) ve lise mezunu ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.64$ üst düzey), ilkokul mezunu olan ($\bar{x}=3.87$ üst düzey) ve ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=3.88$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda, annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.21$ en üst düzey) olan öğrencilerin, annesi okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.62$ üst düzey) ve ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=3.97$ üst düzey) olan öğrencilere göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu, algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(6)} = 12.020, p > .05$], öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(6)} = 10.762, p > .05$], öğrenme ortamı ve veli katkısı [$\chi^2_{(6)} = 7.446, p > .05$] boyutlarında ise öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin benzer olduğu, bu boyutlarda öğrencilerin annenin eğitimin durumuna göre akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının babanın eğitim durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 40'ta sunulmuştur.

Tablo 40 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babanın eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(6)} = 22.751, p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, babası lisans mezunu olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.94$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babası ilkokul mezunu olan ($\bar{x}=3.78$ üst düzey) ve ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=3.71$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(6)} = 23.322, p < .05$], fiziksel değişkenler [$\chi^2_{(6)} = 40.192, p < .05$] ve öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(6)} = 27.582, p < .05$] boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babanın eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda babası lisans mezunu ($\bar{x}=4.31$ en üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, babası ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=4.00$ üst düzey) öğrencilere göre; fiziksel değişkenler boyutunda babası lisans mezunu olan ($\bar{x}=4.16$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, babası ilkokul mezunu ($\bar{x}=3.81$ üst düzey) ve ortaokul mezunu ($\bar{x}=3.84$ üst düzey) olan öğrencilere göre, babası lise mezunu ($\bar{x}=4.00$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, babası ilkokul mezunu ($\bar{x}=3.81$ üst düzey) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda babası lisans mezunu ($\bar{x}=4.29$ en üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, babası ilkokul mezunu ($\bar{x}=3.98$ üst düzey), ortaokul mezunu ($\bar{x}=3.92$ üst düzey) ve lise mezunu ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 40

Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Baba Eğt. Dur.	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	Okuryazar	16	3.92	1112.75	22.751	.001*	Ortaokul- Lisans İlkokul- Lisans
	Değil						
	İlkokul	457	3.78	1005.67			
	Ortaokul	456	3.71	968.21			
	Lise	604	3.83	1046.09			
	Önlisans	82	3.87	1073.62			
	Lisans	395	3.94	1143.41			
Lisansüstü	62	3.66	922.67				
Toplam	2072	3.81					
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Okuryazar	16	3.82	1074.63	9.428	.151	-
	Değil						
	İlkokul	457	3.79	1072.85			
	Ortaokul	456	3.67	1006.59			
	Lise	604	3.75	1033.47			
	Önlisans	82	3.70	999.18			
	Lisans	395	3.81	1066.82			
Lisansüstü	62	3.49	864.45				
Toplam	2072	3.74					
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Okuryazar	16	4.21	1157.38	23.322	.001*	Ortaokul- Lisans
	Değil						
	İlkokul	457	4.08	1016.59			
	Ortaokul	456	4.00	963.65			
	Lise	604	4.16	1038.34			
	Önlisans	82	4.28	1127.36			
	Lisans	395	4.31	1134.44			
Lisansüstü	62	3.99	925.82				
Toplam	2072	4.14					
3. Eğitim Öğretim Programları	Okuryazar	16	3.83	1143.03	10.535	.104	-
	Değil						
	İlkokul	457	3.61	1036.37			
	Ortaokul	456	3.49	966.89			
	Lise	604	3.65	1063.23			
	Önlisans	82	3.74	1112.41			
	Lisans	395	3.66	1063.87			
Lisansüstü	62	3.51	986.73				
Toplam	2072	3.61					
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Okuryazar	16	3.70	1144.72	8.901	.179	-
	Değil						
	İlkokul	457	3.54	1050.32			
	Ortaokul	456	3.44	992.43			
	Lise	604	3.51	1037.07			
	Önlisans	82	3.51	1041.24			
	Lisans	395	3.59	1085.61			
Lisansüstü	62	3.34	906.13				
Toplam	2072	3.51					
5. Fiziksel Değişkenler	Okuryazar	16	4.02	1060.91	40.192	.000*	Ortaokul- Lisans İlkokul- Lisans İlkokul- Lise
	Değil						
	İlkokul	457	3.81	938.85			
	Ortaokul	456	3.84	976.28			
	Lise	604	4.00	1065.34			
	Önlisans	82	4.03	1093.74			
	Lisans	395	4.16	1171.38			
Lisansüstü	62	3.81	976.94				
Toplam	2072	3.95					
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Okuryazar	16	4.08	1114.66	27.582	.000*	Ortaokul- Lisans İlkokul- Lisans
	Değil						
	İlkokul	457	3.98	982.89			

	Ortaokul	456	3.92	978.48	
	Lise	604	4.07	1030.24	
	Önlisans	82	4.16	1087.94	
	Lisans	395	4.29	1163.41	
	Lisansüstü	62	4.02	1022.61	
	Toplam	2072	4.06		Lise-Lisans

* $p < .05$

Okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(6)} = 9.428, p > .05$], eğitim öğretim programları [$\chi^2_{(6)} = 10.535, p > .05$], öğrenme ortamı ve veli katkısı [$\chi^2_{(6)} = 8.901, p > .05$] boyutlarında ise öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin benzer olduğu, bu boyutlarda öğrencilerin babanın eğitim durumuna göre akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının ailenin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının ailenin sosyoekonomik durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 41’de sunulmuştur.

Tablo 41 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, ailenin sosyoekonomik durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = 12.135, p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, ailesinin sosyoekonomik durumu orta olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.83$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, ailesinin sosyoekonomik durumu düşük olan ($\bar{x}=3.58$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde tüm alt boyutlarda öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, ailenin sosyoekonomik durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Tüm alt boyutlarda, ailesinin sosyoekonomik durumu orta olan (sırasıyla $\bar{x}=3.76$ üst düzey, $\bar{x}=4.17$ üst düzey, $\bar{x}=3.63$ üst düzey, $\bar{x}=3.53$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey, $\bar{x}=4.08$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, ailesinin sosyoekonomik durumu düşük olan (sırasıyla $\bar{x}=3.55$ üst düzey, $\bar{x}=3.90$ üst düzey, $\bar{x}=3.34$ orta düzey, $\bar{x}=3.26$ orta düzey, $\bar{x}=3.73$ üst düzey, $\bar{x}=3.84$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 41

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Ailenin Sosyoekonomik Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	SES	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	Yüksek	107	3.69	955.00	12.135	.002*	Düşük-Orta
	Orta	1846	3.83	1051.79			
	Düşük	119	3.58	872.53			
	Toplam	2072	3.81				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	107	3.58	952.87	7.945	.019*	Düşük-Orta
	Orta	1846	3.76	1049.23			
	Düşük	119	3.55	914.25			
	Toplam	2072	3.74				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	107	3.91	918.98	10.446	.005*	Düşük-Orta
	Orta	1846	4.17	1051.11			
	Düşük	119	3.90	915.60			
	Toplam	2072	4.14				
3. Eğitim Öğretim Programları	Yüksek	107	3.51	984.24	9.294	.010*	Düşük-Orta
	Orta	1846	3.63	1049.26			
	Düşük	119	3.34	885.57			
	Toplam	2072	3.61				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Yüksek	107	3.42	968.18	11.821	.003*	Düşük-Orta
	Orta	1846	3.53	1051.21			
	Düşük	119	3.26	869.75			
	Toplam	2072	3.51				
5. Fiziksel Değişkenler	Yüksek	107	3.83	978.58	6.337	.042*	Düşük-Orta
	Orta	1846	3.97	1047.47			
	Düşük	119	3.73	918.47			
	Toplam	2072	3.95				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	107	4.02	1053.04	2.278	.320	Düşük-Orta
	Orta	1846	4.08	1040.59			
	Düşük	119	3.84	958.21			
	Toplam	2072	4.06				

* $p < .05$

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının sınıf tekrarı durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının sınıf tekrarı durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 42’de sunulmuştur.

Tablo 42 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının sınıf tekrarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U = 63124.000$, $p < .05$). Sınıf tekrarı yapmayan öğrencilerin ($\bar{x} = 3.83$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, sınıf tekrarı yapan öğrencilere ($\bar{x} = 3.34$ orta düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 42

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Sınıf Tekrarı Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Sınıf Tekrarı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	99	3.34	687.62	63124.000	.000*
	Hayır	1973	3.83	1054.01		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	99	3.27	749.82	69282.000	.000*
	Hayır	1973	3.77	1050.88		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	99	3.71	783.78	72644.000	.000*
	Hayır	1973	4.16	1049.18		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	99	3.14	768.18	71099.500	.000*
	Hayır	1973	3.63	1049.96		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	99	3.13	828.94	77115.500	.000*
	Hayır	1973	3.53	1046.91		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	99	3.44	729.56	67276.500	.000*
	Hayır	1973	3.97	1051.90		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	99	3.49	756.03	69896.500	.000*
	Hayır	1973	4.09	1050.57		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Ölçeğin tüm alt boyutlarında sınıf tekrarı durumu öğrenci algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda sınıf tekrarı yapmayan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.77$ üst düzey, $\bar{x}=4.16$ üst düzey, $\bar{x}=3.63$ üst düzey, $\bar{x}=3.53$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey, $\bar{x}=4.09$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, sınıf tekrarı yapan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.27$ orta düzey, $\bar{x}=3.71$ üst düzey, $\bar{x}=3.14$ orta düzey, $\bar{x}=3.13$ orta düzey, $\bar{x}=3.44$ üst düzey, $\bar{x}=3.49$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerin sınıf tekrarı durumu, akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algılarını etkileyen bir faktördür.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının disiplin cezası durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının disiplin cezası durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 43'te sunulmuştur

Tablo 43

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Disiplin Cezası Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Disiplin Cezası	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	106	3.44	716.25	70251.000	.000*
	Hayır	1966	3.83	1053.77		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	106	3.31	706.06	69171.500	.000*
	Hayır	1966	3.76	1054.32		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	106	3.74	799.94	79122.500	.000*
	Hayır	1966	4.16	1049.25		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	106	3.32	867.52	86286.000	.000*
	Hayır	1966	3.62	1045.61		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	106	3.28	864.10	85924.000	.000*
	Hayır	1966	3.52	1045.80		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	106	3.51	754.68	74325.000	.000*
	Hayır	1966	3.97	1051.69		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	106	3.60	789.00	77962.500	.000*
	Hayır	1966	4.08	1049.84		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 43'e göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının disiplin cezası durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U=70251.000$, $p < .05$). Disiplin cezası olmayan öğrencilerin ($\bar{x}=3.83$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, disiplin cezası olan öğrencilere ($\bar{x}=3.44$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, disiplin cezası durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, disiplin cezası olmayan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.76$ üst düzey, $\bar{x}=4.16$ üst düzey, $\bar{x}=3.62$ üst düzey, $\bar{x}=3.52$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey, $\bar{x}=4.08$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, disiplin cezası olan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.31$ orta düzey, $\bar{x}=3.74$ üst düzey, $\bar{x}=3.32$ orta düzey, $\bar{x}=3.28$ orta düzey, $\bar{x}=3.51$ üst düzey, $\bar{x}=3.60$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Disiplin cezası durumu, akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkilidir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının okul değişikliği durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının okul değişikliği durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 44'te sunulmuştur

Tablo 44

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Değişikliği Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Değişikliği	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	431	3.80	1030.26	350945.000	.808
	Hayır	1641	3.81	1038.14		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	431	3.74	1038.08	352954.000	.951
	Hayır	1641	3.74	1036.08		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	431	4.13	1041.47	351495.000	.844
	Hayır	1641	4.14	1035.20		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	431	3.61	1035.52	353214.000	.969
	Hayır	1641	3.61	1036.76		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	431	3.53	1057.77	344468.500	.406
	Hayır	1641	3.51	1030.91		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	431	3.91	1010.10	342255.000	.300
	Hayır	1641	3.96	1043.44		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	431	4.03	1027.21	349633.000	.713
	Hayır	1641	4.07	1038.94		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 44 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, okul değişikliği durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 350945.000$, $p > .05$). Okul değişikliği durumuna göre akademik başarıya ilişkin öğrenci görüşleri benzerdir. Okul değişikliği durumunun öğrencinin akademik başarısını etkileyen bir etken olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devamsızlık durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının devamsızlık durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 45'te sunulmuştur.

Tablo 45 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, devamsızlık durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(5)} = 44.489, p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, 0-5 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=3.86$ üst düzey) öğrencilerin algılarının 6-10 gün ($\bar{x}=3.70$ üst düzey), 16-20 gün ($\bar{x}=3.62$ üst düzey), 21-25 gün ($\bar{x}=3.49$ üst düzey) ve 26-30 gün ($\bar{x}=3.21$ orta düzey) devamsızlığı olan öğrencilerden; 11-15 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=3.84$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, 26-30 gün ($\bar{x}=3.21$ orta düzey) devamsızlığı olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(5)} = 21.245, p < .05$], öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(5)} = 24.690, p < .05$], öğrenme ortamı ve veli katkısı [$\chi^2_{(5)} = 28.689, p < .05$], fiziksel değişkenler [$\chi^2_{(5)} = 32.371, p < .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(5)} = 27.629, p < .05$] boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, devamsızlık durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda, öğretmen kaynaklı etkenler ve öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında 0-5 gün devamsızlığı olan (sırayla $\bar{x}=3.79$ üst düzey, $\bar{x}=4.19$ üst düzey, $\bar{x}=4.12$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, 6-10 gün devamsızlığı olan (sırayla $\bar{x}=3.64$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey, $\bar{x}=3.92$ üst düzey) öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutunda 0-5 gün devamsızlığı ($\bar{x}=3.56$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, 6-10 gün ($\bar{x}=3.44$ üst düzey) ve 26-30 gün ($\bar{x}=2.81$ orta düzey) devamsızlığı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 45

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Devamsızlık Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Devamsızlık	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	0-5 gün	1446	3.86	1083.08	44.489	.000*	26-30/11-15 26-30/0-5 21-25/0-5 16-20/0-5 6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.70	940.43			
	11-15 gün	114	3.84	1042.14			
	16-20 gün	63	3.62	837.58			
	21-25 gün	24	3.49	697.56			
	26-30 gün	18	3.21	578.81			
	Toplam	2072	3.81				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	0-5 gün	1446	3.79	1069.52	21.245	.001*	6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.64	954.90			
	11-15 gün	114	3.77	1050.49			
	16-20 gün	63	3.60	934.38			
	21-25 gün	24	3.61	885.27			
	Lisans	18	3.10	699.67			
Toplam	2072	3.74					
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	0-5 gün	1446	4.19	1069.67	24.690	.000*	6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.97	933.75			
	11-15 gün	114	4.24	1104.50			
	16-20 gün	63	4.04	946.37			
	21-25 gün	24	3.92	841.98			
	26-30 gün	18	3.72	839.19			
Toplam	2072	4.14					
3. Eğitim Öğretim Programları	0-5 gün	1446	3.64	1057.69	10.822	0.55	-
	6-10 gün	407	3.54	1003.03			
	11-15 gün	114	3.61	1034.18			
	16-20 gün	63	3.38	883.98			
	21-25 gün	24	3.40	899.54			
	26-30 gün	18	3.24	822.39			
Toplam	2072	3.61					
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	0-5 gün	1446	3.56	1071.40	28.689	.000*	26-30/0-5 6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.44	972.94			
	11-15 gün	114	3.49	1030.74			
	16-20 gün	63	3.33	889.52			
	21-25 gün	24	3.18	760.77			
	26-30 gün	18	2.81	588.22			
Toplam	2072	3.51					
5. Fiziksel Değişkenler	0-5 gün	1446	4.00	1072.05	32.371	.000*	21-25/11-15 26-30/0-5 21-25/0-5
	6-10 gün	407	3.85	974.19			
	11-15 gün	114	3.96	1036.32			
	16-20 gün	63	3.74	888.56			
	21-25 gün	24	3.39	627.23			
	26-30 gün	18	3.29	654.36			
Toplam	2072	3.95					
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	0-5 gün	1446	4.12	1070.59	27.629	.000*	6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.92	954.60			
	11-15 gün	114	4.14	1080.46			
	16-20 gün	63	3.79	905.52			
	21-25 gün	24	3.63	751.48			
	26-30 gün	18	3.35	710.25			
Toplam	2072	4.06					

*p<.05

Benzer şekilde fiziksel değişkenler boyutunda 0-5 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=4.00$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, 26-30 gün ($\bar{x}=3.29$ orta düzey) ve 21-25 gün ($\bar{x}=3.39$ orta düzey) devamsızlığı olan öğrencilere göre; 11-15 gün ($\bar{x}=3.96$ üst düzey) devamsızlığı olan öğrencilerin algılarının, 21-25 gün ($\bar{x}=3.39$ orta düzey) devamsızlığı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Eğitim öğretim programları boyutunda [$\chi^2_{(5)} = 10.822, p>.05$] ise öğrencilerin devamsızlık durumuna göre akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretime devam durumuna göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretime devam durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 46’da sunulmuştur

Tablo 46

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretime Devam Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Yükseköğretime D.	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	1961	3.84	1061.12	60557.000	.000*
	Hayır	111	3.32	601.56		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1961	3.77	1052.09	78262.500	.000*
	Hayır	111	3.35	761.07		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1961	4.17	1058.53	65639.000	.000*
	Hayır	111	3.55	647.34		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	1961	3.63	1053.82	74865.500	.000*
	Hayır	111	3.13	730.46		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	1961	3.53	1050.95	80507.000	.000*
	Hayır	111	3.16	781.29		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	1961	3.98	1059.75	63239.000	.000*
	Hayır	111	3.32	625.72		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1961	4.09	1054.73	73094.000	.000*
	Hayır	111	3.50	714.50		
	Toplam	2072	4.06			

*p<.05

Tablo 46’ya göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretime devam durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 60557.000, p> .05$).

Yükseköğretime devam etmek isteyen öğrencilerin ($\bar{x}=3.84$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretime devam etmeyi düşünmeyen öğrencilere ($\bar{x}=3.32$ orta düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretime devam durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretime devam etmek isteyen öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.77$ üst düzey, $\bar{x}=4.17$ üst düzey, $\bar{x}=3.63$ üst düzey, $\bar{x}=3.53$ üst düzey, $\bar{x}=3.98$ üst düzey, $\bar{x}=4.09$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretime devam etmek istemeyen öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.35$ orta düzey, $\bar{x}=3.55$ üst düzey, $\bar{x}=3.13$ orta düzey, $\bar{x}=3.16$ orta düzey, $\bar{x}=3.32$ orta düzey, $\bar{x}=3.50$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretime devam durumu, akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkilidir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre karşılaştırılması

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 47'de sunulmuştur.

Tablo 47'ye göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U= 304854.000$, $p< .05$). Yükseköğretimde şehir tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.86$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde şehir tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.66$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur.

Tablo 47

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretimde Şehir Tercih Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Şehir Tercih	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	1604	3.86	1080.44	304854.000	.000*
	Hayır	468	3.66	885.90		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1604	3.78	1069.37	322609.000	.000*
	Hayır	468	3.60	923.84		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1604	4.19	1068.98	323239.000	.000*
	Hayır	468	3.97	925.18		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	1604	3.65	1064.06	331129.000	.000*
	Hayır	468	3.47	942.04		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	1604	3.54	1060.12	337451.000	.001*
	Hayır	468	3.41	955.55		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	1604	4.00	1073.92	315314.500	.000*
	Hayır	468	3.76	908.25		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1604	4.12	1075.80	312293.000	.000*
	Hayır	468	3.86	901.79		
	Toplam	2072	4.06			

*p<.05

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde şehir tercihi olan öğrencilerin (sırayla \bar{x} =3.78 üst düzey, \bar{x} =4.19 üst düzey, \bar{x} =3.65 üst düzey, \bar{x} =3.54 üst düzey, \bar{x} =4.00 üst düzey, \bar{x} =4.12 üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde şehir tercihi olmayan öğrencilere (sırayla \bar{x} =3.60 üst düzey, \bar{x} =3.97 üst düzey, \bar{x} =3.47 üst düzey, \bar{x} =3.41 üst düzey, \bar{x} =3.76 üst düzey, \bar{x} =3.86 üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretimde şehir tercihi durumu, akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre karşılaştırılması

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 48'de sunulmuştur

Tablo 48

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Üniversite Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Üniversite Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	1379	3.85	1070.40	431080.500	.000*
	Hayır	693	3.74	969.05		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1379	3.77	1056.26	450577.500	.033*
	Hayır	693	3.69	997.18		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1379	4.17	1054.70	452729.000	.047*
	Hayır	693	4.08	1000.29		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	1379	3.63	1051.00	457823.500	.118
	Hayır	693	3.57	1007.64		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	1379	3.55	1065.62	437671.500	.002*
	Hayır	693	3.43	978.56		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	1379	3.99	1065.67	437598.500	.002*
	Hayır	693	3.87	978.46		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1379	4.11	1064.68	438958.000	.002*
	Hayır	693	3.97	980.42		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 48'e göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 350945.000$, $p < .05$). Yükseköğretimde üniversite tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.85$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde üniversite tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.76$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre okul yöneticileri ve yönetim biçimi ($U= 450577.500$, $p < .05$), öğretmen kaynaklı etkenler ($U= 452729.000$, $p < .05$), öğrenme ortamı ve veli katkısı ($U= 437671.000$, $p > .05$), fiziksel değişkenler ($U= 437598.000$, $p < .05$), öğrencilerin bireysel özelliklerinin ($U= 438958.000$, $p < .05$) etkisi boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde üniversite tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.77$ üst düzey, $\bar{x}=4.17$ üst düzey, $\bar{x}=3.55$ üst düzey, $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=4.11$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili

faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde üniversite tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.69$ üst düzey, $\bar{x}=4.08$ üst düzey, $\bar{x}=3.43$ üst düzey, $\bar{x}=3.87$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Eğitim öğretim programları boyutunda ($U= 457823.500$, $p> .05$) ise yükseköğretimde üniversite tercihi durumu, öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarında etkili değildir, bu boyutta yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre öğrenci algıları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 49'da sunulmuştur

Tablo 49

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Fakülte Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Fakülte Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	1128	3.92	1135.26	421013.000	.000*
	Hayır	944	3.68	918.49		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1128	3.84	1108.26	451472.500	.000*
	Hayır	944	3.63	950.75		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1128	4.26	1115.56	443237.000	.000*
	Hayır	944	3.99	942.03		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	1128	3.69	1088.86	473353.500	.000*
	Hayır	944	3.51	973.93		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	1128	3.59	1093.14	468523.500	.000*
	Hayır	944	3.41	968.82		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	1128	4.08	1122.17	435777.000	.000*
	Hayır	944	3.79	934.13		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1128	4.21	1127.97	429235.000	.000*
	Hayır	944	3.87	927.20		
	Toplam	2072	4.06			

* $p<.05$

Tablo 49'a göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 421013.000$, $p< .05$). Yükseköğretimde fakülte tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.92$ üst düzey)

akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde fakülte tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.68$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde fakülte tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.77$ üst düzey, $\bar{x}=4.17$ üst düzey, $\bar{x}=3.63$ üst düzey, $\bar{x}=3.55$ üst düzey, $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=4.11$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde fakülte tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.69$ üst düzey, $\bar{x}=4.08$ üst düzey, $\bar{x}=3.57$ üst düzey, $\bar{x}=3.43$ üst düzey, $\bar{x}=3.87$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretimde fakülte tercihi durumu, öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 50'de sunulmuştur.

Tablo 50'ye göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 427483.000$, $p< .05$). Yükseköğretimde bölüm tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.84$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde bölüm tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.74$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, eğitim öğretim programları, fiziksel değişkenler, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur.

Tablo 50

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Bölüm Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Bölüm Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	1397	3.84	1068.00	427483.000	.001*
	Hayır	675	3.74	971.31		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1397	3.79	1073.05	420430.000	.000*
	Hayır	675	3.65	960.86		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1397	4.17	1058.01	441438.500	.017*
	Hayır	675	4.07	991.98		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	1397	3.64	1059.08	439947.500	.013*
	Hayır	675	3.54	989.77		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	1397	3.53	1053.04	448387.000	.070
	Hayır	675	3.47	1002.28		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	1397	3.97	1051.76	450173.000	.093
	Hayır	675	3.90	1004.92		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1397	4.11	1067.24	428548.500	.001*
	Hayır	675	3.96	972.89		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, eğitim öğretim programları, öğrencilerin fiziksel özelliklerinin etkisi boyutlarında yükseköğretimde bölüm tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.79$ üst düzey, $\bar{x}=4.17$ üst düzey, $\bar{x}=3.64$ üst düzey, $\bar{x}=4.11$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde bölüm tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.65$ üst düzey, $\bar{x}=4.07$ üst düzey, $\bar{x}=3.54$ üst düzey, $\bar{x}=3.96$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrenme ortamı ve veli katkısı ve fiziksel değişkenler boyutları ise yükseköğretimde bölüm tercihi durumu öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarında etkili değildir, bu boyutta yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre öğrenci algıları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretimde Meslek Tercihi Durumuna göre Karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının meslek tercihi durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 51’de sunulmuştur

Tablo 51

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Meslek Tercihi Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Meslek Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Evet	1484	3.85	1077.57	375353.000	.000*
	Hayır	588	3.70	932.86		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1484	3.80	1078.28	374293.500	.000*
	Hayır	588	3.60	931.05		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1484	4.18	1059.73	401825.500	.004*
	Hayır	588	4.04	977.88		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Evet	1484	3.64	1056.42	406736.500	.016*
	Hayır	588	3.54	986.23		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Evet	1484	3.54	1058.21	404071.000	.008*
	Hayır	588	3.44	981.70		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Evet	1484	4.00	1071.03	385047.000	.000*
	Hayır	588	3.81	949.34		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1484	4.12	1071.04	385040.500	.000*
	Hayır	588	3.92	949.33		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 51’e göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde meslek tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U = 375353.000$, $p < .05$). Yükseköğretimde meslek tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x} = 3.85$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde meslek tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x} = 3.70$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde meslek tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde meslek tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x} = 3.80$ üst

düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey, $\bar{x}=3.64$ üst düzey, $\bar{x}=3.54$ üst düzey, $\bar{x}=4.00$ üst düzey, $\bar{x}=4.12$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde meslek tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.60$ üst düzey, $\bar{x}=4.04$ üst düzey, $\bar{x}=3.54$ üst düzey, $\bar{x}=3.44$ üst düzey, $\bar{x}=3.81$ üst düzey, $\bar{x}=3.92$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretimde meslek tercihi durumu, akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının geleceğe yönelik umut düzeyine göre karşılaştırılması

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının geleceğe yönelik umut düzeyine göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 52’de sunulmuştur

Tablo 52

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Geleceğe Yönelik Umut Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Umut Düzeyi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	Yüksek	836	3.86	1074.74	6.202	.045*	Orta-Yüksek
	Orta	980	3.78	1004.65			
	Düşük	256	3.77	1033.56			
	Toplam	2072	3.81				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	836	3.80	1085.34	12.203	.002*	Düşük-Yüksek Orta-Yüksek
	Orta	980	3.73	1017.98			
	Düşük	256	3.62	947.90			
	Toplam	2072	3.74				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	836	4.18	1056.88	3.528	.171	-
	Orta	980	4.11	1011.11			
	Düşük	256	4.12	1067.14			
	Toplam	2072	4.14				
3. Eğitim Öğretim Programları	Yüksek	836	3.59	1024.69	2.082	.353	-
	Orta	980	3.61	1033.76			
	Düşük	256	3.65	1085.55			
	Toplam	2072	3.61				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Yüksek	836	3.58	1085.41	9.578	.008*	Orta-Yüksek
	Orta	980	3.48	1006.89			
	Düşük	256	3.42	990.13			
	Toplam	2072	3.51				
5. Fiziksel Değişkenler	Yüksek	836	4.00	1071.56	15.069	.001*	Orta-Yüksek Orta-Düşük
	Orta	980	3.88	985.20			
	Düşük	256	4.02	1118.38			
	Toplam	2072	3.95				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	836	4.13	1072.43	5.333	.070	-
	Orta	980	4.03	1015.07			
	Düşük	256	3.97	1001.20			
	Toplam	2072	4.06				

*p<.05

Tablo 52 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyine göre istatistiksel

olarak anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U= 350945.000$, $p < .05$). Geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.86$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan ($\bar{x}=3.78$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde okul yöneticileri ve yönetim biçimi ($U= 12203.000$, $p < .05$), öğrenme ortamı ve veli katkısı ($U= .000$, $p > .05$), fiziksel değişkenler boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin kendi algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı, öğretmen kaynaklı etkenler, eğitim öğretim programları, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında ise öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin kendi algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan ($\bar{x}=3.80$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan ($\bar{x}=3.73$ üst düzey) ve düşük olan ($\bar{x}=3.62$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Fiziksel değişkenler boyutunda ise geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan ($\bar{x}=4.00$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan ($\bar{x}=3.88$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ancak geleceğe yönelik umut düzeyi düşük olan ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) öğrencilerden ise daha düşük olduğu bulunmuştur. Öğrenme ortamları ve veli katkısı boyutunda geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan ($\bar{x}=3.58$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan ($\bar{x}=3.48$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Geleceğe yönelik umut düzeyinin öğrencilerin akademik başarısını etkileyen bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okul türüne göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının okul türüne göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 53'te sunulmuştur.

Tablo 53

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	MTAL	645	3.57	832.21	110.160	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	3.92	1128.42			
	AİHL	182	3.88	1097.32			
	FL	252	3.96	1153.25			
	Toplam	2072	3.81				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	MTAL	645	3.54	903.15	48.948	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	3.83	1093.87			
	AİHL	182	3.89	1151.66			
	FL	252	3.81	1068.57			
	Toplam	2072	3.74				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	MTAL	645	3.84	864.92	80.120	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.26	1111.43			
	AİHL	182	4.25	1138.25			
	FL	252	4.32	1106.93			
	Toplam	2072	4.14				
3. Eğitim Öğretim Programları	MTAL	645	3.45	935.21	29.576	.000*	MTAL-FL MTAL-AL
	AL	993	3.68	1082.36			
	AİHL	182	3.60	1028.42			
	FL	252	3.76	1120.89			
	Toplam	2072	3.61				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	MTAL	645	3.39	958.60	19.000	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	3.53	1053.53			
	AİHL	182	3.63	1111.96			
	FL	252	3.64	1114.28			
	Toplam	2072	3.51				
5. Fiziksel Değişkenler	MTAL	645	3.59	805.82	152.411	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL AİHL-AL AİHL-FL
	AL	993	4.13	1155.07			
	AİHL	182	3.89	1004.95			
	FL	252	4.19	1182.50			
	Toplam	2072	3.95				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	MTAL	645	3.74	850.30	94.174	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.21	1127.16			
	AİHL	182	4.16	1116.20			
	FL	252	4.21	1098.28			
	Toplam	2072	4.06				

*p<.05

Tablo 53 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, devam ettiği okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(3)} = 110.160$, $p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.96$ üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.92$ üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.88$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.78$ üst düzey) öğrencilere göre

daha yüksek olduğu ve bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde tüm alt boyutlarda öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin kendi algılarının, devam ettiği okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda [$\chi^2_{(3)} = 80.120, p < .05$] Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.81$ üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.83$ üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.89$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.54$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde, öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda [$\chi^2_{(3)} = 110.160, p < .05$] Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.32$ en üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.26$ en üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.25$ en üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.84$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Eğitim öğretim programları boyutunda [$\chi^2_{(3)} = 29.576, p < .05$], Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.76$ üst düzey) ve Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.68$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.45$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutunda [$\chi^2_{(3)} = 19.000, p < .05$], Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.64$ üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.53$ üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.63$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.39$ orta düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Fiziksel değişkenler boyutunda [$\chi^2_{(3)} = 152.411, p < .05$], Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.19$ üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.13$ üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.89$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.59$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu; Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.19$ üst düzey) ve Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.13$ üst düzey) akademik

başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.89$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(3)} = 94.174, p < .05$] boyutunda, Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.21$ en üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.21$ en üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.16$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.74$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okulun başarı durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının devam ettikleri okulun başarısına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 54'te sunulmuştur.

Tablo 54

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okulun Başarısı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Yüksek	1417	3.91	1121.70	343333.500	.000*
	Düşük	655	3.60	852.17		
	Toplam	2072	3.81			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	1417	3.81	1074.27	410548.500	.000*
	Düşük	655	3.60	954.79		
	Toplam	2072	3.74			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	1417	4.25	1104.78	367321.500	.000*
	Düşük	655	3.89	888.80		
	Toplam	2072	4.14			
3. Eğitim Öğretim Programları	Yüksek	1417	3.69	1089.45	389037.000	.000*
	Düşük	655	3.43	921.95		
	Toplam	2072	3.61			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Yüksek	1417	3.55	1064.05	425031.000	.002*
	Düşük	655	3.42	976.90		
	Toplam	2072	3.51			
5. Fiziksel Değişkenler	Yüksek	1417	4.11	1143.61	312291.000	.000*
	Düşük	655	3.59	804.78		
	Toplam	2072	3.95			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	1417	4.20	1113.11	355516.000	.000*
	Düşük	655	3.77	870.77		
	Toplam	2072	4.06			

* $p < .05$

Tablo 54'e göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, okulun başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U = 343333.500, p < .05$). Başarısı

yüksek olan okula devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=3.91$ üst düzey) akademik başarıyı etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, başarısı düşük olan okula devam eden öğrencilere ($\bar{x}=3.60$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin devam ettiği okulun başarı durumuna göre tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda başarısı yüksek olan okula devam eden öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.81$ üst düzey, $\bar{x}=4.25$ en üst düzey, $\bar{x}=3.69$ üst düzey, $\bar{x}=3.55$ üst düzey, $\bar{x}=4.11$ üst düzey, $\bar{x}=4.20$ üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, başarısı düşük olan okula devam eden öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.60$ üst düzey, $\bar{x}=3.89$ üst düzey, $\bar{x}=3.43$ üst düzey, $\bar{x}=3.42$ üst düzey, $\bar{x}=3.59$ üst düzey, $\bar{x}=3.77$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerin devam ettiği okulun başarısı, akademik başarıyı etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının cinsiyetlerine göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 55'te sunulmuştur.

Tablo 55

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Kadın	182	4.26	200.88	16128.500	.077
	Erkek	198	4.16	180.96		
	Toplam	380	4.21			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Kadın	182	4.36	197.17	16804.500	.251
	Erkek	198	4.27	184.37		
	Toplam	380	4.31			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Kadın	182	4.48	198.35	16589.500	.167
	Erkek	198	4.37	183.29		
	Toplam	380	4.42			
3. Eğitim Öğretim Programları	Kadın	182	3.79	195.24	17155.000	.417
	Erkek	198	3.70	186.14		
	Toplam	380	3.74			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Kadın	182	4.06	197.15	16808.000	.256
	Erkek	198	3.97	184.39		
	Toplam	380	4.01			
5. Fiziksel Değişkenler	Kadın	182	4.37	200.51	16196.500	.084
	Erkek	198	4.23	181.30		
	Toplam	380	4.29			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Kadın	182	4.56	200.79	16146.000	.061
	Erkek	198	4.46	181.05		
	Toplam	380	4.51			

* $p < .05$

Tablo 55 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 16128.500$, $p < .05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kadın ve erkek öğretmenlerin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının yaşa göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 56'da sunulmuştur.

Tablo 56

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Yaşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	24-29	26	4.19	179.54	.690	.875	-
	30-39	118	4.19	188.54			
	40-49	167	4.22	195.20			
	50 ve üzeri	69	4.20	186.59			
	Toplam	380	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	24-29	26	4.32	187.65	3.234	.357	-
	30-39	118	4.23	179.77			
	40-49	167	4.37	201.60			
	50 ve üzeri	69	4.27	183.06			
	Toplam	380	4.31				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	24-29	26	4.40	186.06	.074	.995	-
	30-39	118	4.41	189.87			
	40-49	167	4.42	190.85			
	50 ve üzeri	69	4.45	192.39			
	Toplam	380	4.42				
3. Eğitim Öğretim Programları	24-29	26	3.68	177.29	.724	.867	-
	30-39	118	3.73	189.19			
	40-49	167	3.78	194.85			
	50 ve üzeri	69	3.72	187.20			
	Toplam	380	3.74				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	24-29	26	4.11	203.96	.825	.843	-
	30-39	118	4.01	193.25			
	40-49	167	4.01	189.66			
	50 ve üzeri	69	3.97	182.76			
	Toplam	380	4.01				
5. Fiziksel Değişkenler	24-29	26	4.31	181.75	.460	.928	-
	30-39	118	4.31	194.94			
	40-49	167	4.27	188.14			
	50 ve üzeri	69	4.32	191.93			
	Toplam	380	4.29				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	24-29	26	4.31	154.42	4.272	.234	-
	30-39	118	4.50	197.98			
	40-49	167	4.52	193.58			
	50 ve üzeri	69	4.55	183.86			
	Toplam	380	4.51				

* $p < .05$

Tablo 56 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(3)} = .690$, $p > .05$]. Başka bir deyişle, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin yaşlarına göre değişkenlik göstermediği söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının branşa göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 57'de sunulmuştur.

Tablo 57 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(5)} = 8.752, p > .05$]. Başka bir deyişle, öğretmenlerin branşlarına göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Ölçeği alt boyutlarına bakıldığında, öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(5)} = 8.082, p > .05$], eğitim öğretim programları [$\chi^2_{(5)} = 4.751, p > .05$], öğrenme ortamı ve veli katkısı [$\chi^2_{(5)} = 9.948, p > .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(5)} = 9.779, p > .05$] boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı ancak okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(5)} = 14.051, p > .05$] ve fiziksel değişkenler [$\chi^2_{(5)} = 12.741, p < .05$] boyutlarında öğretmenlerin branşlarına göre algılarının, istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda rehberlik ve sosyal etkinlik branşlarında olan ($\bar{x}=4.59$ en üst düzey) öğretmenlerin algılarının, sayısal kültür dersleri branşlarında olan ($\bar{x}=4.20$ üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Fiziksel değişkenler boyutunda sözel kültür dersleri branşlarında olan ($\bar{x}=4.30$ en üst düzey) öğretmenlerin algılarının, imam hatip meslek dersleri branşlarında olan ($\bar{x}=3.80$ üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Branş değişkenine göre öğretmenlerin, öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin okul yöneticileri ve yönetim biçimi ve okulun fiziki ortamı anlamında değişkenlik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 57

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Branşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Branş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	Meslek Dersleri	52	4.26	193.26	8.752	.119	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.26	190.71			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.45	241.32			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.12	177.15			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.19	188.18			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.31	203.93			
	Toplam	380	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Meslek Dersleri	52	4.23	175.72	14.051	.015*	Sayısal Kültür Dersleri- Rehberlik ve Sosyal Etkinlik
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.66	248.29			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.59	243.55			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.20	173.21			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.35	198.26			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.40	200.38			
	Toplam	380	4.31				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Meslek Dersleri	52	4.38	175.80	8.082	.152	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.52	198.21			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.73	238.34			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.37	182.92			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.39	189.49			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.54	203.65			
	Toplam	380	4.42				
3. Eğitim Öğretim Programları	Meslek Dersleri	52	3.97	219.40	4.751	.447	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	3.82	198.36			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	3.72	183.64			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	3.68	181.43			
	Sözel Kültür Dersleri	113	3.72	190.09			
	Yabancı Dil Dersleri	41	3.75	189.06			
	Toplam	380	3.74				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Meslek Dersleri	52	4.06	190.93	9.948	.077	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.14	203.93			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.39	250.46			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	3.92	179.80			

	Sözel Kültür Dersleri	113	4.00	189.41			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.02	185.98			
	Toplam	380	4.01				
	Meslek Dersleri	52	4.40	201.34			
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	3.80	107.00			
5. Fiziksel Değişkenler	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.57	229.59	12.741	.026*	İmam Hatip Meslek Dersleri-Sözel Kültür Dersleri
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.16	175.77			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.30	190.84			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.44	213.32			
	Toplam	380	4.29				
	Meslek Dersleri	52	4.59	184.95			
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.71	210.00			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.74	219.25	9.779	.082	
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.43	186.22			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.39	176.99			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.77	226.32			
	Toplam	380	4.51				

* $p < .05$

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması

Uygulama sırasında öğretmenlerin eğitim durumuna ilişkin doktora kategorisi de sunulmuş ancak araştırmaya katılan öğretmenlerden eğitim durumu doktora olan öğretmen olmadığından değerlendirmeye alınamamıştır. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının eğitim durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 58'de sunulmuştur.

Tablo 58'e göre öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 9466.000$, $p > .05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin lisans ve yüksek lisans mezunu öğretmenlerin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Tablo 58

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Lisans	315	4.22	192.95	9466.000	.338
	Y. Lisans	65	4.12	178.63		
	Toplam	380	4.21			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Lisans	315	4.33	192.96	9461.500	.331
	Y. Lisans	65	4.20	178.56		
	Toplam	380	4.31			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Lisans	315	4.44	190.66	10186.500	.948
	Y. Lisans	65	4.36	189.72		
	Toplam	380	4.42			
3. Eğitim Öğretim Programları	Lisans	315	3.77	193.68	9234.500	.211
	Y. Lisans	65	3.64	175.07		
	Toplam	380	3.74			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Lisans	315	4.03	192.54	9594.500	.423
	Y. Lisans	65	3.94	180.61		
	Toplam	380	4.01			
5. Fiziksel Değişkenler	Lisans	315	4.31	192.45	9622.500	.439
	Y. Lisans	65	4.20	181.04		
	Toplam	380	4.29			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Lisans	315	4.52	190.04	10093.000	.848
	Y. Lisans	65	4.44	192.72		
	Toplam	380	4.51			

* $p < .05$

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının mesleki kıdeme göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 59'da sunulmuştur.

Tablo 59 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(6)} = 4.205$, $p > .05$].

Tablo 59

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	1-5 yıl	39	4.14	170.17	4.205	.649	-
	6-10 yıl	56	4.22	187.93			
	11-15 yıl	54	4.15	190.18			
	16-20 yıl	81	4.23	201.59			
	21-25 yıl	84	4.26	198.84			
	26-30 yıl	52	4.19	187.77			
	31 yıl ve üzeri	14	4.08	154.64			
	Toplam	380	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	1-5 yıl	39	4.31	185.73	5.199	.519	-
	6-10 yıl	56	4.24	172.55			
	11-15 yıl	54	4.19	179.89			
	16-20 yıl	81	4.36	204.87			
	21-25 yıl	84	4.41	203.35			
	26-30 yıl	52	4.25	180.16			
	31 yıl ve üzeri	14	4.29	194.68			
	Toplam	380	4.31				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	1-5 yıl	39	4.31	174.31	4.192	.651	-
	6-10 yıl	56	4.45	186.14			
	11-15 yıl	54	4.37	195.18			
	16-20 yıl	81	4.49	208.66			
	21-25 yıl	84	4.41	181.09			
	26-30 yıl	52	4.46	191.04			
	31 yıl ve üzeri	14	4.36	184.39			
	Toplam	380	4.42				
3. Eğitim Öğretim Programları	1-5 yıl	39	3.65	175.46	5.948	.429	-
	6-10 yıl	56	3.78	191.71			
	11-15 yıl	54	3.69	186.71			
	16-20 yıl	81	3.77	197.38			
	21-25 yıl	84	3.85	203.41			
	26-30 yıl	52	3.72	187.78			
	31 yıl ve üzeri	14	3.39	135.00			
	Toplam	380	3.74				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	1-5 yıl	39	4.09	199.53	1.833	.934	-
	6-10 yıl	56	4.05	196.74			
	11-15 yıl	54	3.92	181.42			
	16-20 yıl	81	4.01	191.89			
	21-25 yıl	84	4.08	195.83			
	26-30 yıl	52	3.90	177.35			
	31 yıl ve üzeri	14	3.99	184.29			
	Toplam	380	4.01				
5. Fiziksel Değişkenler	1-5 yıl	39	4.26	177.33	3.520	.741	-
	6-10 yıl	56	4.32	191.16			
	11-15 yıl	54	4.30	197.23			
	16-20 yıl	81	4.26	191.70			
	21-25 yıl	84	4.31	191.43			
	26-30 yıl	52	4.38	200.93			
	31 yıl ve üzeri	14	4.07	147.29			
	Toplam	380	4.29				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	1-5 yıl	39	4.24	146.71	12.653	.049*	1-5/11-15 1-5/6-10 1-5/16-20
	6-10 yıl	56	4.56	205.93			
	11-15 yıl	54	4.51	202.35			
	16-20 yıl	81	4.54	202.25			
	21-25 yıl	84	4.56	190.43			
	26-30 yıl	52	4.53	187.88			
	31 yıl ve üzeri	14	4.41	147.21			
	Toplam	380	4.51				

* $p < .05$

Ölçeği alt boyutlarına bakıldığında, okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(6)} = 5.199, p > .05$], öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(6)} = 4.192, p > .05$], eğitim öğretim programları [$\chi^2_{(6)} = 5.948, p > .05$], öğrenme ortamı ve veli katkısı [$\chi^2_{(6)} = 1.833, p > .05$], fiziksel değişkenler [$\chi^2_{(6)} = 3.520, p > .05$] boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ancak öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(6)} = 12.653, p < .05$] boyutunda öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre algılarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda kıdemi 6-10 yıl ($\bar{x}=4.56$ en üst düzey), 11-15 yıl ($\bar{x}=4.51$ en üst düzey) ve 16-20 yıl ($\bar{x}=4.54$ en üst düzey) olan öğretmenlerin algılarının, kıdemi 1-5 yıl olan ($\bar{x}=4.24$ üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin mesleki kıdemi, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinde etkili değildir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının okuldaki görev süresine göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 60'ta sunulmuştur.

Tablo 60 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, okuldaki görev sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı, öğretmenlerin görev yaptıkları süreye göre görüşlerinin benzer olduğu görülmektedir [$\chi^2_{(5)} = 4.198, p < .05$]. Öğretmenlerin okuldaki görev süresi, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinde etkili değildir.

Tablo 60

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Görev Süresi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	1-5 yıl	214	4.20	186.86	4.198	.521	-
	6-10 yıl	87	4.23	196.59			
	11-15 yıl	37	4.22	196.19			
	16-20 yıl	20	4.37	225.00			
	21-25 yıl	14	4.12	158.61			
	26 yıl ve üzeri	8	3.92	164.75			
	Toplam	380	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	1-5 yıl	214	4.29	187.44	3.655	.600	-
	6-10 yıl	87	4.33	191.45			
	11-15 yıl	37	4.40	205.47			
	16-20 yıl	20	4.51	218.85			
	21-25 yıl	14	4.19	156.71			
	26 yıl ve üzeri	8	4.03	180.94			
	Toplam	380	4.31				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	1-5 yıl	214	4.41	190.06	4.229	.517	-
	6-10 yıl	87	4.47	192.47			
	11-15 yıl	37	4.39	186.28			
	16-20 yıl	20	4.65	226.80			
	21-25 yıl	14	4.41	166.68			
	26 yıl ve üzeri	8	4.04	151.38			
	Toplam	380	4.42				
3. Eğitim Öğretim Programları	1-5 yıl	214	3.76	191.58	4.590	.468	-
	6-10 yıl	87	3.81	199.28			
	11-15 yıl	37	3.53	161.80			
	16-20 yıl	20	3.85	204.75			
	21-25 yıl	14	3.80	197.68			
	26 yıl ve üzeri	8	3.40	150.81			
	Toplam	380	3.75				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	1-5 yıl	214	4.02	188.99	3.092	.686	-
	6-10 yıl	87	3.99	189.53			
	11-15 yıl	37	4.09	209.08			
	16-20 yıl	20	4.11	206.38			
	21-25 yıl	14	3.87	155.57			
	26 yıl ve üzeri	8	3.80	176.94			
	Toplam	380	4.01				
5. Fiziksel Değişkenler	1-5 yıl	214	4.28	188.99	3.060	.691	-
	6-10 yıl	87	4.31	193.25			
	11-15 yıl	37	4.35	199.55			
	16-20 yıl	20	4.45	212.58			
	21-25 yıl	14	4.16	156.96			
	26 yıl ve üzeri	8	4.13	162.75			
	Toplam	380	4.29				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	1-5 yıl	214	4.48	189.91	5.574	.350	-
	6-10 yıl	87	4.54	197.39			
	11-15 yıl	37	4.55	190.01			
	16-20 yıl	20	4.74	213.63			
	21-25 yıl	14	4.43	136.71			
	26 yıl ve üzeri	8	4.13	169.88			
	Toplam	380	4.51				

*p<.05

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 61’de sunulmuştur.

Tablo 61 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, görev yaptığı okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(3)} = 4.835$, $p > .05$]. Ölçeği alt boyutlarına bakıldığında, eğitim öğretim programları, öğrenme ortamı ve veli katkısı, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, görev yaptıkları okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ancak okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(3)} = 10.331$, $p > .05$], öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(3)} = 10.548$, $p > .05$], fiziksel değişkenler [$\chi^2_{(3)} = 9.480$, $p > .05$], boyutlarında öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre, algılarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda, okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda, Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=4.40$ en üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde görev yapan ($\bar{x}=4.23$ en üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda Fen Lisesinde görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=4.60$ en üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Anadolu İmam Hatip Lisesinde görev yapan ($\bar{x}=4.20$ üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Fiziksel değişkenler boyutunda, Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}=4.34$ en üst düzey) akademik başarılarını etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Anadolu İmam Hatip Lisesinde görev yapan ($\bar{x}=3.98$ üst düzey) ve Anadolu Lisesinde görev yapan ($\bar{x}=4.32$ üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 61

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	MTAL	147	4.20	184.87	4.835	.184	-
	AL	147	4.24	202.58			
	AİHL	44	4.03	163.94			
	FL	42	4.26	195.73			
	Toplam	380	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	MTAL	147	4.23	171.50	10.331	.016*	MTAL-AL
	AL	147	4.40	209.49			
	AİHL	44	4.33	203.82			
	FL	42	4.23	176.61			
	Toplam	380	4.31				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	MTAL	147	4.37	178.16	10.548	.014*	AİHL-FL
	AL	147	4.49	204.27			
	AİHL	44	4.20	160.60			
	FL	42	4.60	216.81			
	Toplam	380	4.42				
3. Eğitim Öğretim Programları	MTAL	147	3.76	192.33	4.525	.210	-
	AL	147	3.74	190.61			
	AİHL	44	3.56	163.02			
	FL	42	3.90	212.50			
	Toplam	380	3.74				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	MTAL	147	4.07	199.32	3.631	.304	-
	AL	147	4.01	191.35			
	AİHL	44	3.84	164.36			
	FL	42	4.01	184.01			
	Toplam	380	4.01				
5. Fiziksel Değişkenler	MTAL	147	4.34	193.83	9.480	.024*	AİHL-MTAL AİHL-AL
	AL	147	4.32	196.66			
	AİHL	44	3.98	144.26			
	FL	42	4.37	205.74			
	Toplam	380	4.29				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	MTAL	147	4.48	185.25	3.088	.378	-
	AL	147	4.57	201.73			
	AİHL	44	4.32	176.99			
	FL	42	4.56	183.71			
	Toplam	380	4.51				

*p<.05

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının okulun başarısına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 62'de sunulmuştur.

Tablo 62

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okulun Başarısı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Yüksek	218	4.24	199.10	15782.500	.076
	Düşük	162	4.16	178.92		
	Toplam	380	4.21			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	218	4.38	204.89	14522.000	.003*
	Düşük	162	4.22	171.14		
	Toplam	380	4.31			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	218	4.49	201.59	15240.000	.018*
	Düşük	162	4.33	175.57		
	Toplam	380	4.42			
3. Eğitim Öğretim Programları	Yüksek	218	3.75	190.69	17616.500	.969
	Düşük	162	3.74	190.24		
	Toplam	380	3.75			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Yüksek	218	4.01	188.95	17319.500	.748
	Düşük	162	4.02	192.59		
	Toplam	380	4.01			
5. Fiziksel Değişkenler	Yüksek	218	4.32	197.04	16233.000	.172
	Düşük	162	4.26	181.70		
	Toplam	380	4.29			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	218	4.58	200.73	15427.000	.024*
	Düşük	162	4.40	176.73		
	Toplam	380	4.51			

* $p < .05$

Tablo 62'ye göre, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, görev yaptıkları okulun başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U=15782.500$, $p > .05$). Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, görev yaptıkları okulun başarı durumuna göre, eğitim öğretim programları ($U=17616.500$, $p > .05$), öğrenme ortamı ve veli katkısı ($U=17319.500$, $p > .05$) ve fiziksel değişkenler ($U=9466.000$, $p > .05$) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ancak okul yöneticileri ve yönetim biçimi, ($U=14522.000$, $p < .05$) öğretmen kaynaklı etkenler ($U=15240.000$, $p < .05$), öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi ($U=15427.000$, $p < .05$) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında; başarısı yüksek olan okulda görev yapan öğretmenlerin (sırayla $\bar{x}=4.38$ en üst düzey, $\bar{x}=4.49$ en üst düzey, $\bar{x}=4.58$ en üst düzey) akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin

algılarının, başarısı düşük olan okulda görev yapan öğretmenlere ($\bar{x}=4.22$ en üst düzey, $\bar{x}=4.33$ en üst düzey, $\bar{x}=4.40$ en üst düzey) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulun başarısı, öğretmenlerin öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının cinsiyetlerine göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 63'te sunulmuştur.

Tablo 63

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Kadın	14	3.97	25.82	256.500	.409
	Erkek	43	4.16	30.03		
	Toplam	57	4.11			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Kadın	14	4.01	24.61	239.500	.249
	Erkek	43	4.27	30.43		
	Toplam	57	4.21			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Kadın	14	4.21	26.71	269.000	.539
	Erkek	43	4.35	29.74		
	Toplam	57	4.32			
3. Eğitim Öğretim Programları	Kadın	14	3.46	28.14	289.000	.823
	Erkek	43	3.49	29.28		
	Toplam	57	3.49			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Kadın	14	3.93	26.96	272.500	.595
	Erkek	43	4.06	29.66		
	Toplam	57	4.02			
5. Fiziksel Değişkenler	Kadın	14	4.07	25.57	253.000	.364
	Erkek	43	4.26	30.12		
	Toplam	57	4.21			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Kadın	14	4.16	22.75	213.500	.076
	Erkek	43	4.55	31.03		
	Toplam	57	4.45			

Tablo 63 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U= 256.500$, $p> .05$). Başka bir

deyişle, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kadın ve erkek yöneticilerin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Yöneticilerin cinsiyetinin öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının yaşlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 64'te sunulmuştur.

Tablo 64

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Yaşlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	24-39	19	4.16	28.82	357.500	.953
	40 ve üzeri	38	4.09	29.09		
	Toplam	57	4.11			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	24-39	19	4.20	26.13	306.500	.351
	40 ve üzeri	38	4.22	30.43		
	Toplam	57	4.21			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	24-39	19	4.40	27.68	336.000	.662
	40 ve üzeri	38	4.27	29.66		
	Toplam	57	4.32			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	24-39	19	4.10	29.29	355.500	.925
	40 ve üzeri	38	3.99	28.86		
	Toplam	57	4.02			
5. Fiziksel Değişkenler	24-39	19	4.22	29.11	359.000	.972
	40 ve üzeri	38	4.21	28.95		
	Toplam	57	4.21			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	24-39	19	4.46	27.63	335.000	.631
	40 ve üzeri	38	4.45	29.68		
	Toplam	57	4.45			

* $p < .05$

Tablo 64 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 357.500$, $p > .05$). Yöneticilerin yaşlarının öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Eğitim öğretim programları boyutu normal dağılım gösterdiği için t-test uygulanmıştır, sonuçları Tablo 65'te sunulmuştur.

Tablo 65

Eğitim Öğretim Programları Boyutunda Yaşa göre t- testi

Akademik Başarı	Yaş	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
3. Eğitim Öğretim Programları	24-39	19	3.66	,90220	55	.907	.498
	40 ve üzeri	38	3.40	1,05353			

* $p < .05$

Tablo 65'e göre, eğitim öğretim programları boyutunda öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$t_{(55)} = .907, p > .05$].

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının branşlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 66'da sunulmuştur.

Tablo 66 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(4)} = .637, p > .05$]. Başka bir deyişle yöneticilerin öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşlerinin, branşlarına göre benzer olduğu söylenebilir. Yöneticilerin branşları öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algıları üzerinde etkili değildir.

Tablo 66

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Branşlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Branş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	Meslek Dersleri	13	4.20	30.23	2.545	.637	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.95	22.65			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.01	28.55			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.33	32.50			
	Diğer	4	4.29	35.38			
	Toplam	57	4.11				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Meslek Dersleri	13	4.38	32.38	1.469	.832	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	4.14	26.60			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.05	27.21			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.31	28.50			
	Diğer	4	4.45	34.50			
	Toplam	57	4.21				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Meslek Dersleri	13	4.44	30.81	4.449	.349	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	4.03	21.90			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.14	27.33			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.74	36.11			
	Diğer	4	4.58	33.63			
	Toplam	57	4.32				
3. Eğitim Öğretim Programları	Meslek Dersleri	13	3.63	30.38	3.803	.433	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.40	27.00			
	Sözel Kültür Dersleri	21	3.21	25.50			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.03	37.89			
	Diğer	4	3.44	27.88			
	Toplam	57	3.49				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Meslek Dersleri	13	4.05	27.62	1.047	.903	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.88	26.30			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.03	30.81			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.07	27.56			
	Diğer	4	4.20	34.00			
	Toplam	57	4.02				
5. Fiziksel Değişkenler	Meslek Dersleri	13	4.23	28.27	2.981	.561	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.94	21.70			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.23	31.17			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.38	30.61			
	Diğer	4	4.40	34.63			
	Toplam	57	4.21				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Meslek Dersleri	13	4.54	29.65	1.079	.898	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	4.27	25.25			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.36	29.33			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.64	29.22			
	Diğer	4	4.69	34.00			
	Toplam	57	4.45				

*p<.05

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması. Uygulama sırasında yöneticilerin eğitim durumuna ilişkin doktora kategorisi de sunulmuş ancak araştırmaya katılan yöneticilerden eğitim durumu doktora olan yönetici olmadığından değerlendirmeye alınamamıştır. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının eğitim durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 67'de sunulmuştur.

Tablo 67

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Lisans	47	4.07	1316.00	188.000	.324
	Y.	10	4.34	337.00		
	Toplam	57	4.11			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Lisans	47	4.17	1337.00	209.000	.582
	Y.	10	4.38	316.00		
	Toplam	57	4.21			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Lisans	47	4.25	1305.50	177.500	.212
	Y.	10	4.63	347.50		
	Toplam	57	4.32			
5. Fiziksel Değişkenler	Lisans	47	4.21	1357.50	229.500	.906
	Y.	10	4.22	295.50		
	Toplam	57	4.21			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Lisans	47	4.39	1323.00	195.000	.359
	Y.	10	4.75	330.00		
	Toplam	57	4.45			

* $p < .05$

Tablo 67'ye göre öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 188.000$, $p > .05$). Yöneticilerin eğitim durumlarının öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Eğitim öğretim programları ve öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutları normal dağılım gösterdiği için t-test uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 69'da sunulmuştur.

Tablo 68

Akademik Başarı Ölçeğinin Bazı Boyutlarında Eğitim Durumuna göre t- testi

Akademik Başarı	Eğitim Durumu	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
3. Eğitim Öğretim Programları	Lisans	47	3.44	1,00335	55	-.823	.414
	Yüksek Lisans	10	3.72	1,03044			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Lisans	47	3.94	,79641	55	-1.748	.086
	Yüksek Lisans	10	4.40	,42164			

* $p < .05$

Tablo 68'e göre, eğitim öğretim programları ve öğrenme ortamı ve veli katkısı boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$t_{(55)} = .907, p > .05$].

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının mesleki kıdemlerine göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 69'da sunulmuştur.

Tablo 69

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	6-10 yıl	9	4.14	30.17	6.173	.187	-
	11-15 yıl	9	4.18	28.28			
	16-20 yıl	18	3.86	24.17			
	21-25 yıl	15	4.47	37.17			
	26 yıl ve üzeri	6	3.83	22.42			
	Toplam	57	4.11				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	6-10 yıl	9	4.22	27.11	4.439	.350	-
	11-15 yıl	9	4.16	24.61			
	16-20 yıl	18	3.99	26.06			
	21-25 yıl	15	4.52	36.47			
	26 yıl ve üzeri	6	4.17	28.58			
	Toplam	57	4.21				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	6-10 yıl	9	4.37	27.94	5.529	.237	-
	11-15 yıl	9	4.56	31.33			
	16-20 yıl	18	4.04	25.56			
	21-25 yıl	15	4.62	35.83			
	26 yıl ve üzeri	6	3.94	20.33			
	Toplam	57	4.32				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	6-10 yıl	9	4.24	33.83	4.614	.329	-
	11-15 yıl	9	3.98	25.56			
	16-20 yıl	18	3.76	23.67			
	21-25 yıl	15	4.28	34.33			
	26 yıl ve üzeri	6	3.93	29.58			
	Toplam	57	4.02				
5. Fiziksel Değişkenler	6-10 yıl	9	4.20	30.72	8.929	.063	-
	11-15 yıl	9	4.18	25.94			
	16-20 yıl	18	4.00	25.00			
	21-25 yıl	15	4.71	38.57			
	26 yıl ve üzeri	6	3.70	19.08			
	Toplam	57	4.21				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	6-10 yıl	9	4.39	26.44	6.343	.175	-
	11-15 yıl	9	4.53	29.50			
	16-20 yıl	18	4.28	25.78			
	21-25 yıl	15	4.82	36.87			
	26 yıl ve üzeri	6	4.04	22.08			
	Toplam	57	4.45				

* $p < .05$

Tablo 69 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(4)} = .187, p > .05$]. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Yöneticilerin mesleki kıdemlerinin öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Eğitim öğretim programları boyutu normal dağılım gösterdiği için ANOVA uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 70’te sunulmuştur.

Tablo 70

Eğitim Öğretim Programları Boyutunda Mesleki Kıdeme göre ANOVA Analizi

Akademik Başarı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
3. Eğitim Öğretim Programları	Gruplar arası	119.120	4	29.780	1.971	.113	-
	Grup içi	785.722	52	15.110			
	Toplam	904.842	56				

* $p < .05$

Tablo 70’e göre, eğitim öğretim programları boyutunda öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, [$F_{(4,52)} = 1.971, p > .05$].

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 71’de sunulmuştur.

Tablo 71

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Görev Süresi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	1-5 yıl	40	4.11	28.28	1.127	.569	-
	6-10 yıl	9	4.04	27.17			
	11 yıl ve üzeri	8	4.24	34.69			
	Toplam	57	4.11				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	1-5 yıl	40	4.15	27.65	1.313	.519	-
	6-10 yıl	9	4.29	29.78			
	11 yıl ve üzeri	8	4.40	34.88			
	Toplam	57	4.21				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	1-5 yıl	40	4.34	29.00	.644	.725	-
	6-10 yıl	9	4.18	26.06			
	11 yıl ve üzeri	8	4.33	32.31			
	Toplam	57	4.32				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	1-5 yıl	40	4.02	28.46	.210	.900	-
	6-10 yıl	9	4.02	29.28			
	11 yıl ve üzeri	8	4.05	31.38			
	Toplam	57	4.02				
5. Fiziksel Değişkenler	1-5 yıl	40	4.21	28.46	.283	.868	-
	6-10 yıl	9	4.17	28.89			
	11 yıl ve üzeri	8	4.25	31.81			
	Toplam	57	4.21				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	1-5 yıl	40	4.48	29.34	1.382	.501	-
	6-10 yıl	9	4.22	24.22			
	11 yıl ve üzeri	8	4.56	32.69			
	Toplam	57	4.45				

* $p < .05$

Tablo 71 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, okuldaki görev sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = .187, p > .05$]. Yöneticilerin okuldaki görev sürelerinin öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Eğitim öğretim programları boyutu normal dağılım gösterdiği için ANOVA uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 72'de sunulmuştur.

Tablo 72

Eğitim Öğretim Programları Boyutunda Okuldaki Görev Süresine göre ANOVA

Akademik Başarı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
3. Eğitim Öğretim Programları	Gruplar arası	22.978	2	11.489	.704	.499	-
	Grup içi	881.864	54	16.331			
	Toplam	904.842	56				

* $p < .05$

Tabloya 72'ye göre, eğitim öğretim programları boyutunda, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, okuldaki görev sürelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, [$F_{(2,54)} = .704, p > .05$].

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okul türüne göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 73'te sunulmuştur.

Tablo 73

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Akademik Başarı	MTAL	26	4.07	28.42	1.781	.619	-
	AL	18	4.10	26.61			
	AİHL	5	4.42	37.30			
	FL	8	4.08	31.06			
	Toplam	57	4.11				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	MTAL	26	4.12	26.69	1.716	.633	-
	AL	18	4.30	28.81			
	AİHL	5	4.48	35.20			
	FL	8	4.12	33.06			
	Toplam	57	4.21				
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	MTAL	26	4.25	27.67	2.038	.565	-
	AL	18	4.37	28.33			
	AİHL	5	4.80	38.70			
	FL	8	4.08	28.75			
	Toplam	57	4.32				
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	MTAL	26	3.96	27.94	1.893	.595	-
	AL	18	4.02	27.53			
	AİHL	5	4.44	38.40			
	FL	8	3.97	29.88			
	Toplam	57	4.02				
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	MTAL	26	4.40	28.08	.357	.949	-
	AL	18	4.49	28.81			
	AİHL	5	4.55	30.70			
	FL	8	4.47	31.38			
	Toplam	57	4.45				

* $p < .05$

Tablo 73 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(3)} = .187, p > .05$]. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda, öğrencilerin

akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, görev yaptıkları okulun türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Yöneticilerin görev yaptığı okul türünün öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Eğitim öğretim programları ve fiziksel değişkenler boyutları normal dağılım gösterdiği için ANOVA uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 74'te sunulmuştur.

Tablo 74

Akademik Başarı Okul Türüne göre ANOVA

Akademik Başarı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
3. Eğitim Öğretim Programları	Gruplar arası	55.581	3	18.527	1.156	.335	-
	Grup içi	849.262	53	16.024			
	TOPLAM	904.842	56				
5. Fiziksel Değişkenler	Gruplar arası	26.065	3	8.688	.459	.712	-
	Grup içi	1003.654	53	18.937			
	Toplam	1029.719	56				

* $p < .05$

Tablo 74'e göre, eğitim öğretim programları ve fiziksel değişkenler boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, görev yaptıkları okulun türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, [$F_{(2,54)} = .704, p > .05$].

Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 75'te sunulmuştur.

Tablo 75 incelendiğinde, öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, görev yaptıkları okulun başarısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 403.000, p > .05$). Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, öğrenme ortamı ve veli katkısı, fiziksel değişkenler, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının,

görev yaptıkları okulun başarısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir.

Tablo 75

Öğrencilerin Akademik Başarılarını Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okulun Başarısı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	P
Akademik Başarı	Yüksek	30	4.14	29.07	403.000	.974
	Düşük	27	4.08	28.93		
	Toplam	57	4.11			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	30	4.30	31.40	333.000	.245
	Düşük	27	4.11	26.33		
	Toplam	57	4.21			
2. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	30	4.31	28.83	400.000	.934
	Düşük	27	4.32	29.19		
	Toplam	57	4.32			
4. Öğrenme Ortamı ve Veli Katkısı	Yüksek	30	4.03	28.57	392.000	.835
	Düşük	27	4.02	29.48		
	Toplam	57	4.02			
5. Fiziksel Değişkenler	Yüksek	30	4.29	30.65	355.500	.419
	Düşük	27	4.13	27.17		
	Toplam	57	4.21			
6. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	30	4.52	30.30	366.000	.496
	Düşük	27	4.38	27.56		
	Toplam	57	4.45			

* $p < .05$

Eğitim öğretim programları boyutu normal dağılım gösterdiği için t-test uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 76'da sunulmuştur.

Tablo 76

Akademik Başarı Okul Başarısına göre t- testi

Akademik Başarı	Başarı	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
3. Eğitim Öğretim Programları	Yüksek	30	3.38	,98421	55	-.817	.417
	Düşük	27	3.60	1,03371			

* $p < .05$

Tablo 76'ya göre, eğitim öğretim programları boyutunda öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$t_{(55)} = .907, p > .05$].

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının cinsiyetlerine göre Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 77’de sunulmuştur.

Tablo 77

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Kız	1152	4.12	1128.17	424318.000	.000*
	Erkek	920	3.86	921.72		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Kız	1152	3.99	1097.25	459931.000	.000*
	Erkek	920	3.80	960.43		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Kız	1152	4.22	1140.90	409653.500	.000*
	Erkek	920	3.90	905.78		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Kız	1152	4.07	1119.37	434452.500	.000*
	Erkek	920	3.80	932.73		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Kız	1152	4.07	1119.03	434847.500	.000*
	Erkek	920	3.79	933.16		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Kız	1152	4.24	1121.55	431946.500	.000*
	Erkek	920	3.98	930.01		
	Toplam	2072	4.12			

*p<.05

Tablo 77 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U= 424318.000$, $p< .05$). Kız öğrencilerin ($\bar{x}=4.12$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, erkek öğrencilere ($\bar{x}=3.86$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin cinsiyetine göre tüm boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda kız öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=4.22$ en üst düzey, $\bar{x}=4.07$ üst düzey,

$\bar{x}=4.07$ üst düzey, $\bar{x}=4.24$ en üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, erkek öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.80$ üst düzey, $\bar{x}=3.90$ üst düzey, $\bar{x}=3.80$ üst düzey, $\bar{x}=3.79$ üst düzey, $\bar{x}=3.98$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yaşlarına göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 78’de sunulmuştur.

Tablo 78

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yaşlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	17	1015	4.07	1081.30	18.716	.000*	19-17 19-18 18-17
	18	980	3.95	1007.64			
	19	77	3.65	813.27			
	Toplam	2072	4.00				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	17	1015	3.96	1066.27	11.051	.004*	19-17 19-18
	18	980	3.88	1020.52			
	19	77	3.54	847.40			
	Toplam	2072	3.91				
2. Velinin Katkısı	17	1015	4.16	1083.47	16.529	.000*	19-17 18-17
	18	980	4.02	1001.59			
	19	77	3.74	861.54			
	Toplam	2072	4.08				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	17	1015	4.02	1081.47	14.853	.001*	19-17 18-17
	18	980	3.89	1002.80			
	19	77	3.68	872.58			
	Toplam	2072	3.95				
4. Okulun Nitelikleri	17	1015	4.02	1079.39	19.892	.000*	19-17 19-18 18-17
	18	980	3.90	1011.10			
	19	77	3.52	794.35			
	Toplam	2072	3.95				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	17	1015	4.19	1071.16	13.661	.001*	19-17 19-18
	18	980	4.08	1016.51			
	19	77	3.80	834.06			
	Toplam	2072	4.12				

* $p < .05$

Tablo 78 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = 18.716$, $p < .05$]. Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda 17 yaşında ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) ve 18 yaşında ($\bar{x}=3.95$ üst düzey) olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, 19 yaşında olan ($\bar{x}=3.65$ üst düzey) öğrencilere göre daha

yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Tüm alt boyutlarda 17 yaşında (sırayla $\bar{x}=3.96$ üst düzey, $\bar{x}=4.16$ üst düzey, $\bar{x}=4.02$ üst düzey, $\bar{x}=4.02$ üst düzey, $\bar{x}=4.19$ üst düzey) ve 18 yaşında (sırayla $\bar{x}=3.88$ üst düzey, $\bar{x}=4.02$ üst düzey, $\bar{x}=3.89$ üst düzey, $\bar{x}=3.90$ üst düzey, $\bar{x}=4.08$ üst düzey) olan öğrencilerin 19 yaşında olan (sırayla $\bar{x}=3.54$ üst düzey, $\bar{x}=3.74$ üst düzey, $\bar{x}=3.68$ üst düzey, $\bar{x}=3.95$ üst düzey, $\bar{x}=3.80$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu, algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yaşlarının öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının alanlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının alanlarına göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 79'da sunulmuştur.

Tablo 79 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, alanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(21)} = 181.009$, $p < .05$]. Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda sayısal ($\bar{x}=4.16$ üst düzey) alanda olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, mobilya ($\bar{x}=3.38$ orta düzey), büro yönetimi ($\bar{x}=3.36$ orta düzey) ve metal teknolojileri ($\bar{x}=3.17$ orta düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; sözel ($\bar{x}=4.20$ üst düzey) ve eşit ağırlık ($\bar{x}=4.11$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, metal teknolojileri ($\bar{x}=3.17$ orta düzey) ve mobilya ($\bar{x}=3.38$ orta düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; benzer şekilde çocuk gelişimi ($\bar{x}=3.94$ üst düzey) alanında olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, metal teknolojisi alanında olan ($\bar{x}=3.17$ orta düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 79

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Alanına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Alan	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark				
Gelecek Beklentileri	Sayısal	1015	4.16	1152.26	181.009	.000*	Metal-EA Metal-Sayısal Metal-Sözel Metal-Çocuk Gelişimi Mobilya-EA Mobilya-Sayısal Mobilya-Sözel Büro Y.-Sayısal				
	Sözel	54	4.20	1185.40							
	Dil	30	3.88	963.17							
	Eşit Ağırlık	328	4.11	1100.99							
	Bilişim Teknolojileri	105	3.75	837.99							
	Büro Yönetimi	17	3.36	606.00							
	Çocuk Gelişimi	79	3.94	983.58							
	Ebe Yardımcılığı	7	3.34	1252.21							
	Elektrik Elektronik	33	3.60	720.86							
	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	4	3.79	759.50							
	Gıda Teknolojisi	29	3.51	726.34							
	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	3.85	970.13							
	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.75	858.24							
	Makine Teknolojisi	80	3.44	658.21							
	Metal Teknolojisi	26	3.17	481.12							
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	3.38	601.11							
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	3.92	1017.00							
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.47	582.83							
	1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Sayısal	1015	4.11				1150.41	158.165	.000*	Metal-EA Metal-Sayısal Metal-Sözel
		Sözel	54	4.14				1186.01			
Dil		30	3.72	954.30							
Eşit Ağırlık		328	4.02	1098.21							
Bilişim Teknolojileri		105	3.57	814.43							
Büro Yönetimi		17	3.26	618.06							
Çocuk Gelişimi		79	3.69	876.01							
Ebe Yardımcılığı		7	4.34	1282.71							
Elektrik Elektronik		33	3.66	848.62							
Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri		4	3.55	665.88							
Gıda Teknolojisi		29	3.48	826.28							
Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık		24	3.57	858.50							
Güzellik ve Cilt Bakımı		19	3.60	831.42							
Makine Teknolojisi		80	3.39	745.55							
Metal Teknolojisi		26	3.21	600.96							
Mobilya ve İç Mekan Tasarımı		32	3.20	665.95							
Moda Tasarım Teknolojisi		41	3.74	1007.65							
Motorlu Araçlar Teknolojisi		6	3.47	709.08							
Sağlık Bakım Teknisyeni		90	3.62	926.36							
Sanat ve Tasarım		11	2.89	549.73							
Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	3.37	615.73								
Kimya Teknolojisi	29	3.52	767.93								
2. Velinin Katkısı	Sayısal	1015	4.22	1127.63	159.467	.000*	Metal-Çocuk Gelişimi Metal-Sağlık BT. Metal-EA Metal-Sayısal Metal-Sözel Mobilya-EA				
	Sözel	54	4.42	1254.00							
	Dil	30	3.93	951.65							
	Eşit Ağırlık	328	4.19	1112.79							
	Bilişim Teknolojileri	105	3.83	858.74							
	Büro Yönetimi	17	3.52	743.68							
	Çocuk Gelişimi	79	4.04	1000.59							
	Toplam	2072	3.91								
	Sayısal	1015	4.22	1127.63							
	Sözel	54	4.42	1254.00							

	Ebe Yardımcılığı	7	4.46	1280.14			Mobilya-Sayısal
	Elektrik Elektronik	33	3.64	692.94			Mobilya-Sözel
	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	4	3.60	588.38			Makine-Çocuk Gelişimi
	Gıda Teknolojisi	29	3.66	814.09			Makine-Sağlık
	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	3.88	955.23			BT. Makine-EA
	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.83	925.16			Makine-Sayısal
	Makine Teknolojisi	80	3.45	648.10			Makine-Sözel
	Metal Teknolojisi	26	3.22	479.54			
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	3.43	613.94			
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	4.00	1014.27			
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.40	504.33			
	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	4.02	1007.47			
	Sanat ve Tasarım	11	3.60	697.45			
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	3.69	725.35			
	Kimya Teknolojisi	29	3.82	873.31			
	Toplam	2072	4.08				
	Sayısal	1015	4.07	1111.66			
	Sözel	54	4.11	1153.42			
	Dil	30	3.91	1018.65			
	Eşit Ağırlık	328	4.02	1070.85			
	Bilişim Teknolojileri	105	3.81	923.66			
	Büro Yönetimi	17	3.52	765.41			
	Çocuk Gelişimi	79	4.06	1110.92			Metal-Çocuk Gelişimi
	Ebe Yardımcılığı	7	4.34	1231.43			Metal-EA.
	Elektrik Elektronik	33	3.59	784.70			Metal-Sayısal
	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	4	4.20	1184.63			Metal-Sözel
	Gıda Teknolojisi	29	3.45	782.50			Mobilya-EA
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	3.85	1022.17	104.450	.000*	Mobilya-Sayısal
	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.78	917.29			Mobilya-Sözel
	Makine Teknolojisi	80	3.46	730.55			Mobilya-Çocuk Gelişimi
	Metal Teknolojisi	26	3.14	570.08			Makine-Çocuk Gelişimi
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	3.35	650.02			Makine-EA.
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	3.96	1083.32			Makine-Sayısal
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.53	688.08			Makine-Sözel
	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	3.77	960.32			
	Sanat ve Tasarım	11	3.29	587.41			
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	3.97	986.85			
	Kimya Teknolojisi	29	3.63	869.43			
	Toplam	2072	3.95				
	Sayısal	1015	4.12	1142.00			
	Sözel	54	4.07	1127.04			
	Dil	30	3.80	960.72			
	Eşit Ağırlık	328	4.08	1112.20			
	Bilişim Teknolojileri	105	3.69	860.40			
	Büro Yönetimi	17	3.07	530.91			
	Çocuk Gelişimi	79	3.92	1000.60			
	Ebe Yardımcılığı	7	4.23	1141.71			Metal-EA.
	Elektrik Elektronik	33	3.45	702.62			Metal-Sayısal
	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	4	3.70	743.75	167.514	.000*	Metal-Sözel
4. Okulun Nitelikleri	Gıda Teknolojisi	29	3.33	707.40			Büro Y.-EA.
	Grafik Tasarım ve Fotoğrafçılık	24	3.98	1085.08			Mobilya-EA.
	Güzellik ve Cilt Bakımı	19	3.70	899.61			Mobilya-Sayısal
	Makine Teknolojisi	80	3.33	665.71			
	Metal Teknolojisi	26	3.08	530.75			
	Mobilya ve İç Mekan Tasarımı	32	3.30	646.78			
	Moda Tasarım Teknolojisi	41	4.00	1053.74			
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	6	3.37	578.58			

	Sağlık Bakım Teknisyeni	90	3.69	926.41			
	Sanat ve Tasarım	11	2.95	531.27			
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	13	3.89	901.73			
	Kimya Teknolojisi	29	3.51	773.55			
	Toplam	2072	3.95				
	Sayısal	1015	4.31	1151.50			
	Sözel	54	4.25	1140.00			
	Dil	30	4.04	989.82			
	Eşit Ağırlık	328	4.22	1093.43			
	Bilişim Teknolojileri	105	3.84	851.63			
	Büro Yönetimi	17	3.43	643.18			
	Çocuk Gelişimi	79	3.99	957.20			
	Ebe Yardımcılığı	7	4.31	1078.93			
	Elektrik Elektronik	33	3.65	684.53			Metal-Sağlık BT.
	Endüstriyel Otomasyon	4	3.90	812.00			Metal-EA.
	Teknolojileri						Metal-Sayısal
5.	Gıda Teknolojisi	29	3.61	796.29			Metal-Sözel
Öğrencilerin	Grafik Tasarım ve	24	3.95	1013.77	165.499	.000*	Elektrik-
Bireysel	Fotoğrafçılık	19	3.82	820.92			Elektronik-
Özelliklerinin	Güzellik ve Cilt Bakımı	80	3.57	695.28			Sayısal
Etkisi	Makine Teknolojisi	26	3.18	466.50			Elektrik-
	Metal Teknolojisi	32	3.64	695.66			Elektronik-EA
	Mobilya ve İç Mekan	41	3.90	922.77			
	Tasarımı	6	3.57	601.42			
	Moda Tasarım Teknolojisi	90	3.99	958.30			
	Motorlu Araçlar Teknolojisi	11	3.33	564.55			
	Sağlık Bakım Teknisyeni	13	3.66	716.04			
	Sanat ve Tasarım	29	3.81	805.34			
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	2072	4.12				
	Kimya Teknolojisi						
	Toplam						

* $p < .05$

Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, alanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda sözel ($\bar{x}=4.14$ üst düzey), sayısal ($\bar{x}=4.11$ üst düzey) ve eşit ağırlık ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin metal teknolojisini ($\bar{x}=3.21$ orta düzey) alanında olan öğrencilere göre algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Velinin katkısı boyutunda sözel ($\bar{x}=4.42$ en üst düzey), sayısal ($\bar{x}=4.22$ en üst düzey) ve eşit ağırlık ($\bar{x}=4.19$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojisini ($\bar{x}=3.22$ orta düzey), makine teknolojisi ($\bar{x}=3.45$ üst düzey) ve mobilya ($\bar{x}=3.43$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilere göre; çocuk gelişimi ($\bar{x}=4.04$ üst düzey) ve bilişim teknolojileri ($\bar{x}=3.83$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojisi ($\bar{x}=3.22$ orta düzey) ve makine teknolojisi ($\bar{x}=3.45$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda; sözel ($\bar{x}=4.11$ üst düzey), sayısal ($\bar{x}=4.07$ üst düzey), eşit ağırlık ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) ve çocuk gelişimi ($\bar{x}=4.06$ üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojisi ($\bar{x}=3.14$ orta düzey), makine teknolojisi ($\bar{x}=3.46$ üst düzey) ve mobilya

(\bar{x} =3.35 orta düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Okulun nitelikleri boyutunda, sayısal (\bar{x} =4.12 üst düzey) ve eşit ağırlık (\bar{x} =4.08 üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, mobilya (\bar{x} =3.30 orta düzey), büro yönetimi (\bar{x} =3.07 orta düzey) ve metal teknolojileri (\bar{x} =3.08 orta düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; sözel alanda (\bar{x} =4.07 üst düzey) olan öğrencilerin algılarının metal teknolojileri (\bar{x} =3.08 orta düzey) alanında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda, sayısal (\bar{x} =4.31 en üst düzey) ve eşit ağırlık (\bar{x} =4.22 en üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, elektrik elektronik (\bar{x} =3.65 üst düzey) ve metal teknolojileri (\bar{x} =3.18 orta düzey) alanlarında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu; sözel (\bar{x} =4.25 en üst düzey) ve sağlık bakım teknisyenliği (\bar{x} =3.99 üst düzey) alanlarında olan öğrencilerin algılarının, metal teknolojileri (\bar{x} =3.18 orta düzey) alanında olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin alanlarının öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın öz-üvey olma durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının annenin öz-üvey olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 80'de sunulmuştur.

Tablo 80 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, annenin öz-üvey olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($U= 3898.500, p> .05$). Annenin öz-üvey olma durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini yordayan bir etken olmadığı söylenebilir. Öğrencilerin annelerinin öz-üvey olma durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 80

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Öz	2068	4.00	1036.61	3898.500	.842
	Üvey	4	4.03	977.13		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öz	2068	3.91	1036.12	3352.500	.509
	Üvey	4	4.30	1232.38		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Öz	2068	4.08	1036.42	3963.500	.884
	Üvey	4	4.20	1079.63		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öz	2068	3.95	1036.63	3866.500	.820
	Üvey	4	3.90	969.13		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Öz	2068	3.95	1037.01	3086.000	.376
	Üvey	4	3.70	774.00		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öz	2068	4.12	1036.84	3441.500	.556
	Üvey	4	4.05	862.88		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere yönelik kendi algılarının babanın öz-üvey olma durumuna göre Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 81’de sunulmuştur.

Tablo 81 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının babanın öz-üvey olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U = 4072.500$, $p > .05$). Babanın öz-üvey olma durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini yordayan bir etken olmadığı söylenebilir. Öğrencilerin babalarının öz-üvey olma durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 81

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Öz-Üvey Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Baba	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Öz	2066	4.00	1037.53	4072.500	.146
	Üvey	6	3.49	682.25		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Öz	2066	3.91	1037.02	5123.000	.460
	Üvey	6	3.70	857.33		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Öz	2066	4.08	1037.71	3690.500	.083
	Üvey	6	3.50	618.58		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Öz	2066	3.95	1037.64	3850.000	.106
	Üvey	6	3.33	645.17		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Öz	2066	3.95	1037.38	4379.500	.211
	Üvey	6	3.47	733.42		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Öz	2066	4.12	1037.67	3782.500	.095
	Üvey	6	3.47	633.92		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın hayatta olma durumuna göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının annenin hayatta olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 82’de sunulmuştur.

Tablo 82 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının, annenin hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U = 17210.000$, $p > .05$). Başka bir deyişle, annesi hayatta olan ve olmayan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörler konusunda görüşleri benzerdir. Öğrencilerin annelerinin hayatta olma durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Tablo 82

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Sağ	2055	4.00	1036.63	17210.000	.916
	Ölü	17	3.86	1021.35		
	Toplam	2072	4.12			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Sağ	2055	3.91	1036.46	17378.000	.971
	Ölü	17	3.80	1041.76		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Sağ	2055	4.08	1037.65	15096.000	.329
	Ölü	17	3.71	897.00		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Sağ	2055	3.95	1036.04	16520.000	.697
	Ölü	17	4.02	1092.24		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Sağ	2055	3.95	1037.16	16111.500	.578
	Ölü	17	3.74	956.74		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Sağ	2055	4.12	1036.29	17026.500	.856
	Ölü	17	4.05	1062.44		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının babanın hayatta olma durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 83'te sunulmuştur.

Tablo 83 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U = 30138.000$, $p < .05$). Babanın hayatta olma durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini yordayan bir faktör olduğu söylenebilir. Babası hayatta olan öğrencilerin ($\bar{x} = 4.12$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babası hayatta olmayan öğrencilere ($\bar{x} = 3.58$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, okul yöneticileri ve yönetim biçimi ($U = 33332.000$, $p > .05$), velinin katkısı ($U = 31681.000$, $p > .05$), öğretmen kaynaklı etkenler ($U = 32835.000$, $p > .05$) boyutlarında babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Tablo 83

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Hayatta Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Baba	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Sağ	2034	4.01	1040.68	30138.000	.020*
	Ölü	38	3.58	812.61		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Sağ	2034	3.91	1039.11	33332.000	.143
	Ölü	38	3.65	896.66		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Sağ	2034	4.08	1039.92	31681.500	.054
	Ölü	38	3.78	853.22		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Sağ	2034	3.95	1039.36	32835.500	.109
	Ölü	38	3.73	883.59		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Sağ	2034	3.95	1041.56	28360.000	.005*
	Ölü	38	3.57	765.82		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Sağ	2034	4.13	1041.63	28208.000	.004*
	Ölü	38	3.69	761.82		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Okulun nitelikleri boyutunda ($U = 28360.000$, $p < .05$) ise öğrencilerin algılarının, babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, babası hayatta olan öğrencilerin ($\bar{x} = 3.95$ üst düzey) algılarının, babası hayatta olmayan öğrencilere ($\bar{x} = 3.57$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda ($U = 28208.000$, $p < .05$) ise öğrencilerin algılarının babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, babası hayatta olan öğrencilerin ($\bar{x} = 4.13$ üst düzey) algılarının, babası hayatta olmayan öğrencilere ($\bar{x} = 3.69$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin babalarının hayatta olma durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın beraber olma durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın beraber olma durumuna göre karşılaştırılması için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 84'te sunulmuştur.

Tablo 84

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Anne-Babanın Beraber Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne-Baba	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Beraber	1913	4.01	1039.34	146651.000	.453
	Ayrı	159	3.91	1002.33		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Beraber	1913	3.91	1036.86	151392.000	.923
	Ayrı	159	3.88	1032.15		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Beraber	1913	4.09	1041.25	143003.500	.205
	Ayrı	159	3.95	979.39		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Beraber	1913	3.95	1038.85	147589.500	.532
	Ayrı	159	3.89	1008.24		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Beraber	1913	3.96	1040.67	144099.500	.267
	Ayrı	159	3.85	986.29		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Beraber	1913	4.13	1041.09	143294.000	.219
	Ayrı	159	3.98	981.22		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 84 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, anne babanın beraber olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir ($U = 146651.000$, $p > .05$).

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının anne-babanın eğitim durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının annenin eğitim durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 85'te sunulmuştur.

Tablo 85

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Annenin Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Anne Eğt. Dur.	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	Okuryazar Değil	60	3.56	757.31	36.088	.000*	Okuryazar D.-Lise Okuryazar D.-Lisans Okuryazar D.- Önlisans Ortaokul-Lisans İlkokul-Lisans
	İlkokul	672	3.97	1000.10			
	Ortaokul	510	3.93	991.88			
	Lise	529	4.06	1083.92			
	Önlisans	51	4.11	1124.86			
	Lisans	220	4.19	1175.72			
	Lisansüstü	30	4.14	1161.22			
	Toplam	2072	4.00				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Okuryazar Değil	60	3.93	769.00	45.284	.000*	Okuryazar D.-Lise Okuryazar D.-Lisans Ortaokul-Lise Ortaokul-Lisans İlkokul-Lisans
	İlkokul	672	3.86	999.66			
	Ortaokul	510	3.78	971.47			
	Lise	529	4.02	1098.23			
	Önlisans	51	3.96	1056.67			
	Lisans	220	4.18	1205.18			
	Lisansüstü	30	4.12	1142.45			
	Toplam	2072	3.91				
2. Velinin Katkısı	Okuryazar Değil	60	3.59	740.47	35.590	.000*	Okuryazar D.-Lise Okuryazar D.-Lisans Okuryazar D. İlkokul Okuryazar D.- Ortaokul Okuryazar Değil- Önlisans İlkokul-Lisans Ortaokul-Lisans
	İlkokul	672	4.04	994.88			
	Ortaokul	510	4.02	1009.40			
	Lise	529	4.13	1083.00			
	Önlisans	51	4.17	1093.83			
	Lisans	220	4.27	1176.45			
	Lisansüstü	30	4.03	1077.90			
	Toplam	2072	4.08				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Okuryazar Değil	60	3.63	842.30	11.227	.082	-
	İlkokul	672	3.96	1028.97			
	Ortaokul	510	3.93	1027.23			
	Lise	529	3.95	1043.07			
	Önlisans	51	4.12	1163.83			
	Lisans	220	4.00	1071.02			
	Lisansüstü	30	4.15	1165.62			
	Toplam	2072	3.95				
4. Okulun Nitelikleri	Okuryazar Değil	60	3.58	830.64	29.922	.000*	İlkokul-Lisans Ortaokul-Lisans Okuryazar D.-Lise Okuryazar D.-Lisans
	İlkokul	672	3.91	1001.57			
	Ortaokul	510	3.87	988.31			
	Lise	529	4.00	1077.05			
	Önlisans	51	4.09	1129.63			
	Lisans	220	4.16	1170.68			
	Lisansüstü	30	4.19	1192.60			
	Toplam	2072	3.95				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Okuryazar Değil	60	3.61	740.98	40.423	.000*	Okuryazar D.-Lise Okuryazar D.-Lisans Okuryazar D.-İlkokul Okuryazar D.-Ortaokul Okuryazar D.-Önlisans Ortaokul-Lisans İlkokul-Lisans
	İlkokul	672	4.07	989.05			
	Ortaokul	510	4.05	1002.40			
	Lise	529	4.20	1092.33			
	Önlisans	51	4.22	1120.68			
	Lisans	220	4.34	1182.95			
	Lisansüstü	30	4.19	1068.52			
	Toplam	2072	4.12				

*p<.05

Tablo 85 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, annenin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(6)} = 36.088, p < .05$]. Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonucunda annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.19$ üst düzey), önlisans mezunu ($\bar{x}=4.11$ üst düzey), lise mezunu ($\bar{x}=4.06$ üst düzey) olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, annesi okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.56$ üst düzey) öğrencilere göre; annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.19$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi ilkokul mezunu ($\bar{x}=3.97$ üst düzey) ve ortaokul mezunu ($\bar{x}=3.93$ üst düzey) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(6)} = 45.284, p < .05$], velinin katkısı [$\chi^2_{(6)} = 35.590, p < .05$], okulun nitelikleri [$\chi^2_{(6)} = 29.922, p < .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(6)} = 40.423, p < .05$] boyutlarında öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, annenin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.18$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi ilkokul mezunu ($\bar{x}=3.86$ üst düzey), ortaokul mezunu ($\bar{x}=3.78$ üst düzey) ve okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.93$ üst düzey) öğrencilere göre; annesi lise mezunu ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi ortaokul mezunu ($\bar{x}=3.78$ üst düzey) ve okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.93$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Benzer şekilde, velinin katkısı boyutunda annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.27$ en üst düzey), ilkokul mezunu ($\bar{x}=4.04$ üst düzey), ortaokul mezunu ($\bar{x}=4.02$ üst düzey), lise mezunu ($\bar{x}=4.13$ üst düzey) ve önlisans mezunu ($\bar{x}=4.17$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.59$ üst düzey) öğrencilere göre; annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.27$ en üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi ilkokul mezunu ($\bar{x}=4.04$ üst düzey) ve ortaokul mezunu ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Okulun nitelikleri boyutunda, annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.16$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi ilkokul mezunu ($\bar{x}=3.91$ üst düzey), ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=3.87$ üst düzey) ve annesi okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.58$ üst düzey) öğrencilere göre; annesi lise mezunu ($\bar{x}=4.00$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.58$ üst düzey) öğrencilere

göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda, annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.34$ en üst düzey), ilkokul mezunu ($\bar{x}=4.07$ üst düzey), ortaokul mezunu ($\bar{x}=4.05$ üst düzey), lise mezunu ($\bar{x}=4.20$ üst düzey) ve önlisans mezunu ($\bar{x}=4.22$ en üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi okuryazar olmayan ($\bar{x}=3.61$ üst düzey) öğrencilere göre; annesi lisans mezunu ($\bar{x}=4.34$ en üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, annesi ilkokul mezunu ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) ve ortaokul mezunu ($\bar{x}=4.05$ üst düzey) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda [$\chi^2_{(6)} = 11.227, p<.05$] ise öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin benzer olduğu, bu boyutta öğrencilerin annenin eğitimin durumuna göre gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının babanın eğitim durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 86'da sunulmuştur.

Tablo 86 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babanın eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(6)} = 42.335, p<.05$]. Mann Whitney U Testi yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda babası lisans mezunu ($\bar{x}=4.20$ üst düzey) ve lise mezunu ($\bar{x}=4.05$ üst düzey) olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babası ilkokul mezunu olan ($\bar{x}=3.88$ üst düzey) ve ortaokul mezunu olan ($\bar{x}=3.86$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(6)} = 47.708, p<.05$], velinin katkısı [$\chi^2_{(6)} = 36.213, p<.05$], okulun nitelikleri [$\chi^2_{(6)} = 37.701, p<.05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(6)} = 52.289, p<.05$] boyutlarında öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babanın eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi, velinin katkısı, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutlarında, babası lisans mezunu (sırayla $\bar{x}=4.15$ üst düzey, $\bar{x}=4.26$ en üst düzey, $\bar{x}=4.37$ en üst düzey) ve lise mezunu (sırayla $\bar{x}=3.96$ üst düzey, $\bar{x}=4.15$ üst düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey) olan öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, babası

ilkokul mezunu olan (sırayla $\bar{x}=3.74$ üst düzey, $\bar{x}=3.96$ üst düzey, $\bar{x}=3.99$ üst düzey) ve ortaokul mezunu olan (sırayla $\bar{x}=3.76$ üst düzey, $\bar{x}=3.95$ üst düzey, $\bar{x}=3.96$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 86

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Baba Eğt. Dur.	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	Okuryazar Değil	16	3.93	979.69	42.335	.000*	İlkokul-Lise İlkokul-Lisans Ortaokul-Lise Ortaokul-Lisans
	İlkokul	457	3.88	947.34			
	Ortaokul	456	3.86	951.36			
	Lise	604	4.05	1073.46			
	Önlisans	82	4.12	1099.35			
	Lisans	395	4.20	1169.54			
	Lisansüstü	62	3.96	1043.76			
Toplam	2072	4.00					
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Okuryazar Değil	16	3.84	970.28	47.708	.000*	İlkokul-Lise İlkokul-Lisans. Ortaokul-Lise Ortaokul-Lisans
	İlkokul	457	3.74	931.60			
	Ortaokul	456	3.76	959.33			
	Lise	604	3.96	1072.15			
	Önlisans	82	4.07	1109.73			
	Lisans	395	4.15	1177.09			
	Lisansüstü	62	3.93	1054.57			
Toplam	2072	3.91					
2. Velinin Katkısı	Okuryazar Değil	16	4.06	1030.56	36.213	.000*	İlkokul-Lise İlkokul-Lisans Ortaokul-Lise Ortaokul-Lisans
	İlkokul	457	3.96	952.27			
	Ortaokul	456	3.95	961.06			
	Lise	604	4.15	1085.60			
	Önlisans	82	4.18	1093.43			
	Lisans	395	4.26	1146.35			
	Lisansüstü	62	3.84	960.21			
Toplam	2072	4.08					
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Okuryazar Değil	16	3.97	1051.78	10.975	.089	-
	İlkokul	457	3.90	996.65			
	Ortaokul	456	3.85	982.94			
	Lise	604	3.99	1064.82			
	Önlisans	82	4.06	1077.95			
	Lisans	395	4.03	1091.72			
	Lisansüstü	62	3.95	1037.76			
Toplam	2072	3.95					
4. Okulun Nitelikleri	Okuryazar Değil	16	3.97	1003.34	37.701	.000*	Ortaokul-Lisans İlkokul-Lisans
	İlkokul	457	3.83	960.29			
	Ortaokul	456	3.80	954.97			
	Lise	604	3.98	1058.91			
	Önlisans	82	4.07	1090.58			
	Lisans	395	4.17	1169.42			
	Lisansüstü	62	4.00	1069.78			
Toplam	2072	3.95					
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Okuryazar Değil	16	3.82	844.22	52.289	.000*	İlkokul-Lise İlkokul-Lisans Ortaokul-Lise Ortaokul-Lisans
	İlkokul	457	3.99	948.81			
	Ortaokul	456	3.96	939.54			
	Lise	604	4.18	1076.26			
	Önlisans	82	4.23	1098.72			
	Lisans	395	4.37	1183.88			
	Lisansüstü	62	4.07	1037.08			
Toplam	2072	4.12					

*p<.05

Okulun nitelikleri boyutunda babası lisans mezunu ($\bar{x}=4.17$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, babası ilkokul mezunu ($\bar{x}=3.83$ üst düzey) ve ortaokul mezunu ($\bar{x}=3.80$ üst düzey) olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda [$\chi^2_{(6)} = 10.975, p>.05$] ise öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin görüşlerinin benzer olduğu, bu boyutlarda öğrencilerin annenin eğitimin durumuna göre gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının ailenin sosyoekonomik durumuna göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının ailenin sosyoekonomik durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 87’de sunulmuştur.

Tablo 87

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Ailenin Sosyoekonomik Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	SES	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	Yüksek	107	3.82	949.92	9.694	.008*	Düşük-Orta
	Orta	1846	4.03	1050.49			
	Düşük	119	3.77	897.41			
	Toplam	2072	4.00				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	107	3.70	956.23	6.385	.041*	Düşük-Orta
	Orta	1846	3.93	1047.95			
	Düşük	119	3.70	931.03			
	Toplam	2072	3.91				
2. Velinin Katkısı	Yüksek	107	4.05	1061.38	9.295	.010*	Düşük-Orta
	Orta	1846	4.10	1045.37			
	Düşük	119	3.79	876.54			
	Toplam	2072	4.08				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	107	3.72	927.17	9.771	.008*	Düşük-Orta
	Orta	1846	3.98	1050.74			
	Düşük	119	3.73	913.86			
	Toplam	2072	3.95				
4. Okulun Nitelikleri	Yüksek	107	3.64	909.88	8.930	.012*	Yüksek-Orta
	Orta	1846	3.98	1050.02			
	Düşük	119	3.75	940.55			
	Toplam	2072	3.95				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	107	3.97	985.75	8.099	.017*	Düşük-Orta
	Orta	1846	4.14	1048.38			
	Düşük	119	3.90	897.79			
	Toplam	2072	4.12				

* $p<.05$

Tablo 87 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, ailenin sosyoekonomik durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = 9.694, p < .05$]. Mann-Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda ailesinin sosyoekonomik durumu orta olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.03$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, ailesinin sosyoekonomik durumu düşük olan ($\bar{x}=3.77$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, ailenin sosyoekonomik durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(2)} = 6.385, p < .05$], velinin katkısı [$\chi^2_{(2)} = 9.295, p < .05$], öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(2)} = 9.771, p < .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin [$\chi^2_{(2)} = 8.099, p < .05$] etkisi boyutlarında ailesinin sosyoekonomik durumu orta olan (sırasıyla $\bar{x}=3.93$ üst düzey, $\bar{x}=4.10$ üst düzey, $\bar{x}=3.98$ üst düzey, $\bar{x}=4.14$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, ailesinin sosyoekonomik durumu düşük olan (sırasıyla $\bar{x}=3.70$ üst düzey, $\bar{x}=3.73$ üst düzey, $\bar{x}=3.79$ orta düzey, $\bar{x}=3.90$ orta düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Okulun nitelikleri boyutunda [$\chi^2_{(2)} = 8.930, p < .05$] ise sosyoekonomik durumu orta olan öğrencilerin ($\bar{x}=3.98$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, ailesinin sosyoekonomik durumu yüksek olan ($\bar{x}=3.64$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının sınıf tekrarı durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere yönelik kendi algılarının sınıf tekrarı durumuna göre Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 88’de sunulmuştur.

Tablo 88 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, sınıf tekrarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 58421.000, p < .05$).

Tablo 88

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Sınıf Tekrarı Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Sınıf Tekrarı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	99	3.34	640.11	58421.000	.000*
	Hayır	1973	4.03	1056.39		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	99	3.21	679.59	62329.000	.000*
	Hayır	1973	3.94	1054.41		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	99	3.50	708.59	65200.000	.000*
	Hayır	1973	4.10	1052.95		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	99	3.35	695.85	63939.500	.000*
	Hayır	1973	3.98	1053.59		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	99	3.18	645.17	58921.500	.000*
	Hayır	1973	3.99	1056.14		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	99	3.45	667.41	61124.000	.000*
	Hayır	1973	4.16	1055.02		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Sınıf tekrarı yapmayan öğrencilerin ($\bar{x}=4.03$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, sınıf tekrarı yapan öğrencilere ($\bar{x}=3.34$ orta düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin tüm alt boyutlarında sınıf tekrarı durumu öğrenci algılarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda sınıf tekrarı yapmayan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.94$ üst düzey, $\bar{x}=4.10$ üst düzey, $\bar{x}=3.98$ üst düzey, $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=4.16$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, sınıf tekrarı yapan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.21$ orta düzey, $\bar{x}=3.50$ üst düzey, $\bar{x}=3.35$ orta düzey, $\bar{x}=3.18$ orta düzey, $\bar{x}=3.45$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerin sınıf tekrarı durumu, gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarını etkileyen bir faktördür.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının disiplin cezası durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere yönelik kendi algılarının disiplin cezası durumuna göre Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 89'da sunulmuştur.

Tablo 89

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Disiplin Cezası Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Disiplin Cezası	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	106	3.59	755.48	74409.500	.000*
	Hayır	1966	4.02	1051.65		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	106	3.45	754.63	74319.500	.000*
	Hayır	1966	3.93	1051.70		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	106	3.72	802.45	79389.000	.000*
	Hayır	1966	4.10	1049.12		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	106	3.53	782.51	77275.000	.000*
	Hayır	1966	3.97	1050.19		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	106	3.49	783.34	77363.000	.000*
	Hayır	1966	3.97	1050.15		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	106	3.76	814.67	80683.500	.000*
	Hayır	1966	4.14	1048.46		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 89'da göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, disiplin cezası durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U=74409.000$, $p > .05$). Disiplin cezası olmayan öğrencilerin ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, disiplin cezası olan öğrencilere ($\bar{x}=3.59$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, disiplin cezası durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, disiplin cezası olmayan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.93$ üst düzey, $\bar{x}=4.10$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey, $\bar{x}=3.97$ üst düzey, $\bar{x}=4.14$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, disiplin cezası olan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.45$ üst düzey, $\bar{x}=3.72$ üst düzey, $\bar{x}=3.53$ üst düzey, $\bar{x}=3.49$ üst düzey, $\bar{x}=3.76$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Disiplin cezası durumu gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkilidir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının okul değişikliği durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının okul değişikliği durumuna göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 90'da sunulmuştur.

Tablo 90

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Değişikliği Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Değişikliği	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	431	3.97	1008.45	341544.000	.274
	Hayır	1641	4.01	1043.87		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	431	3.85	1004.53	339856.000	.210
	Hayır	1641	3.92	1044.90		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	431	4.09	1029.01	350408.500	.768
	Hayır	1641	4.07	1038.47		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	431	3.90	1010.04	342231.500	.298
	Hayır	1641	3.96	1043.45		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	431	3.92	1013.27	343624.000	.361
	Hayır	1641	3.95	1042.60		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	431	4.08	999.88	337851.000	.148
	Hayır	1641	4.13	1046.12		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 90 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, okul değişikliği durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 341544.000$, $p > .05$). Okul değişikliği durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir. Okul değişikliği yapan ve yapmayan öğrencilerin gelecek beklentilerine ilişkin görüşleri benzerdir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devamsızlık durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının devamsızlık durumuna göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 91'de sunulmuştur.

Tablo 91

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Devamsızlık Durumuna Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Devamsızlık	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	0-5 gün	1446	4.06	1080.35	35.730	.000*	6-10/0-5 16-20/0-5
	6-10 gün	407	3.83	924.95			
	11-15 gün	114	4.05	1070.83			
	16-20 gün	63	3.73	844.68			
	21-25 gün	24	3.80	857.65			
	26-30 gün	18	3.59	728.50			
	Toplam	2072	4.00				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	0-5 gün	1446	3.98	1077.95	33.704	.000*	16-20/11-15 16-20/0-5 6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.71	932.19			
	11-15 gün	114	3.99	1077.14			
	16-20 gün	63	3.49	799.10			
	21-25 gün	24	3.71	889.65			
	26-30 gün	18	3.59	834.39			
	Toplam	2072	3.91				
2. Velinin Katkısı	0-5 gün	1446	4.13	1072.26	24.120	.000*	6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.94	945.59			
	11-15 gün	114	4.12	1061.59			
	16-20 gün	63	3.85	902.83			
	21-25 gün	24	3.82	846.94			
	26-30 gün	18	3.69	780.75			
	Toplam	2072	4.08				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	0-5 gün	1446	4.01	1075.68	26.559	.000*	6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.75	920.17			
	11-15 gün	114	3.99	1055.64			
	16-20 gün	63	3.82	948.17			
	21-25 gün	24	3.82	963.83			
	26-30 gün	18	3.57	804.14			
	Toplam	2072	3.95				
4. Okulun Nitelikleri	0-5 gün	1446	4.02	1075.97	32.269	.000*	6-10/0-5 16-20/0-5
	6-10 gün	407	3.75	935.10			
	11-15 gün	114	4.00	1083.02			
	16-20 gün	63	3.57	848.04			
	21-25 gün	24	3.73	903.60			
	26-30 gün	18	3.44	700.47			
	Toplam	2072	3.95				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	0-5 gün	1446	4.18	1073.99	27.943	.000*	6-10/0-5
	6-10 gün	407	3.98	942.26			
	11-15 gün	114	4.15	1061.38			
	16-20 gün	63	3.93	912.59			
	21-25 gün	24	3.89	842.85			
	26-30 gün	18	3.64	689.69			
	Toplam	2072	4.12				

*p<.05

Tablo 91 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, devamsızlık durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(5)} = 35.730$, $p < .05$]. Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda 0-5 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=4.06$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, 6-10 gün ($\bar{x}=3.83$ üst düzey) ve 16-20 gün ($\bar{x}=3.73$

üst düzey) devamsızlığı olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, devamsızlık durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Alt boyutlara ilişkin puanlar incelendiğinde, velinin katkısı [$\chi^2_{(5)} = 24.120, p < .05$], öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(5)} = 26.559, p < .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(5)} = 27.943, p < .05$] boyutlarında 0-5 gün devamsızlığı olan (sırayla $\bar{x}=4.13$ üst düzey, $\bar{x}=4.01$ üst düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, 6-10 gün devamsızlığı olan (sırayla $\bar{x}=3.94$ üst düzey, $\bar{x}=3.75$ üst düzey, $\bar{x}=3.98$ üst düzey) öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(5)} = 33.704, p < .05$] boyutunda; 0-5 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=3.98$ üst düzey) olan öğrencilerin algılarının, 6-10 gün ($\bar{x}=3.71$ üst düzey) ve 26-30 gün ($\bar{x}=3.59$ üst düzey) devamsızlığı olan öğrencilere göre; 11-15 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=3.99$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, 16-20 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=3.49$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Okulun nitelikleri boyutunda [$\chi^2_{(5)} = 32.269, p < .05$], 0-5 gün devamsızlığı olan ($\bar{x}=4.02$ üst düzey) öğrencilerin algılarının 6-10 gün ($\bar{x}=3.75$ üst düzey) ve 16-20 gün ($\bar{x}=3.57$ üst düzey) devamsızlığı olan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin devamsızlık durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretime devam durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretime devam durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 92'de sunulmuştur.

Tablo 92

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretime Devam Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Yükseköğretime Devam	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	1961	4.03	1060.59	61596.000	.000*
	Hayır	111	3.41	610.92		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1961	3.94	1057.44	67774.000	.000*
	Hayır	111	3.31	666.58		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	1961	4.11	1057.36	67935.500	.000*
	Hayır	111	3.51	668.03		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1961	3.98	1056.96	68715.000	.000*
	Hayır	111	3.39	675.05		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	1961	3.98	1058.28	66122.500	.000*
	Hayır	111	3.34	651.70		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1961	4.16	1060.36	62053.000	.000*
	Hayır	111	3.48	615.04		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 92'ye göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretime devam durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U = 61596.000$, $p < .05$). Yükseköğretime devam etmek isteyen öğrencilerin ($\bar{x} = 4.03$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretime devam etmeyi düşünmeyen öğrencilere ($\bar{x} = 3.41$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretime devam durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretime devam etmek isteyen öğrencilerin (sırayla $\bar{x} = 3.94$ üst düzey, $\bar{x} = 4.11$ üst düzey, $\bar{x} = 3.98$ üst düzey, $\bar{x} = 3.98$ üst düzey, $\bar{x} = 4.16$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretime devam etmek istemeyen öğrencilere (sırayla $\bar{x} = 3.31$ orta düzey, $\bar{x} = 3.51$ üst düzey, $\bar{x} = 3.39$ orta düzey, $\bar{x} = 3.34$ orta düzey, $\bar{x} = 3.48$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretime devam durumu, gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkilidir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde şehir tercihi durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 93'te sunulmuştur.

Tablo 93

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Yükseköğretimde Şehir Tercihi Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Şehir Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	1604	4.05	1074.91	313733.500	.000*
	Hayır	468	3.83	904.87		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1604	3.95	1065.07	329517.500	.000*
	Hayır	468	3.76	938.60		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	1604	4.13	1072.73	317226.500	.000*
	Hayır	468	3.90	912.33		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1604	4.00	1072.52	317562.000	.000*
	Hayır	468	3.77	913.05		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	1604	4.00	1073.30	316307.000	.000*
	Hayır	468	3.76	910.37		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1604	4.17	1073.20	316467.500	.000*
	Hayır	468	3.95	910.71		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 93'e göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U= 313733.000$, $p < .05$). Yükseköğretimde şehir tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.05$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde şehir tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.83$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde şehir tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde şehir tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.95$ üst düzey, $\bar{x}=4.13$ üst düzey, $\bar{x}=4.00$ üst düzey, $\bar{x}=4.00$ üst düzey, $\bar{x}=4.17$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen

okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde şehir tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.76$ üst düzey, $\bar{x}=3.90$ üst düzey, $\bar{x}=3.77$ üst düzey, $\bar{x}=3.76$ üst düzey, $\bar{x}=3.95$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretimde şehir tercihi durumu, gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde üniversite tercihi durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 94'te sunulmuştur.

Tablo 94

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Üniversite Tercihi Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Üniversite Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	1379	4.04	1074.27	425732.500	.000*
	Hayır	693	3.91	961.33		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1379	3.94	1064.20	439624.000	.003*
	Hayır	693	3.84	981.38		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	1379	4.12	1071.59	429441.000	.000*
	Hayır	693	3.98	966.68		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1379	3.99	1069.52	432293.500	.000*
	Hayır	693	3.86	970.80		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	1379	3.99	1068.19	434121.500	.001*
	Hayır	693	3.87	973.44		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1379	4.18	1080.53	417112.000	.000*
	Hayır	693	4.02	948.89		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 94'e göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde üniversite tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 425732.500$, $p < .05$). Yükseköğretimde üniversite tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.04$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde üniversite tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.91$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde

üniversite tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde üniversite tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.94$ üst düzey, $\bar{x}=4.12$ üst düzey, $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde üniversite tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.84$ üst düzey, $\bar{x}=3.98$ üst düzey, $\bar{x}=3.86$ üst düzey, $\bar{x}=3.87$ üst düzey, $\bar{x}=4.02$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerin yükseköğretimde üniversite tercih durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde fakülte tercihi durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 95'te sunulmuştur.

Tablo 95

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Fakülte Tercihi Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Fakülte Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	1128	4.13	1141.60	413862.000	.000*
	Hayır	944	3.84	910.91		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1128	4.05	1129.38	427648.500	.000*
	Hayır	944	3.74	925.52		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	1128	4.20	1127.83	429392.500	.000*
	Hayır	944	3.93	927.36		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1128	4.06	1116.18	442531.500	.000*
	Hayır	944	3.82	941.28		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	1128	4.08	1125.95	431519.000	.000*
	Hayır	944	3.79	929.62		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1128	4.26	1142.14	413251.500	.000*
	Hayır	944	3.95	910.27		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 95'e göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 413862.000$,

$p < .05$). Yükseköğretimde fakülte tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.13$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde fakülte tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.84$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde fakülte tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde fakülte tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=4.05$ üst düzey, $\bar{x}=4.20$ üst düzey, $\bar{x}=4.06$ üst düzey, $\bar{x}=4.08$ üst düzey, $\bar{x}=4.26$ en üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde fakülte tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.74$ üst düzey, $\bar{x}=3.93$ üst düzey, $\bar{x}=3.82$ üst düzey, $\bar{x}=3.79$ üst düzey, $\bar{x}=3.95$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretimde fakülte tercihi durumu, gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının yükseköğretimde bölüm tercihi durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 96'da sunulmuştur.

Tablo 96'ya göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir ($U= 411468.000$, $p < .05$). Yükseköğretimde bölüm tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.05$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde bölüm tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.89$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 96

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Bölüm Tercihi Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Bölüm Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	1397	4.05	1079.46	411468.000	.000*
	Hayır	675	3.89	947.58		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1397	3.95	1066.47	429618.500	.001*
	Hayır	675	3.83	974.47		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	1397	4.14	1079.61	411260.500	.000*
	Hayır	675	3.95	947.27		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1397	4.01	1082.38	407398.000	.000*
	Hayır	675	3.82	941.55		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	1397	3.99	1070.37	424177.000	.000*
	Hayır	675	3.85	966.41		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1397	4.17	1077.88	413681.000	.000*
	Hayır	675	4.02	950.86		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde bölüm tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde bölüm tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.95$ üst düzey, $\bar{x}=4.14$ üst düzey, $\bar{x}=4.01$ üst düzey, $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=4.17$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde bölüm tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.83$ üst düzey, $\bar{x}=3.95$ üst düzey, $\bar{x}=3.82$ üst düzey, $\bar{x}=3.85$ üst düzey, $\bar{x}=4.02$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerin yükseköğretimde bölüm tercihi durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının yükseköğretimde meslek tercihi durumuna göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının meslek tercihi durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 97’de sunulmuştur.

Tablo 97

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Meslek Tercihi Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Meslek Tercihi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Evet	1484	4.06	1083.37	366744.000	.000*
	Hayır	588	3.85	918.21		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Evet	1484	3.96	1074.75	379528.000	.000*
	Hayır	588	3.77	939.96		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Evet	1484	4.14	1084.86	364530.500	.000*
	Hayır	588	3.91	914.45		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Evet	1484	4.01	1080.55	370919.000	.000*
	Hayır	588	3.79	925.31		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Evet	1484	4.00	1072.80	382426.000	.000*
	Hayır	588	3.80	944.88		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Evet	1484	4.18	1081.28	369849.500	.000*
	Hayır	588	3.96	923.50		
	Toplam	2072	4.12			

* $p < .05$

Tablo 97’ye göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde meslek tercihi durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U= 366744.000$, $p < .05$). Yükseköğretimde meslek tercihi olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.06$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, yükseköğretimde meslek tercihi olmayan öğrencilere ($\bar{x}=3.85$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin yükseköğretimde meslek tercihi durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda yükseköğretimde meslek tercihi olan öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=3.96$ üst düzey, $\bar{x}=4.14$ üst düzey, $\bar{x}=4.01$ üst düzey, $\bar{x}=4.00$ üst düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının,

yükseköğretimde meslek tercihi olmayan öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.77$ üst düzey, $\bar{x}=3.91$ üst düzey, $\bar{x}=3.79$ üst düzey, $\bar{x}=3.80$ üst düzey, $\bar{x}=3.96$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Yükseköğretimde meslek tercihi durumu, gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının geleceğe yönelik umut düzeyine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının geleceğe yönelik umut düzeylerine göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 98’de sunulmuştur.

Tablo 98

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Geleceğe Yönelik Umut Düzeyine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Umut Düzeyi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	Yüksek	836	4.07	1093.18	17.560	.000*	Orta-Yüksek
	Orta	980	3.94	978.79			
	Düşük	256	4.02	1072.30			
	Toplam	2072	4.00				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	836	3.99	1088.45	18.343	.000*	Orta-Yüksek Orta-Düşük
	Orta	980	3.82	977.49			
	Düşük	256	3.96	1092.74			
	Toplam	2072	3.91				
2. Velinin Katkısı	Yüksek	836	4.13	1076.45	14.207	.001*	Orta-Yüksek Orta-Düşük
	Orta	980	4.02	985.41			
	Düşük	256	4.11	1101.60			
	Toplam	2072	4.08				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	836	4.01	1083.05	9.410	.009*	Orta-Yüksek
	Orta	980	3.91	997.33			
	Düşük	256	3.92	1034.41			
	Toplam	2072	3.95				
4. Okulun Nitelikleri	Yüksek	836	4.01	1081.70	14.237	.001*	Orta-Yüksek Orta-Düşük
	Orta	980	3.88	984.58			
	Düşük	256	4.00	1087.67			
	Toplam	2072	3.95				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	836	4.19	1094.24	15.728	.000*	Orta-Yüksek
	Orta	980	4.06	984.31			
	Düşük	256	4.12	1047.73			
	Toplam	2072	4.12				

* $p < .05$

Tablo 98 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = 17.560$, $p < .05$]. Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda Geleceğe yönelik umut

düzeyi yüksek olan öğrencilerin ($\bar{x}=4.07$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan ($\bar{x}=3.94$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin kendi algılarının geleceğe yönelik umut düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi, velinin katkısı ve okulu nitelikleri boyutlarında, geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan (sırayla $\bar{x}=3.99$ üst düzey, $\bar{x}=4.13$ üst düzey, $\bar{x}=4.01$ üst düzey) ve düşük olan (sırayla $\bar{x}=3.96$ üst düzey, $\bar{x}=4.11$ üst düzey, $\bar{x}=4.00$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan (sırayla $\bar{x}=3.82$ üst düzey, $\bar{x}=4.02$ üst düzey, $\bar{x}=3.88$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda ise geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan ($\bar{x}=4.01$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan ($\bar{x}=3.91$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda, geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan ($\bar{x}=4.19$ üst düzey) öğrencilerin algılarının, geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan ($\bar{x}=4.06$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okul türüne göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının okul türüne göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 99'da sunulmuştur.

Tablo 99 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, devam ettiği okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2_{(3)} = 132.794, p < .05$].

Tablo 99

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	MTAL	645	3.68	812.48	132.794	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.14	1127.93			
	AİHL	182	4.13	1137.77			
	FL	252	4.19	1176.46			
	Toplam	2072	4.00				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	MTAL	645	3.53	817.17	129.606	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.07	1133.45			
	AİHL	182	4.01	1092.99			
	FL	252	4.16	1175.02			
	Toplam	2072	3.91				
2. Velinin Katkısı	MTAL	645	3.77	840.04	103.708	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.21	1117.84			
	AİHL	182	4.23	1139.41			
	FL	252	4.23	1144.49			
	Toplam	2072	4.08				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	MTAL	645	3.71	891.80	58.960	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.04	1083.27			
	AİHL	182	4.10	1155.03			
	FL	252	4.11	1136.97			
	Toplam	2072	3.95				
4. Okulun Nitelikleri	MTAL	645	3.60	827.94	117.366	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.09	1121.40			
	AİHL	182	4.07	1118.32			
	FL	252	4.18	1176.69			
	Toplam	2072	3.95				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	MTAL	645	3.78	820.09	126.019	.000*	MTAL-FL MTAL-AL MTAL-AİHL
	AL	993	4.29	1138.89			
	AİHL	182	4.23	1112.20			
	FL	252	4.27	1132.28			
	Toplam	2072	4.12				

* $p < .05$

Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda Fen Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.19$ üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.14$ üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.13$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden ($\bar{x}=3.68$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, devam ettiği okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Tüm alt boyutlarda Fen Lisesine devam eden öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=4.16$ üst düzey, $\bar{x}=4.23$ en üst düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey, $\bar{x}=4.18$ üst düzey,

$\bar{x}=4.27$ en üst düzey), Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=4.07$ üst düzey, $\bar{x}=4.21$ en üst düzey, $\bar{x}=4.04$ üst düzey, $\bar{x}=4.09$ üst düzey, $\bar{x}=4.29$ en üst düzey) ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=4.01$ üst düzey, $\bar{x}=4.23$ en üst düzey, $\bar{x}=4.10$ üst düzey, $\bar{x}=4.07$ üst düzey, $\bar{x}=4.23$ en üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden (sırayla $\bar{x}=3.53$ üst düzey, $\bar{x}=3.77$ üst düzey, $\bar{x}=3.71$ üst düzey, $\bar{x}=3.60$ üst düzey, $\bar{x}=3.78$ üst düzey) öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik kendi algılarının devam ettiği okulun başarı durumuna göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kendi algılarının okulun başarısına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 100’de sunulmuştur.

Tablo 100

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Kendi Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okulun Başarısı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Yüksek	1417	4.13	1127.64	334925.000	.000*
	Düşük	655	3.72	839.34		
	Toplam	2072	4.00			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	1417	4.06	1128.27	334025.000	.000*
	Düşük	655	3.58	837.96		
	Toplam	2072	3.91			
2. Velinin Katkısı	Yüksek	1417	4.21	1121.47	343662.500	.000*
	Düşük	655	3.80	852.68		
	Toplam	2072	4.08			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	1417	4.04	1090.93	386938.500	.000*
	Düşük	655	3.76	918.75		
	Toplam	2072	3.95			
4. Okulun Nitelikleri	Yüksek	1417	4.08	1119.43	346560.000	.000*
	Düşük	655	3.65	857.10		
	Toplam	2072	3.95			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	1417	4.27	1128.26	334037.500	.000*
	Düşük	655	3.80	837.98		
	Toplam	2072	4.12			

* $p<.05$

Tablo 100’e göre, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, okulun başarı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U= 334925.000$, $p<.05$). Başarısı yüksek olan okula devam eden öğrencilerin ($\bar{x}=4.13$ üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, başarısı düşük olan okula

devam eden öğrencilere ($\bar{x}=3.72$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğrencilerin devam ettiği okulun başarı durumuna göre tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, tüm alt boyutlarda başarısı yüksek olan okula devam eden öğrencilerin (sırayla $\bar{x}=4.06$ üst düzey, $\bar{x}=4.21$ en üst düzey, $\bar{x}=4.04$ üst düzey, $\bar{x}=4.08$ üst düzey, $\bar{x}=4.27$ en üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, başarısı düşük olan okula devam eden öğrencilere (sırayla $\bar{x}=3.58$ üst düzey, $\bar{x}=3.80$ üst düzey, $\bar{x}=3.76$ üst düzey, $\bar{x}=3.65$ üst düzey, $\bar{x}=3.80$ üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerin devam ettiği okulun başarısı, gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin öğrencilerin algılarında etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının cinsiyetlerine göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 101’de sunulmuştur.

Tablo 101 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($U= 15658.000$, $p<.05$). Kadın öğretmenlerin ($\bar{x}=4.41$ en üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen etmenlere ilişkin algılarının, erkek öğretmenlere ($\bar{x}=4.24$ en üst düzey) göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 101

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Kadın	182	4.41	203.46	15658.500	.027*
	Erkek	198	4.24	178.58		
	Toplam	380	4.32			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Kadın	182	4.32	196.30	16961.500	.317
	Erkek	198	4.21	185.16		
	Toplam	380	4.26			
2. Velinin Katkısı	Kadın	182	4.46	202.48	15838.500	.037*
	Erkek	198	4.28	179.49		
	Toplam	380	4.36			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Kadın	182	4.37	204.30	15505.500	.017*
	Erkek	198	4.19	177.81		
	Toplam	380	4.28			
4. Okulun Nitelikleri	Kadın	182	4.42	204.90	15396.500	.013*
	Erkek	198	4.20	177.26		
	Toplam	380	4.30			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Kadın	182	4.48	204.33	15501.000	.016*
	Erkek	198	4.30	177.79		
	Toplam	380	4.38			

* $p < .05$

Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere ilişkin algılarının, öğretmenlerin cinsiyetine göre velinin katkısı ($U = 15838.500$, $p < .05$), öğretmen kaynaklı etkenler ($U = 15505.500$, $p < .05$), okulun nitelikleri ($U = 15396.500$, $p < .05$), öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi ($U = 15501.500$, $p < .05$) boyutlarında anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, kadın öğretmenlerin (sırayla $\bar{x} = 4.46$ en üst düzey, $\bar{x} = 4.37$ en üst düzey, $\bar{x} = 4.42$ en üst düzey, $\bar{x} = 4.48$ en üst düzey) gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarının, erkek öğretmenlere (sırayla $\bar{x} = 4.21$ en üst düzey, $\bar{x} = 4.19$ üst düzey, $\bar{x} = 4.20$ üst düzey, $\bar{x} = 4.30$ en üst düzey) göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi ($U = 16961.500$, $p < .05$) boyutunda ise kadın ve erkek öğretmenlerin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Okul yöneticileri ve yönetim biçimi boyutunda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur. Bu boyuta ilişkin puan dağılımı incelendiğinde kadın ($\bar{x} = 4.32$ en üst düzey) öğretmenlerin algılarının erkek ($\bar{x} = 4.21$ en üst düzey) öğretmenlerden daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin cinsiyetleri,

öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişkendir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının yaşa göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 102'de sunulmuştur.

Tablo 102

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Yaşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	24-29	26	4.24	181.62	.759	.859	-
	30-39	118	4.36	197.20			
	40-49	167	4.30	189.00			
	50 ve üzeri	69	4.31	186.01			
	Toplam	380	4.32				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	24-29	26	4.08	168.37	2.080	.556	-
	30-39	118	4.34	199.91			
	40-49	167	4.24	187.96			
	50 ve üzeri	69	4.25	188.91			
	Toplam	380	4.26				
2. Velinin Katkısı	24-29	26	4.29	192.96	.109	.991	-
	30-39	118	4.38	191.83			
	40-49	167	4.36	190.66			
	50 ve üzeri	69	4.37	186.91			
	Toplam	380	4.36				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	24-29	26	4.28	191.13	1.122	.772	-
	30-39	118	4.31	196.73			
	40-49	167	4.23	184.02			
	50 ve üzeri	69	4.34	195.28			
	Toplam	380	4.28				
4. Okulun Nitelikleri	24-29	26	4.23	190.58	2.057	.561	-
	30-39	118	4.36	201.86			
	40-49	167	4.29	186.22			
	50 ve üzeri	69	4.27	181.39			
	Toplam	380	4.30				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	24-29	26	4.30	174.58	2.330	.507	-
	30-39	118	4.42	197.98			
	40-49	167	4.40	193.23			
	50 ve üzeri	69	4.31	177.09			
	Toplam	380	4.38				

* $p < .05$

Tablo 102 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(3)} = .759, p < .05$]. Öğretmenlerin yaşı, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının branşlarına göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 103'te sunulmuştur.

Tablo 103 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(5)} = 10.141, p > .05$]. Başka bir deyişle öğretmenlerin öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşlerinin branşlarına göre benzer olduğu söylenebilir. Ölçeği alt boyutlarına bakıldığında, okul yöneticileri ve yönetim biçimi [$\chi^2_{(5)} = 5.828, p > .05$], velinin katkısı [$\chi^2_{(5)} = 8.607, p > .05$], öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi [$\chi^2_{(5)} = 6.197, p > .05$] boyutlarında öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ancak öğretmen kaynaklı etkenler [$\chi^2_{(5)} = 11.659, p < .05$] ve okulun nitelikleri boyutlarında [$\chi^2_{(5)} = 13.141, p < .05$]. öğretmenlerin branşlarına göre algılarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Öğretmen kaynaklı etkenler boyutunda Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda sözel kültür dersleri branşlarında olan ($\bar{x}=4.38$ en üst düzey) öğretmenlerin algılarının, sayısal kültür dersleri branşlarında olan ($\bar{x}=4.11$ üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Okulun nitelikleri boyutunda Mann Whitney U Testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar sonunda sözel kültür dersleri branşlarında olan ($\bar{x}=4.38$ en üst düzey) öğretmenlerin algılarının sayısal kültür dersleri branşlarında olan ($\bar{x}=4.14$ üst düzey) öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin branşları, öğrencilerin öğretmen kaynaklı etkenler ve okulun nitelikleri bağlamında gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişkendir.

Tablo 103

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Branşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Branş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	Meslek Dersleri	52	4.36	190.68	10.141	.071	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.21	173.57			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.50	220.50			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.18	169.83			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.38	200.80			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.47	214.37			
	Toplam	380	4.32				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Meslek Dersleri	52	4.29	189.01	5.828	.323	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.11	186.21			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.44	216.13			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.15	175.13			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.31	198.28			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.39	206.28			
	Toplam	380	4.26				
2. Velinin Katkısı	Meslek Dersleri	52	4.37	183.31	8.607	.126	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.43	196.00			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.52	209.57			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.23	173.06			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.40	199.68			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.58	219.49			
	Toplam	380	4.36				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Meslek Dersleri	52	4.30	187.57	11.659	.040*	Sayısal Kültür Dersleri-Sözel Kültür Dersleri
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.06	154.29			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.49	220.64			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.11	169.62			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.38	204.44			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.41	212.20			
	Toplam	380	4.28				
4. Okulun Nitelikleri	Meslek Dersleri	52	4.40	203.66	13.141	.022*	Sayısal Kültür Dersleri-Sözel Kültür Dersleri
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.20	167.71			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.48	210.61			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.14	165.03			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.38	205.65			
	Yabancı Dil Dersleri	41	4.45	208.56			
	Toplam	380	4.30				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Meslek Dersleri	52	4.44	196.52	6.197	.288	
	İmam Hatip Meslek Dersleri	7	4.26	173.64			
	Rehberlik ve Sosyal Etkinlik	28	4.56	213.48			
	Sayısal Kültür Dersleri	139	4.27	174.29			
	Sözel Kültür Dersleri	113	4.42	196.93			
Yabancı Dil Dersleri	41	4.50	207.27				
Toplam	380	4.38					

*p<.05

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması. Uygulama sırasında öğretmenlerin eğitim durumuna ilişkin doktora kategorisi de sunulmuş ancak araştırmaya katılan öğretmenlerden eğitim durumu doktora olan öğretmen olmadığından değerlendirmeye alınamamıştır. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının eğitim durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 104'te sunulmuştur.

Tablo 104

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Lisans	315	4.32	190.91	10109.500	.874
	Y. Lisans	65	4.29	188.53		
	Toplam	380	4.32			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Lisans	315	4.27	190.31	10179.000	.941
	Y. Lisans	65	4.24	191.40		
	Toplam	380	4.26			
2. Velinin Katkısı	Lisans	315	4.37	191.24	10004.500	.768
	Y. Lisans	65	4.33	186.92		
	Toplam	380	4.36			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Lisans	315	4.28	190.14	10124.500	.887
	Y. Lisans	65	4.26	192.24		
	Toplam	380	4.28			
4. Okulun Nitelikleri	Lisans	315	4.32	191.01	10076.500	.839
	Y. Lisans	65	4.25	188.02		
	Toplam	380	4.30			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Lisans	315	4.39	191.48	9928.500	.695
	Y. Lisans	65	4.37	185.75		
	Toplam	380	4.38			

* $p < .05$

Tablo 104'e göre öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($U = 10109.500$, $p > .05$). Öğretmenlerin eğitim durumları, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının mesleki kıdeme göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 105'te sunulmuştur.

Tablo 105

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	1-5 yıl	39	4.23	176.08	3.621	.728	-
	6-10 yıl	56	4.37	185.09			
	11-15 yıl	54	4.38	212.85			
	16-20 yıl	81	4.32	194.27			
	21-25 yıl	84	4.32	189.79			
	26-30 yıl	52	4.31	182.88			
	31 yıl ve üzeri	14	4.25	176.89			
	Toplam	380	4.32				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	1-5 yıl	39	4.15	175.13	1.614	.952	-
	6-10 yıl	56	4.34	194.61			
	11-15 yıl	54	4.30	199.37			
	16-20 yıl	81	4.26	193.99			
	21-25 yıl	84	4.27	190.88			
	26-30 yıl	52	4.24	185.93			
	31 yıl ve üzeri	14	4.19	177.18			
	Toplam	380	4.26				
2. Velinin Katkısı	1-5 yıl	39	4.21	177.31	6.471	.373	-
	6-10 yıl	56	4.38	180.35			
	11-15 yıl	54	4.47	218.27			
	16-20 yıl	81	4.41	200.38			
	21-25 yıl	84	4.31	178.83			
	26-30 yıl	52	4.38	188.06			
	31 yıl ve üzeri	14	4.31	182.68			
	Toplam	380	4.36				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	1-5 yıl	39	4.23	183.21	4.308	.635	-
	6-10 yıl	56	4.32	187.32			
	11-15 yıl	54	4.34	216.51			
	16-20 yıl	81	4.19	179.50			
	21-25 yıl	84	4.26	188.49			
	26-30 yıl	52	4.32	190.18			
	31 yıl ve üzeri	14	4.36	200.07			
	Toplam	380	4.28				
4. Okulun Nitelikleri	1-5 yıl	39	4.28	195.41	2.091	.911	-
	6-10 yıl	56	4.37	191.07			
	11-15 yıl	54	4.34	206.61			
	16-20 yıl	81	4.28	189.81			
	21-25 yıl	84	4.32	186.99			
	26-30 yıl	52	4.28	179.38			
	31 yıl ve üzeri	14	4.19	178.71			
	Toplam	380	4.31				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	1-5 yıl	39	4.25	167.42	7.250	.298	-
	6-10 yıl	56	4.41	186.05			
	11-15 yıl	54	4.45	210.50			
	16-20 yıl	81	4.43	201.40			
	21-25 yıl	84	4.42	196.27			
	26-30 yıl	52	4.30	173.73			
	31 yıl ve üzeri	14	4.20	160.04			
	Toplam	380	4.39				

* $p < .05$

Tablo 105 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(6)} = 3.621$, $p > .05$]. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 106'da sunulmuştur.

Tablo 106

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Görev Süresi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	1-5 yıl	214	4.30	187.88	6.307	.277	-
	6-10 yıl	87	4.40	206.24			
	11-15 yıl	37	4.22	173.34			
	16-20 yıl	20	4.44	206.68			
	21-25 yıl	14	4.13	142.18			
	26 yıl ve üzeri	8	4.31	212.88			
	Toplam	380	.432				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	1-5 yıl	214	4.26	188.79	3.846	.572	-
	6-10 yıl	87	4.33	200.63			
	11-15 yıl	37	4.17	179.65			
	16-20 yıl	20	4.39	211.70			
	21-25 yıl	14	4.06	150.64			
	26 yıl ve üzeri	8	4.25	193.13			
	Toplam	380	4.26				
2. Velinin Katkısı	1-5 yıl	214	4.38	194.14	6.825	.234	-
	6-10 yıl	87	4.41	197.14			
	11-15 yıl	37	4.25	168.50			
	16-20 yıl	20	4.47	192.60			
	21-25 yıl	14	4.06	132.25			
	26 yıl ve üzeri	8	4.45	219.25			
	Toplam	380	4.36				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	1-5 yıl	214	4.24	186.61	4.362	.499	-
	6-10 yıl	87	4.35	200.99			
	11-15 yıl	37	4.20	176.69			
	16-20 yıl	20	4.49	220.85			
	21-25 yıl	14	4.21	165.18			
	26 yıl ve üzeri	8	4.38	212.75			
	Toplam	380	4.28				
4. Okulun Nitelikleri	1-5 yıl	214	4.28	189.15	5.832	.323	-
	6-10 yıl	87	4.42	205.53			
	11-15 yıl	37	4.21	173.50			
	16-20 yıl	20	4.44	200.18			
	21-25 yıl	14	4.06	141.18			
	26 yıl ve üzeri	8	4.23	203.94			
	Toplam	380	4.31				

5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	1-5 yıl	214	4.36	186.24	5.350	.375	-
	6-10 yıl	87	4.51	211.08			
	11-15 yıl	37	4.29	176.77			
	16-20 yıl	20	4.43	193.28			
	21-25 yıl	14	4.29	159.18			
	26 yıl ve üzeri	8	4.25	192.13			
	Toplam	380	4.39				

* $p < .05$

Tablo 106 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, okuldaki görev sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı [$\chi^2_{(5)} = 6.307, p > .05$], öğretmenlerin görev yaptıkları süreye göre görüşlerinin benzer olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev süreleri, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının okul türüne göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 107’de sunulmuştur.

Tablo 107 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, görev yaptıkları okulu türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı, [$\chi^2_{(3)} = 3.083, p > .05$] öğretmenlerin görev yaptıkları okulun türüne göre görüşlerinin benzer olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulun türü, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Tablo 107

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	MTAL	147	4.35	187.65	3.083	.379	-
	AL	147	4.33	196.10			
	AIHL	44	4.12	167.75			
	FL	42	4.39	204.71			
	Toplam	380	4.32				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	MTAL	147	4.28	185.22	2.388	.496	-
	AL	147	4.29	198.91			
	AIHL	44	4.09	174.05			
	FL	42	4.30	196.77			
	Toplam	380	4.26				
2. Velinin Katkısı	MTAL	147	4.37	184.79	3.134	.371	-
	AL	147	4.39	199.82			
	AIHL	44	4.20	171.28			
	FL	42	4.41	197.99			
	Toplam	380	4.36				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	MTAL	147	4.31	189.82	4.811	.186	-
	AL	147	4.29	197.08			
	AIHL	44	4.04	159.00			
	FL	42	4.36	202.85			
	Toplam	380	4.28				
4. Okulun Nitelikleri	MTAL	147	4.35	193.62	1.300	.729	-
	AL	147	4.29	189.62			
	AIHL	44	4.15	174.95			
	FL	42	4.38	198.96			
	Toplam	380	4.30				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	MTAL	147	4.42	191.02	4.195	.241	-
	AL	147	4.39	194.46			
	AIHL	44	4.15	161.52			
	FL	42	4.48	205.17			
	Toplam	380	4.38				

*p<.05

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik öğretmenlerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının okulun başarısına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 108'de sunulmuştur.

Tablo 108

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Öğretmenlerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okulun Başarısı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Yüksek	218	4.34	195.78	16506.500	.276
	Düşük	162	4.29	183.39		
	Toplam	380	4.32			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	218	4.28	195.08	16659.000	.339
	Düşük	162	4.24	184.33		
	Toplam	380	4.26			
2. Velinin Katkısı	Yüksek	218	4.39	197.18	16202.500	.160
	Düşük	162	4.32	181.52		
	Toplam	380	4.36			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	218	4.30	195.35	16600.500	.311
	Düşük	162	4.25	183.97		
	Toplam	380	4.28			
4. Okulun Nitelikleri	Yüksek	218	4.31	191.18	17509.000	.886
	Düşük	162	4.30	189.58		
	Toplam	380	4.30			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	218	4.41	194.90	16699.500	.354
	Düşük	162	4.35	184.58		
	Toplam	380	4.38			

* $p < .05$

Tablo 108 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin öğretmenlerin algılarının, görev yaptıkları okulun başarısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı, ($U = 16506.500$, $p > .05$) ve öğretmenlerin görev yaptıkları okulun başarısına göre görüşlerinin benzer olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulun başarısı, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının demografik özelliklerine ve buldukları okul türlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının cinsiyetlerine göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 109'da sunulmuştur.

Tablo 109

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Cinsiyetlerine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Kadın	14	4.24	29.14	299.000	.970
	Erkek	43	4.21	28.95		
	Toplam	57	4.21			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Kadın	14	4.20	29.93	288.000	.808
	Erkek	43	4.18	28.70		
	Toplam	57	4.19			
2. Velinin Katkısı	Kadın	14	4.33	31.00	273.000	.594
	Erkek	43	4.25	28.35		
	Toplam	57	4.27			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Kadın	14	4.11	28.11	288.500	.814
	Erkek	43	4.16	29.29		
	Toplam	57	4.15			
4. Okulun Nitelikleri	Kadın	14	4.24	29.75	290.500	.843
	Erkek	43	4.16	28.76		
	Toplam	57	4.18			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Kadın	14	4.33	29.75	290.500	.843
	Erkek	43	4.26	28.76		
	Toplam	57	4.28			

* $p < .05$

Tablo 109 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, ($U = 299.000$, $p > .05$). Başka bir deyişle, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin kadın ve erkek yöneticilerin görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir. Yöneticilerin cinsiyetleri, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının yaşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının yaşlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 110'da sunulmuştur.

Tablo 110

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Yaşlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	24-39	19	4.28	30.00	342.000	.746
	40 ve üzeri	38	4.14	28.50		
	Toplam	57	4.19			
2. Velinin Katkısı	24-39	19	4.47	32.84	288.000	.204
	40 ve üzeri	38	4.19	27.08		
	Toplam	57	4.27			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	24-39	19	4.41	33.13	282.500	.178
	40 ve üzeri	38	4.02	26.93		
	Toplam	57	4.15			
4. Okulun Nitelikleri	24-39	19	4.41	33.24	280.500	.167
	40 ve üzeri	38	4.07	26.88		
	Toplam	57	4.18			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	24-39	19	4.50	32.87	287.500	.204
	40 ve üzeri	38	4.17	27.07		
	Toplam	57	4.28			

* $p < .05$

Tablo 110 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, yaşlarına göre gelecek beklentilerinin alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, ($U = 342.000$, $p > .05$). Yöneticilerin yaşları, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Gelecek Beklentileri normal dağılım gösterdiği için t-test uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 111'de verilmiştir.

Tablo 111

Gelecek Beklentileri Ölçeğinin Yaşa göre t- testi

Gelecek Beklentileri	Yaş	N	\bar{x}	ss	sd	t	p
Gelecek Beklentileri	24-39	19	4.42	,53735	55	1.447	.311
Ölçeği	40 ve üzeri	38	4.11	,82136			

* $p < .05$

Tablo 111'e göre, Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, yaşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, [$t_{(57)} = 1.447$, $p > .05$].

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının branşlarına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının branşlarına göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 112’de sunulmuştur.

Tablo 112

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Branşa Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Branş	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	Meslek Dersleri	13	4.25	27.73	5.588	.232	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.82	19.80			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.19	29.81			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.52	35.50			
	Diğer	4	4.57	37.25			
	Toplam	57	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Meslek Dersleri	13	4.11	25.00	5.556	.235	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.98	24.65			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.09	27.93			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.58	38.72			
	Diğer	4	4.55	36.63			
	Toplam	57	4.19				
2. Velinin Katkısı	Meslek Dersleri	13	4.32	29.62	6.211	.184	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.84	19.00			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.24	29.24			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.64	36.78			
	Diğer	4	4.50	33.25			
	Toplam	57	4.27				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Meslek Dersleri	13	4.25	28.69	6.379	.173	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.62	18.15			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.15	30.95			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.40	33.11			
	Diğer	4	4.60	37.63			
	Toplam	57	4.15				
4. Okulun Nitelikleri	Meslek Dersleri	13	4.20	28.65	4.005	.405	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.86	21.40			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.14	29.02			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.47	35.22			
	Diğer	4	4.50	35.00			
	Toplam	57	4.18				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Meslek Dersleri	13	4.35	28.50	6.906	.141	-
	Sayısal Kültür Dersleri	10	3.80	17.90			
	Sözel Kültür Dersleri	21	4.28	31.02			
	Yabancı Dil Dersleri	9	4.51	33.17			
	Diğer	4	4.70	38.38			
	Toplam	57	4.28				

*p<.05

Tablo 112 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, [$\chi^2_{(4)} = 13.141, p>.05$]. Ölçeğin

alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının branşlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Yöneticilerin branşları, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının eğitim durumlarına göre karşılaştırılması. Uygulama sırasında yöneticilerin eğitim durumuna ilişkin doktora kategorisi de sunulmuş ancak araştırmaya katılan yöneticilerden eğitim durumu doktora olan yönetici olmadığından değerlendirmeye alınamamıştır. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının eğitim durumlarına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 113'te sunulmuştur.

Tablo 113

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Eğitim Durumlarına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Eğitim D.	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Lisans	47	4.17	1320.50	192.500	.372
	Y. Lisans	10	4.44	332.50		
	Toplam	57	4.21			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Lisans	47	4.17	1365.50	232.500	.958
	Y. Lisans	10	4.28	287.50		
	Toplam	57	4.19			
2. Velinin Katkısı	Lisans	47	4.23	1343.50	215.500	.674
	Y. Lisans	10	4.46	309.50		
	Toplam	57	4.27			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Lisans	47	4.06	1293.50	165.500	.139
	Y. Lisans	10	4.56	359.50		
	Toplam	57	4.15			
4. Okulun Nitelikleri	Lisans	47	4.14	1342.00	214.000	.655
	Y. Lisans	10	4.36	311.00		
	Toplam	57	4.18			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Lisans	47	4.22	1303.50	175.500	.203
	Y. Lisans	10	4.54	349.50		
	Toplam	57	4.28			

* $p < .05$

Tablo 113'e göre öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, eğitim durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, ($U = 192.500$, $p > .05$). Yöneticilerin eğitim durumları, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının mesleki kıdemlerine göre karşılaştırılması.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının mesleki kıdeme göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 114'te sunulmuştur.

Tablo 114

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Mesleki Kıdeme Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Kıdem	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	6-10 yıl	9	4.63	40.17	7.535	.110	-
	11-15 yıl	9	4.23	26.89			
	16-20 yıl	18	4.02	25.69			
	21-25 yıl	15	4.39	31.57			
	26 yıl ve üzeri	6	3.72	18.92			
	Toplam	57	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	6-10 yıl	9	4.40	33.78	5.215	.266	-
	11-15 yıl	9	4.33	30.94			
	16-20 yıl	18	3.93	24.03			
	21-25 yıl	15	4.44	34.00			
	26 yıl ve üzeri	6	3.77	21.33			
	Toplam	57	4.19				
2. Velinin Katkısı	6-10 yıl	9	4.67	39.44	5.376	.251	-
	11-15 yıl	9	4.29	27.00			
	16-20 yıl	18	4.09	25.44			
	21-25 yıl	15	4.37	30.13			
	26 yıl ve üzeri	6	3.93	24.17			
	Toplam	57	4.27				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	6-10 yıl	9	4.67	39.83	8.090	.088	-
	11-15 yıl	9	4.18	27.22			
	16-20 yıl	18	3.90	25.22			
	21-25 yıl	15	4.39	32.30			
	26 yıl ve üzeri	6	3.50	18.50			
	Toplam	57	4.15				
4. Okulun Nitelikleri	6-10 yıl	9	4.71	41.06	8.174	.085	-
	11-15 yıl	9	4.07	24.50			
	16-20 yıl	18	4.04	26.94			
	21-25 yıl	15	4.29	30.83			
	26 yıl ve üzeri	6	3.70	19.25			
	Toplam	57	4.18				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	6-10 yıl	9	4.71	39.72	7.614	.107	-
	11-15 yıl	9	4.29	26.78			
	16-20 yıl	18	4.12	26.39			
	21-25 yıl	15	4.44	31.43			
	26 yıl ve üzeri	6	3.70	18.00			
	Toplam	57	4.28				

*p<.05

Tablo 114 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel

olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, [$\chi^2_{(4)} = 7.535, p > .05$]. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Yöneticilerin mesleki kıdemleri, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının okuldaki görev sürelerine göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 115'te sunulmuştur.

Tablo 115

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okuldaki Görev Süresine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Görev Süresi	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	P	Fark
Gelecek Beklentileri	1-5 yıl	40	4.23	29.16	.377	.828	-
	6-10 yıl	9	4.17	26.33			
	11 yıl ve üzeri	8	4.19	31.19			
	Toplam	57	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	1-5 yıl	40	4.21	29.38	.267	.875	-
	6-10 yıl	9	4.13	26.44			
	11 yıl ve üzeri	8	4.12	30.00			
	Toplam	57	4.19				
2. Velinin Katkısı	1-5 yıl	40	4.29	29.01	.238	.888	-
	6-10 yıl	9	4.20	27.17			
	11 yıl ve üzeri	8	4.25	31.00			
	Toplam	57	4.27				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	1-5 yıl	40	4.13	28.39	.413	.814	-
	6-10 yıl	9	4.13	28.67			
	11 yıl ve üzeri	8	4.25	32.44			
	Toplam	57	4.15				
4. Okulun Nitelikleri	1-5 yıl	40	4.20	29.23	.352	.839	-
	6-10 yıl	9	4.13	26.33			
	11 yıl ve üzeri	8	4.12	30.88			
	Toplam	57	4.18				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	1-5 yıl	40	4.30	29.51	.477	.788	-
	6-10 yıl	9	4.27	25.61			
	11 yıl ve üzeri	8	4.20	30.25			
	Toplam	57	4.28				

* $p < .05$

Tablo 115 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, okuldaki görev sürelerine göre

istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir [$\chi^2_{(2)} = .377$, $p > .05$]. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, okuldaki görev sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Yöneticilerin okuldaki görev süreleri, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun türüne göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının okul türüne göre Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 116'da sunulmuştur.

Tablo 116

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okul Türüne Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Türü	N	\bar{X}	Sıra Ort.	χ^2	p	Fark
Gelecek Beklentileri	MTAL	26	4.11	25.94	3.588	.309	-
	AL	18	4.34	31.17			
	AİHL	5	4.65	40.20			
	FL	8	3.98	27.06			
	Toplam	57	4.21				
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	MTAL	26	3.99	24.35	5.467	.141	-
	AL	18	4.42	33.47			
	AİHL	5	4.64	39.40			
	FL	8	4.00	27.56			
	Toplam	57	4.19				
2. Velinin Katkısı	MTAL	26	4.19	27.17	2.718	.437	-
	AL	18	4.43	31.31			
	AİHL	5	4.64	37.50			
	FL	8	3.95	24.44			
	Toplam	57	4.27				
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	MTAL	26	4.11	27.54	2.826	.419	-
	AL	18	4.17	29.33			
	AİHL	5	4.68	40.20			
	FL	8	3.90	26.00			
	Toplam	57	4.15				
4. Okulun Nitelikleri	MTAL	26	4.05	26.19	2.916	.405	-
	AL	18	4.31	30.75			
	AİHL	5	4.64	39.10			
	FL	8	4.02	27.88			
	Toplam	57	4.18				
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	MTAL	26	4.21	27.40	1.627	.653	-
	AL	18	4.39	30.11			
	AİHL	5	4.64	36.80			
	FL	8	4.02	26.81			
	Toplam	57	4.28				

Tablo 116 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, görev yaptıkları okulun türüne göre

istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, [$\chi^2_{(3)} = 3.588$, $p > .05$]. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, görev yaptıkları okulun türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Yöneticilerin görev yaptıkları okulun türü, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik yöneticilerin algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre karşılaştırılması. Öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının okulun başarısına göre Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 117’de sunulmuştur.

Tablo 117

Öğrencilerin Gelecek Beklentilerini Etkileyen Okulla İlgili Faktörlere Yönelik Yöneticilerin Algılarının Okulun Başarısına Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Okulun Başarısı	N	\bar{X}	Sıra Ort.	U	p
Gelecek Beklentileri	Yüksek	30	4.27	30.55	358.500	.457
	Düşük	27	4.15	27.28		
	Toplam	57	4.21			
1. Okul Yöneticileri ve Yönetim Biçimi	Yüksek	30	4.27	30.77	352.000	.393
	Düşük	27	4.10	27.04		
	Toplam	57	4.19			
2. Velinin Katkısı	Yüksek	30	4.33	30.20	369.000	.555
	Düşük	27	4.20	27.67		
	Toplam	57	4.27			
3. Öğretmen Kaynaklı Etkenler	Yüksek	30	4.15	29.52	389.500	.802
	Düşük	27	4.15	28.43		
	Toplam	57	4.15			
4. Okulun Nitelikleri	Yüksek	30	4.29	31.48	330.500	.227
	Düşük	27	4.06	26.24		
	Toplam	57	4.18			
5. Öğrencilerin Bireysel Özelliklerinin Etkisi	Yüksek	30	4.33	29.97	376.000	.636
	Düşük	27	4.23	27.93		
	Toplam	57	4.28			

* $p < .05$

Tablo 117 incelendiğinde, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin algılarının, görev yaptıkları okulun başarısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir, ($U = 358.500$, $p > .05$). Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında, tüm alt boyutlarda öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin yöneticilerin

algılarının görev yaptıkları okulun başarısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir. Yöneticilerin görev yaptıkları okulun başarısı, öğrencilerin gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin görüşleri üzerinde etkili bir değişken değildir.

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı sonuçlar tartışılmış ve sonuçlara dayalı öneriler sunulmuştur.

Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı sonuçlar akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin sonuçlar ve tartışma, gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin sonuçlar ve tartışma olmak üzere iki başlıkta tartışılmıştır.

Akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin sonuçlar ve tartışma. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

1. Öğretmenlerin, yönetici ve öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, okul yöneticilerinin akademik başarının artmasına yönelik hissettikleri sorumluluğun öğretmenlere göre daha az olduğu söylenebilir.
2. Öğretmen ve yöneticilerin öğrencilerin akademik başarılarını en fazla etkileyen ve akademik başarıda fark yaratanın öğrencilerin bireysel özellikleri olduğunu düşündükleri, araştırmaya katılan öğrencilerin ise akademik başarının yüksek olmasını öğretmenlere bağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğretmen ve yöneticilerin akademik başarıyı en fazla etkileyen faktörü öğrencilere, öğrencilerin ise öğretmenlere bağlamaları, her üç grubun da akademik başarı konusunda yaşanabilecek aksaklık ve sıkıntılar konusunda özeleştiri yapmak yerine diğer grupları sorumlu tutma davranışı geliştirebileceğini düşündürmektedir.
3. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğrencilerin akademik başarı konusunda okulla ilgili faktörlerden ziyade aile, çevre, arkadaşlık ilişkileri gibi diğer faktörlerden daha fazla etkilenmiş olabileceği söylenebilir.

4. 12. sınıfa devam eden 17 ve 18 yaşında olan öğrencilerin 19 yaşında olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. 19 yaşında olan öğrenciler yasalar önünde reşit ve yetişkin sayıldıklarından hayata dair beklentileri ve sorumlulukları farklılaştığından akademik başarıya okulla ilgili faktörlerin etkisinin diğer yaş gruplarına göre daha düşük algıladıkları söylenebilir.

5. Eşit ağırlık, sözel ve sayısal alanlarda olan öğrencilerin mesleki teknik anadolu lisesi ve anadolu imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin hangi alanda devam ettiği akademik başarıya ilişkin algılarını etkilemektedir. Eşit ağırlık, sözel ve sayısal alanlarda olan öğrenciler için akademik başarıya okulun etkisinin mesleki teknik anadolu lisesi ve anadolu imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre daha fazla olduğunu düşünmelerinin henüz mesleğe yönelmemiş olmalarından kaynaklanıyor olabileceği söylenebilir.

6. Annenin öz-üvey olma durumu, babanın öz-üvey olma durumu, anne ve babanın beraber olma durumu, annenin hayatta olma durumu ve babanın hayatta olma durumu, okul değişikliği durumunun öğrencilerin akademik başarıya ilişkin algılarını yordayan etkenler olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yükseköğretime hazırlanan öğrencilerin ebeveynlerinin öz-üvey olma durumu, hayatta ve beraber olma durumlarını ve okul değişikliğini akademik başarılarını etkileyen etmenler olarak görmedikleri söylenebilir.

7. Öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi boyutunda öğrencilerin algılarının babanın hayatta olma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna dayalı olarak babası hayatta olan öğrencilerin algılarının babası hayatta olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, babanın hayatta olma durumunun öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi bakımından akademik başarıyı etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Babası hayatta olan öğrencilerin akademik başarılarına ilişkin kendilerini daha güçlü gördükleri söylenebilir.

8. Annesi ve babası lisans mezunu olan öğrencilerin ortaokul mezunu olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Anne ve babası lisans

mezunu olan öğrencilerin akademik başarısının kazanımlarına dair anne ve babalarından edindikleri vizyonunun farklı olabileceği söylenebilir.

9. Ailesinin sosyoekonomik durumuna orta olan öğrencilerin ailesinin sosyoekonomik durumu düşük olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ailesinin sosyoekonomik durumu düşük olan öğrencilerin düzenli ve dengeli beslenme konusunda sosyoekonomik düzeyi orta olan öğrencilere göre daha az avantajlı oldukları, aile bütçesine katkıda bulunmak adına çalışmak durumunda kalabildikleri söylenebilir.

10. Disiplin cezası olmayan ve sınıf tekrarı yapmayan öğrencilerin disiplin cezası olan ve sınıf tekrarı yapan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Disiplin cezası olan ve sınıf tekrarı yapan öğrencilerin okuldan mezun olamama, okul değişikliği yapmak durumunda kalma gibi korku ve kaygılarının akademik başarıya ilişkin algılarını etkiliyor olabileceği söylenebilir.

11. 0-5 gün devamsızlığı olan öğrencilerin devamsızlığı daha fazla olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Devamsızlığı az olan öğrencilerin okula olan bağlılıkları devamsızlığı daha fazla olan öğrencilere göre daha fazladır. Devamsızlığı az olan öğrencilerin okula devam etmediklerinde işlenen konuları öğrenememe kaygısı taşıyor olabileceği ve bu durumun akademik başarıya ilişkin algılarında etken olabileceği söylenebilir.

12. Yükseköğretime devam etmek isteyen, yükseköğretimde şehir tercihi, üniversite, fakülte, bölüm ve meslek tercihi olan öğrencilerin olmayanlara göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğrencilerin hedef belirlemiş ve hedefe yönelik olarak çaba gösteriyor olmasının akademik başarıya ilişkin algılarını etkilediğini göstermektedir.

13. Geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan öğrencilerin geleceğe yönelik umut düzeyi orta olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Geleceğe yönelik umut düzeyi öğrencilerin akademik başarıya ilişkin algılarını

etkilemektedir. Geleceğe daha umutlu bakan öğrencilerin akademik başarılarını arttırarak hayal ettikleri yere gelebilmeleri için okulu önemli bir aşama olarak gördükleri söylenebilir.

14. Öğrenci algılarına göre okul türünün akademik başarıyı etkileyen etmenlerden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fen Lisesine, Anadolu Lisesine ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden öğrencilerin akademik başarıya yönelik hedeflerden ziyade mesleklerine yönelik gelişim sağlama düşüncelerinden kaynaklanıyor olabileceği söylenebilir.

15. Başarısı yüksek olan okula devam eden öğrencilerin başarısı düşük olan okula devam eden öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri ulaşılmıştır. Başarısı yüksek olan okula devam eden öğrencilerin arasındaki rekabet ve yarışma ortamı, güdülenmeleri, hedef belirlemeleri ve hedefe yönelik çalışmalarının akademik başarıya ilişkin algılarını etkileyebileceği söylenebilir.

16. Öğretmenlerin cinsiyetlerine, yaşlarına, eğitim durumlarına, okuldaki görev sürelerine göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisine ilişkin düşüncelerinin değişkenlik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yükseköğretime hazırlanan öğrencilerin akademik başarısını etkileyen okulla ilgili faktörlerle ilgili görüşlerinde farklı faktörlerin etkili olabileceği söylenebilir.

17. Rehberlik ve sosyal etkinlik branşlarında olan öğretmenlerin sayısal kültür dersleri branşlarında olan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden okul yöneticileri ve yönetim biçiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Matematik, Fizik, Kimya gibi sayısal derslerin akademik başarı açısından yöneticiler, öğrenciler ve veliler tarafından daha fazla önemsendiğini düşündüklerinden rehberlik, müzik, resim, beden eğitimi gibi derslere giren öğretmenlerin okul yönetiminin akademik başarıda daha fazla etkili olduğunu düşünüyor olabilecekleri söylenebilir.

18. Sözel kültür dersleri branşlarında olan öğretmenlerin imam hatip meslek dersleri branşlarında olan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden fiziksel değişkenlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. İmam Hatip Meslek Derslerinin temelde inanca yönelik olmasından dolayı ilgili derslerde öğrencilerin akademik başarılarının eğitim ortamının ısı, ışığı, temizliği gibi fiziksel değişkenlerden sözel kültür derslerine oranla daha az etkilenmiş olabileceği söylenebilir.

19. Kıdemi 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 16-20 yıl olan öğretmenlerin algılarının, kıdemi 1-5 yıl olan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisi öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Mesleğinde ilk 5 yılında olan öğretmenlerin tecrübelerinin kıdemi daha yüksek olanlara göre az oluşu nedeniyle akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin farklı düşündükleri söylenebilir.

20. Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlerin Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden okul yöneticileri ve yönetim biçiminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Anadolu Liselerinde yönetim tarafından planlanan destek ve yetiştirme kursları, üniversite hazırlık kursları ve deneme sınavlarının öğrencilerin akademik başarısına etkisinin öğretmenlerin bu yönde algılarında etkili olabileceği söylenebilir.

21. Fen Lisesinde görev yapan öğretmenlerin Anadolu İmam Hatip Lisesinde görev yapan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden öğretmen kaynaklı etkenlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Fen Lisesine devam eden öğrencilere okuldaki öğretmenleri tarafından verilen yükseköğretime hazırlık kursları, okulun yatılı olması sebebiyle öğretmenlerin rehberliğinden yapılan etütler ve soru çözüm saatlerinin öğretmen algılarında etkili olabileceği söylenebilir.

22. Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlerin Anadolu İmam Hatip Lisesinde görev yapan ve Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden fiziksel değişkenlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna

ulaşmıştır. Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlerin mesleki derslerde, atölye çalışmalarında fiziksel değişkenlerin öğrenciye etkisini daha fazla yaşıyor olabilecekleri söylenebilir.

23. Başarısı yüksek olan okulda görev yapan öğretmenlerin başarısı düşük olan okulda görev yapan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenler, öğrencilerin bireysel özelliklerinin etkisinin öğrencilerin akademik başarılarına etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Akademik başarısı yüksek olan okullarda görev yapan öğretmenlerin okulun akademik başarı hedefi olduğundan dolayı başarıya daha fazla güdülenmelerinin algılarını bu yönde farklılaştırdığı söylenebilir.

24. Yöneticilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, branşlarına, eğitim durumlarına, mesleki kıdemlerine, okuldaki görev sürelerine, görev yaptıkları okulun türüne, görev yaptıkları okulun başarısına göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisine ilişkin düşüncelerinin değişkenlik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin yükseköğretime hazırlanan öğrencilerin akademik başarısını etkileyen okulla ilgili faktörlerle ilgili görüşlerinde farklı faktörlerin etkili olabileceği söylenebilir.

25. Öğrencilerin akademik başarısının artmasına yönelik olarak okul yönetimi ve yönetim biçimine dair okul idaresinin öğrencilerin kılık kıyafeti ile daha az uğraşması, öğrenci görüşlerinin dikkate alınması ile olabileceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler okulda rahat ettikleri biçimde giyindiklerinde ve okul yönetimi tarafından görüşleri dikkate alındığında ve gerçekleştiğinde başarılarının da artacağını düşünmektedirler.

26. Öğrencilerin ve yöneticilerin akademik başarısının artmasına yönelik olarak öğretmen kaynaklı etkenlere dair öğretmenlerin öğrencilerle bire bir ilgilenilmesi ile olabileceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda öğretmenlerin görüşünün ise farklı olduğu görülmektedir.

27. Öğretmen ve öğrencilerin akademik başarısının artmasına yönelik olarak okulun niteliklerine dair laboratuvarların daha aktif kullanılması, kütüphanenin daha aktif kullanılması, akıllı tahtaların kullanılabilmesi, spor alanları yapılması ile olabileceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin okuldaki alanların

aktif kullanılması ve bu alanların kullanımına dair planlama yapmak ve işleyişini sağlamak asli görevlerinden olduğu düşünülürse öğretmen ve öğrencilerin algılarına göre bu konuda daha fazla sorumluluk almaları gerektiği söylenebilir.

28. Yönetici ve öğretmenlerin akademik başarısının artmasının disiplinden taviz verilmemesi ile olabileceğini ancak öğrencilerin disiplinle beraber hoşgörü ortamının artması ile gerçekleşeceğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin yaş dönemleri itibarıyla kurallardan hoşlanmamalarının bu konuda etken olabileceği söylenebilir. Ayrıca, her üç grubun da akademik başarısının okul ortamının öğrencilerin seveceği bir hale getirilmesi, öğrencilerin hedef belirlemesi konusunda rehberlik edilmesi, daha fazla deneme sınavı yapılması, okulda kurs ve etüt açılması, lise eğitiminin zorunlu olmaması, ders sayısının ve ders yükünün azaltılması ile mümkün olacağını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

29. Öğrenci ve öğretmenlerin akademik başarısının artmasının daha çok sosyal, sportif, sanatsal etkinlik yapılması ile mümkün olacağını düşünürken yöneticilerin ise bu durumu sosyal faaliyetlerin daha çok yapılabileceği alanların oluşturulması şeklinde ele aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum ise yöneticilerin yönetim görevinin gerekleri ile örtüşmektedir.

Liderliğin sunulma şekli, bir eğitim kurumunun başarısı ile doğrudan ilgilidir ki bu durum çeşitli düzeylerdeki tüm liderlerin neden takipçilerine ve kurumlarına liderlik etmenin en iyi yolunu belirlemekle uğraştığını açıklamaktadır (Erçetin ve Bisaso, 2018b). Araştırma sonucunda okul yöneticileri ve yönetim biçiminin öğrencilerin akademik başarısında etkili olduğu saptanmıştır. Konuya ilişkin alanyazında yapılan araştırmalara bakıldığında araştırma sonuçları ile örtüştüğü görülmektedir. Benzer şekilde Erçetin ve Bisaso (2016b) tarafından yapılan çalışmada okul yöneticilerinin liderlik davranışlarının akademik başarıyı etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim, Özdemir (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise okul müdürlerinin yönetsel davranışlarıyla öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkinin öğretmenler aracılığıyla dolaylı yönde ve düşük düzeyde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin algılarını etkileyen demografik değişkenlere ilişkin sonuçlar elde edilmiştir. Cinsiyetin öğrenci algılarına göre akademik başarıyı

etkileyen bir değişken olduğu ancak yönetici ve öğretmenlerin cinsiyetinin akademik başarıda etkili bir değişken olmadığı saptanmıştır. Yapılan araştırmalar araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Uzun (2005) tarafından yapılan cinsiyet değişkeninin akademik başarıya etki ettiğinin bulgulandığı çalışmada kızlar lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aslanargun, Bozkurt ve Sarioğlu (2016) tarafından öğrencilerin akademik başarılarına etki eden demografik değişkenlerin öğrenci başarısı üzerindeki ilişkisini belirlemek amacıyla yürütölen araştırmanın sonuçlarına göre cinsiyetin akademik başarıyı etkileyen faktörlerden biri olduğu; Yörük (2007) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin verimli çalışma alışkanlıkları puanlarının cinsiyete göre erkek öğrenciler lehine anlamlı bir fark gösterdiği saptanmıştır. Gök (2015) tarafından ve Aydın (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırmaların sonuçlarına göre; cinsiyet değişkeninin akademik başarı üzerinde etkili olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca, sonuçları destekler şekilde, Sapp (2009) tarafından yapılan çalışmada yaş değişkeninin de akademik başarıyı etkilediği ortaya konulmuştur.

Annenin ve babanın eğitim düzeyi ve akademik başarı ilişkisi ele alındığında Nartgün ve Çakır (2014) anne ve babanın eğitim düzeyi ile akademik başarı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşırken Uzun (2005) ise annenin öğrenim durumunun akademik başarıyı yordadığını saptamıştır. Bu çalışmada ise annenin ve babanın eğitim durumunun öğrencilerin akademik başarısını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ailenin sosyoekonomik durumu açısından akademik başarı incelendiğinde araştırmalar sonuçları destekler şekilde ailenin sosyoekonomik düzeyinin akademik başarıyı etkilediğini göstermektedir (Sarier, 2016; Aslanargun, Bozkurt ve Sarioğlu, 2016; Gök, 2015; Uzun, 2005).

Öğrencilerin disiplin cezası alma durumu ve okula devam durumunun akademik başarıların ilişkin algılarını etkilediği görölmüştür. Sonuçları destekler biçimde, Çelik ve Ereskici (2008) tarafından gerçekleştirilen araştırmada meslek lisesindeki öğrencilerin disipline aykırı davranışlarıyla öğrencilerin okuldaki başarı düzeyinin ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Finn ve Rock (1997) tarafından yapılan araştırmada okula devamın akademik başarının önemli bir bileşeni olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre okul türü öğrencilerin akademik başarıyı etkileyen okulla ilgili etkenlere ilişkin algılarında etkili bir değişkenken yöneticilerin görüşlerine göre etkili bir değişken değildir. Araştırma sonuçlarını destekler biçimde, Yörük (2007) tarafından yapılan çalışmada lise öğrencilerinin akademik başarı, verimli ders çalışma alışkanlıkları puanlarının okul türüne (Genel Lise ve Anadolu Lisesi) göre anlamlı fark gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada sosyal, kültürel etkinliklerin artmasının akademik başarıyı etkilediği görülmüştür. Sonuçları destekler biçimde, Babaoğlu (2017) tarafından öğrenci başarısını engelleyen unsurlara dair öğretmenler tarafından, okulun koşullarının sosyal ve kültürel aktivitelere uygun olmaması, ders dışı etkinlikler için etkinlik salonlarının olmaması sorunları dile getirilmiştir.

Gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörlere ilişkin sonuçlar ve tartışma. Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

1. Öğretmen ve yöneticilerin öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin öğrencilerin gelecekte daha iyi bir yaşamları olmasını okulla ilgili faktörlere bağladıkları söylenebilir.

2. Öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin öğrencilerin gelecek beklentilerini en fazla etkileyen faktörün öğrencilerin bireysel özellikleri olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğretmen ve yöneticilerin okulun gelecek beklentilere etkisinin öğrencilere göre daha fazla olduğunu düşünürken öğrencilerin bireysel özelliklerinin de fark yaratabileceğini düşündükleri, öğrencilerin ise gelecek beklentileri etkileyen faktörleri kendi bireysel özelliklerine bağladıkları söylenebilir.

3. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğrencilerin gelecek beklentileri konusunda okulla ilgili faktörlerden diğer faktörlerden daha fazla etkileniyor olabileceği söylenebilir.

4. 12. sınıfa devam eden 17 ve 18 yaşında olan öğrencilerin 19 yaşında olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin

daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ergenlik döneminin sonları ve yetişkin hayatının başlarında oldukları yaş döneminde gelecek beklentilerine ilişkin düşüncelerinin bir yıllık zaman diliminde bile değiştiği söylenebilir.

5. Eşit ağırlık, sözel ve sayısal alanlarda olan öğrencilerin mesleki teknik anadolu lisesi ve anadolu imam hatip lisesine devam eden öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin hangi alanda devam ettiği gelecek beklentilerine ilişkin algılarını etkilemektedir. Fen lisesi, anadolu lisesi öğrencileri ve anadolu imam hatip lisesi öğrencilerinin bir bölümünün yükseköğretime yönelik gelecek beklentileri daha fazlayken mesleki teknik anadolu lisesinde ise iş hayatına ve kariyere yönelik algılar yoğunlaşmaktadır.

6. Annenin öz-üvey olma durumu, babanın öz-üvey olma durumu, anne ve babanın beraber olma durumu, annenin hayatta olma durumu, okul değişikliği durumunun öğrencilerin gelecek beklentilerine ilişkin algılarını yordayan etkenler olmadığı ancak ve babanın hayatta olma durumunun gelecek beklentilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Yükseköğretime hazırlanan öğrencilerin ebeveynlerinin öz-üvey olma durumu, hayatta ve beraber olma durumlarını ve okul değişikliğini akademik başarılarını etkileyen etmenler olarak görmedikleri söylenebilir. Babası hayatta olan öğrencilerin gelecek beklentilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

7. Annesi ve babası lisans mezunu ve babası lise mezunu olan öğrencilerin okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin okulla ilgili faktörlerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Anne ve babası lisans mezunu ve babası lise mezunu olan öğrencilerin yaşam standartları, yaşamı algılayış biçimlerinin farklılaşmış olabileceği söylenebilir.

8. Ailesinin sosyoekonomik durumuna orta olan öğrencilerin ailesinin sosyoekonomik durumu düşük olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Ailesinin sosyoekonomik durumu orta düzey olan öğrencilerin sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilere göre yaşam

deneyimlerinin ve maddi anlamda erişebilirliklerinin farklı olmasının gelecek beklentilerini etkileyebileceği söylenebilir.

9. Disiplin cezası olmayan ve sınıf tekrarı yapmayan öğrencilerin disiplin cezası olan ve sınıf tekrarı yapan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Disiplin cezası olan ve sınıf tekrarı yapan öğrencilerin akademik olarak geleceklerine dair umutlarının gelecek beklentilerini etkileyebileceği söylenebilir.

10. 0-5 gün devamsızlığı olan öğrencilerin devamsızlığı daha fazla olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Devamsızlığı fazla olan öğrencilerin gelecek beklentileri etkilediğini düşündüğü faktörlerin okulla ilgili değil başka faktörlere bağlayabilecekleri söylenebilir.

11. Yükseköğretime devam etmek isteyen, yükseköğretimde şehir tercihi, üniversite, fakülte, bölüm ve meslek tercihi olan öğrencilerin olmayanlara göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğrencilerin geleceğe yönelik planlamalarında eğitime devam etmek ve yükseköğretime tamamlamak olmasından kaynaklanmaktadır. Yükseköğretime devam etmek istemeyen öğrencilerin çoğunluğunun ise iş hayatına atılmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

12. Yükseköğretime devam etmek istediğini belirten öğrenciler yükseköğretimde araştırmanın yapıldığı il olan Bursa'yı ve Bursa'ya yakın büyükşehirleri (İstanbul, Bursa, İzmir, Ankara, Eskişehir, Antalya, Çanakkale) en fazla tercih etmişlerdir. Öğrencilerin Uludağ Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi'ni daha fazla tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun ise hem öğrencilerin şehir tercihleri hem de tercih ettikleri şehirlerde önde gelen üniversiteler olmaları ile ilişkili olduğu söylenebilir.

13. Yükseköğretime devam etmek istediğini belirten öğrencilerin fakülte tercihleri açısından en fazla tercih ettiği fakültelerin Tıp, Mühendislik, Sağlık Bilimleri, Diş Hekimliği ve Hukuk Fakültesi olduğu, bölüm tercihleri açısından ise en fazla tercih edilen bölümlerin Tıp, Diş Hekimliği, Mühendislik, Öğretmenlik, önlisans programları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin fakülte ve bölüm

tercihlerinde maddi koşulları ve iş garantisinin daha fazla olduğu bölümlere yöneldikleri söylenebilir.

14. Geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan öğrencilerin geleceğe yönelik umut düzeyi yüksek olan öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Geleceğe daha umutlu bakan öğrencilerin gelecek beklentilerinin de yüksek olduğu görülmüştür.

15. Öğrenci algılarına göre okul türünün gelecek beklentilerini etkileyen etmenlerden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fen Lisesine, Anadolu Lisesine ve Anadolu İmam Hatip Lisesine devam eden öğrencilerin Mesleki Teknik Anadolu Lisesine devam eden öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun mesleki ortaöğretim ve sanayi işbirliğinin gelişmesine bağlı olarak farklılık gösterebileceği, ara eleman ihtiyacını karşılayabilecek olan meslek liselerinden mezun öğrencilerin iş bulmalarının kolay olmamasından kaynaklanıyor olabileceği söylenebilir.

16. Başarısı yüksek olan okula devam eden öğrencilerin başarısı düşük olan okula devam eden öğrencilere göre okulla ilgili faktörlerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri ulaşılmıştır. Başarısı yüksek olan okula devam eden öğrencilerin akademik olarak yükseköğretim hedefleri, yükseköğretimi tamamladıklarında iş bulmalarının ve maddi koşulları daha iyi bir işte çalışabilmek düşüncelerinin gelecek beklentilerine ilişkin algılarını etkileyebileceği söylenebilir.

17. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Erkek öğretmenlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine ilişkin etkilendikleri daha farklı değişkenler de olabileceğini düşündükleri söylenebilir.

18. Sözel kültür dersleri branşlarında olan öğretmenlerin, sayısal kültür dersleri branşlarında olan öğretmenlere göre okulla ilgili faktörlerden öğretmen kaynaklı etkenlerin ve okulun niteliklerinin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisinin daha fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Tarih, Coğrafya, Türk Dili Edebiyatı gibi branşlardan olan öğretmenlerin öğrencilerin gelecek

beklentilerinde öğretmenin ve okulun sahip olduğu özelliklerin geleceğe yönelik planlarında daha fazla etkili olabileceğini düşündükleri söylenebilir.

19. Öğretmenlerin yaşlarına, eğitim durumlarına, mesleki kıdemlerine, okuldaki görev sürelerine, görev yaptıkları okulu türüne, görev yaptıkları okulun başarısına göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisine ilişkin düşüncelerinin değişkenlik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin cinsiyetlerine, yaşlarına, branşlarına, eğitim durumlarına, mesleki kıdemlerine, okuldaki görev sürelerine, görev yaptıkları okulun türüne, görev yaptıkları okulun başarısına göre okulla ilgili faktörlerin öğrencilerin gelecek beklentilerine etkisine ilişkin düşüncelerinin değişkenlik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin yükseköğretime hazırlanan öğrencilerin akademik başarısını etkileyen okulla ilgili faktörlerle ilgili görüşlerinde farklı faktörlerin etkili olabileceği söylenebilir.

Araştırma sonucunda öğretmen, öğrenci ve yöneticilerin öğrencilerin okulla ilgili faktörlerin gelecek beklentilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyetin gelecek beklentilerine ilişkin öğrenci ve öğretmenlerin algılarında etkili olduğu, yöneticilerin algılarında ise etkili olmadığı sonucunda ulaşılmıştır. Alanyazında yapılan çalışmalara araştırma sonuçlarını destekler şekildedir. Şimşek (2012) ve Aktaş (2016) tarafından yapılan çalışmalarda lise öğrencilerinin gelecek beklentilerinin cinsiyetlerine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre anne babanın birlikte olma durumu, annenin eğitim durumu, öğrencinin disiplin cezası alma durumu, ailenin sosyoekonomik düzeyinin öğrencilerin gelecek beklentilerini belirleyen etkenlerdir. Araştırmalara bakıldığında sonuçları destekler biçimdedir. Aktaş (2016) tarafından 1278 ortaöğretim öğrencisinden oluşan örnekleme gerçekleştirilen çalışmada ergenlerin psikolojik dayanıklılık ve gelecek beklentileri arasındaki ilişkinin anne babanın birlikte olma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Şimşek (2012) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise annenin eğitim durumunun ve öğrencinin disiplin cezası alma durumunun lise öğrencilerinin gelecek beklentilerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Akbaşlı, Kubilay ve Durnalı (2017) tarafından 715 önlisans öğrencisi ile gerçekleştirilen çalışmada elde edilen bulgulara göre ise aile gelir düzeyi arttıkça gelecek beklentilerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin yükseköğrenime devam etmesi ve etmemesi, geleceğe yönelik bakış açılarını şekillendirmede oldukça etkilidir (Kandiko ve Mawer, 2013). Araştırma sonucunda yükseköğretime devam durumu ve geleceğe yönelik umut düzeyinin gelecek beklentilerini belirleyen etkenler olduğu görülmüştür. Araştırmalar umut düzeyi ve gelecek beklentileri ilişkisini doğrular niteliktedir. Callina, Johnson, Buckingham ve Lerner (2014) yaptığı çalışmada umut ve gelecek beklentileri arasında doğrudan bir ilişki olduğunu saptanmıştır. Iovu (2014) tarafından Romanya'da 3509 12. sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilen araştırmada ise ergenlerin geleceklerini çoğunlukla olumlu yönde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucunda okul türünün öğrencilerin gelecek beklentilerini belirlediği görülmüştür. Sonuçları destekler nitelikte, Uluçay ve diğerleri (2014) tarafından ve Şimşek (2012) tarafından yapılan çalışmalarda, öğrencilerin gelecek beklentilerinin okul türüne göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Aktaş (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ergenlerin psikolojik dayanıklılık ve gelecek beklentileri arasındaki ilişkinin okul türüne göre anlamlı olarak farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında, araştırma sonuçlarını destekler nitelikte araştırmaların, öğrencilerin akademik başarılarını ve gelecek beklentilerini etkileyen okulla ilgili faktörleri, öğrencilerin gelecek beklentilerine yönelik tercihlerini ve akademik başarının artmasına yönelik önerileri ortaya koyduğu söylenebilir. Öğrencilerin akademik başarılarının artmasına yönelik önerileri, öğrenci, öğretmen ve yönetici önerileri bağlamında okul türlerine göre inceleyen ve öğrencilerin gelecek beklentilerine ilişkin tercihlerini, üniversite, şehir, fakülte, bölüm kategorileriyle derinlemesine inceleyen araştırmalara ise alanyazında çok rastlanmamıştır, bu anlamda araştırma sonuçlarının alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Öneriler

Bu kısımda öneriler, araştırmaya ve uygulamaya dönük olmak üzere iki alt başlıkta sunulmuştur.

Uygulamaya dönük öneriler. Bu araştırmayla öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin algılarına göre öğrencilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen okul yöneticileri ve yönetim biçimi, öğretmen kaynaklı etkenleri, eğitim öğretim programları, okulun fiziki koşulları, okur ortamı, veli katkısı, öğrencilerin bireysel özelliklerinin okulla ilgili faktörler olduğu ortaya konmuştur. Öğrenci, öğretmen ve yönetici önerileri dikkate alındığında okulun yönetim biçiminde çağa uyumlanması gereken değişimler olması gerekliliği, öğretmenlerin niteliğinin artması, derslerin işlenişinin daha işlevsel ve uygulamaya dönük olması, yükseköğretime hazırlıkta öğrenciyle birebir ilgilenmenin önemi, okullarda sosyal, sportif, kültürel etkinliklerin artması, sınıf geçme sisteminin yeniden değerlendirilmesi gerekliliği, yükseköğretime hazırlık işlevinin okullar tarafından yerine getirilmesi ve 12 sınıfların eğitime dönük planlamalarının bu doğrultuda değişmesi gerekliliği ortaya konmuştur. Bu bağlamda ortaöğretimde uygulamaya dönük olarak;

1. Eğitim yöneticilerinin okullarında öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin keşfedilmesi, her öğrencinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilerek geleceğini bu doğrultuda yapılandırması başarılı, mutlu ve umutlu bireyler yetiştirmek için önemlidir. Bu anlamda, yöneticilerin öğrencilerin geleceğinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirilebileceği bir yönetim tarzını benimsemeleri önerilir.

2. Eğitim yöneticilerinin okullarında öğrencilerin sevebileceği bir ortam oluşturulması, sosyal, sportif, sanatsal etkinliklerin yapılabileceği ortamların hazırlanması ve etkinliklerin artırılması konusunda liderlik yapmaları önerilir.

3. Eğitim yöneticilerinin öğretmenlerin öğrencilerle bire bir ilgilenebilecekleri bir okul ortamının ve programının hazırlanmasını sağlamaları önerilir.

4. Okul yönetimi tarafından yükseköğretime hazırlık sürecinin etkin ve verimli şekilde yürütülmesine yönelik planlama yapılmalı ve öğrencilerin hedefleri doğrultusunda davranış kazanmaları sağlanmalıdır.

5. Eğitim ortamlarında yöneticilerin yönetsel davranışlarının çağa uyumlanması ve uygulamaya yansımaları için ortaöğretim yöneticilerine beceri kazandırmaya yönelik eğitimler verilmelidir.

6. Okul rehber öğretmenleri eğitim yöneticileri tarafından öğrencilerin akademik başarılarını arttırma ve gelecek beklentilerini yapılandırmaya yönelik aktiviteler yapılması konusunda motive edilmeli, rehberlik servislerinin işlevselliği arttırılması sağlanmalıdır.

7. Öğretmenlerin bilgilerinin güncellenmesi ve öğrenciye uygulamaya ve çağa uygun bilgilerle donatabilmesi adına sürekli gelişim ve yenilenmeyi teşvik edecek bir performans değerlendirme sistemi ortaya konmalıdır.

8. Öğrencinin akademik başarısı bilgi düzeyinin artışından ziyade bilgiyi yaşama aktarma becerisinin gelişimi düzeyinde değerlendirilmeli, eğitim programları öğrencilerin yaşadıkları yüzyıla uygun yetenekler geliştirebilecekleri kazanımlarla güncellenmelidir.

9. İlkokul, ortaokul düzeyi ve ortaöğretimde sınıf geçme sistemindeki farklılıklar konusunda öğrenci ve velilerin bilinçlendirilmeli, öğrencilerin ortaöğretim düzeyine geçtiklerinde bu farkındalık ile davranması sağlanması için gerekli eğitimler ortaöğretim kurumları yönetimince düzenlenmelidir.

10. Ortaöğretimde sınıf geçme sisteminin etkileri tartışılmalı ve değerlendirilmelidir.

Araştırmaya dönük öneriler. Bu araştırmada, yükseköğretime hazırlanırken 12. sınıf öğrencilerinin okullarında akademik başarılarıyla, gelecek beklentilerini hangi faktörlerin ne derece etkilediğine, bu bağlamda beklentilerine ve başarılarının nasıl yükseltilebileceğine ilişkin kendilerinin, öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin görüş ve önerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin görüş ve önerileri doğrultusunda öğrencilerin akademik başarı ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörlere yönelik algılarının farklılaşıp farklılaşmadığı demografik değişkenlere ve okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığı sorgulanmıştır. Araştırmada çoklu yöntem stratejisi benimsenmiş, karma araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bu bağlamda, konu ile ilgili ileriye dönük araştırmalar;

1. Yetenekle öğrenci alan ortaöğretim kurumlarında ve özel ortaöğretim kurumlarında yürütülebilir.

2. Velilerin algılarının ortaya konacağı bir çalışma desenlenebilir.

3. Yükseköğretime devam eden öğrencilerle bir çalışma desenlenebilir.

Kaynaklar

- Açıklalın, Ş.N. and Erçetin, Ş.Ş. (2018). Staff experiences regarding student engagement in active learning and social environments in new generation universities. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.) *Chaos, Complexity and Leadership 2016*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 6, pp. 67-82, Switzerland: Springer International Publishing, DOI https://doi.org/10.1007/978-3-319-64554-4_6
- Adıgüzel, O. (2008). *Türkiye’de gençlerin kariyer planlamasını etkileyen faktörler ve üniversite hazırlık öğrencileri üzerine bir araştırma*. (Doktora tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kütahya
- Adler, A. (1994). *İnsan tabiatını tanıma*. Çev. Ayda Yörükan. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Agyemang, D.K. (1993). *Sociology of education for African students*. Tema: Ghana Publishing Corporation.
- Akbaşı, S., Kubilay, S., & Durnalı, M. (2017). Önlisans öğrencilerinin gelecek beklentileri ile akademik motivasyonlarının incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4678-4693. doi:10.14687/jhs.v14i4.5003
- Akın, F. (2012). *Okul içi ve okul dışı öğrenmelerin öğrenci başarısına etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur
- Akkalkan, H. (2009). *Ankara İli Çankaya İlçesinde okul büyüklüğünün öğrencilerin akademik başarısı, okula devamı ve disiplini ile ilişkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı, Ankara
- Akman, Y. (1992). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin meslek, evlilik ve geleceğe yönelik beklentileri. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 125-149
- Aktaş, E. (2016). *Ergenlerin psikolojik dayanıklılıkları ile gelecek beklentileri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Samsun

- Alıcıgüzel, İ. (2003), *Çağdaş okulda eğitim ve öğretim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142
- Altun, S. A., & Çakan, M. (2008). Öğrencilerin sınav başarılarına etki eden faktörler: LGS/ÖSS sınavlarındaki başarılı iller örneği. *İlköğretim Online*, 7 (1), 157-173, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Arbona, C. (2000). The development of academic achievement in school aged children: Precursors to career development. In R. Lent & S. Brown (Eds.), *Handbook of counseling psychology* (3.Baskı), sayfa 270-309. New York: John Wiley.
- Arul Lawrence, A.S., Nanguneri, S. I., Vimala, A., & Palayamkottai, S.I. (2012). School environment and academic achievement of standard IX students. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 2, 3, 22, 210-215
- Aslanargun, E., Bozkurt, S., & Sarıoğlu, S. (2016). Sosyo-Ekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 3, 214-234
- Atik, S. (2016). *Akademik başarının yordayıcıları olarak öğretmene güven, okula karşı tutum, okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği*. (Doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Malatya
- Aydın, F. (2010). *Akademik başarının yordayıcısı olarak akademik güdülenme, öz yeterlilik ve sınav kaygısı*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, Ankara
- Aydın, A. (2017). *Eğitim ortamlarındaki fiziksel değişkenlerin nesnelere interneti uygulaması kullanılarak öğrenciler üzerindeki etkisinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum

- Babaoğlan, E. (2017). Yozgat'ta öğrenci başarışı: Başarı engelleri ve başarıyı artırmak için yapılabilecekler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 37, 23-40
- Bahar, M. (2002). Biyoloji öğrencilerinin motivasyon tarzlarının tespiti. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 22 (2), 23-34.
- Bakan, İ., & Güler, B. (2017). Duygusal zekânın, yaşam doyumunu ve akademik başarıya etkileri ve demografik özellikler bağlamında algı farklılıkları. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19, 33, 1-11
- Bakó-Biró, Z., Clements-Croome, D. J., Kochhar, N., Awbi, H. B., & Williams, M. J. (2012). Ventilation rates in schools and pupils' performance. *Building and Environment*, 48, 215-223.
- Bal, Ö. (2010). *Lise son sınıf öğrencilerinin yükseköğretime öğrenci seçme sistemine ilişkin görüşleri ve tutumlarını etkileyen faktörler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, Ankara
- Batman, D., & Yiğit, N. (2016). Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörleri Belirleme Ölçeği: Geliştirilmesi, güvenilirliği ve geçerliliği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24, 1, 217-232
- Baytekin, Ç. (2001). Çağdaş sınıf ve bilgisayar sınıf ortamı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 2, 120-133
- Bean, R.A., Bush, K.R., McKenry, P.C., & Wilson, S.M. (2003). The impact of parental, support, behavioral control and psychological control on the academic achievement and self-esteem of African-American and European-American adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 18 (5), 523–541.
- Betts, J.R., Zau, A. C., & Rice, L. A. (2003). *Determinants of student achievement: New evidence from San Diego*. San Francisco, CA: Public Policy Institute of California
- Boozer, M., & Rouse, C. (2001). Intraschool variation in class size: Patterns and implications. *Journal of Urban Economics*, 50 (1), 163-189.

- Byrne, B. M., & Campbell, T. L. (1999). Cross-cultural comparisons and the presumption of equivalent measurement and theoretical structure: A look beneath the surface. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 30, 557–576.
- Burrow, A. L., O'Dell, A. C., & Hill, P. L. (2010). Profiles of a developmental asset: Youth purpose as a context for hope and well-being. *Journal of Youth and Adolescence*, 39 (11), 1265-1273. doi:10.1007/s10964-009-9481-1
- Büyüköztürk, Ş. (2010). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum. 12. Baskı. Ankara: PegemA Yayınları
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Callina, K. S., Johnson, S. K., Buckingham, M. H., & Lerner, R. M. (2014). Hope in context: Developmental profiles of trust, hopeful future expectations, and civic engagement across adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 43(6), 869-883. doi:10.1007/s10964-014-0096-9
- Calster, K.V., Lens, W., & Nuttin, J.R. (1987). Affective attitude toward the personal future time orientations. *American Journal of Psychology*, 100 (1) 1-13
- Can, A. (2017). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Carr, J. A., & Rockman, I. F. (2003). Information-literacy collaboration: A shared responsibility. *American Libraries*, 34, 52–54.
- Cash, C. S. (1993). *Building condition and student achievement and behavior*. Unpublished doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, VA
- CCS, Coalition for Community Schools. Community schools: Promoting student Success. A rationale and result framework. Washington, DC http://www.communityschools.org/assets/1/AssetManager/CS_Results_Framework.pdf

- Coley, D. A., Greeves, R., & Saxby, B. K. (2007). The effect of low ventilation rates on the cognitive function of a primary school class. *International Journal of Ventilation*, 6 (2), 107-112.
- Çelenk, S. (2003).Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim Online Dergisi*, 2 (2), 28–34.
- Çelik S., & Namalır M.M. (2018) Levels of using social capital in schools according to school principals and teachers. In: Erçetin Ş. (eds) Chaos, Complexity and Leadership 2016. ICCLS 2016. Springer Proceedings in Complexity. Springer, Cham DOI https://doi.org/10.1007/978-3-319-64554-4_25
- Çelik, S., & Çelik, M. (2017). Fatih Projesinin uygulama sürecinde ortaya çıkan sorunların okul yöneticileri tarafından değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5, 54, 549-575, Doi Number :<http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12606>
- Çelik, S., & Ereskici, E. (2008). Meslek liselerindeki öğrencilerin disipline aykırı davranışta bulunma nedenleri (Ankara ili örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 177, 272-293
- Çurğatay, V. (2010). *Üniversite Sınavına Girecek Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörler (Malatya'daki Lise Son Sınıf Öğrencileri Uygulaması)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Malatya
- Dane, A., Kudu, M., & Balkı, N. (2009). Lise öğrencilerinin algılarına göre, matematik başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörler. *Erzincan Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2 (1), 17-34.
- Demir, S. (2013). *Farklılaştırılmış öğretim yöntemlerinin öğrencilerin akademik başarı, öğrenme yaklaşımları ve kalıcılık puanları üzerindeki etkisi*. (Doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi, İstanbul
- Demircan, Y. S., & Tanrıseven, I. (2014). 5. Sınıf öğrencilerinin sınıf içi etkinlik ve akademik başarı düzeylerine göre öz-düzenleme stratejileri ve motivasyonel inançlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7, 35, 515-535

- Demirtaş, H., & Güneş, H. (2002). *Eğitim yönetimi ve denetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Devolder, M. L., & Lens, W. (1982). Academic achievement and future time perspective: A cognitive-motivational concept. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42, 571-655.
- Diamond, J.B., Randolph, A., & Spillane, J.P. (2004). Teachers' expectations and sense of responsibility for students learning: The importance of race, class and organizational habitus. *Anthropology & Education Quarterly*, 35 (1), 75-98.
- Dönmez, B. (2004). Sosyal bir sistem olarak sınıf ve sınıfın iklimi. İçinde M. Şişman ve S. Turan (Ed). *Sınıf Yönetimi*. İkinci Baskı. ss. 43-62, Ankara, Pegem A Yayıncılık
- Durmaz, M.; Hüseyinli, T., & Güçlü, C. (2016). Zaman yönetimi becerileri ile akademik başarı arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5, 7, 2291-2303
- Dursun, Ş., & Dede, Y. (2004). Öğrencilerin matematikte başarısını etkileyen faktörler: Matematik öğretmenlerinin görüşleri bakımından. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 217-230.
- Duru, E.; Duru, S., & Balkıs, M. (2014). Tükenmişlik, akademik başarı ve öz düzenleme arasındaki ilişkilerin analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14 (4), 1263-1284
- Ehtiyar, R., Ersoy, A., Akgün, A., & Karapınar, E. (2017). Üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutum ve olumlu gelecek beklentilerinin psikolojik iyilik halleri üzerindeki etkisi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 7, 2, 251-262
- Eker, C., & Coşkun, İ. (2012). Ders Günlüğü Yazmanın ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi akademik başarılarına etkisi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 111-122
- Elliot, A. J., & McGregor, H. (2001). A 2X2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 501-519.
- Elmacioğlu, T. (2003). *Başarıda aile faktörü*. İstanbul: Hayat Yayınları.

- Epstein, J. L. (2008). Improving family and community involvement in secondary schools. *Principal Leadership*, 8 (2), 16-22.
- Erçetin, Ş.Ş. (2000). *Lider sarmalında vizyon*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Erçetin, Ş.Ş., & Açıklan, Ş.N. (2018a). Student engagement in active learning and social environments in new generation universities: Experiences of students. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.) *Chaos, Complexity and Leadership 2016*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 10, pp. 125-145, Switzerland: Springer International Publishing, DOI https://doi.org/10.1007/978-3-319-64554-4_10
- Erçetin, Ş.Ş., & Açıklan, Ş.N. (2018b). Understanding the new generation universities: Learning, teaching and managing. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.) *Chaos, Complexity and Leadership 2016*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 16, pp. 209-215, Switzerland: Springer International Publishing, DOI https://doi.org/10.1007/978-3-319-64554-4_16
- Erçetin, Ş.Ş., & Başar Neyişci, N. (2008). Violence in schools... Teacher training... Action research. *World Applied Sciences Journal*, 3, 1, 18-24
- Erçetin, Ş.Ş., & Bisaso S. M. (2018a). Contemporary educational management through the string theory lens. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.) *Chaos, Complexity and Leadership 2016*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 5, pp. 51-66 Switzerland: Springer International Publishing, DOI https://doi.org/10.1007/978-3-319-64554-4_5
- Erçetin, Ş.Ş., & Bisaso S. M. (2018b). The viability and reliability of the Fractal Leadership Practices Scale. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.) *Chaos, Complexity and Leadership 2016*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 8, pp.89-109, Switzerland: Springer International Publishing, DOI https://doi.org/10.1007/978-3-319-64554-4_8
- Erçetin, Ş.Ş., & Bisaso, S.M. (2016a). The effect of social media and social networking on perceptions of leadership and leaders. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.) *Chaos, Complexity and Leadership 2014*, Springer, Switzerland, Ch 11, 105-118 DOI: 10.1007/978-3-319-18693-1_11

- Erçetin, Ş. Ş., & Bisaso, S.S. (2016b). The influence of changing paradigms on educational management and school administration. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.). *Applied Chaos and Complexity Theory in Education*. IGI Global Publication, ch 2, 11-28 DOI: 10.4018/978-1-5225-0460-3.ch002
- Erçetin, Ş.Ş., & Bisaso, S.M. (2015). The incorporation of fractals into educational management and its implications for school management models. In Ş.Ş. Erçetin & S. Banerjee (Eds.) *Chaos, Complexity and Leadership 2013*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 4, 35-55 DOI: 10.1007/978-3-319-09710-7_4
- Erçetin, Ş.Ş., Bisaso, S.M., & Saeed, F. (2015). Understanding chaos and complexity in education systems through conceptualization of fractal properties. In Ş.Ş. Erçetin & S. Banerjee (Eds.) *Chaos, Complexity and Leadership 2013*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 12, 147-161 DOI: 10.1007/978-3-319-09710-7_12
- Erçetin, Ş.Ş., & Çevik, M.S. (2019). A study on validity and reliability of Teacher Efficacy Scale. In Ş.Ş. Erçetin, N. Potas (Eds.) *Chaos, Complexity and Leadership 2017: Explorations of Chaos and Complexity Theory*. Springer Proceedings in Complexity, Ch 38, pp 411-430. Springer, Cham
- Erçetin, Ş.Ş., & Eriçok, B. (2016). Yayınlarda yer alan okul yöneticilerinin yeterliklerinin analizi (ULAKBİM 2004-2016). *Turkish Studies*, 11, 14, 1-19 Doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9696>
- Erçetin, Ş. Ş., Eriçok, B., & Eranıl, A.K. (2016). Leaders' emotional intelligence in the chaos and complexity situations of educational organizations. In Ş.Ş. Erçetin (Ed.). *Applied Chaos and Complexity Theory in Education*. IGI Global Publication, ch 4, 59-80 DOI: 10.4018/978-1-5225-0460-3.ch004
- Erçetin, ŞŞ., Güngör, H., & Hamedoğlu, M.A. (2020a). Academic Success Scale: Second order confirmatory and exploratory factor analysis. *International Journal of Educational Research Review*, 5, 3, 178-189
- Erçetin, Ş.Ş., Güngör, H., & Hamedoğlu, M.A. (2020b). Determination of the Factors Affecting Future Expectations of Young People. *Journal of Family, Counseling and Education*, 5 (1), 35-59 ULAKBİLİM

- Erçetin, Ş.Ş., Hamedoğlu, M.A, & Çelik, S. (2008). Mobbing in primary schools: A case study for Hendek County, Sakarya. *World Applied Sciences Journal*, 3, 6, 945-955
- Erçetin, Ş.Ş., & İli, K. (2012). Effect of social media addiction to students lives. *Humanity and Social Sciences Journal*, 7 (2), 110-113 Doi: 10.5829/idosi.hssj.2012.7.2.1120
- Erçetin, Ş.Ş., & Maya, İ. (2013.) Views of educational managers on stress management working in the body of province directorate of national education: Çanakkale case. *US-China Education Review B, August*, 3, 8, 612-623 Doi: 10.17265/2161-6248/2013.08B.004
- Erçetin, Ş.Ş., & Menteşe, M. (2012). What is happening to the students on social media? *Humanity and Social Sciences Journal*, 7 (2), 104-109 Doi: 10.5829/idosi.hssj.2012.7.2.1119
- Erçetin, Ş.Ş., & Özkan, M. (2016). 2007-2016 yılları arasında lider-üye etkileşim teorisi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin meta-analizi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 1, 496-512 Doi:10.17556/jef.71455
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erkuş, A. (2016). Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme- I, Temel kavramlar ve işlemler. Ankara: Pegem Akademi.
- Eryılmaz, A. (2011). Ergen öznel iyi oluşu ile olumlu gelecek beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24, 209-215.
- Evans, G. W., & Maxwell, L. (1997). Chronic noise exposure and reading deficits the mediating effects of language acquisition. *Environment and Behavior*, 29 (5), 638-656.
- Finn, J. D., & Rock, D. A. (1997). Academic success among students at risk for school failure. *Journal of Applied Psychology*, 82, 2, 221-234
- Florêncio, C.B.S., Costa Silva, S.S., & Ramos, M.F.H. (2017). Adolescent perceptions of stress and future expectations. *Paidéia*, 27, 66, 60-68. doi:10.1590/1982-43272766201708

- Frank, L. K. (1939). Projective methods for the study of personality. *The Journal of Psychology*, 8 (2), 389-413.
- Glasser, W. (1991). Kaliteli eğitimde öğretmen. (Çev., Ulaş Kaplan). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Goldberger, S.; Keough, R., & Almeida, C. (2000). *Benchmarks for success in high school education. Putting data to work in school-to-career education reform*. Boston, MA: The LAB at Brown University in partnership with Jobs for the Future
- Gordon, R., Kane, T.J., & Staiger, D.O. (2006). Hamilton: The project, identifying effective teachers using performance on the job. Brookings Institute. http://www.brook.edu/views/papers/200604hamilton_1.pdf
- Gök, M. (2015). Bişkek şehrindeki 9. 10. ve 11.sınıf öğrencilerinin akademik başarısını etkileyen bazı faktörlerin analizi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4, 1, 75-89
- Graham, S., Harris, K.R., Fink, B., & McArthur, C.A. (2001). Teacher efficacy in writing: A construct validation with primary grade teachers. *Scientific Studies of Reading*, 5 (2), 177–203.
- Gonzalez-DeHass, A.R., Willems, P.P., & Holbein, M.F.D. (2005). Examining the relationship between parental involvement and student motivation. *Educational Psychology Review*, 17, 99–123.
- Gupta, P. K., & Mili, R. (2016). Impact of academic motivation on academic achievement: A study on high schools students. *European Journal of Education Studies*, 2, 10, 43-51
- Günçer, B., & Köse, R. (1993). Effects of family and school on Turkish students' academic performance. *Education and Society*, 11 (1), 51–63.
- Güneş, V. (2010). *Spor lisesi ve farklı liselerdeki öğrencilerin atılganlık düzeyleri ile akademik başarılarının incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Elazığ

- Güngör, H. (2014). Adolescent suicides as a chaotic phenomenon. In Ş. Erçetin, & S. Banerjee (Eds.), *Chaos and Complexity Theory in World Politics* (pp. 306-324). Hershey, PA: IGI Global. doi:10.4018/978-1-4666-6070-0.ch022
- Habegger, S. (2008). The principal's role in successful schools: Creating a positive school culture. *Principal*, September/October, 42-46
- Harackiewicz, J. M., & Hulleman, C. S. (2010). The importance of interest: The role of achievement goals and task values in promoting the development of interest. *Social and Personality Psychology Compass* 4, 1, 42–52, 10.1111/j.1751-9004.2009.00207.x
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations*. New York: Wiley
- Hız, K. (1994). *15-24 yaş arası gençlerin durumları ve gelecek beklentileri (Muğla ili örneği)*. (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Ankara
- Hoge, D., Smit, E., Crist, J. (1997). Four family process factors predicting academic achievement in sixth and seventh grade. *Educational Research Quarterly*, 21 (2), 27-42.
- Hoskins, S. L., & Van Hooff, J. C. (2005). Motivation and ability: Which students use online learning and what influence does it have on their achievement?. *British journal of educational technology*, 36 (2), 177-192.
- Hou, Z., & Leung, S. A. (2011). Vocational aspirations of Chinese high school students and their parents' expectations. *Journal of Vocational Behavior*, 79 (2), 349–360. doi:10.1016/j.jvb.2011.05.008
- Hu, L.-T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1–55.
- <https://www.bilgiustam.com/dunyanin-ilk-bilgisayari-ve-bilgisayar-in-tarihcesi/>
adresinden 15.02.2020 tarihinde alınmıştır
- Hurn, C. J. (1993). *The limits and possibilities of schooling: An introduction to the sociology of education* (3rd ed.). Boston: Allyn and Bacon.

- İmamoğlu, E. O. (2001). *Need for cognition versus recognition: Self and family related correlates*. Yayınlanmamış makale, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- İmamoğlu, E. O., & Güler-Edwards, A. (2007). Geleceğe ilişkin yönelimlerde benlik tipine bağlı farklılıklar. *Türk Psikoloji Dergisi*, 22 (60),115-132.
- Israeli, N. (1930). Some aspects of the social psychology of futurism. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 25, 121-132.
- Israeli, N. (1936). *Abnormal personality and time*. New York: Science Press.
- Ito, K., Murakami, S., Kaneko, T., & Fukao, H. (2006). Study on the productivity in classroom (part 2) realistic simulation experiment on effects of air quality/thermal environment on learning performance. In *Healthy Buildings: Creating a Healthy Indoor Environment for People, Proceedings*,V. 3, pp. 207-212, HB 2006, Portugal
- Iovu, M.B. (2014). Adolescents' positive expectations and future worries on their transition to adulthood. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 149, 433 – 437
- Jacob, B., & Lefgren, L. (2006). When principals rate teachers. Education next. Hoover Institution. [Online] <http://www.educationnext.org/20062/58.html> adresinden 15.06.2018 tarihinde indirilmiştir.
- Johnson, E. (2001). Let's hear it for learning: Improving classroom acoustics can maximize student productivity at a minimal cost. *American School and University*, 73(11), 28–30.
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33 (7), 14-26.
- Kalenkoski, C.M., & Pabilonia, S. W. (2014). Does high school homework increase academic achievement? Discussion Paper Series, IZA DP No. 8142, Institute for the Study of Labor, Bonn, Germany
- Kalita, S. (2016). Academic achievement of high school students in relation to their emotional stability. (*JPMNT*) *Journal of Process Management – New Technologies International*, 4, 4, 1-4

- Kandiko, C.B., & Mawer, M. (2013). Student expectations and perceptions of higher education a study of uk higher education. Commissioned by the Quality Assurance Agency, Project Report. London: King's Learning Institute
- Kapıkıran, Ş. (2016). Ebeveyn akademik başarı baskısı ve desteği ölçeğinin psikometrik değerlendirmeleri ve yapısal geçerlik: Ortaokul ve lise öğrencileri. *Ege Eğitim Dergisi*, 17, 1, 62-83
- Kaptan, F. ve Korkmaz, H. (2000). Yapısalcılık (Constructivism) Kuramı ve fen öğretimi. *Çağdaş Eğitim*, 265, 22-27.
- Kapur, R. (2018). Factors influencing the students' academic performance in secondary schools in India. <https://www.researchgate.net/publication/324819919>
- Kapusuzoğlu, Ş., & Dilekçi, Ü. (2017). Development of the Artistic Supervision Model Scale (ASMS). *Universal Journal of Educational Research*, 5, 7, 1192-1200
- Kapusuzoğlu, Ş., & Öztürk, H. (2016). Analysis of the perceptions of school administrators on the recent published regulation. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 8, 91-100
- Karaarslan, G. (2010). *Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörlerin İstatistiksel Analizi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik Mühendisliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Karakoç, A., Bingöl, F., & Karaca, S. (2013). Lise öğrencilerinde ergen öznel iyi oluş ile olumlu gelecek beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 6, 3, 43-50
- Kendall, J. S., Pollack, C., Schwols, A., & Snyder, C. (2007). *High school standards and expectations for college and the workplace* (Issues & Answers Report, REL 2007–No. 001). Washington, DC: U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences, National Center for Education

Evaluation and Regional Assistance, Regional Educational Laboratory Central. Retrieved from <http://ies.ed.gov/ncee/edlabs>.

Kıncal, R. Y., & Ulutaş, M. (2009). İlköğretim 8. sınıf bilgisayar dersi amaçlarının gerçekleşme düzeyinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 293-312.

Kim, E., Newton, F., Downey, R., & Benton, S. (2010). Personal factors impacting college student success: Constructing college learning effectiveness inventory (CLEI). *College Student Journal*, 44(1), 112-125. doi: 1984269161

Klem, A., & Connel, J. (2004). Relationships matter: Linking Teacher support to student engagement and achievement. *Journal of School Health*, 74 (7), 262-273.

Kurul Tural, N. (2002a). *Eğitim finansmanı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Kurul Tural, N. (2002b). Öğrenci başarısında etkili okul değişkenleri ve eğitimde verimlilik. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35, 1-2, 39-54

Kutlu, Ö., Yıldırım, Ö., Bilican, S., & Kumandaş, H. (2011). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlamada başarılı olup-olmama durumlarının kestirilmesinde etkili olan değişkenlerin incelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2 (1), 132-139.

Küçükahmet, L. (1993). *Öğretmen yetiştirme (Programları ve uygulamaları)*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası.

Leonard, C.A.R. (2002). *Quality of school life and attendance in primary schools*. Unpublished doctoral dissertation. Newcastle University, Newcastle.

Lewin, K. (1939). Field theory and experiment in social psychology: concepts and methods. *The American Journal of Sociology*, 44, 868-897.

Lewin, K. (1948). *Resolving social problems*. New York: Harper.

Macleod, A. K., & Byrne, A. (1996). Anxiety, depression and the anticipation of future positive and negative experiences. *Journal of Abnormal Psychology*, 105/2, 286-289.

- Maton, K.I., & Hrabowski, F.A. (1998). Preparing the way: A qualitative study of high achieving African American Males and the role of the family. *American Journal of Community Psychology*, 26 (4), 639-668.
- Mayring, P. (2000). Qualitative content analysis [28 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 1 (2), Art. 20, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs0002204>.
- Mbuva, J. M. (2011). An Examination of student retention and student success in high school, college, and university. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 11 (4), 92-101
- McGowen, R. S. (2007). *The impact of school facilities on student achievement, attendance, behavior, completion rate and teacher turnover rate in selected Texas high schools*. Doctoral Dissertation. Texas A&M University
- McWhirter, E.H., & McWhirter, B.T. (2008). Adolescent future expectations of work, education, family, and community development of a new measure. *Youth & Society*, 40 (2), 182-202. <https://doi.org/10.1177/0044118X08314257>
- MEB (2013). Milli eğitim istatistikleri, örgün eğitim, 2012-2013. Ankara: MEB
- MEB (2017). Milli eğitim istatistikleri, örgün eğitim, 2016-2017. Ankara: MEB
- MEB (2018). Milli eğitim istatistikleri, örgün eğitim, 2017-2018. Ankara: MEB
- MEB (2019). Milli eğitim istatistikleri, örgün eğitim, 2018-2019. Ankara: MEB
- Memduhoğlu, H.B., & Tanhan, F. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 1, 106-124
- Mencik, Y. (2017). *Lise öğrencilerinin duygusal zeka ile akademik başarılarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Metin, S. C. (2016). *Üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere katılım düzeyleri ile sosyal uyum becerileri ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin*

- incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim Dalı, Muğla
- Metin Yaşar, M. (2016). Öğretmen adaylarının akademik başarısını etkilediği düşünülen özelliklerin sıralama yargıları yöntemine dayalı ölçeklenmesi. *PAU Egit Fak Derg*, 40, 274-288
- Mølhave, L., Bach, B., & Pedersen, O. F. (1986). Human reactions to low concentrations of volatile organic compounds. *Environment International*, 12 (1-4), 167-175.
- Moneta, G. B., Marcantonio, M. P., & Felicitas, M. R. (2006). Approaches to studying when preparing for final exams as a function of coping strategies. *Personality and Individual Differences*, 43 (1), 191-202
- Nartgün, Ş., & Çakır, M. (2014). Lise öğrencilerinin akademik başarılarının akademik güdülenme ve akademik erteleme eğilimleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3, 3, 36, 379-391
- NEA's Accountability Task Force National Education Association. (2015). Student success report. A new vision for student success https://www.nea.org/assets/docs/122096_NEA_V01_LowRes.pdf
- Negru, O., Subțirică, A., & Opre, A. (2011). The dynamics of aspirations in emerging adulthood, in *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 12, 205-210.
- Nuttin, J., & Lens, W. (1985). *Future time perspective and motivation: Theory and research* method. NJ: Leuven University Press & Erlbaum.
- Onwuegbuzie, A. J., & Teddlie, C. (2003). A framework for analyzing data in mixed methods research. In A. Tashakkori and C. Teddlie (Eds.), *Handbook of Mixed Methods in Social and Behavioral Research* (351–383). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Oral, I., & Mcgivney, E.J. (2014). *Türkiye eğitim sisteminde eşitlik ve akademik başarı araştırma raporu ve analiz*. Eğitim Reformu Girişimi. İstanbul: Sabancı Üniversitesi

- Orosa, J. A., Costa, Á. M., Rodríguez-Fernández, Á., & Roshan, G. (2014). Effect of climate change on outdoor thermal comfort in humid climates. *Journal of Environmental Health Science and Engineering*, 12 (1), 46.
- Otto, D. A., Hudnell, H. K., House, D. E., Mølhave, L., & Counts, W. (1992). Exposure of humans to a volatile organic mixture. I. Behavioral assessment. *Archives of Environmental Health: An International Journal*, 47 (1), 23-30.
- Özcan, M. (2010). *Anadolu meslek lisesi öğrencilerinin okudukları okulu seçme nedenleri ve gelecek beklentileri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Konya
- Özdemir, A. (2002). Sağlıklı okul ikliminin çeşitli görünüşleri ve öğrenci başarısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 10(1), 39-46.
- Özdemir, N. (2016). *Okul müdürünün yönetsel davranışlarının akademik başarıyla ilişkisi*. (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Ankara
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E., & Erkan, E. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 213-224.
- Özil, L. (2016). *Meslek liselerinde öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılım düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma; Tokat ili örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Yönetimi Bilim Dalı, Ankara
- Özkan, M. (2015). PISA 2012 Türkiye verilerine göre okul değişkenlerinin öğrenci başarısını yordama gücü. *Uluslar arası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 5, 477-489
- Özkan, S. (2003). *The roles of motivational beliefs and learning styles on tenth grade students' biology achievement*. (Doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü, Ankara.

- Öztekin, A. (2012). *Lise öğrencilerinin öğrenme stillerinin, lise türü, akademik başarı ve cinsiyete göre karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim, İstanbul
- Parker, J. D. A.; Duffy, J. M.; Wood, L. M.; Bond, B. J., & Hogan, M. J. (2005). Academic achievement and emotional intelligence: Predicting the successful transition from high school to University. *Journal of the First-Year Experience*, 17, 1, 1-13
- Patah, M.S.A.; Zakaria, A.R., & Mohsin, M. (2016) Perception and expectation of parents and students regarding choice of secondary school type. In F.L. Goal, F. Hutagalung, A.R. Zakaria, Z. Hasim (Eds.) Knowledge, Service, Tourism and Hospitality, pp. 73-80 Taylor & Francis Group: London
- Peker, M., & Mirasyedioğlu, Ş. (2003). Lise 2. sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumları ve başarıları arasındaki ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (14), 157-166.
- Perger, M., & Takács, I. (2016). Factors contributing to students' academic success based on the students' opinion at bme faculty of economic and social sciences. *Periodica Polytechnica Social and Management Sciences*, 24 (2), 119-135 DOI: 10.3311/PPso.8843
- Perna, L. W., & Thomas, S. L. (2008) Theoretical perspectives on student success: understanding the contributions of the disciplines. *ASHE Higher Education Report*, 34 (1), 1-87.
- Razon, N. (1987). Öğrenme olgusu ve okul başarısını etkileyen faktörler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 11 (63). Web: <http://www.ekipnormarazon.com/makaleler/5-okul-ve-cocuk/25-okulbasarisini-etkileyen-faktorler> adresinden 15.06.2018'de alınmıştır.
- Razon, N. (2018). Okul başarısını etkileyen faktörler. <http://ekipnormarazon.com/makalelerimiz/okul-ve-cocuk/okul-basarisini-etkileyen-faktorler/> 04.04.2018 tarihinde erişildi

- Rençber, B.A. (2012). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen faktörler. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (1), 191-198
- Resmi Gazete (2012, 11 Nisan) 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>
- Resmi Gazete (2013, 7 Eylül). 28758 sayılı *Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği* <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/09/20130907-4.htm>
- Resmi Gazete (2018, 1 Eylül). 30522 sayılı *Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik* <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/09/20180901-6.htm>
- Rubie-Davies, C.M., Peterson, E., Irving, E., Widdowson, D., & Dixon, R. (2010). Expectations of achievement: Student, teacher and parent perceptions. *Research in Education* No. 83. DOI: 10.7227/RIE.83.4 36-53
- Sapp, J.S. (2009). *Barriers to high school student academic success*. Doctoral Dissertation). Georgia Southern University, 365, <https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/etd/365>
- Sarı, M. (2012). Assessment of school life: Reliability and validity of quality of school life scale. *Hacettepe University Journal of Education*, 42, 344–355.
- Sarıer, Y. (2016). Türkiye’de Öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: Bir meta-analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (3), 609-627
- Sayın, A., & Gelbal, S. (2014). Başarıyı etkileyen faktörlerin önem derecelerinin ardışık aralıklar yöntemiyle ölçeklenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 1-26
- Schmidt, L.J. (1992). Relationship between pupil control ideology and quality of school life. *Journal of Invitational and Psychological Measurement*, 1 (2), 103-110.
- Seginer, R. (2003). Adolescent future orientation: An integrated cultural and ecological perspective. *Online Readings in Psychology and Culture*, 6 (1), 3-13.

- Seginer, R. (2009). *Future orientation: Developmental and ecological perspectives*. New York: Springer.
- Sezer, A., & Tokcan, H. (2003). İş birliğine dayalı öğrenmenin coğrafya dersinde akademik başarı üzerine etkisi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (3), 227-242.
- Shannon, G.S., & Bylsma, P. (2007). The nine characteristics of high-performing schools: A research-based resource for schools and districts to assist with improving student learning (2nd Ed.). Olympia, WA: OSPI.
- Shaughnessy, R. J., Haverinen-Shaughnessy, U., Nevalainen, A., & Moschandreas, D. (2006). A preliminary study on the association between ventilation rates in classrooms and student performance. *Indoor air*, 16 (6), 465-468.
- Silah, M. (2003). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen çeşitli nedenler arasından süreksiz durumluk kaygısının yeri ve önemi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10, 102-115.
- Soner, O. (2000). Aile uyumu, öğrenci özgüveni ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 249-260.
- Şanlı, T., & Saraçlı, S. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Gelecek Beklentileri Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (11), 25-36.
- Şerefli, A. K. (2003). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Etmenler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Şevik, Y. (2014). *İlkokul müdür ve müdür yardımcılarının öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ile akademik başarısına katkıları*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Programı, Burdur
- Şimşek, A. (2009). *Öğretim tasarımı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Şimşek, H. (2012). Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki lise öğrencilerinin gelecek beklentileri ve gelecek beklentilerini etkileyen faktörler. *AKU, Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 5 (1), 90-109.
- Tatar, M. (2005). Öğretmen beklentisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2)
http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_II/ozetler/m_tatar.htm
- Tatlılıoğlu, K., & Korkmaz, G. (2015). İlköğretim öğrencilerinin okul başarılarını olumsuz etkileyen nedenlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma (Konya Örneği). *Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (3): 93-116
- Tay, B. (2007). Öğrenme stratejilerinin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi dersinde akademik başarıya etkisi. *Milli Eğitim*, 173, 87-102.
- Torres-Díaz, J.-C., Duarte, J. M., Gómez-Alvarado, H.-F., Marín-Gutiérrez, I., & Segarra-Faggioni, V. (2016). internet use and academic success in university students. *Comunicar, Media Education Research Journal*, 48, 24, 61-70
- Tuncer, M. (2011a). Ergen Gelecek Beklentileri Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 6, 3, 1265-1275
- Tuncer, M. (2011b). Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6, 2, 935-948
- TUİK (2018). İstatistiklerle gençlik dönemi 2019
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33731> adresinden
20.05.2019 tarihinde alınmıştır.
- Uluçay, T., Özpolat, A.R., İşgör, İ.Y., & Taşkesen, O. (2014). Lise öğrencilerinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *NWSA-EducationSciences*, 1C0616, 9, (2), 234-247.
- Usher, E.L., & Pajares, F. (2009). Sources of self-efficacy in mathematics: A validation study. *Contemporary educational psychology*, 34 (1), 89-101.

- Uzun, M. (2005). *Üniversiteye geçişte akademik başarı ve sosyal geçmişin etkileri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale
- Üzbe, N. (2013). *Başarı hedef yönelimi, benlik saygısı ve akademik başarının kendini engellemeyi yordamadaki rolü*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Ankara
- van Calster K., Lens W., & Nuttin J. R. (1987). Affective attitude toward the personal future: Impact on motivation in high school boys. *American Journal of Psychology*, 100 (1), 1-13.
- Wargocki, P., & Wyon, D. P. (2007). The effects of moderately raised classroom temperatures and classroom ventilation rate on the performance of schoolwork by children (RP-1257). *Hvac&R Research*, 13 (2), 193-220.
- Wyon, D. P. (1970). Studies of children under imposed noise and heat stress. *Ergonomics*, 13 (5), 598-612.
- Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F., & Sertelin, Ç. (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 93-103
- Yenidünya, A. (2005). *Lise öğrencilerinde rekabetçi tutum, benlik saygısı ve akademik başarı ilişkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı, İstanbul
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, İ. (2000). Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, sınav kaygısı ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 167 - 176
- Yıldırım, M.C., & Dönmez, B. (2008). Okul-aile işbirliğine ilişkin bir araştırma: İstiklal ilköğretim okulu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (23), 98-115.

- Yılmaz, A. (2000). Eşler arasındaki uyum ve çocuğun algıladığı anne–baba tutumu ile çocukların, ergenlerin ve gençlerin akademik başarıları ve benlik algıları arasındaki. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 8 (2), 85-93.
- Yörük, D. (2007). *Lise öğrencilerinin akademik başarıları, başarı korkuları ve verimli ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı, Ankara
- Zhang, Y., & Wildemuth, B. M. (2009). Qualitative analysis of content. In *Applications of Social Research Methods to Questions in Information And Library Science*. Westport, Connecticut: Libraries Unlimited, 308-319.
- Zimbardo, P.G., & Boyd, J.N. (1999). Putting time in perspective: A valid reliable individual-differences metric. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 77 (6), 1271-1288.

EK-A: Kişisel Bilgi Formu

Okuldaki Göreviniz: Öğrenci () Öğretmen () Yönetici ()

Cinsiyet : Kadın () Erkek ()

Yaşınız:

Okulun bulunduğu ilçe;

Gemlik () Gürsu () İnegöl () İznik ()
Karacabey () Kestel () Mudanya () Mustafakemalpaşa ()
Nilüfer () Orhangazi () Osmangazi () Yenişehir ()
Yıldırım ()

Okulun türü;

Mesleki Teknik Anadolu Lisesi () Anadolu Lisesi ()
Anadolu İmam Hatip Lisesi () Fen Lisesi ()
Sosyal Bilimler Lisesi ()

Alanınız/Bölümünüz/Branşınız:.....

Akademik başarının artması için okulda yapılabilecekler konusunda önerileriniz nelerdir?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Öğretmen ve Yönetici için

Eğitim Düzeyiniz: Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

Kıdeminiz:

Çalıştığınız kurumda görev yapma süreniz?

Lütfen belirtiniz

Öğrenci için**Annem:** Öz () Üvey () Sağ () Ölü ()**Babam:** Öz () Üvey () Sağ () Ölü ()**Anne-Babam:** Beraber () Ayrı ()**Annenin eğitim durumu**

Okuryazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise ()

Önlisans () Lisans () Lisansüstü ()

Babanın eğitim durumu

Okuryazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise ()

Önlisans () Lisans () Lisansüstü ()

Ailenin sosyo-ekonomik durumu: Yüksek () Orta () Düşük ()**Sınıf tekrarı yaptın mı?** Evet () Hayır ()**Disiplin cezan var mı?** Evet () Hayır ()**Okul değişikliği yaptın mı?** Evet () Hayır ()**Devamsız gün sayın:****Liseden mezun olduğunda;****Yükseköğretime devam etmeyi düşünüyor musun?** Evet () Hayır ()

Hayır ise; nedenini belirtiniz

Evet ise;**Devam etmek istediğin yükseköğretim kurumu için;****Şehir tercihin var mı (Evet ise belirtin)?** Evet () Hayır ()**Üniversite tercihin var mı (Evet ise belirtin)?** Evet () Hayır ()**Fakülte tercihin var mı (Evet ise belirtin)?** Evet () Hayır ()**Bölüm tercihiniz var mı (Evet ise belirtin)?** Evet () Hayır ()**Meslek tercihin var mı (Evet ise belirtin)?** Evet () Hayır ()**Geleceğinize dair umudunu hangi düzeyde tanımlarsın?**

Yüksek () Orta () Düşük ()

EK-Ç: Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 86896125-605.01-E.1539988
Konu : Halime GÜNGÖR'ün Araştırma İzni

21.01.2020

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

İlgi : Milli Eğitim Bakanlığı'nın Araştırma, Yanışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri konulu 22/08/2017 tarih ve 2017/25 sayılı Genelgesi.

Müdürlüğümüz AR-GE personeli Halime GÜNGÖR'ün "Yükseköğretime Hazırlanırken 12. Sınıf Öğrencilerinin Okullarında Akademik Başarılarıyla Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler" konulu araştırma isteği Halime GÜNGÖR'ün 20/01/2020 tarih ve 1346934 sayılı dilekçesi ile bildirilmektedir.

Müdürlüğümüz AR-GE personeli Halime GÜNGÖR'ün "Yükseköğretime Hazırlanırken 12. Sınıf Öğrencilerinin Okullarında Akademik Başarılarıyla Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler" konulu araştırmasını ekli listede belirtilen okullarda görevli idareci, öğretmen ve öğrencilere uygulama yapma isteği ilimizde oluşturulan "Araştırma Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenerek değerlendirilmiştir. Araştırma ile ilgili çalışmanın okul/kurumlardaki eğitim öğretim faaliyetleri aksatılmadan, araştırma formlarının aklı okul müdürlüklerince görülerek ve gönüllülük esası ile okul müdürlüklerinin gözetim ve sorumluluğunda ilgi Genelge çerçevesinde uygulanması ayrıca araştırma sonuçlarının Müdürlüğümüz ile paylaşılması komisyonumuzca uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ekrem KOZ
İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

Ek: Okul Listesi (1 Sayfa)

OLUR
21.01.2020

Sabahattin DÜLGER
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

Adres : Hocaahsan Mh. İkbahar Cad. No:38
(Yeni Hükümet Konakları A.Blok) 16050/Orhangazi/BURSA
Telefon No:(0224) 445 16 00 Fax: 445 18 10
E-posta: arge16@meh.gov.tr İnternet Adresi: <http://bursa.meh.gov.tr>

Bilgi İçin : Engin SEYMEM
AR-GE VHKİ
(0224) 215 25 39

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evnaksogru.meh.gov.tr> adresinden 3989-5ea8-3c5b-8b3b-d512 kodu ile teyit edilebilir.

EK-D: Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : 35853172-300
Konu : Halime GÜNGÖR (Etik Komisyon İzni)

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 26.12.2019 tarihli ve 51944218-300/00000927517 sayılı yazı.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Doktora programı öğrencilerinden Halime GÜNGÖR'ün Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN danışmanlığında yürüttüğü "Yükseköğretime Hazırlanırken 12. Sınıf Öğrencilerinin Okullarında Akademik Başarılarıyla Gelecek Beklentilerini Etkileyen Faktörler" başlıklı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun 07 Ocak 2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Rahime Meral NOHUTCU
Rektör Yardımcısı

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://belgedogrulama.hacettepe.edu.tr> adresinden 517b18bc-67a0-4530-b3be-2a806a70fe61 kodu ile erişebilirsiniz. Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara
Telefon:0 (312) 305 3001-3002 Faks:0 (312) 311 9992 E-posta:yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet
Adresi: www.hacettepe.edu.tr

Sevda TOPAÇ

